

בס"ד

מבחר עלונים

מטו"מ שנת תשפ"ה

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
8:52	8:20	7:00	ירושלים
8:54	8:22	7:24	בני ברק
8:54	8:22	7:24	אשדוד
8:55	8:24	7:13	חיפה
8:53	8:22	7:23	טבריה
8:53	8:21	7:23	בית שמש

חדש!
עלוניים חדשים
נוספו למבחר

להרשמה
לקבלת העלוניים
במייל מדי שבוע
לחצו כאן

גרפומט

דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי בשרות מנצח

רח' גבעת משה 5 ירושלים < טל' 02-5337722
g5337722@gmail.com

אֶלְדָּנוֹת

פרשת מטות - מסעי

למדנו עבדת

הסדר, צדיון ע"ה

משנכנס אב - ממעטים על ידי בשמחה

בין המצרים, באחד מתשעת הימים שבין ראש חודש אב לתשעה באב, עשה הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זיע"א סעודת סיום מסכת. פתח ואמר: בימים קדמונים כשבאו הימים האלו היו הבעלי בתים בצער ועגמת נפש שנטרף בית המקדש ואין לנו בית המקדש להקריב בו קרבנות חובותנו והיו בעצבות, אבל כעת החסידים אוכלים סעודות שאומרים: ה' היה הוה ויהיה, שהיה בית המקדש ויהיה בית המקדש.

וספר, האין לאחר שהשליף אשמדאי את שלמה המלך ע"ה מעל כסאו והיה בא לאיזה כפר ואמר שהוא שלמה המלך, וכששמע בעל הכפר שהוא המלך שלמה אסף את כל בני הכפר וסביבתו ויצוהו שור ומריא וכל מיני מעדנים לכבודו, ויהי כאשר הסבו לאכל, קרא בעל הכפר לבני ביתו וספר להם על שלמה המלך וירידתו ואמר להם: ראו איך עלול הגלגל להתהפך וראו מהצער שבא על האדם הזה. ויהי כשמע שלמה המלך דברי בעל הכפר, נמס לבו בקרבו מרב צער בזכרו ימי עליתו וכל הכבוד והגדלה שהיו לו מאז ועתה נפל מאיגרא רמא, ומרב צער לא היה יכול לאכל אף שהכינו לפניו כל מיני מעדנים. אחר כך כשבא לעיר אחת פגע בחסיד אחד ושמו עמו כששמע שהוא שלמה המלך ונחם את נפשו שכל ידאג כלום, שהיה שלמה המלך ויהיה שלמה המלך, דאף שלפי שעה ירד מגדלתו, אבל עוד ימלך פראשונה, ושמוחו יחדו מאד, ויבקש ממנו לסעד עמו בסעודה קטנה שיש לו בביתו, כי גם הוא איש עני, אף כמה שיש לו יאכלו יחדו וישבעו, והחיה את נפשו בדברים טובים ונחומים יותר מכל מעדני עולם. ועל זה אמר שלמה המלך ע"ה (משלי יז א)

טוב פת חרבה ושלום בה, והוא גם כן ענין בין המצרים (חשבה לטובה חודש אב).

תקון לשנאת חינוך

ואמר הרה"ק החדושי הרי"ם זיע"א: מה שמנהג בין החסידים לעשות סיום מסכת בהט' ימים שמן ר"ח אב עד ט' באב, משום שבית המקדש נחרב משום שנאת חנם שהיה ביניהם (יומא ט:), ובמסכת שבת (ק"ח): אמר אביי תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכת עבידנא יומא טבא לרבנן, חזינו דאחד מרבנן דסים מסכת החברים היו עושים הסעודה ושמוחין זה עם זה, וזהו הפך שנאת חנם, ומשום שבימים אלו היה החרבן משום שנאת חנם, לכן עושים הסיום תקון לזה (שיח שרפי קודש).

אינם מחזיקים

ספר הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זיע"א, בשיחתו במוצאי תשעה באב בשנת התש"א: הרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש זיע"א היה רגיל לכוונת את הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זיע"א: דער הייליגער רוי'נער [-הרוז'נאי הקדוש]. ספר הרה"ק ה'צמח צדק': שהקדוש מרוז'ין היה מרחק מאד את מדת העצבות, ואפלו את מדת המרידות, והיתה אצל החסידים שובבות. בתשעה באב שחקו בזריקת 'בערעלאך' 'באבקעס' [-צמחים קוצניים]. אחר כך החליטו החסידים לפתח את הגג של הבית המדרש ולהוריד רשת, ומי שיכנס יזרקו עליו את הרשת ויעלו אותו על הגג. בינתיים נכנס הרה"ק מרוז'ין אל הבית מדרש, ואלו מהחסידים שהיו על הגג לא הבחינו בדיק מי נכנס, והתחילו להרים אותו. כשהכירוהו, הורידוהו תכף בחזרה. אמר הרה"ק מרוז'ין: רבונו של עולם אם בניה אינם מחזיקים ב'יום טוב' שלך - קחהו מהם (ספר המנהגים -

מנהגי חב"ד עמוד 48, בתרגום ללה"ק).

להתגבר על יסוד העפר

וכתב הרה"ק מטריסק זיע"א בספרו 'מגן אברהם' (פרשת דברים): לכן בחדש אב שהצורף שלו הוא הוי"ה המתחיל בהה' אחרונה, ובשבוע ראשון שולט הה"א שהיא בסוד יסוד העפר שממנו נמשך מרה שחורה ועצבות, לכן מחזיקים העולם ימים האלו לימים הנמוכים שהם ימי עצבות ר"ל, אבל האמת הוא שאדרבה נצריכים אז להתגבר על כל זה ולעסוק בעבודת הבורא ב"ה בשמחה.

למעט רק במה שמפרש בחז"ל ולא יותר והרה"ק ממונקאטש זיע"א הגיד על דברי הש"ס (תענית כט.) 'משנכנס אב ממעטין בשמחה', מפרש שם בגמרא ופוסקים באיזה דבר ממעטין, כגון משא ומתן ולא יבנה בנן של שמחה, אבל 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' לא מפרש במה מרבין בשמחה, ונקטנו רק בדרך אגב כשם שנכנס אב וגו'. השעם הוא פונת חז"ל בזה, כי משנכנס אב ממעטין בשמחה, ומפרש במה ממעטין, כדי שלא נסבר ח"ו, כי מצוה לקיים דברי חז"ל, להיות בעצבות ומרה שחורה ר"ל, ובאמת לא זו הדרך מתלמדי רבנו הבעל שם טוב ז"ל והבאים אחריהם, והשמחה הוא חייב מהתורה, וכתב 'תחת אשר לא עבדת ה' אלהיך בשמחה וגו', ע"כ בודאי אסור להיות נעצב לגמרי בתכליתו, על כן נקט רק באיזה דברים ממעטין בשמחה משנכנס אב, כדי למעט ששבאר דברים יתחזק בשמחה ובטחון לבו הנאמן לה' ומצפה לישועת הגאולה, אבל 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' נקט סתם כי מדה טובה מרבה ובאיזה דבר שנוכל אז להרבות בשמחה מצוה איכא.

(ספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

חידון אֶלְדָּנוֹת - נושא פרסים אילו 6 מתכות מזכרות במפרש בפסוק אחד בפרשתנו?

פתרון החידה - פרשת שמיי:

ש. אילו אחים מתים באותו יום בפרשה זו?

ת. בפרשה זו, נדב ואביהו בני אהרן מתו באותו יום (ויקרא י ב).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת שמיי:

ה' נפתלי חיים אליאס מבני ברק.

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה

על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".

את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ראשי המטות (ל, ב) - מפרש רש"י, לומר לה שאחד ממנה די להפר, ואם אין ממנה צריך בשלשה הדיוטות. ורמז לזה בתבת משה נוסריקון ממנה שיפר הנדר, היכן שאין ממנה, מפירין שלשה הדיוטות, ותבת ראשי נוסריקון רב או שלשה יתירו. (רביד הזהב)

והחריש לה אביה וקמו בלגנדיה (ל, ה) - מקאן ראיה לדברי חז"ל ביבמות שתיקה כהודאה, כי בשתיקתו פאשר לא הפר נדריה, הקים אביה את נדריה ואת אסור נפשה. (נהר שלום)

החלצו מאתכם אנשים לצבא (לא, א) - צאו וחלצו עצמכם מגלותכם הפנימי, ואז תוכלו להיות אנשים לצבא. אנשי חיל לגיונו של הקבר"ה. אנשים לצבא בגמטריה קדש יהיה לכם. שגם עניני לכם שהם דברים גשמיים פאכילה ושתייה, יהיו קדש לה. (אמרי חיים)

והם שמה רצח (לה, יא) - י"ז פעמים מזכר הוצח בפדשת ערי מקלט, כנגד י"ז הוצחיהם במזיד שמזכרים בתנ"ך, והם: קון את הקבל, אבימלך ברגדעון את אחיו, שאול את בהני נוב, הגר העמלקי את שאול, רכב ובענה את איש בשת, יואב את אבנר ועמשה, אבשלום את אמנון, אחאב את נבות, איזבל את נבאי ה', יהורם את אחיו, יואש את זכריה הנביא, עבדי יואב את יואש, מנשה את ישעיהו הנביא, יהויקים את אוזיה הנביא, וישמעאל את גדליה בן אחיקם. (מתוקים מדבש)

את שלש הערים תתנו מעבר לירדן (לה, יד) - שלש ערי המקלט בעבר הירדן היו: גולן, בצר, רמות, ושמותיהם נוסריקון גבר, כנאמר מי גבר יחיה ולא יראה מות, שהבורח לערי גבר יחיה ולא יראה מות. ושלש הערים שבארץ ישראל הן: חברון, שכם, קדש, ושמותיהם נוסריקון חש"ק, כנאמר כי בי חשק ואפלטוהו, דהינו מי שנמצא בערי חש"ק אזי ואפלטוהו ונפלט מגואל הדם. (שבת יהודה)

ויקצו משה (לא, יד) - פעם ובא ליד שבתה, ונרמז במשלי והסר כעס מלכה והעבר רעה מבשרה, שאם תחסיר רעה מן בשרי ישרא ובר, שפשאין כעס יש זכרון. (כסא רחמים)

ספורים בפרשה

איהשבע שבעה לאסר אסר עלינפשו (א, ב)

אחד מחסידיו של רבי שלמה מרדומסק שדך את-בנו, אולם משום-מה החליטה אם הפלה לבטל את-השדוך בתואנות שונא. השתתף הרבי בצערו, ובקש לזמן לפניו את המתנת פדי לדבר על-לפה. מיד עם בואה, החלה לטעון כי 'צעד בליהון דעלמא לא אסכים לשדוך, והרבי בקש ממנה לשמע את-ספורו: "היה זה בהיותי צעיר למים, ואבי שדך אותי עם בתו של רבי שמואל מקרזילוב. זמן התנהגה הגיע, אולם לפתע טענה אם הפלה כי היא מתנגדת לשדוך ודרשה את-בטולו. בני המשפחה הפצירו בה שלא לעשות כן, אולם היא באחת ומאומה לא ידונה ממקומה. וכשראתה שבעלה הרב עומד על-הדבר, קפצה ונשבעה שלא תראה את-בתה הולכת אל החפה עם חתן זה, והתבטאה שהיא מעדיפה אף למות מאשר להשתתף בשמחה. בסופו של-דבר, נחלשה התנגדותה מעט ובעל-פיה השלימה עם התנהגה הקרבה. ביום המידע, נסענו למקום מגורי המתחנים, וכשהגענו אל פאתי העיר התפלאנו לראות כי אף אחד לא ממתינ לנו. התקרבו אל בתי העירה, ונדהמנו לשמע את הבשורה האומה כי המתנתה אם הפלה, סימה אמש את כל ההכנות לחתונה, ולפתע אבדה את הקרבה והרופאים לא מצליחים להשיבה לחיים. בינתיים יצא הקול כי היא שבקה חיים לכל-חי, והשמחה נהפכה לתוגה. לא ידענו את-נפשנו, אולם הרב פסק כפי ההלכה, כי מכניסים את המת החדרה ומוליכים את החתן והפלה לחפה בשעה טובה. והיה הדבר ברור, כי שבועתה של אם הפלה התקיימה בה, כפי שנאמר בתחלת מטות איהשבע שבעה לאסר אסר עלינפשו' אזי 'לא יחל דברו, אלא 'ככל-היצא מפיו יעשה' רחמנא לצלן". רבי שלמה מרדומסק סים את ספורו הנורא, וכבר לא היה צריך להוסיף מאומה. המתנתה נבדלה על-נפשה, והסירה מיד את התנגדותה העקשת לשדוך.

ולא-תחניפו את-הארץ אשר אתם בה (לה, לג)

רבי משה יצחק דרשן, המגיד מקלם, הקדיש את-חייו להפצת תורה ויראה בקרב העם באמצעות כשרון הנאום הנפלא שבו, ודרשותיו הותירו חותם עז על-השומעים. הוא לא נשא פנים לאיש, והיה מוכיח בשער על המעוות ודורש תקון המעשים. פעם גלה, כי שני סוחרים יהודים נסו לרמות את-הלקוחות, וצבעו את הספר שלהם לצבע אדמדם, עליו היו משלמים סכום גבוה יותר מאשר הספר הלבן הרגיל. יצא המגיד נגדם במחאה חריפה, כנה את-המלח שלהם בשם "מלח סדומית" כאנשי סדום הרשעים, והסוחרים שקלונם התגלה החליטו לנקם בו, והלשינו עליו בפני השלטונות כי הוא ממריד את העם נגדם. אולם תוך ימים ספורים שחרר המגיד באופן מפתיע, ויהי לפלא. התברר, כי המגיד היה סר לעתים לסניף הדאר בעיר, רוכש מספר בולים וקורע אותם. המנהל הבחין בכך, ולשאלתו הסביר המגיד, כי לעתים הוא שולח דברי דאר באמצעות אנשים פרטיים ולכן הוא קורע בולים שהוא רוכש, כדי למנע הפסד מכספי המקושרה. הלה ספר למפקד המשטרה על ישותו של המגיד, ומרב התפעלות שחרר אותו מיד ממאסרו.

היה היה

איש ביידיד נדר לה'

מבחינה העלווים בשיבתו של גאון ישראל רבי עקיבא איגר, היה הנער יהושע שהגיע מהעיר ליובאר שבזולין, והיה אף שאר-בשרו של רבו וקרוב משפחתו. למרות היותו צעיר לימים, כבר התבלט הנער בחריפותו וגאונותו, ורבותיו נבאו לו עתיד מזהיר. באחד הימים נכנס איש נכבד בשערי הישיבה, ובקש להפגש עם ראש הישיבה בכבודו ובעצמו. היה זה יהודי חסיד נשוא-פנים, מגדולי מעריציו של ה"סבא קדישא" רבי ישראל מרז'ין, וכיון שבתו הגיעה לפרקה, בקש למצא לה בחור ירא שמים ולמדן מכל. לשמע הבקשה, הצביע רבי עקיבא איגר ללא הסוס על קרובו הנער יהושע מליובאר, ולאחר שהאורח תהה מעט על-קנקנו, מצא חן בעיניו ויאמר לדבק טוב. זמן-מה לאחר מכן נערכה החתונה בשעה טובה ומצלחת, והחתן הצעיר השתתק בסמוך למגורי חתנו, על שלחנו היה סמוך ובתורה היה הוגה ללא הפוגה. פחסידי נאמן, היה החותן נוסע מעת לעת אל רבו הנערץ, ועתה החל להפציר בחתנו הצעיר להתלוות עמו בנסיעתו כדי להנות אף הוא מזיו הדרתו של צדיק הדור. אולם הלה, שהיה חניף עולם הישיבות וראה בנסיעה אבוד זמן יקר ובטלות-תורה, סרב להצעה, והעדיף להמשיך לשקד על-משנתו. החותן לא ותר על-נקלה, אולם חתנו דבק בדעתו, והדבר חזר ונשנה פעמים מספר. אולם באחת הנסיעות, הפציר בו חתנו שוב ושוב, עד שרבי יהושע החליט להצטרף אליו אך הפעם הזאת, כשהוא מתנה עם חותנו תנאי ברור, כי מעתה ואילך לא יטרידו יותר בדבר ויעזבו לנפשו. ובעוד בני המשפחה טרודים בהכנות לקראת הנסיעה, היה החתן רבי יהושע עסוק בהכנות שלו. הוא החליט לערוך לצדיק מרז'ין 'בחינה' משלו, ואם לא יעמד במבחן, אזי יוכיח לחותנו כי הצדק עמו, ולשוא הוא מכלה את זמנו בנסיעות אלו, וכיון שכן תהיה זו הנסיעה הראשונה וגם האחרונה לרז'ין. באותה עת, עסוק היה החתן הצעיר בסגית הנדרים הנזקרים בתחלת פרשת מטות, וקשה עצומה הטרדה את-מחו, עליה לא מצא פתרון המניח את-הדעת. בלמודו במסכת נדרים דף ט"ו, נתקל בדברי הגרי"ת, כי נדרים אינם חלים אלא על-דבר שיש בו ממש. מה-שאיין בן שבועות שהן חלות גם על דבר שאין בו ממש. ולדגמה, אדם שנשבע שלא יישן או שלא ידבר, אזי השבועה חלה עליו, והדבר גם נפסק להלכה. ואילו בזהר הקדוש פרשת משפטים, נאמר בדיוק להפך. השבועה אינה חלה אלא על-דבר שיש בו ממש, ולעמתן הנדרים חלים אפילו על דבר שאין בו ממש, סתירה בולטת ותמוהה, שלא נתן לישיבה בשום אופן. מצא החתן הצעיר הזדמנות בדבר, והחליט בנפשו להרהר במחשבתו בסתירה זו בשעה שיעמד לפני הצדיק מרז'ין, "ואם אכן צודקים החסידים בספירותם והעצמותיותם, כי הרבי הוא יודע מחשבות, אזי בודאי יפנה הרבי אלי וירגיש בקשיתי. ואם אמנם גם ימצא לזה תרוץ הולם וקולע, אענה בעל-פירחי אמן ואודה לחותני כי אמנם איש צדיק ובן בתורה הוא הרבי, וללא ספק אהפך להיות ממעריצו ושומע-לקחו", חשב רבי יהושע בלבו, ומסקנתו ההפוכה מובנת מאליה.

והנה נכנס החתן הנכבד אל הקדש פנימה, פאשר חתנו הצעיר משתרך אחריו, וכלו נפעם מההוד וההדר השרויים בהיכלו של-מלך. באותה שעה ישב הצדיק מרז'ין על-כסאו, כאשר אחד מחשובי הרבנים יושב לצדו, וסביבם עומדים חסידים רבים שהטו אזנם לשמע את שיחם ושיגם. תוך כדי כך הופיע חסיד נכבד ושמו רבי לייב מבאר הסמוכה לויניצא שבאוקראינה. כיון שהלה נחשב כאחד מזקני החסידים, פנו לו האברכים מעבר והרבי קבלו בסבר פנים יפות, ואף צוה למשמשו להגיש לפניו כבוד. כשאר החסידים הסה גם האברך רבי יהושע את-אזנו לשמע את דברי הרבי, והנה לפתע נדהם לשמע פיצד הרבי פונה לחסיד רבי לייב ואומר: "מילא אותנו, אין הצבור מחשיב כלמך, על-אף שאנו זוכים לסים מדי חדש את כלי-הש"ס. אולם סבא, המגיד הגדול ממזריטש, היה מחזק ומפרסם כלמך נודע וגאון עולם. והנה פעם בקש אחד מבני ליטא לנסותו, והחליט להרהר בקשה מסוימת, כשהוא מחליט בלבו שאם זקננו המגיד יכון למחשבתו וקשיתו ואף יתרוץ אותה קראוי, אזי יתחיל להאמין בו. קשיתו של אותו אדם עסקה בסתירה מפרשת בין דברי הנקרא בנדרים לבין הזהר בפרשת משפטים, אם נדרים חלים על-דבר שאין בו ממש או לא". הרבי עצר מעט, ובעוד האברך רבי יהושע עומד נפעם ונרגש, שמע פיצד הרבי ממשיך ואומר: "תרוצו של זקננו המגיד אינו נוגע עתה לנו, ואנו נתרוץ בדרך אחרת. הרי במסכת בבא-מציעא אמרו חז"ל שבישיבה של-מעלה נחלקו בספק אם בהרת קדמה לשער לבן. הקב"ה אומר סהור ומתיבתא דדקיעא אמרו טמא, ואמרו בשמים מי נמצא בעולם? והשיבו שרבה ברי-נחמין נמצא, ויצאה נשמתו בטהור". והנה הרקב"ם פסק בבני הישיבה של-מעלה שהנגע טמא, וה'כסף משנה' תמה על-כך, שהרי רבה ברי-נחמין פסק כמו הקב"ה. אלא מה יש לנו לומר? שמתבתא דדקיעא היא גמרא, והזהר הוא הקב"ה". כשסיים ה"סבא קדישא" מרז'ין את-דבריו, אותם הרצה בפני החסיד רבי לייב מבאר, הסתובב לפתע לעבר הקהל, וכשראה את האברך רבי יהושע, אמר לו: "נו, אברך! האם כבר תהיה לחסיד נאמן?" ומיד הושט לו את מקטרתו כדי שידליקנה, כבוד חשוב מאד בחצר רז'ין.

ובעל המעשה בעצמו, רבי יהושע חריף, ספר את המעשה לרבי ישראל יעקב יעב"ץ רבה של קרימניטשוק, פאשר הצטרף לבית-דינו לדיון סבוך, ותחת אחד השיחים ספר את המאורע הלו שהותיר בו רשם עז. והפכו פמוכן לחסיד נלהב של ה"סבא קדישא" מרז'ין, עד יומו האחרון. ♦

מאורות

רבי אליהו לואין ה'בעל-ישם' מוורמייזא זצ"ל
ליום ההולולא כ"ט בתמוז שצ"ו

מגדולי רבני אשכנז בדורו, בקי בתורה הנגלה והנסתרה, דרשן ופיטן. נכדו של השתדלן הדוע רבי יוסף יוזלמן לואין איש רוסהים, מצאצאי משפחת לוריא-אשכנזי נכדי רש"י הקדוש, מושם נוצר בנו המשפחה לואין, ובמקורו לוא"ש נוטריקון לוריא-אשכנזי. למד מפי גדולי הדור, ולאחר מכן למד בישיבת המת"ל מפרג. התקבל לרבנות הקהלות באשכנז פולדא. הנאו, מנצא פרידברג, והתפרסם על-שם רבנותו בעיר וורמייזא, שם הרבין תורה בישיבה ש"סד, ושם מקום מנוחתו. חבר חבורים רבים, ומתוכם פרושים על שיר השירים וקהלת, פאור ערוך על הזוהר, וכן על בראשית ורבה. באורים לספר חובות הלבבות ועל פרוש רבני בחי על-התורה. נודע במקביל ובעל-שם, ואף עסק בהכנת קמעות וסגולות שונות. בעל "סדר הדורות" מעיד עליו שפגא אדם על-ידי שמות, ויש אומרים שאילו הפונה בשו"ת "חכם צבי" על רבי אליהו בעל-שם שפרא אדם, והוא מסתפק שם אם אפשר לצדפו למנוח, ואף שהוא מזכר קרבה של חלם, כבר כתב ה"צמח דוד" שרבי אליהו שמש ברבנות חלם שבזורמייזא, כי לפני היתה חלם פרוה של וורמייזא, ומוסיף על-כך רבי יעקב עמדין, שלאחר יצירתו גדל האדם שנקרא מאד, ורבי אליהו התירא שלא יחריב העולם. "על כן לקח ונתק ממנו השם שהיה דבוק עדין במצחו, ועל-ידי זה נתפשל ושב לעפרו. אבל הדיקו וקשה בו שריטה בפניו, בעוד שנתעסק בנתיקת השם ממנו בחזקה, והיה נרדף בידי הרשעים ונחפא".

יוסיף דעת

בפרשת מטות האריכה התורה לבאר את חשבון השלל שנלקח מן המדיינים, וחשוב המוציאת והמכס, והאריכו הראשונים להסביר את הצורך בפירוט החשבון, ונתנו זה כמה טעמים. חכמת החשבון היתה ידועה לחכמי ישראל הקדמונים, עוד בטרם שלטו בה אומות העולם, והתייחסו אליה כ'קדושה וטבוח' ללימוד התורה, כלשון הרמב"ם באגרותיו, ובהיאחזת החת"ם סופר והוסיף שהם "פתחים ושערים לה", ר"בנשר אשר בו תעבור מחשבתנו מאלה הדברים הנשמיים המוחשים, אל הדברים הנמצאים המושכלים" - כהגדרת הר"ם. נשתמר פיוט שכתב רב האי גאון בשבח ידיעת החשבון: "דעה חכמה ואם דעתה פליאה, דעה חשבון ובין ספרי רפואה, ותדע לך אז מולד לבנה, ועת המועדים שנה בשנה". הרמח"ל ראה בלימוד חכמת ההנדסה התשבורת והתכונה, הכרח "להגיע אל הידיעה הנכונה והבורה. כאומן אשר יחסר לו כלי האומנות, ו'הרצוצה להיות חכם בישראל, ילמד עיקרי ההנדסה, התשבורת והתכונה הראשיים עד שיודעם". בדומה לכך כתב הגר"א מוויילנא, שהאדם צריך לדעת שלוש חכמות, חכמת האלקית היא התורה, הטבעית הוא המדע, והמעשית למלאכתו ופרנסתו, וכך העיד רבי ישראל משקלוב משמו, ש"כל החכמות נצרכים לתורננו הקדושה ולכלולים בה, חכמת אלגברה ומשולשים והנדסה". ואומנם, החיבור היחיד שכתב הגר"א כספר, ולא כהגהות או ככתבי תלמידים, הוא "איל מושל" - "על חכמת המשולשים וההנדסה". הגר"א גם הורה לתלמידיו רבי ברוך משקלוב לתרגם ללשון הקודש את הספר 'אוקלידוס' שחיבר החכם היווני אוקלידס אבי חכמת הגיאומטריה, "יען כי התורה והחכמה נצמדים יחד". אולם רבי יעקב משה נדב הגר"א מעמיד שלושה תנאים לכך, למלא תחילה כרסו בתורה ומצוות, ללמוד חכמות רק לתועלת, ולא להאריך בהן, ואף גדולי ישראל שהתנגדו ללימוד חכמות זרות, התירו ללמד נערים חשבון זמן מועט ביום, ועליסמך זה נהגים עד כע ימינו.

וְחֻמְרִים אֶחָד וְשֵׁשִׁים אֶלֶף

גולת יהודי תימן, ששרשיה נעוצים בשלהי תקופת בית המקדש הראשון, היתה רצופה תלואות ויסורים קשים בין הערבים המסלמים, שהיו מצרים את צעדי יהודי תימן והקשו את עלם עליהם בשנאה עזרת. אולם מתחת שנאתם העמקה שפעפעה בהם כארס של-עכנאי, היתה טמונה בהם יראת-קבוד כלפי היהודים בני עם חכם ונבון, וסברו כי אין דבר נסתר ונגלם מהם, שכן 'אהל אל בתוכי' הם היהודים, כלשונם של ערביי תימן, דהינו 'עם הספר' הנבחר, ואם-כן חכמתם חובקת עולם, ולא רק שהם בקיאים ברוי תורת ישראל, אלא האמינו כי בקיאים הם בתולדות הערבים המסלמים יותר מאשר הם עצמם יודעים, ולכן היו המסלמים בתימן מרבים להטריד את יהודי המדינה בשאלות על נביאם מוחמד ותולדותיו, בטענה ש"הכל כתוב בתורה שלכם", ו"רק בגלל שנאתם שונאים אותנו, אתם מעלימים מאתנו את חכמתכם, ואינכם חפצים לשאת אותנו בה..."

חרוצים הם יהודי תימן, ובקריאים בכ"ד ספרי הקדש השגורים עליהם, כמו גם שירי-קדש של המשורר אבא שלום שבזי ופיטנים אחרים, בקשות ותפלות שונות, ואותם היו משננים ומפזזים בכל עת-מצא. דבר רגיל היה לראות רובל תימני או איש מסחר, כשהוא מהלך בדרך ומפזז בחשאי מזמורי תהלים בשטף או שיר על-שפתיו, בהתאם למצב-רוחו ולפי הזמן, וכאשר היו מספר סוחרים עושים דרכם יחד, היו מנצלים כל-רגע לעסק בתורה ביניהם, ולשאת ולתת בהלכה.

היה זה באחד מימי השבוע של פרשת מטות, כאשר קבוצת סוחרים יהודית עשתה את-דרךה בין הישובים בתימן, ועסקה בהרגלה בדרך תורה. באחד מעקולי הדרך, הגיעה לקראתם קבוצת מסלמים תושבי אל-ג'עדי שבשרעב, שנחשבו כאצילים בין ערביי המדינה, בין שהיו 'מייחסים' כצאצאיו של נביאם. בנויים היה 'סאדה', דהינו אדונים ואצילים חשובים, וכל אחד מהם היה מכנה בתאר כבוד 'סיד', הללו היו מתנאים ב'חוסם' וסמן ההפר שלקח היה בכך שפרכו לראשם מצנפת ירקה, צבע המקדש על המסלמים, ורק להם היה מתר לשלשל חלק מהמצנפת על ערפם... מסלמים אלו, היו ידועים כשונאי ישראל מבהקים, וכאשר היו מבקש יהודי תימני לתאר מישהו שרוחש שנאה עזרת למשנהו, היה מגדיר אותו: "זה שונא אותו כמו סאדאת אל ג'עדי..." למראה המסלמים הגאים, נפל לבם של הסוחרים היהודים בקרבם, וקווי כי המפגש ביניהם יעבר בשלום, או למצער יצאו ממנו 'בזול'. והנה פונים המסלמים אל הסוחרים היהודים בשאלה: "מי הוא המזמורי שלכם?" דהינו, מי הוא הרב והחשוב שבחבורתכם, לו נוכל להציג את שאלותינו? השאלה היתה במקומה, שכן יהודי תימן הענותנים והענועים, לא היו מתבלטים בחכמתם וידענותם, ואף הרבנים שבהם לא היו נכרים במלבושיהם על-פני אחיהם. נהוג היה אמןם במחוז שרעב, שה'מזמורי' היה לובש חלוק לכן ולא שחר במנהג יהודי תימן, אולם זאת רק בשעה שהיה משמש בתפקיד רבני, כגון בהתנה או בבירת מילה, אולם בחיי היום-יום "לא נשא פני שרים ולא נגרשושע לפני-ידל ביי-משעה ידיו כלם". בחבורת הסוחרים היהודים, היה אחד שהיה תמים ופשוט, וידיעותיו בתורה היו מעטות ודלות, הלה הצביע מיד על הרוכב לצדו, וקרא לעבר המסלמים: "הנה, זה המזמורי שלנו!" לשמע התשובה, הרים אחד המסלמים, כנראה מנהיג החבורה, את קולו, ושגר את שאלתו הפתיעה אל המזמורי היהודי: "הבה ואבדק אם אמנם חכם אתה, או שמא מהתלים אתם בנו ואין אתה המזמורי", אמר נא לי, כמה נביאים עמדו לנו המסלמים?" השאלה הבלתי צפויה נפלה על דאשו של החכם היהודי פרעם, והוא שקע במבוכה עזה. "מה לי ולנביאיהם הכסילים של רשעים אלו?" אמר בלבו, "ומה אענה להם על שאלתם המטפשת?" חשב. "אם אפליג בתשובתי ואנקב במספר גבוה, שמא אתפס כבדאי והללו יכריזו עלי כשקנן ורמאי. ואם אמעיט במספרם, שמא אמצא מזלזל כבבובם, ואביא חלילה את עצמי ואת כלי-החבורה בסכנה". פיון שקד, התחכם האיש ואמר: "אין נביא גדול יותר למסלמים, מאשר מוחמד..." הפעת תרעמת נכרה על-פי המזמורי המסלמי, ובזלזול אמר: "זו תשובה פשוטה, שכל נער יכול לענות אותה. אבל אני מבקש לדעת את המספר המדויק של כל הנביאים שלנו, ואם אין אתה יודע לענות לי, לא מזמורי אתה, אלא איש פשוט והמוני". ומיד הביט על שאר הסוחרים ושאל: "מי מכם יודע את-התשובה?" ובעוד כלם שותקים במבוכה, קפץ היהודי התמים, זה שהצביע תחלה על המזמורי, ואמר בקול: "כן אדוני, אני יודע את-התשובה!" "כמה" שאל האציל הערבי בלהיטות, והיהודי השיב בקול רם: "ששים ואחד אלף!" נהרת שמחה נשפכה על-פני המסלמי, והוא ספק פפים בהנאה גלויה: "הנה, זה המזמורי האמתי שלכם! כנראה שמענוה בקש זה להסתיר את-הדבר, והצביע על-חברו שאינו יודע מימינו לשמאלו". הסוחרים היהודים נשמו לרוחה, כאשר ראו כי התשובה המיוזרה התקבלה על-לבו של המסלמי, ורוחה פשטה בלבם כשראו כי הלה הורה לחבריו להמשיך בדרךם, ועזבו לנפשם.

"מהיכן לך מספר כזה?" הקשו הסוחרים את חברם התמים לאחר שהערבים הסתלקו, "אמנם אנחנו יודעים שהערבים מטבעם אהבים מספרים מגומים ומדמנים, וכל המוסיה הרי זה משבת, אבל מדוע החלטת לזרז דוקא מספר לא עגל ולא שגרת זה?" והלה מביט בהם בעיניו התמימות ואומר: "מה לכם תמהים? והרי מקרא מלא הוא בפרשת מטות, שאנו קוראים בשבת הקרבה ובאה: **וְחֻמְרִים - אֶחָד וְשֵׁשִׁים אֶלֶף**. ומי הם החמורים הללו, אם לא נביאיהם של בני חמורים אלו..." ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

נקם נקמת (לא, ב) - ואומר אחד תאסף אלי-עמך, נראה כי נתפס לומר לו שנקם לכן אינו שלם התקון לאסף אלי-עמך, פרוש שיהיה לו מונע בדיו ומנענו מגשת נפשו למקום מושבה שיקרא עמיו כידוע, עד שיעמידנו במשפט, כי עליהכל יביא ה' במשפט וסביביו נשערה מאד, והמונע הוא לפי שהשלם הזה נתרפה במעשה זמרי ולא עשה דבר, כאומרים ז"ל שרפו דיו, והקפיד ה' עליו שלא נקם עד שעמד פינחס, ולזה, כשהגיע זמן פטירתו אמר ה' אליו תקון לדבר זה, שנזנע מהתנקם מעשי רשע, וקום ויתנקם ממך ששכחתי, ואחר שישלים התקון יאסף אלי-עמיו באין שטן ואין וכו', וזה מחסדי אל ואהבתו לידיו יתם כמעט-צדק:

מאת המדנים (עו) - ואומר מאת ולא הספיק לומר מהמדנים, אולי שרמו לזולתם הנמצא אתם והוא בלעם שנמצא שם איז והרגוהו, דכתיב ואת-בלעם וגו', ואולי כי לזה מזה ה' הדבר קדם שיחזר בלעם לארצו, כי לא היה בדרך אלא לקחת שברו כאומרים ז"ל ועמד לחזר, וז' פרוש רשת לרגל וצדו לדרך נקמת:

החלצו (לא, ג) - ואומר לתת נקמתה, גם זה מההתחכמות להשגת הנקמה, שצוה אותם שתהיה כונת הנקמה לקנאת ה' אשר פרסו בטול מצותיו ורצונו יתפרד, ולא להתנקם על המסבב מהחטא שמתו כמה משוראלי, כי לכשתהיה הכונה עליזה אין במעשה מצוה להסתיע באמצעותם להנקם מאויב, והגם שה' אמר אליו נקמת בני ישראל, לא אמר אליו שיאמר לישראל לשון זה, אלא שדבריו היו עם משה נקם נקמת בני ישראל, ומשה נתחכם לעשות הדבר בדרך זה לקדם הנקמה של ישראל שנצטוה עליה במאמר נקם:

דברי הימים

בליל שבת קודש פרשת אלה מסעי, כ"ח בתמוז תרמ"ו, לאחר שהספיק להתפלל תפילת ליל שבת ולקדש על היין, חש רבי שלמה גאנצפריד בעל ה"קיצור שולחן ערוך" כי הגיע עת פרידתו מן העולם, והוא מיהר לאסוף את צאצאיו כדי לצוותם לפני מותו. לאחר מכן נטל ידיו, התוודה וקרא קריאת שמע, ויצאה נשמתו בטהרה בהסתלקות נפלאה. כשנפתחה צוואתו השתמומו אנשי החברה קדישא לראות, כי הוא מבקש להיקבר בין אביו לסבו, וכיוון שידעו היטב כי המקום צפוף, לא ידעו מה לעשות. החליטו החברים לצאת אל בית העלמין, ולהפתעתם גילו כי נתמנה מקום בין שני הקברים, ושם נטמן בשנת "שבת משו"ש לבנו" כנחרת על המצבה, משו"ש - בגימטריה תרמ"ו. רבי שלמה חיבר ספרים רבים, בהם "קטת הסופר" על הלכות סופרים, שזכה להסכמה נלהבת של החת"ס סופר: "עיינתי בו ועברתי בין בתריו מרישא לסיפא, והנה כולל יפה רעייית ומום אין בו, מכוון להלכה על דרך האמת, ואמרת מי יתן ה' יבצע מעשהו, אז אני פוקד על כל תלמידי המחויבים לשמוע בקולי, שמיום הדפסת הספר קטת הסופר הלו, מכאן ואילך לא יתנו רשות וכתב קבלה לשום סופר, כי אם שיהא בקי בספר הזה ורגיל על לשונו, כדרך השוחטים שנוטלים קבלה כך יתנו עם הסופרים, וסופר שאינו בקי בספר הזה יפסל מאומנותו", וכן חיבר ספרים על הלכות טהרה, שחיטה וגיתין. אולם את עולמו קנה בספרו "קיצור שולחן ערוך" שהפך להיות אחד מספרי היסוד של עולם התורה, ואין לך בית בישראל שאין בו ספר זה ואין הוגים בו בכל עת. הספר יצא במהדורות רבות עוד בחיי המחבר, וחלקו ללא רשות, ובמרוצת הדורות נוספו עליהם הערות והוספות, וכן שינויי מנהגים בעדות השונות.

מטעים

ואת פניחם בראלעזר הכהן לצבא (אס)

אין הפרוש שמשח שלח את פניחם לצבא יחד עם אנשי החיל, שאס"פ ויתרה תבת לצבא, שהרי כבר נאמר וישלח אתם משה אלף למטה לצבא, ודי היה לומר ואת פניחם בראלעזר הכהן, אלא שבא לומר שפניחם היה כהן לצבא והיה כהן משוח מלחמה, ולכן לא חלק לא משה ולא אלעזר, מפני שהיתה מצוה של פניחם שעשו אותו למשוח מלחמה. אולם פרוש זה אינו עולה בקנה אחד עם טעמי המקרא שהתבות בראלעזר הכהן מטעמות במהפך פשטא, וטעם הפשטא מחבר את תבת הכהן עם אלעזר ולא עם לצבא. (העמק דבר)

את פאת קדמה אלפים באמה (כ.ה. ה)

בפסוק זה מופיעים הטעמים ירח ברימו וקריני פרה בפעם היחידה בתורה, ובתנ"ך כל מופיעים טעמים אלו ט"ו פעמים. ירח ברימו נחשב בין שמות הטעמים המחברים, והוא משותף של הטעם קריני פרה. וסמן לטעמים המשותפים: ממתקומם = מנה, מהפך, תלישא קטנה (וילעית ברינפתלי נחשב כמפסיק). קדמא, ודמא, מרמא, מרמא פקולה, ירח ברימו. קריני פרה נקרא גס"פן פור גדול, וירח ברימו נקרא גם בשם גלגל או אופר, ובראש מכה אותו עגול. רבי אליהו מני מצא רמז בטעם פור גדול לפזר ממונו לצדקה, ויוסף מעשים טובים כמו הרה שגדל מיום ליום.

מדגש

סופו של בלעם הרשע היה שהרגוהו חברי כמובא בפרשתנו, ושם רשעים ירקב. ורבים תמחו, כיצד נקרא רבי יהודה, אחד המדקדקים הקדמונים בתחלת הראשונים, בשם 'ברבלעם', ואף כתב פיוט לסליחות הנקרא 'בזכרי עלי-מפכר' וסמנו 'בלעם', וכי זהו שם אביו בשמו של בלעם הקוסם? והיו שקבעו מפני זה שמנה עם הקראים המופרים בתורת חז"ל, אולם אין זה אלא דברי תכל, כי אין זה שמו הפרטי של אביו, אלא כנוי ערבי בשם 'אברבלעם', כפי שאנשעזא לא היה בנו של עזרא אלא של רבי מאיר, והוא עצמו מזכיר את אברבלעם פעמים רבות, ואין זה אלא כנוי משפחה כנהוג אז. אף נקוד השם הוא בלעם בפת"ח ולא בלעם בחדיק, ואין לחבר בנייהם. מקור השם הוא חבור של השמות אבראלעם, והוא שם שנמצא בכתבים ישנים בגניזה הקהירית.

ממלח

בקהלך אתה נערכה מנגינת תרום לעניי העיר, אולם אחד השירים שהיה כהן, קפץ אתידו. נשנה הרב ואמר: "עכשו התבטחה לי קשיה שהטרידה את מנוחתי זה עדן ועדנים. מצאנו בדברי חז"ל, שאמותיהן של הכהנים הגדולים היו מביאים מזון לגולים בערי המקלט, כדי שלא יתפללו על הכהן הגדול שימות. ותמיתה היתה לי מדוע לא היו הכהנים בעצמם עושים כן? אלא שבהן מקצת כמו שיש לנו, אינו מסוגל לתת לזולת אלא רק לקבל ולטל. וזאת לכן שבלקיחה נאמר אצל הכהן, וקלח מלא תפניו, ובגניזה נאמר 'באנחנו נתן' בלבד..."

חז"ל אמרו כי אמותיהם של הכהנים הגדולים היו מספקים מהיה וחסות לגולים בערי מקלט, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו, שהרי עליהם לשבת בערי המקלט עד מות הכהן הגדול, ואז ישובו אל ארץ אחרת. וכבר תמחו רבים ושאלו, כיצד יתכן שבגלל שהגולים מקבלים מזון מאמותיהם של הכהנים, אזי לא יתפללו שימותו על-מנת שיוכלו לשוב הביתה? אלא שזהו בקה של מדת הכרת הטוב. ברגע שהם קבלו טובת הנאה מאמותיהם של הכהנים, כבר אינם יכולים להתפלל בלב שלם למותם, מפני שבסתר לבם הם מפירים להם טובה, ואף הם רוצים בטובתם.

בראשית הנסודות תנועת החסידות, באשר המחלקת בנגדה היתה עזה מחשש שעתידיה לערף שנויים במסורת הצרופה מדורידור, יצאו גדולי עולם בחרם כנגד התנועה וראשיה, ונדו אותם מלבוא בקהל. אחד מגדולי ישראל בעת ההיא היה רבי חיים מוולוז'ין, גדול תלמידיו של הגר"א מוילנא, אולם למרות כל ההפצרות בו, סרב לחתם על כתבי החרם כנגד החסידים, וכאשר תמחו בקניו על-ידי הסביר, כי פעם זכה לטובה גדולה מאד מאחד מצדיקי החסידות, וכיון שכך סבר שאסור להיות בפנייטובה כלפיו וכלפי תנועתו. והוכיח זאת ממש רבנו עליו השלום, שסרב להכות את-היאור ואת-האדמה, מפני שהיטיבו עמו ולא רצה להיות בפנייטובה כלפיהם.

רבי יוסף שלמה פהנמן ראש ישיבת פוניבז', היה מלא וגדוש במדת הכרת הטוב, ותדיר היה מרעיף על סובביו תודות וברכות בכל פעם שהזדמן להם לשירתו. ספר אחד מעובדי המסבב ביושיבה, אדם שומר תורה ומצוות שהיה שומר את יום הזכרון לפטירת הרב פאלו מדבר ביום השנה לפטירת אביו מוילדו, "כי היו זמנים שבהם נעדרה הרבנית מביתו של הרב מפוניבז', והייתי מביא לו את ארוחתיו ממסבב הישיבה, ובכל-פעם היה מביע דברי תודה נרגשים כל-כך, עד שהיה נראה פניו המקבל נדבה מאנשים שרחמו עליו..." ויש להוסיף על-כך, כי הרב היה מקפיד לשלם על כל הארוחות בכסף מלא, מתוך זהירות יתרה שלא להנות מכספי הישיבה לעצמו. יום אחד, חלפה ליד הישיבה לווית של יהודי פלוני מתליאביב, איש לא מבר, והרב בקש מהתלמידים לדרת ולחלק כבוד אחרון למנוח. הוא עצמו הצטרף גם-כן למלוים, וכאשר הגיע קרוב לבית-העלמין, אליו לא נכנס בהיותו כהן, בקש לשאת דברים, ובהספדו הסביר מדוע בקש מבחורי הישיבה ללוות את הנפטר לבית-עולמו. "היה זה בעצומה של השואה האיומה, בימים בהם נרגשו אמות הספים בעולם ורבבות מאחזינו בני ישראל והבולו למחנות ההשמדה. באחד הימים נזקקתי לשלח מברך בהול לכמה ידידים שהתגוררו ביהונסבוג שבדרום אפריקה, כדי לבקש מהם למכור את אחד הנכסים שם, ולשגר את המעות אלי לארץ-ישראל לצורך גניית ישיבת פוניבז'. נסעתי למברקה של הדאר בתליאביב, אך כשהגעתי לשם אחריו קרוב לשעה, גליתי כי אין ברשותי מספיק מעות כדי לשלם את מחיר המברק. פניתי אפוא לבית-ההכנסת הגדול ברחוב אלנבי כדי להתפלל תפלת מנחה, ובהליכתי פגש אותי אדם זה, המנוח שלפנינו, והוא שאל אותי מדוע פני רעים ומדכאים. שחתי לו את-עצמי, דברים פהויתם, והוא הביט עלי במבט משתומם 'האם דעתך השתבשה עליך?' שאל אותי בתמיהה, 'הרי האויב הנאצי עומד כבר קרוב לשערי ארצנו, וכל סוחר ובעלהון מנסה בלי-דרך אפשורית כדי להוציא מכאן את-כספו, ואמה מבקש דוקא להכניס לכאן ממוץ? וזאת לשם מה? לשם רכישת גבעת טרשים ובשביל חלום מדמה של בגין ישיבה?' לו לעצתי תשמע, קום וסע לדרום-אפריקה, אם באמת יש לך שם כסף..." שמעתי את דבריו שלי-האיש, ואמרתי לו 'אני מאמין באמונה שלמה, כי בהרציון תהיה פליטה, כפי שנבא ה'חפץ חיים' באזני, ובטוח אני כי רגליו של האויב לא תדרוכנה בארץ-הקדש. ואס"פן חובתנו בשעה גורלית זו היא להקים מרכז התורה, לבנות ישיבות חדשות ולהחזיר עטרה לישיבה'. מיד כששמע האיש את דברי, שנה את-עצמו ואמר 'נצחתי רבי, ושכנעת אותי באמונה האיתנה שלך. צודק אתה שדוקא בעת יש לבנות היכלי תורה וישיבות, ומיד שלף את-ארנקו ושקל לידי את הסכום הדרוש לשליחת המברק. וכתוצאה ממשלוח זה, התפתחה השתלשלות העניינים, וישיבת פוניבז' קמה וגם נצבה. ומתוך רגש של הכרת הטוב לאדם זה, שהיה לו חלק בבריאת הישיבה פשהארץ היתה תהו ובהו, הרגשתי חובה לחלק לו כבוד וללוותו למנוחתו".

בערב ימיו, נפל רבי שלום איזון ממורי הצדק בירושלים, למשכב, ונסע לארצות-הברית כדי לדרש ברופאים, אך הללו לא מצאו לו מזור, והוא שב לארץ-הקדש. בערב פורים תשמ"ו נפטר רבי משה פינשטין, מאורה של גולת אמריקה, ולוויתו התקיימה בירושלים בשושן-פורים. אך מרבי שלום ששכב חולה ומתסר ב'סוריו, נבצר להשתתף בלוויה הגדולה למרות רצונו העז. לאחר מכן קרא לבנו ואמר: "נראה לי, כל עלי-פי דין עלי לאסוף מנון של עשרה אנשים, ולבקש מהם שיעלו עליקברו של רבי משה פינשטין, כדי לבקש מחילה בשמי, על שלא השתתפתי בלוויתו". הבן נדהם, שהרי לא היה בכחו להשתתף, אולם האב הסביר: "נכון הוא שמדין הללית המת הייתי פטור, ואף מדין הללית של גדול בישאל שלמד ולמד פטור הייתי. אולם פיון שרבי משה בא לבקר אותי בשעה ששהיתי בארצות-הברית, הריני אפוא אסיר-תודה לו, ולנכח הכרת הטוב אין לי שום תרוץ למה לא השבתי לו כבודו". לא נותר לבן הברכה, אלא להבטיח לאביו כי יעלה על הציון של רבי משה פינשטין ויבקש מחילה בשמו, ואכן גם קים את-הבטחתו.

"ויקני מחרדה ויחנה במקהלת" - היה הסבא קדישא מרדושיץ מפרש ואומר: אם שריו אדם במצב של 'חרדה' מחמת הרפתקאות שונות שבאו עליו, אזי העצה היא 'ויחנה במקהלת' - להתחבר יחד במקהלות ישראל באהבה ואהבה, איש את-רעהו יעזרו וילאחייו יאמר חזק".

גליון 691
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

לא עליתי למיטתי עד שמחלתי
לכל אלו שציערו אותי

מסופר: רבי אבא היה יושב בשער הפתח של לוד, ראה בן אדם אחד שהיה בא ויושב באיצטבא עשויה מן תל עפר, והיה עייף מהדרך ויושב ונחש. פתאום ראה רבי אבא נחש אחד שהיה בא אצלו להזיקו, ויצא שרץ מן אפעה מין נחש ארסי והרג את הנחש. כאשר נעור האיש ההוא, ראה את הנחש ההוא מולו שהיה מת, נעמד האיש ההוא ונפלה האיצטבא ההיא לעומק שמתחתיו והוא ניצל. בא רבי אבא אצלו אמר לו אמור לי מה מעשיך? שהרי הקדוש ברוך הוא עשה לך שני נסים אלו, אין הם לחינם. אמר לו אותו אדם, כל ימי לא עשה לי בן אדם רע בעולם שלא התפייסתי עמו ומחלתי לו, ועוד, אם לא יכולתי להתפייס עמו, לא עליתי למיטתי עד שמחלתי לו ולכל אלו שציערו אותי, ולא נטרתי לו שנאה כל היום על הרע ההוא שעשה לי, ולא די לי זה אלא שמהיום ההוא והלאה השתדלתי לעשות עימהם טוב.

(זוהר הקדוש פר' מקץ)

פרשת השבוע

איש כי ידור נדר וגו' ככל אשר היצא
מפיו יעשה (ל' - ג')

פעם נכח הרה"ק רבי יהושע לייב דיסקין זיע"א בהספד, שנערך במלאות שבעה לאחד מתלמידיו. אמרו כנהוג תפילת מלא רחמים. ובתום ההספד התפור הקהל. לאחר מכן הזמין הרב את שמש בית הכנסת, נתן לו מטבע לעילוי נשמת המנוח, והדגיש עבור כל הקהל שנכח בעת תפילת אל מלא רחמים, וטעמו ונימוקו היה, כי החזן הרי אמר בעבור שכל הקהל נודרים צדקה לעילוי נשמתו, על כן ראה חובה לעצמו להבטיח שלא יכשל הציבור בהתחייבות זו.

ככל היוצא מפיו יעשה (ל' - ג')

מסופר על הרה"ק רבי ישראל אבוחצירא זיע"א ה"בבא סאלי, שנסע עם חתנו הרב דוד יהודיוף וצ"ל בשנת תשכ"ז לאשדוד, ושם ביקרו וקן מופלג. ואמר הצדיק לחתנו שיבקש ברכה מהזקן. לאחר שיצאו משם, אמר הצדיק לחתנו, זקן זה שהנך רואה, הרי יש לו שינים, ידיים ורגליים, וכל אבריו שלמים, והיום הוא בגיל מאה ושלוש עשרה שנה, ולפני מאה שנה ביקש ממנו הסבא קדישא רבנו יעקב אבוחצירא זיע"א, שישלים לו מנין וכן עשה. והרב

זמני השבת

פרשת מטות-מסעי

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:05 ת"א: 7:21

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:21 ת"א: 8:23 ר"ת: 8:55

אשריך שזכית לרגע נדיר של גילוי פנים בתוך

הסתר-הפנים הגדול של הגלות המרה

בימיו של האר"י הקדוש (רבי יצחק לוריא) ז"ל חי בעיר צפת יהודי ירא-שמים מופלג ותלמיד-חכם גדול, ושמור ר' אברהם הלוי ברוכים זיע"א. שנים רבות נהג ר' אברהם להשכים קום מדי לילה סמוך לחצות, לסובב בסמטאות העיר, להקיש על דלתות הבתים ולהעיר לעבודת הבורא את תלמידי-החכמים והמקובלים הרבים שגדשו את צפת. לא הייתה חולפת שעה ואלה היו מתנערים מיצועם וממהרים לבתי-הכנסת, כדי לערוך 'תיקון חצות' ולבכות את מר הגלות. לאחר אמירת 'תיקון חצות' היו הכול לומדים בעיון ובהתמדה תורה – נגלה ונסתר. בליל של קולות לימוד היה בוקע או מבתי-הכנסת ומתפשט בחלל האוויר של צפת. סמוך להנץ החמה היו פונים האנשים לטבילה במקווה, ולאחר מכן מתפללים שחרית בנחת ובכוונה.

דמות מרתקת וייחודית היה ר' אברהם. כל ימיו חי בדוחק ובפרישות, ופעל נמרצות לחיזוק כל ענייני הקודש של צפת. הרבה לעסוק בתפילה ובתורה. אך את עיקר חייו ומעשיו הקדיש לעניין אחד – גלות השכינה. בכל פעם שהיה עולה עניין הגלות על שפתיו, אפף אותו צער עמוק. הוא היה מוכיח בשער, מעורר להרבות בקינה על בית-המקדש שחרב. כה רבות התעסק בגלות השכינה ובגאולתה, עד שהאר"י הקדוש בכבודו ובעצמו העיד עליו כי נשמתו היא גלגול של ירמיהו הנביא.

יום אחד נפל ר' אברהם למשכב. מצבו הידרדר והלך עד שהגיע ממש לשערי מוות ר"ל. טובי הרופאים בסביבה הוזעקו למיטתו, אך הם אמרו נואש. מכריו השלימו בליבם עם המצב, ודומה היה כי גם ר' אברהם עצמו מכין את עצמו ליום המוות. השמועה על מחלתו האנושה של ר' אברהם הגיעה לאוזני האר"י, והוא מיהר לבקרו. אמר לו האר"י: "דע לך ר' אברהם כי נשלמו ימייך, ולא נותר לך עוד זמן רב לחיות, אולם עדיין יש לפניך סיכוי להסיר את רוע הגזירה, לקום ממיטת חוליך ולשוב לאיתנך. זאת, אם תעלה לירושלים, להתפלל ליד שריד בית-מקדשנו, הכותל המערבי. אם תגיע לשם ותפיל תחינה, מעומק הנפש, תזכה לראות את השכינה הקדושה. והיה אם תזכה לכך, מובטח אתה כי תחיה עוד שנים רבות".

כששמע זאת ר' אברהם, גמר בליבו לצאת לירושלים ויהי מה. באותם ימים זה לא היה דבר של מה-בכך. הנסיעה התנהלה על-

גבי חמורים, עברה בדרכים לא-סלולות וארכה ימים אחדים. היא גם עלתה סכום כסף שהיה למעלה מהישג-ידו של ר' אברהם. אף על פי כן קיבל עליו ר' אברהם את המסע. בתוך ימים אחדים חלה התאוששות מה במצבו, עד שהצליח לרדת ממיטת חוליו ולעמוד על רגליו. משהתחזק גופו עוד והוא חש עצמו חזק דיו לקראת הדרך הארוכה והמתירה, החל למכור את מיטלטלי ביתו, כדי לממן את הנסיעה, שכן עני מרוד היה וכסף מזומן לא היה בידו. כשהכול היה מוכן לנסיעה הסתגר ר' אברהם בביתו שלושה ימים ושלושה לילות, בתענית ובתפילה לקראת המסע. רק לאחר מכן יצא בדרך העולה לירושלים עיר-הקודש. דרך ארוכה וקשה עברה על ר' אברהם מצפת לירושלים. כמה פעמים כבר היה נדמה לו שגופו החלוש לא יצליח לעמוד בטלטולי הדרך. רק אמונתו הגדולה נסכה בו כוח, עד שהגיע לירושלים.

כשהגיע לעיר-הקודש לא פנה לאכסניה. הוא שם מיד את פעמיו אל הכותל המערבי. השעה הייתה שעת לילה. ר' אברהם החל לשפוך את תחינתו לפני הקב"ה, מתוך בכיות רמות וזעקות קורעות-לב, עד שאפסו כוחותיו. לפתע, מתוך העייפות הגדולה והחולשה הכבדה, הבחין בדמות לבושת שחורים, מיתמרת ועולה כענן מהכותל ועד לב השמים. הבין ר' אברהם כי אותה דמות לבושת שחורים היא-היא השכינה הקדושה השרויה בגלות, עטופה שחורים, ומתגוללת בעפרה על בניה הנתונים בצרה ובשביה. כאב חד פילח את ליבו, כל גופו הודעזע והוא שב ונפל על פניו, בוכה בכי מר: "ציון המסולאת בפז, אוי לי שראיתיך בכך!", ומרוב צער התעלף. בחזיון חלומו ראה את הדמות לבושת השחורים קרבה אליו ומניחה את ידיה על פניו, מוחה את דמעותיו ואומרת: "הינחם, בני אברהם, כי יש תקווה, ושבנו בנים לגבולם. עוד אשוב לרחם עליהם ואקבצם". הקיץ ר' אברהם מעלפוננו, ושב להכרתו כשהוא משנן לעצמו את הדברים שראה ושמע.

כעבור כמה ימים החל ר' אברהם במסעו חזרה לעיר צפת. הוא שב אל העיר מאושש, שמח וטוב-לב. כשראהו האר"י, הבחין מיד על פניו כי אמנם התפלל מעומק הלב ואף זכה לחזות בגילוי השכינה. אמר לו האר"י: "אשריך שזכית לרגע נדיר של גילוי פנים בתוך הסתר-הפנים הגדול של הגלות המרה. כל זאת בזכות שכל חיך השתתפת בצערה של השכינה ומשום שאתה מעיר ומעורר יהודים מדי לילה לבכות את הגלות. מעתה מובטחת לך אריכות ימים". וזכה ר' אברהם ברוכים לחיות בעיר-הקודש צפת עוד עשרים ושתיים שנה ולהמשיך בעבודת ה'.

משל ונמשל

מצווים אנו להרים את האבן הטובה

משל ליהודי עני ואביון מטופל בילדים הרבה ומחוסר פרנסה. כל ימיו היה מתענה ומתלבט בלבטים קשים כדי להשתכר למחייתו ולמחיית אנשי ביתו, ומעולם לא עלה בידו להשיג אפילו כדי פרנסה בצמצום. פעם אחת היה מהלך ברחוב ונפשי מרה עליו מאוד, שכן יודע היה שאין בביתו אפילו מזון סעודה אחת ואף ריווח כלשהו לא נראה לעין, והנה בלכתו כך בראש מורד הבריק דבר מה לנגדו, משהפנה ראשו ראה איזה דבר מנצנץ אולי שבר זכוכית, או חתיכת פח חדש, כמעט שגמר בדעתו לעבור משם ולהמשיך בדרכו, אולם אף על פי כן חשב שמא כדאי לו לסור ולראות מהו הדבר הנוצץ, אולי מטבע הוא? ואפשר יהיה לקנות בו לחם לפי הטף. גחן והרים את הדבר וראה שזו אבן מבריקה בשלל צבעים, אבן גדולה ומלוטשת שבשעה שמגלגלים אותה ביד, היא מתנוצצת כל פעם בצבע אחר. התחיל הדבר להיות משונה ומוזר בעיניו, פנה והלך ונכנס לחנותו של צורף זהב והראה לו את האבן. משבחן הצורף את האבן קפץ וקרא שאוצר כזה עין לא ראתה עדיין, וכי ראוייה אבן כזאת לפאר את כתרו של הקיסר. מיד שלח הצורף והודיע לקיסר על האבן יקרת המציאות שנתגלגלה בהיסח הדעת לידיו של העני. הביאו את העני דנן עם האבן לפני הקיסר, והקיסר אינו פוסק מלהלל ומלשבח את האבן המופלאה והוא מתפעל מיופיו הרב. לבסוף פונה הקיסר אל העני ושואל אותו כמה הוא רוצה בשכרה של האבן? "אדוני המלך" אומר העני, כלום יכול אני לדעת כמה לבקש בעדה? הרי לא ידעתי שיש ערך לאבן זו בשעה שמצאתי, והגבהתי אותה. אף על פי כן נתן המלך לעני הרבה מתנות ונכסים בעד האבן, אם כי לא ידע הלה כלל מה שוויה, ואף קרבו קרבה יתירה והושיבו בסוד שריו ויועציו.

והנמשל: תורתנו הקדושה, לומדיה ומקיימי מצוותיה, אינם צריכים כלל לחשב חשבון גודל וערכה ורום חשיבותה, ולפעמים אף חייבים להסיח דעתם לגמרי מכך כי רב ערכה מפו ומפנינים יקרה, מצווים הם להרים את האבן הטובה, ללמוד בה ולקיים את הכתוב בה בלא לחשוב כלל על השכר הצפוי להם בעבור זה, כי על כן נאמן הוא מלך מלכי המלכים הקב"ה, שלא יקפח שכרה של שום בריה, וישלם לו לבעל המציאה שכרו משלם.

(אחד המגידים)

בזכות הצדקה והחסד נבטלה הגזירה

מעשה שהיה בזמן רבינו האר"י ז"ל (יומא דהילולא ה' מנ"א) בשעה שישב ולמד סתרי תורה עם תלמידיו. שפתאום באמצע הלימוד הפסיק רבינו האר"י, ואמר, ברוך דיין האמת, קול כרוז אני שומע מבית הדין של מעלה, "שנגזרה גזירה שיעלה ויבא ארבה אין מספר לגדודיו, ויחנה בכל גבול צפת, ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ, וכל תבואתה ישרש, ולא תשאר מחיה לכל יושביה, והכל בעון שהעלימו עיניהם מאת עני תלמיד חכם וצדיק אחד, ושמו ר' יעקב אלטרץ, שיושב בתענית ומתערעם כביכול על הקדוש ברוך הוא, שנשאר בחוסר כל ואין חומל ואין מרחם. והקב"ה לא יכול להחריש ולהתאפק על צערו של העני הזה, ויחר אפו על שכניו תושבי צפת שאינם משגיחים ואינם חסים עליו". ע"כ לשון הכרוז.

וסיים רבינו האר"י, לכן אחי ורעי, הבה נקבץ מעט כסף מאתנו כל אחד כאשר תשיג ידו, ואחד מן הישיבה יקנה מצרכי מזון לחם ולפתן, לפרוס לרעב לחמנו, והנשאר מן הכסף יתנוהו לעני הנזכר שיקנה בהם מה שירצה, ויקום אחד מן החבורה רבי יצחק הכהן, ויקח הכסף בידו, וימהר ללכת אל החנות, ויקנה מצרכי מזון, וירץ אל בית העני הנזכר, ויראהו משתטח על הרצפה, ובוכה על רוע מזלו, כי מנהגו היה לשאוב מים בחביות של כלי חרס ולמוכרם בפרוטות להחיות את נפשו, ובאותו יום בבוקר השכם, נפלו מידיו החביות, ונשברו, ונשאר בלי מזון, ומבלי משען ומשענה, וכאשר שמע אותו ר' יצחק הכהן, הושיבו על יד השולחן, ונתן לו מברכת ה' אשר בידו, האכילתו והשקהו, ויתר המעות נתן לו לקנות חביות אחרות להתפרנס על ידם, כאשר היתה באמנה אתו. ויאמר לו, אדוני החכם, למען השם, עמוד והתפלל לפני הקב"ה, שירחם על תושבי צפת ויבטל מעליהם כל גזרות קשות ורעות, כי בגללך נגזר שיעלה ארבה ויבא בכל צפת, ולא יותיר מחיה לכל תושביה, ואנא הזהר מכאן ולהבא מלהתערעם על מידותיו של השם יתברך. והודה לו אותו חכם, וקיבל עליו שלא יוסיף לעשות כדבר הזה, ועמד והתפלל בדמעות לפני השם יתברך שימחול לו, ושיסיר חרון אפו מעל תושבי צפת, ויבטל מעליהם כל גזרות קשות ורעות, וינחם על הרעה לעמו. ואחר כך חזר רבי יצחק הכהן אל הישיבה וסיפר להם כל המאורע, ויאמר להם רבינו האר"י, דעו וראו כי בגלל הצדקה שעשינו עם העני הנזכר נתבטלה הגזירה של הארבה, הודות להשם יתברך על רוב רחמיו וחסדיו. וחזרו ללמוד עם הרב.

והנה כעבור שעה אחת עלה הארבה על גבול צפת חיל גדול וכבד מאוד, ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ, וכל התלמידים נבהלו ונחרדו, ויאמר להם האר"י, אל תיראו, כי כבר נתבטלה הגזירה, ורק טרם נמסרה הידיעה לארבה שלא יבא הנה, וכך היה, לאחר זמן קצר הפך ה' רוח ים חזק מאד וישא את הארבה ויתקעהו לתוך הים הגדול, ולא נשאר ארבה אחד בכל גבול צפת, ויושע ה' לעמו ולנחלתו בזכות הצדקה והחסד שגמלו לאותו עני. ומהיום ההוא והלאה נתנו עיניהם תושבי צפת על העני ההוא להשיג על כל צרכיו.

צ'ין אדם לחברו

כדי שהיהודי לא יצטער

מסופר על הרה"ק בעל ה"קדושת ציון" מבאבוב זיע"א (יומא דהילולא ד' מנ"א), ששהה פעם בקראקא, ונכנס למוכר ספרים וביקש לקנות ספר מסוים. קבע המוכר שמחירו של הספר חמישה זהובים. הרבי עמד על המקח והציע רק ארבעה זהובים, טען המוכר שהספר עלה לו הרבה. ולבסוף הוציא הרבי שטר של חמישה זהובים ושילם. תמחו המלווים של הרבי, מה היה לו להקפיד ולהתמקח על פרוטות? הסביר להם ה"קדושת ציון", אילו הייתי מסכים מיד למחיר שקבע המוכר לספר, היה המוכר מצטער והיה מתחרט שלא דרש וקיבל ששה או שבעה זהובים, וכך יצא נפסד, עתה שעמדתי על המחיר הריהו נהנה מהריוח שנשאר בידו.

ואהבת לרעך כמוך

מסופר על הרה"ק מ"שומרי אמונים ויע"א בעל ה"חוקי חיים" זיע"א, שנהג לומר, שיאמרו לפני התפילה "הריני רוצה לקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך", והסביר, שסתם להגיד הריני מקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך, זה לא תמיד אמיתי, כי אולי יש לו טענות על יהודי אחד, וצריך למחוק הטענות בלבו לגמרי, ולא לומר סתם שקר, אלא יאמר הריני רוצה, והקב"ה יסייעהו באמת להגיע לאהוב רעהו כמוהו ממש.

(ספר גם אני אודך)

בזכות מצות הכנסת כלה

פעם נסעו חסידים ללובלין עם בעל עגלה, שהיה אדם פשוט מאד. בבואם מיהרו החסידים לקבל את פני רבם

ה"חווה" הקדוש זיע"א, וכל אחד הכין את הקוויטעל שגיגש בקודש פנימה. ראה העגלון וביקש שיירשמו גם לו קוויטעל ומסר אותו לאחד החסידים, והוא עצמו הלך לבית מרוח. כשנכנסו החסידים לרבי ועמם החסיד שהביא עמו את הקוויטעל של בעל העגלה, התעכב ה"חווה" בקריאת הקוויטעל ואמר כי איש זה מאיר וזורח בכל העולמות, החסידים שמעו ותמהו, כי הכירו את העגלון לאדם פשוט ועם הארץ. הם שמרו דברי רבם והחליטו להתחקות אחרי מעשיו. שמה נמנה הוא עם ל"ו הצדיקים שבדור.

הלכו החסידים לחפש את העגלון באכסניה בה שהה, בבואם קידמו את פניהם קולות צהלה ורינה, הציצו פניהם והבחינו בפניו הזורחים של בעל העגלה שלהם כשהוא מרקד לפני חתן וכלה. ניגשו אליו החסידים ושחו באווניו את דברי הרבי, וביקשו את הסברו. סיפר להם בעל העגלה את סיפורו: בבואי לאכסניה שמעתי קולות מריבה, היו כאן חתן וכלה עניים שאמורים היו להיכנס לחופה, אך הכלה לא היה בידה לסלק את הנדוניה שהבטיחה, והחתן סירב להיכנס לחופה, כשראיתי את עגמת הנפש של כל הנוכחים, שאלתי באיזה סכום מדובר, הסכום היה גבוה, אך אני החלטתי לשעבד את כל חסכונותיי שחסכתי לעצמי במשך כל השנים, ובלבד שלא יבוטל השידוך. ואכן, המשודכים התפייסו ואני שמח כאן כאילו אני מחתן את בני. ראו החסידים את עניו הקדושות של רבם ה"חווה" הקדוש צופיות, וכיצד הבחין מיד בשנוי שחל באותו בעל עגלה שקנה עולמו בשעה אחת.

הילולא דצדקיא

שבת קודש א' מנ"א

אהרן הכהן בן עמרם (ב"א תפ"ז)
אלעזר הכהן בן אהרן הכהן (ב"א תקט"ז)
הרה"ק רבי נתן נטע מאוריתש ב"ר יוסף (נטע שעשועים - חותן הבת עין - תקמ"ה)
יום שני ג' מנ"א
הרה"ק רבי שמשון מאוסטראפאליע ב"ר פסח (ת"ח)
הרה"ק רבי מנחם עזריה מפאנו ב"ר יצחק ברכיה (רמ"א מפאנו - שפ"ה)
יום שלישי ד' מנ"א
הרה"ק רבי בן ציון ב"ר שלמה מבאבוב (קדושת ציון - תש"ג)

יום רביעי ה' מנ"א

רבינו יצחק לוריא אשכנזי ב"ר שלמה (האר"י הקדוש - של"ג)
הרה"ק רבי חיים מקראסנא ב"ר צבי הירש (תלמיד הבכש"ט - תקנ"ג)

יום שישי ז' מנ"א

הרה"ק רבי ישכר דב ב"ר אריה יהודה מולאטשוב (תקנ"ה)
הרה"ק רבי משה גרינוולד ב"ר עמרם (ערוגות הבושם - תרע"ו)
הרה"ק רבי אליעזר רוזנפעלד מאושפיזין הי"ד ב"ר יהושע מקאמינקא (תש"ג)
הרה"ק רבי שלום נח ב"ר משה אברהם (ה"נתיבות שלום" מסלונים - תש"ס)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפרסם יוסף הדרש" על המצוות.

השארית הפת על השלחן בברכת המזון (ג)

(ד) בימינו שאין הרגילות כלל ליתן שיוירי הלחם לעניים, אין צורך להשאיר פתיתין כשיעור נתינה, אלא די במעט פירורים ותו לא, ובפרט אם יודעים ששיוירי הפת ילך לאיבוד. (שו"ת או נדברו חי"א סימן מ"ו)

(ה) לכתחילה יש לשיר מהפת שהיה על השלחן בעת האכילה, ולא יאכל כל הפת, ואח"כ יביא איזה חתיכת פת שלא היה על השלחן כלל, בכל עת האוכל. (שלחן הטהור על שו"ע שם, בור זהב ס"ק א')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי בן ציון ב"ר שלמה מבאבוב זיע"א
(קדושת ציון)

נלב"ע ד' מנ"א תנצב"ה

לקוטים וספורים נפלאים

מטות מסעי

"איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה" (ל, ג)

אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: לא תהיו סבורים שהותר לכם להשבע בשמי, אפילו על אמת אין אתה רשאי להשבע בשמי, אלא אם כן יהיו בך כל המדות

הללו: "את ה' אלקיך תירא" (דברים ו) שתהא כאותן שנקראו יראי אלוקים, אברהם איוב ויוסף. וכו' (במדבר רבה כב, א)

שואל המגיד מדובנא, מהו באמת עניינו של דבר זה, שאסור להישבע אלא אם כן מחונן בכל המידות הללו?

ומסביר באמצעות משל: גנב אחד, שהיה עני ואביון, פנה אל שכנו בעל מלאכה, דל ואביון אף הוא, ושאלו: היאך זה, שאף על פי שאין אתה עני פחות ממני, עלה בידך להשיא את בנותיך, לספק להם נדוניות וסבלונות, ואילו אני לא הגיעה ידי להשיא אף אחת מבנותיי הבוגרות? השיב לו בעל המלאכה: עשה כמעשי ואף אתה תגיע לכך! אני, מנהג בדי, שבשעה שנולדה

אצלי בת, הריני מתקין קופסת פח סגורה ומסוגרת מכל עבריה, ורק חריץ אחד בצידה, ומידי יום ביומו אני שם בו מטבע. עם הימים מצטבר סכום הגון מכל המטבעות, ובבוא היום נדוניה וכסף מוכנים ומזומנים עמי

להוצאות החתונה...

חייך הגנב חיוך עצוב ואמר: עליך הדבר קל! כשאתה שם מטבע לתוך הקופסה הסגורה, הרי אתה מובטח, שכל הימים לא תוכל עוד לשים את ידך על הכסף, אבל אני שפריצת מנעולים ובריחים אינה אצלי אלא משחק ילדים, מה עצה היא ומה ביטחון יש כנגדי בקופסת פח? אמר המגיד מדובנא, הוא הדין בנדרים ובשבועות, "אין אתה רשאי להישבע בשמי אלא אם כן יהיו בך כל המידות האלה" - רק מי שהוא שומר תורה רשאי ליטול על עצמו נדרים

ושבועות, שאם הוא שומר מצוות ואת כל הגדרים והסייגים שגדרה לו התורה, וודאי יקיים גם את הנדר ואת השבועה שגדר את עצמו בהם.

כנגד זה בעלי עבירות ובעלי תאוה, שכל מנעולי התורה החמורים אינם עומדים כנגדם, מה ביטחון ומה טעם יש לנדריהם ושבועותיהם?

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ג)

האריז"ל (ליקוטי תורה פ' עקב) כותב, רמז גדול יש כאן בפסוק זה, "לא יחל דברו", לא יעשה דיבורו חולין וזול, אלא ייקר כל דיבור שיוצא מפיו, שכל דיבור פועל גדולות ונצורות בעולמות עליונים, לטוב או למוטב. אם דיבוריו טובים

וטהורים, משפיע רוחניות וקדושה, בורא בהם סגורים, ואם ח"ו דיבוריו רעים ואסורים, נברא מלאך רע ומשחית המקטרג עליו תמיד.

❧ "לְרַגְעִים תִּבְחַנְנוּ" (איוב ז, יח)

למי מאתנו לא היה בילדות את אותו דוד שצובט על הלחי ומתקיל בשאלה 'על החמר הלמודי'...

גם לאותו ילד, עליו מתאר המגיד ממעזריטש במשל, היה דוד כזה, ובאותו יום התברר שהדוד עומד לקפץ לבקור ביממה הקרובה.

האבא, שהיה ער לרגשותיו של הילד, ידע שהמפגש בינו לבין הדוד עלול להסתים בבשת פנים, זאת מסכה פשוטה - הילד לא יודע אפילו איזו מסכת לומדים בתלמוד התורה...

הוא ראה שהבן מסתובב בסלון הבית לחוץ ומפחד, והציע לו: "בוא נתישב לכמה דקות, אלמד אותך דף גמרא בצורה יסודית - ואתה תוכל לספר לדוד שאתם אוהבים קצת בדיוק בדף הזה, וכמוכן - תדע להשיב לו במהירות על כל שאלה..."

הילד קפץ על המציאה כמוצא שלל רב. הוא ידע שבתלמוד הזה תלוי כל כבודו האישי בזמן הבקור. הוא שתף פעולה, הקשיב, שאל ונסה להבין כל מלה, יגע, האמין, ומצא.

לא חולפות כמה דקות - והדפיקות המכרות נשמעות בדלת.

הגיע עת מבחן, תרתי משמע.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

זהו שנאמר "ככל היוצא מפיו" למטה "יעשה" למעלה! אנו צריכים לשמור על הפה, אפשר לנקוט בלשונות המשתמעות לשתי פנים, אבל חס ושלום לא להוציא את המילה עצמה מהפה.

שפתיים הם דבר קדוש, ומילים היוצאות מהפה עלולות לגרום אדם צרות ויסורים, לא עלינו.

תוספת על דברים אלו כתוב בספר "חומת אנך" למרן

החיד"א זצ"ל: ואל תתמה איך הדיבור כאן פועל גדולות נצורות במרום, שהדבר נראה לעיניים בין שבחבית, שאפילו הוא סגור וחתום בתוך החבית, מתחיל הוא להתנענע בזמן שדורכים ענבים בחוץ, אף שהגת רחוקה מאוד.

כך גם הדיבור בעולם הזה אשר פועל מיד במקומות גבוהים ורחוקים.

והרמז מצוי במאמר - לא יחל ד' ברו כ' כל היוצא - ראשי תיבות עם הכולל הם בגימטריא יין. רמז לנו הכתוב שאם האדם ישמור לשונו מדברים בטלים ודיבורים אסורים, אזי כל אשר יבקש מה' יתברך יתקבל וכאשר לא יחל דברו - לא יעשה דבריו חולין, ויקדש פיו ולשונו, הרי 'ככל היוצא מפיו' הקב"ה יעשה'.

סיפר רבי אהרן טויסיג שליט"א: יום אחד ביקר נדיב בתלמוד תורה דושינסקי בירושלים, ושמע שמעולם לא נערך טיול לילדי התלמוד תורה בגלל ההוצאות הכרוכות בכך, ומיד תרם את ההוצאות לטיול ליקב בראשון לציון.

אחרי הסיור ביקב, שאל מנהל היקב את הילדים אם יש למישהו שאלות.

אני הייתי אחד מהילדים שהשתתפו בטיול, ושאלתי אם מוכרת לו התופעה שכאשר דורכים את הענבים מתנועע היין שבחבית.

מנהל היקב התרגש מאד וקרא בקול, מהיכן אתה

יודע מהתופעה הזו?! אמרתי לו שכך כתב החיד"א, רב גדול שחי לפני כמאתיים שנה וחיבר הרבה ספרים בכל מקצועות התורה.

ענה המנהל, שבכל שנה בחודשי סוף הקיץ כאשר היין החדש תוסס, אנו מזהים תסיסה במיכלי הענק שבהם מאוכסן יין משנים קודמות, והיתה זה תעלומה שכבר שנים אנו מנסים לתהות על קנקנה, ואתה אומר שהתופעה מוכרת

וידועה משנים קודמות!?

אמרתי לו שכך עשה הבורא יתברך, כדי שנדע שהדיבורים שמדברים פה פועלים במקומות אחרים.

המנהל התרגש מהמידע, והורה להעניק לכל ילד מילדי התלמוד תורה שני בקבוקי יין.

(הגדה של פסח, מקרבן לתורה)

מעשה שהיה אצל הרה"ק מקלויזנבורג זצוק"ל בעל השפע חיים, שפעם בא אליו איש אחד שהיה חשוך בנים וביקש את ברכתו.

נענה הרבי ואמר: הרי כבר היו ניסים לעולמים, וכבר נודע בעולם על אנשים שנפקדו אחרי ט"ז שנים וכעבור כ"ב שנה.

מדבריו של הרבי לא נפל דבר ארצה, ובמלאות ט"ז שנים מנישואיו, נולד לאותו אדם בן, ובמלאות כ"ב שנה שוב נפקד בזרע של קיימא, ויהי לנס.

וכדברי המגיד מקו'ניץ, כי איש צדיק לא יהיו דבריו חולין, אלא כל היוצא מפיו יעשה, למשל שיאמר בפיו לאחד בנים

ולאחד חיים או מזוני, כן יעשה המלך ברוך הוא, בסוד "ותגזור אומר ויקם לך", ואפילו דיבור קל שיצא מפיו לא נפל ארצה.

באחד משבועות הקיץ, שהה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ב"קעמפ" יחד עם תלמידיו, וכדרכו היה שקוע כל כולו בעמל התורה ובליבון ההלכה.

הַיֵּלֶד נִגַּשׁ בַּחֵיל לִפְתַּח אֶת הַדֶּלֶת, מִקֵּדָם אֶת הַדֹּר בְּבִרְכַּת שְׁלוֹם וּבְחִיּוֹר מְלֵא חֶשֶׁשׁ.

"הוֹ, אֲחִינִי הִיָּקֵר!" שִׁמַּח הַדֹּר לִרְאוֹת אֶת הַיֵּלֶדוֹן - וְכַמוֹכֵן הָעֵינִיק לוֹ צְבִיטָה עֲזָה בְּלַחֲיוֹ, "נוֹ, אוֹלֵי תִגִּיד לִי אֵיפֹה אַתָּם אוֹחֲזִים הַיּוֹם בְּלַמּוּד, תִּלְמִיד חָכָם קֵטָן?" הָאֵב, שֶׁעָמַד בְּמִטְבָּח וְהִכִּין אֶת מִגַּשׁ הָעוֹגוֹת - הָאֲזִין מִרְחוֹק לְדוֹ שִׁיחַ, דְּרוֹף.

"וַיֵּדְאִי!" צִהַל הַיֵּלֶד וְסִפֵּר לְדֹר עַל הַדָּף הַמֵּאֲתָגֵר אוֹתוֹ "לְמַדּוֹ בְּדִיוֹק הַיּוֹם"...

וְהַדֹּר, שֶׁתִּלְמִיד חָכָם לֹא קֵטָן הֵיָה, שָׁלַף מִיָּד שְׁאֵלָה מֵאֲתָגֵר.

אֲזַנּוֹ שֶׁל הָאֵב דְּרוֹכוֹת מִהֶמְטָבָח - וְהַתְּשׁוּבָה הַקּוֹלַחַת מִגִּיעָה עַד אֵלָיו. חִיּוֹר רָחֵב מִתְּפַשֵּׁט בְּפָנָיו. הוּא יוֹדֵעַ! הוּא מַצְלִיחַ! הֵיָה שׁוֹה אֶת הַהֶשְׁקָעָה!

הַשְׁאֵלָה הַבָּאָה הִגִּיעָה בְּמַהֲרִית, וּבְקוֹלוֹ שֶׁל הַדֹּר הֵיָה נִשְׁמָע שֶׁהוּא מִפְתָּע. פֶּעַם רִאשׁוֹנָה שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ תְּשׁוּבוֹת בְּרוּרוֹת מִהַיֵּלֶד הַזֶּה!

גַּם כַּעַת יָדַע הַיֵּלֶד לְהִסְבִּיר בְּדִיוֹק אֶת הַטְּעָמִים וְהַסְבָּרוֹת, וְאִפְלוּ הוֹסִיף עוֹד קְוֹעֵץ שְׁמוּבָא בְּרִשׁ"י. וְהָאֵב, אֵין כָּמוֹתוֹ מֵאֲשֶׁר בְּמִטְבָּח.

וְהַבֵּן, גַּם הוּא מִרְגִּישׁ אֵיךְ הָאֲוִיר חוֹזֵר לִרְאוֹתָיו. שְׁאֵלָה וְתְשׁוּבָה קוֹלַחַת, שְׁאֵלָה קִשָּׁה - וְתְשׁוּבָה בְּהִירָה.

הָאֲמַת? הַיֵּלֶד לֹא יָדַע לְהַחֲלִיט בְּתוֹךְ עֲצָמוֹ הָאֵם הוּא מַעֲדִיף שֶׁהַסְפּוֹר הַזֶּה יִסְתַּמֵּם כָּבֵד - אוֹ שְׁדוּקָא יִמְשִׁיף עוֹד וְעוֹד, כְּדִי שֶׁהוּא יוּכַל לְהוֹכִיחַ אֶת שְׁלִיטָתוֹ בְּמִסְכָּת, בְּזִכּוֹת אָבִיו כְּמוֹכֵן.

"אֲנִי חֵיֵב לְהַגִּיד לָךְ שְׁאֲנִי מִתְּרַשֵּׁם מִהַיֵּדִיעוֹת שֶׁלָּךְ", הָעִיר הַדֹּר בְּכִנּוּת, "וְלִכֵּן - אֲתָתֵּגֵר אוֹתָךְ בְּשְׁאֵלָה קִצָּת אַחֲרֵת..." וְהוּא פָתַח בְּשְׁאֵלָה מְסֻבֶּכֶת בְּמִיָּחָד....

לעי"נ האשה החשובה

מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי ליבוביץ** ע"ה

כ"א מר חשוון תשפ"א

החליק הכתר מהמכשיר בו היה תפוס, היישר אל תוך גרונו של האברך.

הסכנה שבכך הייתה עצומה, שכן צידו האחד של הכתר הוא חד מאד, והחשש היה שאם אכן הכתר חדר אל הגרון בצידו זה, הוא עלול חלילה לקרוע את הוושט.

רופא השיניים הבהיל את האברך אל בית החולים, ושם הכניסו אותו לצילום דחוף במחלקת הרנטגן.

בנתיים הגיעו למקום כמה מחבריו של האברך, ששמעו של הסיפור הגיע לאזנם, ואחד מהם, כשהתוודע למחדל של רופא השיניים, סינן

מפיו הצהרה ואמר, רק יסתיים הטיפול ואתבע את הרופא למשפט, ואראה לו עם מי יש לו עסק, ושאסור לו לזלזל באחריות שלו כרופא שיניים!

בני המשפחה ממתנינים בדריכות ליד חדר הצילום, והנה יוצא הרופא, בפנים חמורות סבר, ואומר להם כדברים האלה: עשינו ליקירכם צילום מסועף, ולשמחתנו התברר שהכתר נפל אל הגרון לא בצידו המסוכן, ובעניין זה אין מה לחשוש, אבל, המשיך הרופא ואמר, אני רוצה לבשר לכם שבמהלך הצילום הרב תכליתי שעשינו, גילינו ממצא מדאיג אחר בגרון, בדמות גדול סרטני המצוי בשלבי המאד ראשונים, ולא היה שום סיכוי לגילוי אלמלא הצילום שעשינו עבור הכתר!

גם האברך העיד שלא חש בכאבים כלשהם בגרונו, ולכן אין שום ספק שבעולם שהוא מצידו לא היה פונה לרופא בגין דבר זה, ברור אפוא שרק בזכותו של הצילום שנעשה בגרון, גילו את הגידול.

הרופאים חוו את דעתם שבשלב התחלתי שכזה לא תהיה שום בעיה לנטרל את הגידול על ידי טיפולים כימותרפיים, ובכך להציל את חייו של האברך. ואכן, מיד לאחר מכן החלו בסדרת טיפולים, ובעזרת ה' הגידול הוסר לחלוטין.

נהרהר מה קרה כאן. הרי ברור שעכשיו כל אחד

הוא כתב חידושי תורה ע"י שהטביל את הקולמוס בדיו וכתבם על גליון.

באחד הימים בעודו כותב את חידושו ולפניו על השולחן שלושה דפים כתובים ומסודרים בחידושו שהניחם להתייבש.

חפצו שלושה מהתלמידים לראות מה כתב רבם ונדרחו ליד השולחן להביט בכתבים, ומחמת כן נהפך הקסת ונשפך הדיו על הדפים הכתובים ונשחתו לגמרי.

הם נבהלו מאד וחששו מהקפדתו, ובאו בחיל ורעדה לבקש מחילתו.

רבי משה אמר להם בנועם ובניחותא שאינו מקפיד עליהם וכי הוא מוחל להם במחילה גמורה.

המשגיח של הישיבה שהיה נוכח שם הביע את פליאתו בפני רבי משה: מהיכן שאב את הכוחות הללו, שלא נראה עליו שום רוגז וכעס אחרי שהשחיתו לו את דפי החידושים שכה עמל ויגע עליהם והיאך נשאר בשלוות נפש כזו ולא הקפיד?

השיב לו רבי משה: מה הפליאה, הרי כבר עשרות שנים שהנני עובד על עצמי שלא לבוא לידי כעס... (בדידי הוי עובדא)

"ויקצוף משה על פקודי החיל" (לא, יד)

משה רבינו עליו השלום כעס על שרי החיל על שהחיו את הנשים שהחטיאו את בני ישראל, ומיד לאחר מכן נאמרה פרשת הכשרת

כלי השלל על ידי אלעזר הכהן בשם משה רבינו.

ומדוע לא אמרה משה רבנו בעצמו? כתב רש"י: לפי שבא משה לכלל כעס בא לכלל טעות, שנתעלמו ממנו הלכות הכשרת כלים.

מעשה שהתרחש אצל אברך בן תורה שקבע תור לרופא שיניים, על מנת להשתיל כתר באחת משיניו, פעולה הנחשבת כפשוטה, ואין בה שום סיכון מיוחד, אבל במקרה המדובר לא עבר הכל בשלום.

הרופא הכין את הכתר להשתלה, וכשהכניס את הכתר לתוך פיו של האברך כדי 'להלבישו' על השן,

הָאֵב, שֶׁהֵצִיץ מִהַמְטָבָח, רָאָה אֶת פָּנָיו שֶׁל הַיֶּלֶד נּוֹפְלוֹת. כָּל בְּטָחוֹנוֹ הָעֲצָמִי הֵתְנַדֵּף בְּרִגְעַ אֶחָד.

זו הִיְתָה שְׁאֵלָה בְּאֵמֶת קְשָׁה, אֵין לִי מִשְׁגַּח מָה לַעֲנוֹת עַל זֶה, אֲפֹלוּ לֹא לְמִדַּתִּי עַל זֶה עִם אָבָא!

הַיֶּלֶד חָשַׁב לְהִשְׁכָּר... אָבֵל אַז, רָגַע לִפְנֵי יְאוֹשׁ, אָמַר הֵבֵן לַעֲצָמוֹ: אִם אָבָא לְמַד אֶתִּי - הוּא וְדַאי הֵכִין אוֹתִי גַם לְשִׁאלוֹת הַקְּשוֹת הָאֵלֶּה...

הוא חָשַׁב הֵיטֵב עַל הַחֲמֵר שֶׁשָּׁנָן אָךְ לִפְנֵי שְׁעָה קְלָה, תְּשׁוּבָה בְּרוּרָה הוּא לֹא מֵצָא - אָבֵל מִתּוֹךְ כִּמָּה יְסוּדוֹת שֶׁלְּמַד אוֹתוֹ אָבִיו, הוּא בְּהִחְלֹט עָלָה עַל כּוֹון חֲשִׁיבָה חֲדָשׁ, שֶׁמִּפְרִיךְ אֶת הַשְּׁאֵלָה מִיְסוּדָה.

"יֵשׁ לִי תְּשׁוּבָה!" הוּא צִהָל, מְסַפֵּר בְּשִׁטָּף אֶת הַהֶגְיוֹן הַחֲדָשׁ שֶׁגָּלָה זֶה עֵתָה בְּעֵמֶק דְּבָרָיו שֶׁל אָבִיו.

וְהָאֵב, שֶׁכָּבֵר הִגִּיעַ עִם מַגֵּשׁ הָעוֹגוֹת לְסֻלּוֹן, הִיָּה הַמְּאֻשֶּׁר בְּאֶדָם...

הַסְּפוֹר הַזֶּה, אָמַר הַמַּגִּיד, הוּא בְּעֵצֶם הַסְּפוֹר שֶׁל כְּלָנוּ: הֵיינו אַז נִשְׁמָה טְהוֹרָה, חֶלֶק אֶל־הַ מַמְעַל, הַתְּעַנְגְנוּ עַל זֵיו הַשְּׂכִינָה.

אָבֵל אַז קִבְּלָנוּ אֶת הַבְּשׁוּרָה - אָנוּ עוֹמְדִים לְרִדֵּת לְעוֹלָם שְׂרָחוֹק מְאֹזֵר הַנוֹחוֹת הַטְּבָעִי שֶׁלָּנוּ, אָנוּ עוֹמְדִים לַעֲמֹד בְּמִבְחָן קָשׁוּם מְאֹד, מוֹל יְצָרִים, מוֹל נְסִיוֹנוֹת, מוֹל כְּשָׁלוֹנוֹת וְאֶתְגָּרִים.

וְאֶנְחָנוּ, שֶׁיִּדְעָנוּ הֵיטֵב עַד כִּמָּה אֵין בָּנוּ כּוֹחַ מִשָּׁל עֲצָמָנוּ לַעֲמֹד מוֹל כָּל אֵלֶּה, בְּקִשְׁנוּ עֲזָרָה - וְגַם קִבְּלָנוּ.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעֵנִיק לָנוּ, רָגַע לִפְנֵי הַמִּפְגֵּשׁ עִם הַמִּבְחָן הַגָּדוֹל, אֶת כָּל הַכָּלִים וְהַכּוֹחוֹת לְהִתְמוֹדֵד.

לע"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

וילהלם היה אמור להגיע לביקור בירושלים, הכינו לכבודו שלושה שערים, האחד בשער יפו, שם עמדו המוסלמים לקבל את פניו, השני בשכונת מחנה יהודה ליד בית הספר אליאנס, שם עמדו הנוצרים לקבל את פניו, והשלישי במוצא, שם עמדו היהודים לקבל את פניו. לפי התוכנית היה אמור הקיסר להגיע מחיפה ברכבת, להתחיל בשער יפו, משם למחנה יהודה ומשם למוצא. בסופו של דבר, הקיסר לא הגיע מחיפה אלא מיפו לירושלים, ולא ברכבת אלא רכוב על סוס.

היהודים היו הראשונים לקבל את פניו.

הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל יצא יחד עם החכם באשי ואדון ענתבי מעסקני עדת הספרדים, לקבל את פני הקיסר וספרי תורה בידיהם.

בראות אותם הקיסר עם ספרי התורה, קד קידה, אך לא ירד מסוסו.

לאחר מכן שלח הקיסר לכל אחד ממקבלי פניו מדליה של זהב. כולם לקחו את המדליה אך רבי שמואל החזירה.

הבין הקיסר שרבי שמואל מסרב לקבל את המדליה מחמת צורת שתי וערב החקוק עליה, לכן שלח לו תמורת זהב חמישים לירות זהב טורקיות, אך גם אותם לא אבה לקבל ושלחם בחזרה.

הדבר חרה בעיני הקיסר ושלח לקרוא לו.

כאשר הגיע רבי שמואל אמר לו הקיסר: יכולתי להבין שאת המטבע שחקוקה עליה צורת שתי וערב שלחת חזרה, אבל חמישים לירות מדוע החזרת?

ענה לו רבי שמואל: כאשר יצאנו לקראתו וכיבדנוהו עם ספר תורה בידינו, אתם לא ירדתם מן הסוס ליתן כבוד לתורת ה', הרגשתי חובה למחות לכבוד ה' ותורתו וזהי הסיבה להחזרת הכסף.

הדבר מצא חן בעיני הקיסר, הושיט ידו לר' שמואל ואמר: אתה יהודי הגון.

יבזו למי שאיים לתבוע את רופא השיניים! קרובי המשפחה יגידו שלא יעז להגיש תביעה כזו, שהרי התברר שכל מה שקרה היה אך ורק לטובתו של יקירם! והנה, למרות שאיש אינו מטיל ספק בכך שהרופא אכן מעד ומעל בתפקידו, ולא השגיח דיו על הנעשה, אבל רק השם יתברך ידע שהטובה הגדולה ביותר שאפשר לעשות למען המטופל בשעה זו היא שהכתר יפול הישר אל תוך גרונו.

כלומר, לא מדובר בטובה שבדיעבד, או במשהו שהיה עדיף שלא יקרה. לא ולא! לא היה דבר טוב יותר מאשר נפילתו של הכתר לתוך הגרון.

בעיניים שלנו המציאות נראית הפוכה לחלוטין, ולכאורה קרה לאברך דבר גרוע מאד, אבל מי שמאמין בבורא עולם, ויודע שכל מה שהוא עושה, לטובה הוא עושה, ומאמין בכך בלב שלם, יש בכוחו להישאר רגוע ושלו גם בשיאו של האירוע.

אפשר להגיע להרגשות אמיתיות אלו גם כשמדובר בצרות הכי גדולות, רח"ל, אבל העצה היעוצה היא להתחיל לעבוד על עצמנו ב'צרות קטנות', כגון אם קרה שאיחרנו לאוטובוס, או קבלנו מכה קטנה, לפחות במקרים אלה אפשר לחנך את הילדים שיביטו ויכירו בכוחו של ה' יתברך, שהוא הגורם לכל אלו, והכל לטובתנו.

ואם נתחיל בדברים הקטנים, ונאמן את מחשבתנו לראות את יד ה' בכל דבר ודבר, נגיע

עד מהרה למצב שבו לא תמוש האמונה מאיתנו גם במקרים אחרים, שלא יבואו על אף אחד מישראל. (לחנך בשמחה)

"ולא תחניפו את הארץ" (לה, לג)

הגאון רבי גרשון לפידות זצ"ל סיפר: כאשר הקיסר

וְאִזְ, נִשְׁמְעוּ הַבְּכִיּוֹת, וְתִינּוֹק חֹדֶשׁ מִגִּיחַ לְעוֹלָם, וְהוּא פוֹגֵשׁ אֶתְגָּרִים, וְנִסְיוֹנוֹת, וְהוּא עוֹבֵר אוֹתָם בְּהִצְלָחָה, מֵאֲשֶׁר לְרֵאוֹת עַד כִּמָּה הוּא בָּא לְכֹאֵן מַצִּיד בְּכוֹחוֹת. הוּא צוֹלֵחַ מִכְשׁוֹלִים, מִתְגַּבֵּר עַל קְשָׁיִים, מְסַמֵּן הִצְלָחוֹת - וּבִסֵּף הַכֹּל עוֹמֵד בְּמִבְחָן...

וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא עוֹמֵד בְּכִיכּוֹל מֵהֶצֶד - וְנִהְיָה לְרֵאוֹת אֶת הַיָּלֵד שְׁלֹ עוֹבֵר אֶת כָּל הַמַּסָּע הַזֶּה, וְשׁוֹלֵט בְּחֵמֶר הַיִּטֵּב...

אֲבָל אִז, בְּלִי שׁוֹם הַכֵּנָה מְקַדֶּמֶת, מְגִיעָה שְׁאֵלָה קָשָׁה בְּמִיָּחָד: נִסְיוֹן - שֶׁהָאֵדָם מוֹצֵא אֶת עֲצָמוֹ מִרְקָן מִכּוֹחוֹת מוֹלָה. בְּשָׁלוֹן - שְׁאֵין לוֹ מִשְׁגַּח מְאִיפָה מִתְחִילִים לִתְקֵן.

זֶה גְדוֹל מִמֶּנּוּ, וְהוּא לֹא מִרְגִּישׁ שֶׁהוּא מְסַגֵּל לְצִלָּח אוֹתוֹ.

בְּאוֹתָם רְגָעִים הוּא יָכוֹל לְהִשָּׁבֵר וּלְהִרְיֵם יָדָיִם, הוּא יָכוֹל לִכְעַס עַל הָאָבָא שֶׁלֹא הֵכִין אוֹתוֹ לְשִׂאֲלוֹת הַקְּשׁוֹת הַלָּלוּ, עַל הַדּוֹד שֶׁמֵּאֲתָגֵר אוֹתוֹ - וּבְעֵצָם עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ.

אֲבָל אִם הוּא רַק מִרְשָׁה לְעֲצָמוֹ לְשִׂיחוֹת בְּכָאֵב הַזֶּה, לֹא לִבְרִיחַ לְחֹדֶר, לֹא לִפְלָע הַרְצָפָה בְּבִשְׁת פָּנִים, אִם הוּא נִשְׁאָר שָׁם, בְּסִבָּלָנוֹת, בְּעֲקֻשָׁנוֹת בְּרִיָּאָה לֹא לְהִשָּׁבֵר, אִם הוּא רַק מִרְשָׁה לְעֲצָמוֹ לְהִתְבּוֹנֵן בְּמָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו - הוּא יִגְלֶה אֶת הַתְּשׁוּבָה, הוּא יִמְצָא אֶת הַפְּחוּחוֹת, הוּא יִבִּין שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעֵנִיק לוֹ גַּם כּוֹחוֹת לְנִסְיוֹן הַזֶּה.

כָּל מָה שְׁצָרֶיךָ מִמֶּנּוּ כָּעַת - זֶה לֹא לְהִשָּׁבֵר, לְהִסְכִּים לְשִׂיחוֹת שָׁם, לְעַבֵּד עִם הָאֲתָגֵר - וְלָתֵת לְתְּשׁוּבָה לְהִגִּיעַ.

וְהָאָבָא, שְׁעוֹמֵד מִן הַצֵּד, לֹא מִפְּסִיק לְהִתְמוֹגֵג.

(נְקֻדּוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

א גוט שבת

956

מטות מסעי

כניסת השבת: 19:23

יציאת השבת: 20:14

רבנו תם: 21:07

ע"פ אופק ת"א

א' באב התשפ"ה

טוב העלון השבועי להסות בה'

חודש שכולו "אב"

הגויים על השולחן בשר וחלב שהוזמן בנפרד מכל מטבח, ובחדר השני אכלו יהודים ע"פ כל כללי הכשרות: בשרי או חלבי בנפרד.

בכדי שחלילה לא יכשלו יהודים באכילת בשר וחלב, התקין ר' שמואל פריד תקנה גדולה: 'כל מאכל שיצא מהמטבח לא חוזר פנימה - יהיה אשר יהיה'. גם אם הוציאו בבוקר כמות גדולה של לחם, ונשאר הרבה, לא מחזירים דבר, למרות ההפסד שבדבר. כל זאת על מנת

שלא יבלבלו בין מאכל חלבי לבשרי ולא יכשילו אף יהודי באכילה שאיננה ע"פ ההלכה. כך נהג במשך זמן רב כשהוא מצליח מאוד בעסקיו.

והנה, ערב שבת אחד, נכנסה אשתו למטבח לבשל מאכל בשרי ולתדהמתה היא ראתה שם לחם מרוח בחמאה. היא התחילה לחשוש שמא התערבב במטבח הבשרי, מאכל חלבי. היא רצה לספר זאת לבעלה ואמרה לו בתוכחה: "בוא וראה מה קרה..."

- המשך המרתק בעמוד 3 -

"משנכנס אב ממעטין בשמחה" - חודש אב הוא חודש בו אירעו צרות רבות לישראל. לכן, כתבו הפוסקים כי עדיף לדחות משפט שיש ליהודי עם הגוי, מפני שמזלם של ישראל ירוד בחודש הזה ואין ידם על העליונה. **אם כן, מדוע נקרא חודש זה בשם 'חודש אב' ולא בשם אחר כמו 'חודש צער'... 'חודש שפל'?**

אומר ה'בן איש חי' דבר מרגש ומדהים: קבע ה' יתברך שיקראו לחודש זה בשם 'אב', לומר להם לישראל: "דעו לכם, כי כל הצרות, הקשיים, הבעיות והאסונות בחייכם - הכל זה מה'אב', הכל זה ממני - אבא שלכם. שלא תתלו זאת באף מחלה, ובאף אדם שפגע בכם. הכל אני עשיתי לבדי כאב רחמן ואוהב, שנאמר: "כרחם אב על בנים רחם עלינו". גם הקושי והבעיה, גם הניסיון הקשה עם הילד, המצב הלא נגמר עם הפרנסה, החתונה שהתבטלה ברגע האחרון - הביטו למעלה ותבינו שזה רק אני, אבא שלכם, לטובתכם!. תפנו אליי, לאבא שלכם ואני אעזור לכם ואושיע אתכם!. כי אתם - עם ישראל מעל המזל, אתם הבנים שלי ואתם רק בידיים שלי!.

אני יכול לסדר לכם את כל הבעיות ברגע אחד: חתונות בן רגע, רפואה תוך לילה וללא טיפולים, ילדים בריאים וטובים ללא שום התערבות זרה!. רק תאמינו בי שהכל זה אני ברחמים, ותפנו אליי. אל תכעסו על השני ואל תתלו זאת בסיבות גשמיות.

היה זה לפני כ-100 שנה. יהודי ירא שמיים וצדיק, ר' שמואל דוד פריד ז"ל, עבד לפרנסתו במסעדה. עם הזמן הוא קנה את המסעדה בעצמו, הגדיל אותה והכפיל את הכנסותיה. יהודים וגויים היו באים לאכול שם. במסעדה היו לו שני מטבחים כשרים: אחד בשרי ואחד חלבי. אלא, שחדר האוכל חולק לשניים: חדר גדול עם שולחנות לציבור הנוכרים, אשר שם אכלו

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. דניאל בן ציפורה. אורטל תנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים הי"ו. ינון בת רחל.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מול. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אודליה וניר בני ציפורה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי, גבריאל בן סמינה. יוסף בן ג'יה. פרחיה בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מול. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרחיה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה.

(1) כותב הזוהר הקדוש: "ואפילו שמיים וארץ כולם נתאבלו, וגם מלאכי מעלה כולם נתאבלו על חורבן בית המקדש, וגם שמש וירח נתאבלו וחשך אורם וכל העליונים והתחתונים נתאבלו על החורבן. מה טעם הדבר? לפי שהסט"א (הטומאה) שלטה על ארץ ישראל הקדושה וזה גרם שליטה כביכול על השכינה... ולפי שמלכות שמיים נכנעה והושפלה ומלכות הרשעה התגברה, **לכן יש לכל אדם להתאבל עימה ולהיות בשיפלות עימה, כדי שכאשר השכינה תזדקף ותתעלה שאז העולם יהיה שמח- ישמח גם הוא עימה.**"

(2) כתב בספר הקדוש 'תולדות אדם' (פ' מטות): "21 ימים של בין המיצרים מכוונים כנגד 21 ימים מראש השנה ועד יום שמיני עצרת, והמתקן נפשו ב-21 יום אלו של בין המיצרים - **יצא לזכות בימי הדין שמראש השנה, שכבר תיקן הכל, ואין לו יותר לירא מיום הדין, כי הימים נהפכו לרצון ולרחמים. וביותר יכול התיקון להיות בשבתות של בין המיצרים, כי הם גדולים יותר מכל שבתות השנה.**" הבטחה גדולה ונדירה שכותב הצדיק על ימים אלו של בין המיצרים!

אנשים מסוג זה אינם נפתחים לסביבה ולשתף עקב החשש שמא אנשים יזלזלו בדברים שלהם, או שמא הדברים שלהם לא יעניינו אף אחד. הם אינם רוצים לחוש בושה או אכזבה והדבר גורם להם לפחד מלהתבטא, ולכן הם מעדיפים לשתוק.

מצד שני, הם מבינים כי ישנו סיכוי שאם יפתחו וידברו, אנשים יוכלו להתחבר אליהם ובכך יוכלו לחיות חיי חברה שמחים ומאושרים, עליהם הם חולמים, אך הסיכון של החשש ממה יגיבו או יזלזלו הסובבים - גובר עליהם.

לאדם יש צורך בחברה, והוא מושפע מחברה. לכן צריך האדם לבחור לעצמו חברה טובה. זה חשוב מאד. אלא, שלשם כך, צריך לשלם את מחיר הסיכון שאולי יידחו אותו, אך להרוויח את התגמול של מי שירצה קשר איתו. לאדם יש מחשבות ותחושות שהוא חי איתם לבד. כאשר הוא משתף אחרים במחשבות, הם עוזרים לו ליישר אותן, ליישר את הגישה ולשפר את איכות החיים.

מסקנה - הסיכוי של הריווח גדול על הסיכון, ועל האדם לקפוץ למים, ולבטא את עצמו בתחושה פנימית שהוא יהיה אהוב ומוצלח, וכך ה' יעזור לו!.

(הרב ד"ר אייל אונגר)

שאלה: אני מתארחת בבית מלון השבת ורציתי לדעת האם אני מברכת על הדלקת נרות בחדר האוכל? והאם מותר להשתמש במים החמים שבברז המתחממים במלון ע"י גז?

תשובה: השכרת חדר בבית המלון נחשב לחדרו של האדם, ולכן ע"פ דין, לכאורה, היתה צריכה האשה להדליק נרות בחדרה, אלא שכיוון שבית המלון אוסר זאת מפני סכנה, ומתיר להדליק רק בכניסת חדר האוכל, לדעת מרן השו"ע - **רק הראשונה שמדליקה תברך על הנרות, והשאר ידליקו בלא ברכה. וכך נוהגות הספרדיות.** ולדעת הרמ"א (אשכנזים) מותר לברך על תוספת אורה, לכן כל אחת מברכת על הנרות שלה בחדר האוכל. **וכן נהגו האשכנזיות.**

אלא, שכתב מרן הרב עובדיה זצ"ל ("יחוד דעת") עצה ופתרון שעל ידו גם אשה ספרדיה המתארחת בבית מלון או בכל מקום אחר, תוכל להדליק בברכה, **והוא על ידי שתדליק תאורה אחת מתאורת החדר שתישאר דלוקה כל השבת, כגון שתכין מנורת לילה או שתדליק מנורה במקום צדדי בחדר ותברך בשם ומלכות:** "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להדליק נר של שבת". (חוץ מהדלקת אור בשירותים, שאין מברכת עליו) (ילקו"י שבת כרך א' ח"ב (מהדורת תשע"א עמ' תשכ"ד, ועדיף לא ב'לד'))

על כל מתארח לבדוק בבית מלון את אופן חימום המים בברזים: ברוב בתי המלון חימום המים נעשה ע"י גז וכדו', וברוב המקרים הדבר כרוך באיסורי **שבת ואין להשתמש כלל במים החמים שבברזים**, שאינו דומה השימוש לברזים בבתיים המתחממים על ידי דוד שמש, על כן יש לשאול רב מה לעשות.

מנותקי החברה

למה אני מרגיש בודד? אני נמצא הרבה בחברת אנשים, אבל בכל אופן מרגיש בודד, בלי חברים. מה הסיבה?

אדם מתחבר לאנשים בסביבתו ע"י הרצונות והדברים המשותפים ביניהם. הוא מספר על הרצונות והמחשבות שלו, והם משיבים ומשתפים את דעתם ורגשותיהם בעניין, וכך נוצרים חיבורים וגשרים המהווים ומייצרים חברה בין אנשים. ישנם חברים האוהבים להתאסף יחדיו ולדבר דברי תורה, חדשות, ספורט ועוד.

האדם הבודד הוא אדם שיש לו עולם פנימי של מחשבות ותחושות, אך הוא אינו משתף ולא מדבר עליהם. הוא לא מספר ומדבר על הרצונות, הוא מציג רק את הממד השטחי - נתונים ועובדות, ללא פרשנות אישית שלו. הוא לא מדבר על העולם הפנימי של השאיפות והמטרות שלו, אלא רק מה שלומו, מה חדש בעולם וכו', וזהו. אבל הדעה שלו, הפרשנות שלו - את זה הוא לא מביע, על זה הוא לא מדבר. הוא יכול להיות באירוע משפחתי שבו אנשים מדברים על המחשבות והפרשנויות שלהם על המציאות, והוא לא מדבר, הוא רק מקשיב. הוא לא משתף בעולמו הפנימי, ולכן הוא בודד. **מה הסיבה לכך ומה ניתן לעשות בעניין?**

חודש שכולו "אב"

כשירד הנוכל מהספינה, ר' שמואל דוד קיבל אותו בשמחה ובברכת 'ברוך הבא' לביתו. הוא לקח אותו לביתו, האכילו והשקהו, דאג שתהיה לו עבודה להתפרנס. דאג לו לדירה. הלווה לו כסף והעמידו על רגליו.

הנוכל היה המום ושאל אותו בתמיהה: "אינני מבין מה קורה פה? אני רוששתי אותך בנוכלות ואתה דואג לי ועוזר לי להשתקם בחיים?". או אז ענה לו ר' שמואל דוד בהתרגשות: "דע לך, אח יקר, כי אילולי מה שעשית לי, לא הייתי היום בין החיים!".

אני חייב לך הכרת הטוב על כך שגנבת לי את כל הכסף! אילו לא הונת אותי, והיית נותן לי יהלומים אמיתיים, הייתי סוחר גדול באנטוורפן ולא זו משם! כל חיי היו שם: משפחה, חברים, עסקים, ולא הייתי חושב לזוז משם. רק המעשה שלך גרם לי לעקור את מגורי לארה"ב ובכך ניצלו חיי וחיי בני משפחתי!".

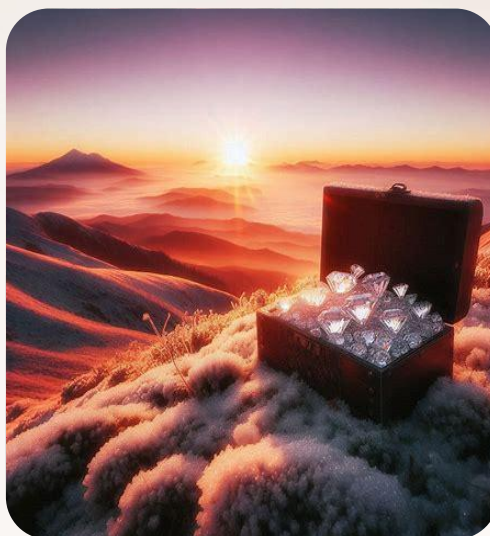
אומר שלמה המלך ב'משלי' (יט כא): 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום', מסביר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: 'בפסוק זה יש בו מרגוע ובשורה לבני העולם, כי אם יבינו שרק אבינו, רועינו הוא הקב"ה המחליט ועושה הכל לבדו: הוא הנותן והלוקח, הוא המאיר והמחשיך, הוא המאריך והמקצר, כל הנעשה בעולם בעליונים ובתחתונים הכל מידו, ורק מה שיעלה ברצונו, הוא אשר יארע לכל אדם!.

ואף כי פעמים נראה שהשני חורש עליך מחשבות רעות ואף חותר ומתייגע כדי להרע לך. אל תבהל, מפני ש'המחשבות הרבות אשר בלב אותו האיש', הן אלו שיגרמו לך ש'עצת ה' היא תקום', שרצון ה' להיטיב לך יסתובב דרך אותו "שונא", ועליך העבודה להבין שזה רק מאב הרחמים לבדו וב"ה לזכות לראות בישועה שתצא מכך!.

(פניני עין חמד)

ומשם שלח את הכסף למשפחתו. לא היה לו כסף אפילו כדי לקנות כרטיס נסיעה. הוא לווה כסף, קנה כרטיס הפלגה ונסע לאמריקה. באמריקה הוא עבד קשה מאד. הוא היה שוחט בהמות החל מהשעה ארבע לפנות בוקר עד עשר בלילה! מפני שזו היתה העבודה היחידה שלא עבדו בה בשבת. הכל לכבוד בורא עולם!.

כך עבד זמן רב עד שהצליח לצבור סכום כסף נכבד. הוא פרע את החוב שלוה עבור הנסיעה.

ואת הכסף שנשאר לו, הוא שלח למשפחתו שיקנו כרטיס נסיעה ויבואו לאמריקה. כל משפחתו היגרה לאמריקה וכך הם שבו אחר שנים רבות לחיות בכבוד.

שנה לאחר מכן... פרצה מלחמת העולם השנייה. הנאצים הארורים נכנסו לעיר מולדתו של ר' שמואל, שם הם הרגו את כולם - גם את היהודי שקנה ממנו את המסעדה באנטוורפן. את הנוכל שהונה אותו במכירת היהלומים הם העבידו באושוויץ, ולאחר חמש שנים הוא שרד את השואה ועלה לאמריקה. כל אותם שנים היו ר' שמואל ומשפחתו שלווים ורגועים באמריקה.

כשנודע לר' שמואל דוד שאותו יהודי שהונה אותו מגיע לאיזור בו הוא מתגורר בארה"ב, הוא מיהר לנסוע לנמל בכדי להמתין לו.

"ראה, כמה יהודים סומכים עליך והנה מתברר שאתה מאכיל אותם טריפות". ר' שמואל התעצב מאד לשמוע על כך והחליט מתוך חרטה עמוקה על המקרה - כי הוא מוכר את המסעדה באופן מיידי!.

הוא מכר את המסעדה המצליחה בהון רב, והחזיק בסכום גדול מאד. אחד מאנשי העסקים בעיר אשר עסק בסחר ביהלומים ושמע על כך שהוא מחזיק באמתחתו סכום גדול, פנה אליו בהצעה מפתה: "בוא ותשקיע את הכסף הרב שבאמתחתך ביהלומים". הוא הציע לו יהלומים טובים ויקרים אשר ערכם עולה מדי חודש ובכך הונו יגדל ויתפרנס בכבוד כל חייו, ללא כל מאמץ.

ר' שמואל דוד בדק את הדבר והסכים. הוא קנה את כל היהלומים בכל הכסף שהיה בידו, אלא שהוא לא ידע שמוכר היהלומים הינו נוכל ערמומי אשר טמן לו מלכודת. כל היהלומים היו מזוייפים, ובכך לקח הנוכל את ההון הגדול, והותיר את ר' שמואל עם זכוכיות מזויפות.

שבועיים לאחר מכן, כשהראה ר' שמואל דוד לסוחר גדול של יהלומים את הסחורה שבידו, הזדעזע הסוחר ואמר לו כי הכל מזויף וכי הוא נפל בפח. ר' שמואל דוד עמד המום ולא ידע את נפשו. ברגע אחד הוא איבד את כל רכושו שעבד עליו כל החיים בעשר אצבעותיו. שנים רבות עבד במסעדה, צבר הרבה מאוד כסף. ממכירת המסעדה היה לו הון רב. את כל הכסף הוא השקיע ביהלומים, וכעת הוא איבד את הכל. ברגע אחד הפך להיות מיהודי נכבד ועשיר לעני ואביון גדול. הוא ניסה להתחזק באמונה ולא להישבר, והחליט לקום ולנסות להחיות אותו ואת בני משפחתו.

הוא נהג כמו אנשים רבים - ארז את מטלטליו ונסע לאמריקה לעבוד

אני מפסיק לחשוב על הרצונות האישיים שלי, ואם זה העיכוב שמתרחש איתי, אני מקבל זאת מאת ה' באהבה.

לא הספקתי לחשוב על כך הרבה, ומיד מצאתי את הנעלים. שמחתי מאד ודמיינתי כיצד חוזרת 'בת קול' בשמיים ואומרת: **"נחום היקר, מילאת את התפקיד שהוטל עליך משמיים כעת בשלמות, ומוזמן אתה להמשיך בעיסוקיך!"**

אמר הרב בירדמן: "תארו לעצמכם יהודי המסתובב ביום שישי שעות רבות בשמש הקופחת על מנת לקנות דגים לכבוד שבת. הוא עובר מחנות לחנות, אך בכל מקום שמגיע, הדגים שרוצה אזלו מהמדפים. לאחר עמל ויגיעה רבה, הוא מצא בקצה העיר את הדגים שרצה קנה כמות יפה ועשה את דרכו לביתו.

והנה, כשהגיע לביתו, פתח וגילה כי הוא לקח בטעות שקית עם דגים של מישו אחר, לא כמו הדגים שאוהב, והרי שכעת הוא צריך לשוב לחנות ולהחליף את החבילה. כמה מרמור וכמה צער וזעם תוקף אותו על גורלו. אך תארו לעצמכם אם היה נגלה אליו אליהו הנביא בתחילת היום ואומר לו: "יהודי יקר, דע לך כי שלחו אותי מהשמיים לומר לך שתצטרך כעת לעבור מחנות לחנות, ועד שתמצא סוף סוף את הדגים תגיע לביתך ותצטרך לשוב לחנות. ואם תעשה כך - שכרך יהיה גדול!". וכי יעלה על הדעת שהוא לא יעשה זאת בשמחה?

אם כן, דעו, כי כל דבר שקורה איתנו, מוכרז משמיים כרצון ה' ובודקים את האדם אם יקבל שזה רצון ה' באהבה!

מספרים כי פעם אמר הגאון הצדיק רבי נחום יאס זצ"ל בבית המדרש: "היום בבוקר שמעתי 'בת קול' מן השמים". הכל הביטו ברב, האם אירע לו משהו או שמא זכה לגילוי רוח הקודש. אלא שר' נחום הסביר מיד את כוונתו ואמר: "קמתי בבוקר ולא מצאתי את נעליי. מיהרתי מאד והחלתי בחיפוש אחריהן. יצר הרע ניסה להיכנס לליבי על מנת שאכעס וארטן על מצבי, ואתחרט על גורלי: מדוע קורה לי הדבר הזה".

אלא שאז עצרתי ואמרתי לעצמי: "כל זה נשלח לי משמיים, כך רוצה הקב"ה. אם כן, הרי שאני מרגיש כי 'בת - קול' משמיים מודיעה לי את הדברים הבאים: **"נחום היקר, מהשמיים שלחו לך כעת, בשעת בוקר בה אתה ממחר לעיסוקיך את המשימה והשלחיות הבאה - עליך לחפש את הנעליים שלך, ודוקא דבר זה בשעה כה לחוצה, אשר הינך ממחר - יבחן את נאמנותך וסבלנותך לרצון ה'!"** חשבתי על כך, וכל הסתכלותי השתנה. לפתע, הרגשתי רוגע - כך ה' רוצה ממני וזהו.

"רשעים כל ימיהם מלאים חרטה" (שבת מוסר פ' כה). שואל הבעל שם טוב הקדוש: אם הרשע הגדוש ומלא בעבירות, מתחרט על מעשיו, מדוע נקרא הוא רשע? והרי הרהור תשובה משנה את כל מצבו בשמיים והופכו לצדיק. אם כן, מדוע נקרא הוא עדיין רשע?

עונה הצדיק בדבר מדהים ואומר: **"בכל מה שעובר על האדם, עליו להתחזק ולהאמין כי הכל בהשגחה פרטית, שה' הביא לו את העצה לעשות את הפעולה הזו. שמאת ה' היתה שיתחיל בעסק הזה, הגם שנכשל והפסיד. עליו להאמין שמאת ה' היתה לבנות בית זה, למרות שכעת הוא התפרק. בורא עולם הכניס להם לראש ללכת למקום בו השתנו חייהם.**

אלא, שהרשעים לא מוכנים לקבל שמאת ה' היתה זאת, שהקב"ה הביא את האדם למקום בו אירע לו אותו נזק או צער. ולכן, הם מלאים בחרטות: "אם לא הייתי נוסע למקום הזה - לא היה נזק לרכב. אם לא הייתי אומרת את המילה הזו בעבודה - הייתי מקבלת קידום. אם רק הייתי משקיע את הכסף במקום ההוא - הייתי היום עשיר!". **חרטות של כפירה בהשגחה שהכל משמיים.**

כל אדם שנופל ונכשל בעבירות עקב היצר הרע הקשה שלו, אם רק מהרהר בתשובה - הרי הוא יקר וחשוב בשמיים ונעשה כאדם אחר. אך אדם המתנהג כיהודי המקיים תורה ומצוות, אך בתוך ליבו הוא אינו מאמין שהכל בהשגחה וכי כך גילגל ה' משמיים - הרי הוא מוגדר בבחינת הרשע המלא בחרטות, שבגלל חוסר האמונה הינו מוגדר בהגדרה זו.

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: ע.ב.מ., שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. יעקב בן עדיזה, **מרדכי בן ציניה**. **לעילוי נשמת:** יעקב בן לבנה, רחל גילה בת נח, משה בן טוני פורטונה, האשה הכשרה חוה בת אשרת ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש להצלחת החפץ בעילום שם

תורמים יקרים - שימו לב!

נפתח חשבון חדש לעלון ע"י עמותת: **בנק פאני (52) סניף 188. חשבון 58-58-74** לכתוב בהערות: עבור עלון טוב לחסות בה" ניתן לקבל החזר מס על כל תרומה ע"פ סעיף 46

העלון מוקדש לעילוי נשמת האיש היקר משה בן חסן אחוואל רוח השם תניחנו בגן עדן!

החידה ?! מהם שלושת הדברים ששאסור להריח אותם ומדוע?

(א - א, סגא וט) אגל דלח טואס דח זולטא י" (אגטט טטא טואס) טטטט טט טטא טואס א" (אולד, אטט טטוטטט טטאס, וואל טט טטטט טטאס לואס יא

פניני ביה"לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח" יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ב

לרכישת הספר חייגו 0586664447 | 0585664447

במה תלויים ההצלחה והנצחון?

התורה מספרת לנו שעם ישראל יוצא להלחם במדין. הקדוש ברוך הוא צוה את משה רבנו - נקם נקמת ה' במדין, ומשה רבנו אוסף את כל אנשי המלחמה והם יוצאים להלחם במדין. אומרת התורה: "החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין". בא הרב נעם מגדים ואומר דבר נפלא: בדרך כלל כשיוצאים למלחמה, התחושה שיש לכל אחד היא כחי ועצם ידי. מי שיתר חזק ויש לו כלי נשק, והוא עושה מאמץ גדול ומסירות נפש, ודאי שהוא הולך לנצח, ומי שחלש יותר מסתמא שהוא יפסיד.

אומר הרב נעם מגדים - האמת היא שזה ממש הפוך. דוקא אדם שמרגיש שאין לו את היכולת ואת הכח, והמנצח האמיתי הוא הקדוש ברוך הוא - זה הנצחון. אבל מי שחושב שלו יש את הכח לנצח, בדרך כלל הוא זה שמפסיד במערכה. ואת זה הוא רומז בתוך המלים של הפסוק "החלצו מאתכם". לשון "החלצו" זה התפשטות ותסיריו מעליכם, מהלב שלכם, את כל התחושה וההרגשה שיש פה אנשי חיל, אנשים גבורים, שיש פה צבא. ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין - הדבר היחיד שצריך לזכר במלחמה, זה שהקדוש ברוך הוא הוא שגלחם, הוא פועל והוא זה שמנצח. הכל זה רק הקדוש ברוך הוא. וזה היסוד.

אומר בעל ה"נעם מגדים" - כך זה בכל דבר בחיים. אדם שעם מבטחו בקדוש ברוך הוא, יודע שאנשים הוא שגלחם והוא שעושה והוא שפועל, לא צריך לעשות הרבה השתדלות. אם יש את הקדוש ברוך הוא בתמונה, הוא ינצח. אבל אם חס ושלום אדם מכניס לתוכו מחשבות שהוא זה שעושה ופועל, ורק בכשרונות שלו הוא יכול לנצח או לפעל בעולם הזה, זו טעות גמורה. כי דוקא במצבים כאלו אדם עלול להפסיד את הכל.

ה"שואל משיב" מביא מדרש פליאה - אומר המדרש בשיר השירים רבה על אלה שייצאו להלחם במדין - הרי לא יצאו למלחמה סתם אנשים גבורים, מדרב פה על אנשים כשרים, צדיקי הדור, הם אלו שייצאו למלחמה להלחם עם אותם אויבים וצוררים. וזה לשון המדרש - אלה שגלחמו במדין, המעלה שלהם היתה שהם לא הקדימו תפלין של ראש לתפלין של יד. שאלו הקדים אחד מהם תפלין של ראש לתפלין של יד, לא היה משה משבחם. דבר נוסף - שהם לא היו עולים משם לשלום. זאת אומרת - הם היו נופלים במלחמה. מסים המדרש - הוה אומר שהם היו צדיקים ביותר.

וכה שואל ה"שואל משיב" - קדם כל מה הקשר בין צדיקים לבין מלחמה? יש מלחמה, צריך להלחם. אדם צדיק - יש לו מעלה שהוא צדיק, אבל מה זה קשור למלחמה? ודבר נוסף, מה הקשר בין הקדמת תפלין של ראש לתפלין של יד, לבין זה שהוא הולך לנצח במלחמה? איך האדם הופך להיות צדיק יותר כשהוא מקפיד להניח את התפלין של יד לפני הראש? מה המעלה הגדולה בדבר הזה?

אומר ה"שואל משיב" שדוד המלך אומר בתהלים: "אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני". זה יסוד שכל אדם צריך להחזיר לעצמו. "אם אמרתי" - אם אדם אומר "מטה רגלי" - אני למטה, אין לי כח לעשות כלום, אני לא יכול להלחם, אני לא יכול להתגבר ולא יכול לנצח אף אחד, האדם הזה זוכה ל"חסדך ה' יסעדני" - הקדוש ברוך הוא ירים אותו. הקדוש ברוך הוא יגרום לו שהוא ינצח בכל דבר ודבר. אדם שעם בה' מבטחו יודע שהוא לא זה שפועל בעולם הזה, הקדוש ברוך הוא אומר לו - אתה בטחת בי, אני ארים אותך. "חסדך ה' יסעדני". פתאום הוא יראה חסדים, יראה שהכל מסתדר והוא רואה ישועות גדולות.

ידוע שהתפלין של הראש מורות על ההשגחה של הקדוש ברוך הוא. הקדוש ברוך הוא משיג כל רגע ורגע על עם ישראל, כמו שאומרת הגמרא במסכת ברכות ובעוד כמה מקומות, כתוב בפסוק בדברים: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו מך". אומרת הגמרא - אלו תפלין של ראש. זאת אומרת שהתפלין של ראש מראות על ההשגחה של הקדוש ברוך הוא בכל העולם. כל אמות העולם מפחדות כשהן רואות את התפלין שבראש. הם מפחדות מעם ישראל, הן יודעות שיש פה אדון לכל הארץ שמשיג על עם ישראל.

אבל כל זה בתנאי אחד. אדם זוכה שהקדוש ברוך הוא ישיג עליו בתנאי שהוא לא מקדים אף פעם את התפלין של ראש לשל יד. הוא קדם כל מתחיל בשל יד ואחר כך הוא עובר לשל ראש. היד שאדם מניח בה תפלין היא יד כהה, יד חלשה. אדם אומר לעצמו - אני חלש, יד שמאל לא יכולה לעשות כלום. רק אז הוא רואה את ההשגחה של הקדוש ברוך הוא בתפלין של ראש. אבל אם אדם מקדים קדם כל את התפלין של ראש, זאת אומרת, הוא לא מראה שיש לו יד כהה וחושב שבזכות הכח והקשרון שלו הוא זוכה להצלחה - הוא לא יראה את ישועת ה'.

הסיקתא דשמיא של האדם מגיעה אליו כשהוא מרגיש את עצמו נמוך, הוא מרגיש את עצמו לא יכול, הוא שם את מבטחו בקדוש ברוך הוא ואז הוא רואה ישועת עולמים. הקדוש ברוך הוא מרים אותו, הקדוש ברוך הוא גורם לו לנצח בכל דבר, הוא רואה ישועות גדולות, וזה למעשה התפקיד שלנו בכל תחום בחיים. בכל דבר צריך לזכר שהקדוש ברוך הוא הוא זה שגלחם, הוא זה שעושה ופועל. אנחנו - אין לנו שום דבר, אין לנו כח, אנחנו דלים ורשים ולא יכולים לעשות כלום.

הרב בידרמן ספר בעלון שלו "באר הפרשה" דבר הפלא ופלא. ספר הרב על משפחה שהבן שלה חלה. כשהוא היה בן 14, היו לו בעיות ולקחו אותו לרופאים. אחרי הרבה בדיקות אמרו שיש לו משהו לקוי בפנים וצריך טפול מרפב מאד כדי לעזר לו. הרופאים עצמם לא ידעו איפה עושים אותו. הרופאים

"אם אמרתי" - אם אדם אומר "מטה רגלי" - אני למטה, אני לא יכול להלחם, אני לא יכול להתגבר ולא יכול לנצח אף אחד, האדם הזה זוכה ל"חסדך ה' יסעדני" - הקדוש ברוך הוא ירים אותו

המשך בעמוד 3 >>

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת	לע"נ דוד בן השאנה ז"ל	לע"נ רחל בת שושנה ע"ה	לע"נ ישראל בן חביבה ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל	לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל
19:05	20:15	21:10					

ע"פ לוח "החיים" לפי זמני ירושלים

סגירת מעגל

ריקה מילדים ואין אדם שיעזור לו להציל את חייו. ואז דלת הכיתה נפתחה. היה זה חיים, שרץ במהירות לעבר אברהם וכיבה את הלהבות שכמעט והתפשטו לכל גופו. מהזינוק על אברהם, מסמר שהיה בחלון ננעץ בעוצמה בפניו של חיים וגרם לו לחתך עמוק. שני הילדים עשו את דרכם לחדר המנהל, שלקח אותם באופן מידי למיון. שם טיפלו בחיים, ואת אברהם שלחו לבית החולים. כל אחד עבר טיפולים בהתאם למצבם. לאחר כשבוע ימים חיים חזר לכיתה כשחלק מפניו נפגע ונותר עם צלקת

במבט ראשון מה שראיתי היה צלקת של תפרים בפנים של הבחור. אבל עם הזמן הבנתי שאני נפגשת עם בחור איכותי, וזה במקביל לכך שלמדתי מאחי שצלקת בפנים זה לא חותמת על פנימיות האדם

ותפרים. שבוע לאחר מכן חזר גם אברהם אחי עם צלקת באזור האף. כשגדלו הנערים, כל אחד פנה לדרכו ולישיבה אחרת. לאחר ארבע שנים בישיבה אני ואחי אברהם יצאנו לשידוכים. נפגשנו בצורה כמעט מקבילה. הלב שלי יצא אל אברהם. היה לו קשה מאוד להשתלב בשידוכים, מהסיבה שיש לו צלקת די בולטת בפנים. ה'מום' הזה הפריע לו מאוד, וגרם לו לצער אין סופי. אבל בתוך תוכי תמיד ידעתי, שבחור כזה כל אחת תחטוף.

באחד הימים השדכנית מצלצלת לאמא של ומספרת לה שיש לה בחור להציע לי. השם של הבחור היה חיים הרוש (שם בדוי). אמא לקחה את הפרטים והחלה לברר. לאחר הברורים שמעתי את הפרטים והסכמתי להיפגש איתו. הבנתי, שלא מדובר בעוד בחור, אלא במשהו מיוחד שאסור לי לפסוח עליו. סגרנו יום ונפגשנו בדירה בבני ברק. במבט ראשון מה שראיתי היה צלקת של תפרים בפנים של הבחור. אבל עם הזמן הבנתי שאני נפגשת עם בחור איכותי, וזה במקביל לכך שלמדתי מאחי שצלקת בפנים זה לא חותמת על פנימיות האדם.

התקדמנו, ואחרי פגישה רביעית התחלנו לדבר על סגירת ווארט. הודעתי לאמי על הצעד שעליו החלטתי, אמי הייתה מאושרת וצלצלה לשדכנית בבקשה לקבוע עם המשדוכים יום בו ידברו על התנאים. השדכנית קבעה תאריך וההורים נפגשו בביתנו. כשהשעה הגיעה, הדפיקות נשמעו בדלת. אבי קם לפתוח את הדלת, וההורים עמדו בפתח. לפתע זעקה אימי - "חגית", הלא היא האמא של הבחור, ושתייהן רצו זו לזו בורעות פתוחות וחיבוקו אחת את השנייה.

לאחר שישבו והחליפו חוויות, הם ישבו על התנאים וב"ה הווארט נסגר ואיתו גם המעגל. בין יתר הדברים עליהן דיברו, הם שוחחו על הילדים וחוויות הגידול. כשירדו לפרטים הם גילו שאחי אברהם למד עם בנה המשדוך חיים בתלמוד תורה. אמא שלי התחילה להבין שמדובר באותו חיים שהציל את חייו של אחי אברהם באותה שריפה. "זה החיים המתוק הזה, שהיה עם הבן שלי בכיתה באותו זמן", אמרה אימי כשכל העיניים שנכחו בשיחה התמלאו בדמעות.

"מה עם אברהם?", שאלה חגית. "אברהם ב"ה עושה חיל בישיבה, כמובן שהוא בשידוכים אבל משהו בו נתקע ואני חוששת שזה בגלל הכוונות שיש לו בפנים", אמרה אימי לחגית. חגית סיפרה לאימי שיש לה עוד בת מתחת לחיים שכעת סיימה סמינר ויצאה לשידוכים. אמי החליפו עוד פרטים, ומשם החלו בפגישות שזרמו אחת אחרי השנייה באין מפריע. לאחר שבועיים הצלחת נשברה שוב בבית משפחת לוי והרוש, בפעם השנייה בתוך פחות מחודש. זה מה שנקרא "סגירת מעגלים", וכך גם בחרתי לקרוא לסיפור. (אור השבת, גליון 588)

ת תלאות החיים שעברנו עם אחי התאום אברהם אני לא מאחלת לאף אחד בעולם. אברהם, ילד מתוק וחינני, קבע לעצמו מדיניות של ילד שובב, הרבה מעבר להגיל. כדוגמא, לקפוץ מעץ של כמה מטרים, או להדליק מדורה ולנסות לדלג מעליה. חיים ומוות, אלה היו משחקי השובבות של אברהם. ויהי היום ויגדל אברהם הוא הגיע כבר לתלמוד תורה, חשבנו במשפחה שיהיה עם מי לדבר. ההורים שלי פרצו בבכי לא פעם ולא פעמים בעקבות מה שעולל אברהם, כל המבצעים וההפתעות לא פעלו את פעולתן.

עד אותו בוקר בו אימי מקבלת שיחת טלפון: "שלום גברת לוי", נשמע מנהל הת"ת מהצד השני. אימי דרוכה לשמוע מה הפעם עולל אברהם שלה. "הבן שלכם אברהם פונה לבית החולים. הוא מרגיש טוב, מלבד כמה כוויות חזקות בראש". אמא בלעה את הלשון מרוב הלב. בלי לחשוב הרבה, אבא ואמא מיהרו לבית החולים "תל השומר".

במחלקת טראומה שכב אברהם כשרופאים רבים מסביבו. "אברהם שלי, מה קרה לך", צרחה אימי כשהבחינה בפניו הקטנות, המצולקות והחבושות. "אברהם נכווה מאש חיה, ראשו ספג כוויות בדרגה כמעט הגבוהה ביותר". אמר הרופא לאימי כשהיא פורצת בבכי. הרופא הסביר לה, שמלבד הצלקת החמורה ביותר הנמצאת באף, הרי שבתוך כמה ימים הם יצליחו לרפאות את שאר הצלקות. אימי נרגעה קמעא מקווה שאכן דבריו של הרופא יתגשמו ויתקיימו. באותו זמן ברפואה דחופה עמד חיים בתור לאחות הממיינת. חיים הגיע כשחתך עמוק חצה את החלק האמצעי של הראש באזור הלחיים והאף. איך חיים קשור לכאן? זה כבר סיפור אחר לגמרי.

אמא שלי למדה באחד הסמינרים המפורסמים ביותר בירושלים עם בנות ממיטב המשפחות. באחד הימים הנהלת הסמינר הודיעה על שבת מחנה במתחם נופש עבור כלל הבנות. האווירה הייתה נרגשת. גם חגית, הנערה שפחות הייתה בקשר עם אימי בעקבות עליות

ומורדות בניהם. השיא של השפל היה באותה שבת מחנה. חגית נהגה ללגלג על אימי בכל עת. על השער היבש והמטולטל, על צורת דיבורה המצחיקה וגם על הבגדים ה'לא חדישים' שהיא הייתה נוהגת ללבוש. אמא שלי תמיד בחרה להבליג, מידי פעם היא הייתה מחזירה לה ביציאה קטנה.

ביום ראשון בבוקר, לפני החזרה לסמינר, הבנות ירדו לשחות בכינרת. אמא שלי הייתה טובה בשחייה ואילו חגית פחות. כשאימי התקדמה בשחייה למעמקי הכנרת, חגית ניסתה לשחות לעברה. הבעיה הייתה שחגית כמעט ולא ידעה לשחות, ולפתע החלה לצלול פנימה. מים רבים חדרו והיא החלה להשתעל ולהיחנק. אמא שלי שחתה לעברה, נטלה אותה על גבה וקידמה אותה לחוף. כשהגיעו לחוף אימי טיפלה בחגית במסירות נפש, הוציאה לה את המים שבלעה תוך כדי פעולות הצלה ראשונות.

צוותי ההצלה שהגיעו לזירה טיפלו בה במקום, ובעקבות חשש למים שנכנסו למקומות מסוכנים החליטו לפנות אותה לבית החולים. ואיך לא - אמא שלי הייתה המלווה. בדרכם לבית החולים, חגית לא יכלה להביט לאימי בעיניים וביקשה ממנה סליחה מעומק הלב. אמא שלי, עם הלב הטוב שלה אמרה לה שהכל טוב מצידה, ושהיא אוהבת אותה. בית החולים בחרו להשאיר את חגית למעקב של יומיים, בכדי לבדוק שהמדדים לא יקרוסו חלילה. אמי עזבה אותה בשלב מסוים וחזרה לסמינר. כעבור יומיים גם חגית חזרה. הם אמנם הפסיקו לריב אבל הקשר נשמר בתדר נמוך בלי מריבות ובלי וויכוחים.

בשעה שהגיעו לפרק השידוכים כל אחת התחנתה והקימה את ביתה במרכז הארץ ובנו בתים לתפארת. הקשר הלך והתרופף עד שנשכח לחלוטין. לאחר מספר שנים הכניסה אימי את אחי אברהם התאום השובב לכיתה א', שם היה עוד תלמיד בשם חיים. חיים היה ילד טוב, שקט ועדין נפש. "מעולם לא הרג זכוב", אמרו עליו חבריו לימים. אברהם אחי היה ה-שובב של הכיתה, הוא נהג לעשות שטויות כפי שאמרתי לכם בצורה לא הגיונית ומסוכנת ביותר.

באחד הימים אברהם החליט לעשות שמח בכיתה, הוא לקח קרטון ושפך פנימה אצטון שלקח מהבית. את הקרטון הוא הניח על אדן החלון, בשעה שחברי הכיתה יצאו לברך ברכת האילנות עם הרב. כשהוא הדליק את הקרטון עוצמת האש פגה בפניו ובבגדיו, ואש החלה להתפשט על גבי גופו. באותם רגעים לא היה לאברהם מה לעשות. הכיתה

לע"נ
רבי אשר עמר
בן מרים ז"ל

לע"נ
אברהם אבהורן
בן גינינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"נ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

לע"נ
עמנואל בן יקוט
ז"ל

רופא בכיר הזדקן, הידים שלו החלו כבר לרעד והוא הפסיק לנתח. מי שירש את מקומו הוא אותו הסגן, מי שאז נתח את הבן שלקח.

הם נפגשו אתו, הביאו את התיק הרפואי של הילד והוא בדק הכל. הוא פנה להורים ואמר להם: "לפי מה שכתוב כאן בתיק הרפואי, אני הוא זה שלפני חמש שנים נתח את הילד שלכם. לכן תדעו - אם אני עשיתי לו את הניתוח, אני לוקח על עצמי את האחריות עד 120 שנה של הילד הזה. כל הטפול עלי, על חשבונך, אתם לא צריכים לשלם אפילו דולר אחד". הוא נתח את הילד בהצלחה, והילד הבריא.

לוי יציר שאז הם היו עושים בלגן ותובעים את הרופא ואת הסגן, מי יודע מה היה יוצא? יכול להיות שהם היו צריכים לשלם עכשו שוב טבין ותקילין. הקדוש ברוך הוא רצה לחסך מהם את ההוצאה הגדולה ואמר לסגן - תנתח אתה, כדי שפפעם הבאה הם לא יצטרכו לשלם.

מי שמרגיש שהקדוש ברוך הוא אתו, שהקדוש ברוך הוא זה שעושה, זה הקדוש הגדול. "אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדי" - הוא רואה את החסדים של הקדוש ברוך הוא. כך אדם צריך להרגיש - אנחנו לא עושים כלום, לא פועלים שום דבר. אנחנו "מטה" - למטה, אין לנו שום כח. הדבר היחיד שיכול לעזור זה רק הקדוש ברוך הוא. אף אחד לא יכול להגיד שיש לו איזה כשרון או גבורה מיוחדים, והוא יכול לפעל משהו בעולם, פי הכל בא אף ורק מהקדוש ברוך הוא. אם בעזרת ה' נדע ונשכיל להבין שכל פעולה וכל דבר וכל מהלך בחיים, הם רק מהפכת של הקדוש ברוך הוא ולא מהפכת שלנו - נזכה לראות ישועות גדולות ונפלאות אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

הפנו אותם לכל מיני עסקנים. עסקן אחד לקח על עצמו לבקר איפה אפשר לטפל בבנייה הזאת. הוא אמר להורים שבמדינה רחוקה מאוד יש רופא בכיר ובעל שם שיודע לטפל בבנייה הזאת. הוא יכול לנתח, לטפל ולהבריא את הילד.

הם יצרו קשר עם הממחה והתברר להם שהעלות של הניתוח הזה היא מאתיים אלף דולר. מה עושים? כל בני המשפחה התגייסו, לקחו הלוואות ונסעו לאותה מדינה. הם הגיעו לאותה מדינה ונפגשו עם הרופא. אמר להם הרופא שיוכל לעשות את הניתוח בעוד עשרה ימים. אמרו לו: "בשום אופן, זה פקוח נפש, צריך לעשות אותו כמה שיותר מהר". ענה להם הרופא שהוא מוכן וקבע להם את הניתוח למחרת. הניתוח התבצע והסתים בהצלחה גדולה. לאחר מעשה נודע להם שמי שנתח בפעל לא היה הרופא הבכיר, אלא זה הסגן שלו. זאת אומרת שהיה פה עול נוראי, הוא קבל את כל הסכום הגדול הזה ולא עשה כלום.

כל בני המשפחה מסביב רצו לתבע אותו, אבל ההורים אמרו: "זה לא הוא, זה מהקדוש ברוך הוא. אנחנו יודעים ששום דבר לא נעשה במקרה. אף אחד לא יכול לרמות ולעשות שום דבר אם זה לא רצון ה'". כך הם השתיקו את כל בני המשפחה, העקר שברוך ה' הניתוח עבר בשלום והילד הבריא. הם חזרו לביתם עם הילד בריא ושלם.

עברו חמש שנים ולא עלינו הילד שוב פעם לא הרגיש טוב. התברר שאותה מחלה שהייתה - חזרה. שוב אמר להם אותו עסקן שהם צריכים לנסע לאותו רופא בכיר. הם ידעו שעלות הניתוח היא מאתיים אלף דולר, ושהם עדן לא החזירו את ההלוואות מהניתוח הקודם. אבל אין ברירה, הם רוצים להציל את הילד, לוקחים עוד הלוואות ועם הפסף הזה נוסעים לאותה מדינה. כשהגיעו לשם התברר שאותו

אחרית הימים

עם כלביא יקום! - חלק ה' ואחרון

בשבוע שעבר שאלנו ב' שאלות: א. מפני מה רומי קודמת לפרס בזמן קבלת השכר לעתיד לבוא? הרי קיימא לן שרומי בסדר ההיסטורי היתה אחרי פרס? ב. מפני מה פרס נמצאת בסדר החשיבות אחרי רומי? וכלשון הגמרא שם (ע"ז, ב): "מאי טעמא? דהא חשיבא בתרה". וצ"ב מהי חשיבותה של רומי יותר מפרס?

טרם נבאר זאת, נתבונן בדברי המהר"ל (אגדות, ע"ז, ב), וז": "יש לך להבין דברי חכמים, כי מה שכלל כל העולם הוא **מלכות אדום ומלכות ישמעאל**. כי מלכות ישמעאל ומלכות פרס נחשבים כמו מלכות אחד לגמרי, כי יש להם שייכות זה לזה. וכן כל מלכות רומי אע"ג שמלכים הרבה להם - הכל מלכות אדום... כי האומות שיש להם שייכות זה לזה הם נחשבים כאחד, עכ"ל.

נמצא לדברי המהר"ל, שמלכות פרס העתידית אינה דווקא איראן של ימינו, אלא יכול להיות מלך מאחת מארצות ישמעאל, והוא יקרא בשם "מלך פרס". אך יש להקשות מהמדרש שהבאנו בעבר (ילקוט שמעוני, ישעיה, רמז תצ"ט): "מלך פרס מתגרה במלך ערבי", ולכאורה הערביים הם מבני ישמעאל?! ונראה לומר, שבני ישמעאל הנקראים בשם 'פרס' הכוונה כל אותם הנקראים 'שיעים', השונאים את ה'סונים', ואמנם כך נראה מהמציאות, שאיראן/פרס היא מוקד הזרם השיעי בעולם, והיא יריבה מושבעת של ערב הסעודית, שהיא מוקד הזרם הסוני, ואולי לא בכדי השתמש המדרש בלשון "מלך ערבי" דווקא. ועוד ש"א (פרקים בתולדות ישראל, ח"ב, עמ' תפ"א) שערב הסעודית מתייחסים על בני קטורה (דדן), בעוד שרוב אותם המצירים לישראל המה מבני ישמעאל. נמצאנו למדים, שרומי ופרס, היינו אדום וישמעאל, נמשכת מלכותן עד שיבוא משיח.

הקשו התוספות (ע"ז, ב), והלא במקום אחר כתוב ש'עתידיה פרס שתפול ביד רומי' (יומא י), וכיצד הגמרא כאן אומרת שמלכות שתיהן תימשכנה עד שיבוא משיח?! ותרצו, שפרס תיפול **סמוך** לביאת המשיח, כדאמרין (סנהדרין צח) 'עתידיה מלכות רומי שתפשוט על כל

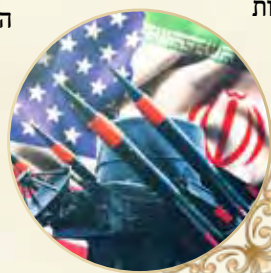
העולם תשעה חדשים'. אבל לאחר מכן, כמבואר בזוהר (שלה, קסו, ע"א) בגמ' (יומא י) ובמדרש (ילקוט שמעוני, ישעיה, רמז תצ"ט), יהיה חילוף משמרות, ועתידיה רומי (אדום) ליפול ביד פרס (ישמעאל).

זה התירוץ לשאלה הראשונה ששאלנו, שהרי באמת פרס שלטה לפני רומי בעת העתיקה, אבל לעתיד לבוא, רומי תמלוך ראשונה ולאחריה פרס, מכאן מובן מדוע רומי תיכנס ראשונה "לקבל את שכרה" ולאחריה פרס, שכן פרס תהיה אחריה בעתיד. וכדי לתרץ מדוע רומי חשובה יותר ממלכות פרס צריך לשאול, כיצד רומי תיפול? על ידי משיח בן יוסף.

מדברי הזוהר הנ"ל נשמע, שמסיבת היחלשות רומי תגדל פרס, שזה מעיד על החיסרון בה. שהרי רומי תשלט בעולם ללא היחלשות המדינות, אלא בסיבת כישרון יכולותיה, אך פרס תשלט בסיבת היחלשות רומי, ולכן רומי חשובה מפרס, שזה הפסוק המובא בדניאל מראה שאכן רומי חזקה יותר מפרס בהשוואת הכוחות זו מול זו בשיא תפארתן, וכך לשון הגמרא שם (ע"ז, ב), שבעניין רומי אמרו: "ומנלן דחשיבא? דכתיב (דניאל ז, כג): 'ותאכל כל ארעא ותדוששנה ותדקנה', אמר רבי יוחנן זו רומי חייבת שטבעה יצא **בכל העולם**", ובפרס אמרו: "דהא חשיבא בתרה, ומנלן? דכתיב (דניאל ז, ה): 'וַיֵּאָרֶז (והנה) חִזְיָה אַחֲרֵי (אחרת) תְּנִינָה דְמִיָּה לְדָב', ותני רב יוסף אלו פרסיים". דב פרס, עם כל הכבוד, לא משתווה לחיה אימתנית שתשלט בכל העולם כולו.

למדנו, שבאחרית הימים יתרחש עימות בין אדום לישמעאל ואז תבוא הגאולה. ובכן, כיוון שנגענו בנושא, במאמרים הבאים אי"ה ננתח היכא דאפשר, כיצד יתרחשו שאר אירועי העתיד. אמנם אני נוהר ואומר שאיני נביא או בן נביא, אך כדי ליישב סתירות ולהבין מהלכים בדברי רבותינו, נבוא חשבון בעניין העתיד להתרחש, ובמאמר הבא נדבר על חותם הגלות, המלחמה האחרונה באחרית הימים.

הרב עמרם טובי הי"ד
להזמנת הרצאות לזיכוי הרבים - חייגו 053-3156363
לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו *7 ואז 956363

מלכות ישמעאל ומלכות פרס נחשבים כמו מלכות אחד לגמרי, כי יש להם שייכות זה לזה. וכן כל מלכות רומי אע"ג שמלכים הרבה להם - הכל מלכות אדום... כי האומות שיש להם שייכות זה לזה הם נחשבים כאחד (מהר"ל)

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת מט"מ תשפ"ה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גיליון פינחס בענין 'קירבה פוגעת'

כתבת בנושא של רגשות סותרים. זה מפגיש אותי לאחרונה בצורה עוצמתית מול חבר טוב שלי, שאנחנו קרובים מאוד כבר עשרות שנים. לאחרונה, פעל מאחורי הגב שלי וגרם לי נזק.

אני נקרע בקרבי. מצד אחד איני יכול למחוק עשרות שנים של קשר הדוק בינינו, הרווחתי ממנו המון במהלך השנים. מצד שני, אני לא מצליח בשום אופן להסביר לעצמי, איך חבר טוב מסוגל כך לעולל? בינתיים לא פתחתי איתו את הנושא. אני לא מסוגל לכך. גם איני חושב שתהיה לזה תועלת. וכי מה יהיה לו לומר, שהוא מתנצל??? - מה זה יתן לי?

*

אני לגמרי מכוון לדבר עם הילדים, אך אני מרגיש פחד בפנים לפתוח את הנושא. אין לי מושג מה הפחד הזה, אשמח שתהיה איזה שהיא התייחסות לנושא ש פחד ההורים לגעת בענין הזה.

*

אני חושב שעושים טעות כאשר משתמשים במילה 'פגיעה' כדי לתאר מעשים לא ראויים של ילדים. אצל הורים הוא מצטייר כמו מפלצת, ובאופן הזה אין סיכוי שההורים יפתחו עיניים לראות את מה שקורה. "כי הבחור שלנו לא מפלצת".

צריך לעורר מודעות, שאנחנו מדברים על ילדים עדינים וטובים. מתוך חוסר מודעות הם נסחפים. התוצאה היא 'פגיעה', גם כאשר אין 'פוגע' בשטח.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: ערב 'תשעת הימים'. כל שנה חוזר על עצמו. הילדים מחפשים היתרים וקולות, מגייסים רבנים מכל העיר. ואני רק מבקש להעביר להם את ערך האבלות, לחיות קצת את החורבן.

תשובה: מסתבר שהתסכול הזה קיים כל השנה, ולא רק בתשעת הימים. כי ערכים רבים שאנחנו מנחילים לילדים, נתפסים רק בחלק הטכני שלו, ואז מתחיל משא ומתן סביב הענין הטכני, כאשר אנחנו מבקשים להנחיל ערך מתוך משמעות.

יש משהו פשוט שאנחנו מפספסים לפעמים. בשפה המקצועית קוראים לזה 'השלכה'. אנחנו לפעמים מרגישים משהו, ובטוחים שכולם מרגישים כמוני. אולי אנחנו מרגישים בפנים, רגשי אבל, אובדן, עצבות, על חורבן בית המקדש. ואנחנו בטוחים שהילדים מרגישים כמונו.

ילדים, בכל גיל שהוא, ניתן להעביר אליהם את הרגשות, אך זה דורש השקעה. לכוון אכן ליכולת שלהם.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

הילד מבין - ההורה מסתכן

ממנו. הבנתי שבשבילו הסיפור פשוט מאוד, רק עבורי זה סיפור מורכב.

ואז למדתי לקח לחיים. לעתים, אנחנו לוקחים נושאים פשוטים כל כך, מכניסים בו המון סיבוכים, והנה התוצאה.

*

תראו את עצמכם לרגע ילדים בני שש או שמונה. כמה טבעי עבורכם, שההורים שלכם מלמדים אתכם הלכות צניעות. כמה פשוט, כמה חלק. כך וכך מתנהגים בקדושה. אלו הם הכללים. זה עושים זה לא עושים.

אך אנחנו באים עם מטען עצום שצברנו לעצמינו במהלך השנים, פחד, מבוכה, בושה, אשמה. המון תפיסות בראש על משהו שאנחנו חייבים להתרחק מלדבר עליו.

ואז אנו פוגשים ילד קטן, תמים, שכל כך רוצה לשמוע את הדברים הכי פשוטים, ואנחנו הופכים את זה לסיפור מורכב ומסובך.

אין ספור שיעורים והרצאות, הסברים ונימוקים. ולבסוף אנחנו כל כך מפחדים לעשות את זה. כאילו אנחנו מטילים פצצה גרעינית על הירושמה.

והאמת היא, זה פשוט.

אלו כללים פשוטים שאנחנו מלמדים את הילדים, כיצד לנהוג בבית ובכל מקום. מה עושים? מה לא עושים? ממה צריך להיזהר? ממי צריך להיזהר? במה צריך לחשוד? מתי לבוא ולספור?

כשאנחנו עושים את זה, אנחנו יודעים שעשינו את המירב שלנו בס"ד כדי לשמור על הילדים.

בעיקר, כעת לקראת "בין הזמנים". זו תקופה שיש בה טשטוש גבולות. נוסעים לים או לבריכה. פורצים גבולות. גם כשיוצאים לטיולים, לפארקים, למקומות עם מים, הגבולות מטשטשים. דברים מה שלא עושים כל השנה, עושים אז. וזה עלול להיות מתכון ל"קירבה פוגעת".

גם זה שהילדים נמצאים כל כך הרבה שעות ביחד, גם שעות של שיעמום וחוסר עשייה. יש איזה שהיא אווירה של קלילות, של 'הוראת היתר', וזה גורם להם לעשות דברים שלא היו מעזים כל השנה.

מה שאנחנו זקוקים, זו הדרכה מראש. להדריך את הילדים כיצד לנהוג. כל השנה, וגם בבין הזמנים.

בעקבות המאמר משבוע שעבר, אודות "הגבול הדק שבין קירבה אוהבת לפוגעת", קיבלתי תגובות ושיטות רבים. אחד מהקוראים צירף מונולוג מטלטל, על החוויה האישית שלו. "נחטפתי, לא על ידי חמאס". זו הכותרת. בשורות הבאות הוא כותב:

"אני רוצה לשתף אתכם, בסיפור טראומתי, שאני סוחב איתי כבר מעל 25 שנה. הייתי רק בן תשע. קטן כל כך... ומאז אני עדיין בשבי (!)..."

קראתי. נחרדתי. דמעת.

(לקבלת המאמר בשלימותו, נא לפנות למייל למטה)

*

קיבלתי הרבה שאלות בקשר לקורס "ושמרו" - כיצד לשמור על הילדים מבעוד מועד. שאלה מרכזית שחזרה על עצמה בתוך השורות ובין השורות. המורכבות של הענין.

כדי להתייחס לזה, נביא סיפור קטן:

שנים רבות הייתי ר"מ בשיבה. אחד התלמידים שלי לימד אותי פרק בהלכות תקשורת, ואני מודה לו עד היום.

לפני תחילת השנה הביא לי ראש הישיבה את רשימת התלמידים, והצביע על אחד מהם: "ההורים שלו גרושים". פיתחתי אליו אמפתיה עוד בטרם פגשתי אותו, והבטחתי לעצמי לעשות הכול כדי לתת לו מיני-תחליף.

ביום הראשון קראתי לו לשיחה. נלחצתי מאוד מהשיחה. כי ידעתי שאני צריך ללכת בין הטיפות, מצד אחד רציתי לפתוח איתו שיח פתוח, מצד שני - חס ושלום לא לפגוע. לא לדרוך על יבלות.

השיחה החלה עם התפתחויות אין סוף. דוגמא אחת: רציתי להתעניין אצל מי הוא מתגורר? ופחדתי לשאול, אז הלכתי סחור-סחור. שאלתי אותו: עם איזה אוטובוס הגעת? מאיזה כתובת? האם ידע איפה התחנה? - הכול כדי לחתור לכך, שיספר לי איפה הוא גר.

בשלב כל שהוא הבחור קלט כנראה. ואז הוא אומר לי במילים הכי פשוטות בעולם: "ההורים שלי גרושים. אני גר בקביעות עם אמא. פעם בשבועיים אני נמצא בשבת אצל אבא. ההורים שלי עדיין רבים. כל הזמן אני ביניהם. מנסה להשלים..."

הוא המשיך לדבר, ודווקא אני הסמקתי. התביישתי

בדור שלנו, שהחשיפה נמצאת במרחק נגיעה מהילדים, החינוך וההוראה שלנו ההורים נדרשת פי כמה וכמה. להיות מוכנים וזמינים בתגובות ובמתן תשובות לילדים שנחשפו או נפגעו. אז איך עושים את זה?

ערכת "ושמרו"

כיצד להגן על ילדינו מבעוד מועד

הערכה מכילה:

♦ קורס דיגיטלי - 6 שיעורים ♦ חוברת מצוירת ללימוד עם הילדים

♦ מצגת הסבר על החוברת ♦ סיכומי השיעורים בכתב

לכל הפרטים ולרכישה נא לפנות למייל ptachlo1@gmail.com

לקבלת הגיליון בקביעות ptachlo1@gmail.com

המאמרים מופיעים לצפייה ולהאזנה באתר "קול הלשון" או בפנייה למייל המצורף

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מקהלת ציון

פרשת מטות מסעי - ברית פרותה לשפתיים

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (במדבר ל', ג')

היצא מפיו יעשה" (במדבר ל', ג'). רבינו האריז"ל ביאר (ליקוטי תורה פרשת עקב): "לא יחל דברו" - לא יעשה דיבורו חולין וזול, אלא ייקר כל דיבור היוצא מפיו, שכן כל דיבור פועל גדולות בעולמות העליונים לטוב או למוטב.

אם דיבוריו טובים אז משפיע רוחניות וקדושה, ואם חלילה דיבוריו רעים ואסורים, פועל בסט"א, ונברא מהם מלאך רע ומשחית המקטרג עליו תמיד, וזהו שנאמר: "ככל היוצא מפיו" - למטה "יעשה" - למעלה.

מה הסיבה שלא פותחים פה לשטן? המהרש"א ביאר (כתובות ח' ע"ב): "דיבורו של אדם שמוציא מפיו, מעורר את הדין. גם אם לא התכוון לומר דבריו ברצינות".

"והבאתי עלי קללה ולא ברכה" (בראשית כ"ז, י"ב) - יעקב אומר לרבקה שהוא חושש מקללת אביו יצחק. רבקה אומרת ליעקב: "עלי קללתך בני" (בראשית כ"ז, י"ג). מה הטעם שאמרה "בני"? 'אור החיים' הקדוש מבאר - רבקה אמרה ליעקב: אביך לא יוציא קללה מהפה. אם יקלל - זה בגללך שהוצאת מהפה ופתחת פה לשטן.

יהי רצון שנזכה לשמור על כל דיבור היוצא מהפה שלנו!

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ"ט שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי נתנאל בן ג'ינה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רינת בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג' בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר יניב בן פרידה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דריר בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דיאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן דנימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל נטע רותי בת פלורה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו רינת בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

אנחנו נמצאים בימים שזהרים בהם מפני הסכנה. אולם יש מצב שאדם מסכן את עצמו במשך השנה כולה גם כשיושב בביתו, כאשר הוא פותח את פיו לשטן. בין מתכוון ובין שלא מתכוון. בין ברצינות ובין בדרך שחוק. אפילו אם כוונתו לשם שמיים.

בעל המעשה שלח לנו מכתב בזה"ל: לפני מספר שנים הלכתי לקיים מצוות ניחום אבלים אצל אב שישב שבעה על בנו הצעיר שלא זכה להגיע לחתונה ל"ע. מה נאמר ומה נדבר! מה אומרים לאבא שיושב שבעה על בנו הצעיר?

האבא פתח וביקש לספר את הדברים כדי שיהיה תועלת וחיצוק לציבור: הייתי נער צעיר בגיל בר-מצווה. למדתי בישיבה בעיר אחרת יחד עם עוד חבר לספסל הלימודים. לשם כך הייתי צריך לקחת מונית שירות.

הנהג לא יוצא לדרך עד שהמונית מלאה בנוסעים. התיישבנו וחיכינו לעוד נוסעים. מכיוון שלקח זמן והייתי בחור חסר סבלנות ואולי גם חוצפן, אמרתי לנהג בזלזול: 'סע כבר! תתחיל לנסוע אין לנו זמן!'. הנהג הסתכל עלי ואמר: "בחורצ'יק תשמור על עצמך. אל תדבר אלי ככה - זה לא יפה. אני אב שכול! שכלתי בן שנהרג בצבא!".

עניתי לו בחוצפה: "אז מה, גם אני אב שכול!". לאחר מספר דקות הרכב התמלא. ואכן, הנהג התחיל בנסיעה והגענו למחוז חפצנו כשהדבר נשכח ממני לגמרי.

אותו חבר מהישיבה נכנס אלי כדי לנחם והזכיר לי את המעשה. מי יודע אם לא היתה כאן פתיחת פה לשטן.

אנחנו קוראים בפרשה: "לא יחל דברו ככל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר וליד אורי חיים בן שלי

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א ראש בד"ץ 'כשרות בישראל'

שבת שלום

שבת	כנסת לבית	צאת לבית	ויבין חם
י"ח	19:05	20:16	21:10
י"ט	19:23	20:15	21:07
כ"א	19:26	20:18	21:11
כ"ב	19:24	20:15	21:07

שואל ומשיב בהלכה – שבוע שחל בו תשעה באב

אלו חומרות נוהגות בשבוע שחל בו תשעה באב? (השנה אין שבוע שחל בו תשעה באב)

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי ראש בד"ץ 'כשרות בישראל':

רוב עדות המזרח נוהגים שלא לאכול בשר ולשתות החל מ-ב' באב. בני אשכנז נוהגים שלא לאכול בשר ולא לשתות יין בכל תשעת הימים חוץ מסעודות שבת וסעודות מצווה.

לדעת הספרדים ועדות המזרח אסור מדרבנן להסתפר ולהתגלח בשבוע שחל בו תשעה באב החל מצאת השבת, בין שיער הראש ובין שער הזקן. אולם שפם המפריע לאכילה מותר לגלח. מנהג עדות אשכנז, שלא להסתפר ולהתגלח מיום י"ז בתמוז ועד לאחר תשעה באב.

לנשים מותר להסתפר גם בשבוע זה. אסור לספר בשבוע זה ילדים קטנים ואפילו קטנים שטרם הגיעו לגיל חינוך. גם אם אירע ברית מילה בימים אלו של השבוע, שחל בו תשעה באב, אסור לסנדק ולאבי הבן להסתפר ולהתגלח לכבוד המילה. בנוסף נוהגים להחמיר שלא לגזוז ציפורנים בשבוע שחל בו. אולם מי שציפורניו גדולות יש להקל ולגזזם, וכן אישה הצריכה לטבול במקווה טהרה מותר לה.

לדעת הספרדים המנהג שלא להתרחץ רק בשבוע שחל בו תשעה באב. למנהג האשכנזים נוהגים באיסור זה מראש חודש אב. בשבת חזון אם רוצה לטבול ורגיל לטבול תמיד, מותר לו לטבול בשבת זו. אסור ללכת לים או לבריכה. מי שמזיע ורוצה רק להוריד את הלכלוך מעליו, יכול לעשות זאת במים פושרים.

לדעת הספרדים בשבוע שחל בו תשעה באב אסור לכבס. מנהג עדות האשכנזים, איסור הכיבוס הוא מראש חודש אב. איסור הכיבוס גם אם הוא לא רוצה ללבוש את הבגד כעת אלא הוא רוצה לכבס וללבוש אותו לאחר תשעה באב. אסור ללבוש בגד מכובס גם אם כיבס אותו קודם השבוע שחל בו תשעה באב.

אסור גם לכבס מגבות, מפות, סדינים וכו'. בגדי תינוקות בני שנתיים-שלוש שדרכם להתלכלך תמיד מותר לכבס.

כחה של תפילה

להלן סיפור המעובד מתוך 'באר הפרשה'. יש בסיפור זה כדי ללמד אותנו עד כמה גדולה כוחה של תפילה ואפילו הרופאים בעצמם מודים בזאת כי הם רואים שהמצב הבריאותי של החולה עשוי להשתנות לגמרי. אחת מבנות ישראל מתמודדת זה זמן ניכר עם ה'מחלה הידועה' (שבזמננו נקראת 'סליד' עולם ישלח לכל עם ישראל רפואה שלימה רפואת הנפש ורפואת הגוף). ביום שלישי פרשת בהעלותך י"ב סיון ה'תשפ"ד האשה הרגישה כאבים עזים בראש. לקחו אותה במהירות לבית-הרפואה כדי לבדוק מדוע היא מתלוננת על כאבים בראש. עשו לה כמה צילומים כולל C.T. וראו בבירור גידול גדול ל"ע בראש האשה. (עד לאותו יום הרופאים ידעו רק על גידול במקום אחר).

הרופא ראה את הצילומים וקבע כי חייבים לנתח אותה בדחיפות ללא כל שהיות. מועד הניתוח נקבע לשבוע שלאחריו ביום שלישי פרשת שלח לך י"ט סיון ה'תשפ"ד. כשהגיע הזמן האשה התייצבה בבית הרפואה. בני ביתה שמעו שהרופא, מנתח בכיר בבית"ח הדסה עין כרם אומר לרופא זוטרי לעשות צילום חדש נוסף. התלמיד שאל: "פרופסור, הרי יש צילום לפני שבוע". הרופא הבכיר אמר לו: "האם באת הנה ללמד או להתלמד? תעשה כפי מה שאני אמרתי". האשה נשלחה לצילום C.T. חדש. לאחר פענוח הצילום הרופא הבכיר הודיע שהם לא עושים את הניתוח. לבני המשפחה הסביר כי הצילום מראה שנפחת וירד הגידול בכמחצית (50%) מלפני שבוע. מכיוון שהמצב בירידה חבל לנתח בראש ולקחת סיכון מיותר לחינם בהרדמה ובניתוח ולכן כדאי להמתין. בעלה בא לקחת מהרופא את מכתב השחרור. הוא ראה כי הרופא רחוק מאוד משמירת תורה ומצוות. הוא התפלא מדוע הרופא ציווה לעשות לאשתו צילום פעם שניה? הוא פנה לרופא ושאל: "האם מותר לי לשאול שאלה לפני מעלת כבוד הרופא?". הפרופסור השיב בחיוב.

הבעל שאל: "מדוע עלה בדעתכם לעשות צילום נוסף מחדש?". הרופא הסביר: "מאז ומעולם אני תמיד מבקש לעשות צילום נוסף לפני ניתוח, ביחוד כשמדובר בניתוח עם סיכונים הן בהרדמה והן בניתוח עצמו. גיליתי במאות מקרים ותמיד דווקא אצל החרדים לדבר ה' שהצילום החדש מראה כי המצב הבריאותי הרבה יותר טוב מהצילום הקודם. כששאלתי את המטופלים: 'היכן הייתם ומי טיפל בכם?'. תמיד הם השיבו לי את אותה התשובה: 'התפללנו לפני בורא עולם'. לכן אני תמיד עושה צילום נוסף". ואכן, חברי האברך הלומדים עימו בכולל מעידים שהם התפללו וממש קרעו שערי שמיים ואמרו פרקי תהילים בהיכל הכולל באותו היום ובימים הקודמים לו.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

יש לך תפילין ללא שימוש? אל תפספס הזדמנות לעשות בהם מצווה גדולה!!!

ארגון 'קשר של תפילין' ידאג לאסוף, לבדוק ולחדש את התפילין ולמסור למתחזקים ואנשי ביטחון שרוצים להניח. 0556773965

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מברשת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – הרב הגאון משה גרינוואלד זצ"ל

הגאון הרב משה גרינוואלד זצ"ל – נולד כבן בכור ב-י"א בשבט ה'תרי"ג (1853) בעיר טשארנא. בגיל 11 שלחו אביו לצעהלים ללמוד בישיבת הגאון ר' מנחם כ"ץ. מגיל 16 למד בישיבת פרשבורג. בגיל 17 התייתם מאביו ועול פרנסת המשפחה נפל על שכמו. רבינו נאלץ לעסוק במסחר עצים למרות זאת הוא המשיך בלימודו בהתמדה עצומה. באותו זמן הוא התחתן והתחיל לומר שיעורי תורה בישיבה בעיר טשארנא. במשך שש שנים הרביץ שם תורה.

בשנת ה'תרמ"ג (1883) התחיל לשמש כאב"ד הומנא בהונגריה (היום בסלובקיה). בשנת ה'תרמ"ז (1887) התמנה כאב"ד בקליינווארדין שבהונגריה. בשנת ה'תרנ"ג (1893) לאחר פטירת הגאון ר' יואל צבי ראטה התבקש למלא את מקומו כרבה של העיר חוסט בהונגריה ורבינו הרחיב את ישיבת חוסט ורבים הגיעו לישיבה גם מחוץ לגבולות הונגריה ואפילו הגיעו מארה"ב. ענוותן. **לפני הסתלקותו התבטא שמימי של איוב לא היה כל כך יסורים כמו שהיה לו ותלה זאת מהטעם שלא למד תורה לשמה! נפטר ב-ז' באב ה'תע"ר (1910).** חי כ-57 שנים. ציונו בחוסט באוהל קבורתו של מהר"ם שיק.

סבו (מצד האב): ר' יוסף. **אביו:** ר' עמרם (אב"ד טשעטשאויץ). **אמו:** מרת אסתר (בת הנגיד רבי שלמה גשטטנר). **אשתו:** מרת זיסל (בת הנגיד ר' אברהם גשטטנר – נישא בשנת ה'תרל"ה). **אחיו:** ר' אליעזר דוד (בעל "קרבן לדוד"), ר' יעקב יחזקיה ור' נחום. **מתלמידיו:** ר' אברהם שלמה כ"ץ (אב"ד ריסקאווא). **מרבותיו:** ר' מנחם כץ פרוסטיץ (מתלמידי החת"ם סופר), סבו, ר' יוסף גרינוואלד, ר' אברהם שמואל בנימין סופר שרייבר (הכתב סופר. רבינו היה תלמידו המובהק), ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם (מח"ס 'דברי יחזקאל' משינאווא – הכניסו לתורת החסידות), ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (בעל ייטב לב).

בניו: ר' אברהם יוסף (כיהן כרב בקהילות מאקווא, חוסט ואונגוואר), ר' יעקב יחזקיה (רב וראש הישיבה בפאפא), ר' יקותיאל יהודה (אב"ד יארע), ר' לוי יצחק (כיהן כרב בקהילות אורשיווא, ווישק, פאיע וצעהלים). ר' ישראל מאיר (רב בקליינווארדין), ר' לוי יצחק (אב"ד צעהלים). **בנותיו:** מרת מירל חיה (נישאה בזיווג ראשון לר' הלל מאיר ארנגרובר ובזיווג שני לאחר פטירת אחותה לבעלה ר' אהרן זילברשטיין), מרת שרה יוכבד (נישאה לר' אהרן זילברשטיין). **מספריו:** **ישו"ת ערוגת הבושם** **ערוגת הבושם על התורה** – חידושי אגדה **יהגדה של פסח** **יקונטרס הכנה רבה** – צוואה **הנהגות ישירות** **מקווה טהרה** – על שו"ע יורה דעה הלכות מקוואות **יעולת תמיד** – חידושים על מסכת תמיד.

מעשה שהביאה אם רחמניה ומרת נפש לחדרו את בנה החולה שנפגע קשות במגיפת שיתוק ילדים. הרופאים נואשו ממצב הבן ולא הצליחו להציל את חייו. בצר לה האישה האומללה הניחה את הילד על מיטת רבינו וכשדמעתה על לחיה הכריזה שלא תזוז מפה, עד שימשיך לה ישועה.

פני רבינו אדמו והחווירו חליפות מרוב התרגשות. צער האם והילד פצע את ליבו. לפתע ניגש אל החלון והשקיף החוצה. ברחוב עבר איש נכרי, גוי מגושם, והוא שלח מהר לקרוא אחריו שיכנס פנימה. הגוי נשאל על ידו, באמצעות מתורגמן אם יהיה מוכן 'לקנות' בכסף מלא את מחלת הילד. הגוי הסכים ללא שהיות ונקב בסכום שברצונו לקבל עבור העסקה: **חמישים דולר טבין ותקילין** (סכום עצום באותם השנים). האישה מיד שלשלה לידיו את הכסף במלואו כפי שדרש.

רבינו הכתיב לאחד מהעוזרים את הנוסח של שטר המכירה והגוי חתם עליו, יצא מחדרו והלך לדרכו. לא ארכו השעות והימים והרופאים איבחנו בבירור כי **חל שיפור עצום במצבו של הילד המסכן, החולי בגופו נבלם ואף נסוג במידה מכרעת והוא הבריא לחלוטין**. (תולדות יחי יוסף מפאפא)

באחד הלילות כ"ק מרן האדמו"ר הרה"ק רבי ישכר דב רוקח מבעלזא סובב בחדרו אנה ואנה הלך ושוב כשכל כולו אחוז אימה ופחד. כך נמשך הדבר למעלה משעתיים. לאחר מכן פנה לאחד האברכים שנמצא בחדרו ואמר לו:

"בוודאי אתה תמה מדוע אני לא הולך לנוח אלא מסתובב אנה ואנה, סיבת הדבר היא משום שהיום היה אצלי הרב מחוסט מח"ס 'ערוגת הבושם' וברוב ענותנותו התאונן שזקנו כבר הלבין ועדיין לא פעל מאומה. אם שומעים דיבורים כאלו מפיו של גדול בישראל זה אשר הוא מרביץ תורה בישראל שנים על גבי שנים, כיצד אפשר לנוח, ומה נענה אנחנו?", סיים את דבריו האדמו"ר הקדוש.

רבינו לא היה יושן יותר מארבע שעות בלילה. כ"ק האדמו"ר ה'יחי יוסף' מפאפא צוק"ל סיפר: "פעם שאלו את רבינו מדוע ישן מעט כל כך, הרי הרה"ק ר' פנחס הורביץ 'בעל ההפלאה' זי"ע ידוע שהיה רגיל לישן שש שעות?!". רבינו בענוה השיב: "לעשות חיבור עצום כמו ספר ההפלאה צריכים להיות במוח צלול ודעת נוחה. על זה צריכים באמת לישון שש שעות". (בחצרות הרועים – פאפא)

כ"ק הגה"ק מבילגורייא זיע"א סיפר כשנפטר רבינו באה הידיעה לבעלז רק בשבוע שלאחריו, במוצאי שבת נחמו. ר' מרדכי כונה 'גיהנום שמש'. תפקידו היה להזכיר בכל מוצ"ש ל"ק מרן האדמו"ר ר' ישכר דב רוקח מבעלז את שמות הנפטרים של שבוע העבר. כשהזכיר המשמש את שם בעל 'ערוגת הבושם' בין שמות הנפטרים, מרן מהר"ד ענה שאין צורך להזכרה זו, **כי הוא כבר נמצא במקום מנוחתו בעולמו**, והגם ששבעת הימים הראשונים קשים גם לצדיקים, כבר עברו ימים אלו, ורבינו כבר בא למקום מנוחתו הראויה לו. (כתבי הרה"א וינד)

מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה

לא הצלחתי להבין מה קורה כאן, הרי כבר קיבלתי אותו לשיבה ושלחתי מכתב אישור לביתו על קבלתו, אם כן למה הוא שולח עוד פעם טופס רישום?

כשהמשכתי לקרוא את הטופס ששלח אותו בחור, נוכחתי לראות ששם האב שונה וגם שם הישיבה ממנה הוא מגיע שונה מהפרטים והנתונים שהיו אצלי בטופס הראשון של אותו בחור. **הבנתי שלא מדובר באותו בחור.**

דבר זה היה לפלא בעיניי, כי השם של הבחורים הללו לא היה שם רגיל ושכיח. **התקשרתי למספר אנשים כדי לברר אחרי הבחור הזה שמבקש ללמוד אצלנו בישיבה.**

כל מי שדיברתי איתו גמר עליו את ההלל. כולם אמרו כי מדובר בבחור מצוין להפליא והרבה ישיבות ממש 'רודפות' אחריו כדי שיבוא ללמוד אצלם!

מיהרתי להזמין אליו את הבחור עם אביו. כשהם הגיעו, מיד כשהבחור נכנס אליי ניתן היה לראות כי מדובר בבחור משכמו ולמעלה. הבנתי כי בוודאי בחור זה הולך להוסיף בעז"ה הרבה לטובת הישיבה.

שאלתי את אבי הבחור: "האם יש לכם איזה קרוב משפחה ששמו הוא כשם בנכם?". האבא ענה: "מדובר בקרוב רחוק מאוד ואין לנו כמעט שייכות".

המשכתי לשאול את האבא: "האם אתה יודע שהבחור ההוא הקרוב רחוק שלכם הולך ללמוד בשנה הבאה בישיבה?". האבא ענה: "לא ידעתי, אני אפילו לא יודע באיזה ישיבה הוא לומד עכשיו".

התחלתי לדבר עם הבחור וראיתי שעומד לפניי בחור עילוי ממש! יקר המציאות! כמובן שהודעתי להם באותו מעמד כי קיבלתי אותו לישיבה.

לאחר מכן האבא אמר לי: **"אומר לכם את האמת! ישיבות רבות רדפו אחרי בני שיסכים להיכנס אליהן, ואילו אתם אפילו לא ביקשתם כלל שבני יבוא ללמוד אצלכם. אני בעצמי לא מבין למה הלב שלי משך אותי לשלוח אותו דווקא לישיבה שלכם".**

רבי יוחנן סיים את סיפורו ואמר: "בחור חשוב זה אכן לומד אצלנו והוא מוסיף השפעה גדולה ומרובה על כל תלמידי הישיבה שלנו".

"אנחנו רואים בכך סייעתא דשמיא מיוחדת שליוותה אותנו במעשה זה, לאחר שהחלטנו לקבל את הבחור הראשון כדי לחזק אותו והנה בחור אחר באותו שם שהרבה ישיבות חשקו בו וממש רצו אחריו רק שיסכים להגיע לשם, והנה אלינו הוא הגיע מעצמו ללא כל בקשה מאיתנו".

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך 'המבשר התורני'. יש בו כדי ללמדנו כי כל דבר שקורה בעולם הוא מידה כנגד מידה. כשם שאנחנו נוהגים עם הזולת - כך בורא עולם נוהג איתנו.

הרה"ג רבי יוחנן האגר שליט"א הוא בן יקר לאביו כ"ק מרן אדמו"ר מוויז'ניץ בית שמש שליט"א. ר' יוחנן התמנה לשמש כמנהל דמתיבתא וויען בעיר מונסי.

הוא משקיע כוחות גדולים לרומם את איכות הישיבה. בנוסף הוא משתדל לקבל לישיבה בחורים טובים ומצוינים שיוסיפו חן והדר לרמה הגבוהה של הישיבה המיוחדת ששמה הטוב הולך לפניו בכל מקום.

באחת ההזדמנויות רבי יוחנן סיפר מעשה נפלא: בתקופת רישום התלמידים לישיבה הגיע אליו יום אחד טופס רישום של בחור חלש מאוד.

המחשבה ראשונה שעלתה אצלו נטתה דעתו שלא לקבל את הבחור לישיבה. לפני שקיבל החלטה סופית הוא בירר על הבחור אצל ידידים ומכרים.

התברר שהבחור לא מהווה סכנה רוחנית לתלמידי הישיבה, אבל הוא לא יוסיף לאיכות הישיבה מאומה מחמת כישרונותיו החלשים מאוד.

עם זאת, כמי שמופקד על נשמותיהם של בחורים צעירים ובדיני נפשות עסקינן, הוא עדיין הסתפק בקבלת ההחלטה וההתלבטות היתה לא קלה.

מצד אחד, אולי בכל זאת ראוי שיקבלו אותו כדי שאחרים מתלמידי הישיבה ישפיעו עליו ועל ידי זה יצליח בתלמודו ובהתנהגותו.

אבל מצד שני, אולי לא ראוי לקבל אותו. הרי רמתו התורנית היא נמוכה מאוד ויש צורך לשמור על הרמה הגבוהה של הישיבה המצוינת.

לבסוף רבי יוחנן ריחם על הבחור ועל אביו והחליט שיקבל את הבחור כתלמיד מן המניין, וכן עשה. הוא ביקש מהמזכיר לכתוב מכתב בו כתוב כי הבחור התקבל לישיבה ולשלוח אותו לביתו.

באותה שעה ר' יוחנן נשא תפילה זכה לפני הקב"ה: "אבינו שבשמיים! אני חיצקתי את בנך, עכשיו אני מבקש ממך, עזור נא לי לחזק את הישיבה שלך".

המשיך ר' יוחנן לספר: ימים אחדים לאחר מכן הגיעו כמה וכמה טפסי רישום של בחורים שמבקשים להתקבל לישיבה אצלנו. אחד מהם היה מאת הבחור החלש אשר כבר הסכמתי לקבל אותו.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יצחק בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוך דב ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
רחל רפאת בת השת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחא ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעמה ע"ה
נעמי בת נתון ע"ה	אילנה (מחורזה) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל
משה בן רחל ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה
סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל
בתי (מרדה) בת שמחה ע"ה	שרה גבראילי בת גאווה ע"ה	כל נשמות עם ישראל

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאלי ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	ר' עוליאלי ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	יצחק בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	אהרון (אורן) בן רבקה ז"ל	יצחק בן פנינה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל	קסאנז בת דג'יטו ע"ה	חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעמה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה	אורה בת נעמה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	מישא אסתר בת זרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל	עפאת בת השת ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	נעמה בת שרה ע"ה	אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לחתום, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב נחת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש א מנחם אב תשפ"ה: הדלקת נרות: ירושלים: 7:05 תל-אביב: 7:21 חיפה: 7:13 מוצאי שבת: ירושלים: 8:21 תל-אביב: 8:23 חיפה: 8:24 ר"ת: 8:57
פרשת מטות-מסעי

קבלת תוכחה

לקבל באהבה וברצון דברי תוכחה ומוסר !

נלמד מפסוקי התוכחה שהוכיח משה רבינו את בני גד ובני ראובן, החל מהפסוק: "האחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה? (פרק לב-ו) והתשובה שהשיבו: "גדרות צאן נבנה... ואנחנו נחלץ חושים" (פרק לב-טז, יז)

ולכאורה, אם מלכתחילה כך היתה דעתם של בני גד ובני ראובן, לעבור את הירדן ולהלץ למלחמה, היה עליהם לומר זאת מיד כאשר התחיל משה רבינו להטיף להם דברי תוכחה [ולהסיר מהם חשד], ולא להמתין עד אשר יסיים את תוכחתו הגדולה והחריפה. אלא מכאן, שהיה חבל להם להפסיק את תוכחת המוסר של משה, שכן היו הם מאלה האוהבים לשמוע את התוכחות, כפי שאמר רבי בגמרא (תמיד כח): איזה הוא דרך שיבור לו האדם? יאהב את התוכחות, שכל זמן שתוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם. טובה וברכה באין לעולם ורעה מסתלקת מן העולם.

הראש (באורחות חיים אות מה) כתב: "שמח בשמעך תוכחת מוסר כמוצא שלל רב, והוכח לחכם ויאהבך, כי טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת ולמוכיחים ינעם".

והסמ"ק (במצוה י) כתב בזה"ל: "לימול ערלת לבבו דכתיב (ודברים י) ומלתם את ערלת לבבכם. פירוש: לאהוב את התוכחות ולאהוב מי שיוכיחני. וגם שלמה המלך כתב בספרו (משלי ט) "הוכח לחכם ויאהבך". ובמצוה זו יש גם לאו דכתיב "וערפכם לא תקשו עוד". עכ"ל.

וכבר אמרו חז"ל (אבות דר"נ - פרק כט): "אם יש לך חברים, מקצתן מוכיחין אותך ומקצתן משבחין אותך, אהוב את המוכיחך ושנא את המשבחך, מפני שהמוכיחך מביאך לחיי העולם הבא והמשבחך מוציאך מן העולם".

לאור כל זאת, כתב הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל למעשה (בספרו דרכי מוסר) את הדברים הבאים: ברור, שבשעת מעשה, אוהב התלמיד כי יתנו לו מחמאות, ישבחוהו ויכבדוהו, אבל לכשיתבונן לאחר מכן, יווכח לראות כי אין זו אלא שטות, ולא עוד אלא שמורידים אותו לבאר שחת, כי ישאר בפחיתותו ובפחזותו, ללא חינוך, ללא תוכחת מוסר, "דור עקש ופתלתול".

באמת האדם מטבעו אינו רוצה במוכיח - כותב הרב ניימן - "כי סבור הוא שאין חכם ממנו וכבר אינו זקוק עוד לחנוך ולתוכחת מוסר. עקשנותו אינה מותרת מקום לתוכחה..."

בדרך הלצה היו אומרים כי אדם שכזה לא יקום לתחיית המתים. שכן אם יבוא משיח להקיצו, ויקיש על קברו לאמר: "קום!" יענה לעומתו "דוקא! לא אקום!" כמוהו כן המחזיק עצמו לחכם מכל, כשיבוא המשיח לרפאותו משטותו, יאמר: "אני חכם מכל האדם, ואתה תתן לי שכל?" עכ"ד.

הנה כי כן, למדים אנו שלא קל לאדם לאהוב דברי תוכחה ובוודאי לא נעים לשמוע תוכחת מוסר מפי חברו. וזו הסיבה שפעמים נמנעים מלהוכיח, מחשש שמא יפגע הזולת מתוכחתו.

אשר על כן היה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל מייעץ בספרו (אור לציון - חכמה ומוסר) ומשבח את המנהג הטוב והמועיל שנהגו כבר בכמה בתי מדרש שהציבור ימנה מלכתחילה אדם שיוכיח ויעורר על כל גריעותא וכל מכשול שרואה, ובכך לא יפגע שומע התוכחה שהרי הוא מאלה שמיווה לשם כך, וגם המוכיח לא ימנע מלהוכיח שהרי זה תפקידו.

נשלים בדברי המאירי (ברכות ז): קבלת תוכחה היא מבוא גדול לתשובה. וכבר ידעת כי שנאת התוכחה הוא מהדברים המעכבים את התשובה, מכל מקום מי שמתעורר מעצמו עליה ומכיר בעצמו רוע הנהגתו וחוזר ממנו מאליה הרי הוא תכלית היראה ובחירת התשובה.

חינוך לאהבת התוכחות...

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל חנך את תלמידיו לאהוב דברי תוכחת מוסר בכל מצב, גם אם הם נאמרים באופן אישי, וגם אם נראה לאותו אדם שנאמרים לו בטעות. כי בעצם שמיעת תוכחה יש בה תועלת.

אירע מקרה פעם שגער באחד מבני הישיבה על דבר שעשה שלא כהוגן. הצטדק הבחור שיש כאן טעות וכי לא הוא שעשה את המיוחס לו. שאלו המשגיח, לו יהי כדברך, שזה לא אתה, וכי אינך יכול לשמוע תוכחה, גם אם זה לא "מגיע" לך?

והמשגיח לספר אותו בחור (שלימים נעשה לראש ישיבה) כי למד מכך מוסר השכל לשנים הבאות. שכן במשך חמש שנים הקפיד להגיע יום יום בזמן לתפלה בישיבה בלי להחסיר. פעם קרה שלא הרגיש טוב במשך יומיים או שלושה ימים והתפלל במקום אחר, ואז כשבא לישיבה אמר לו המשגיח: "התחלת להתקלקל... איך אפשר כך לגדול..." לא הגבתי ולא הצטדקתי שתמיד אני כן מגיע ורק עכשיו היה אונס. למדתי ממה שלימדני אז שכדאי לשתוק... לא רציתי להפסיד הזדמנות לשמוע ממנו תוכחת מוסר...

לפעמים אירע שכאשר נאלץ המשגיח להעיר ולהוכיח, ביקש אחרי כמה ימים או אחרי תקופה את סליחתו של התלמיד על שנאלץ לעשות זאת, או שדאג לרצותו, שהתלמיד יידע שהוא אוהבו ומעריכו. לפעמים דוקא אלו שנאלץ להעיר להם בחריפות נהנו ממנו בכפלים שקרבם בקירבה מיוחדת.

עבדא דקוב"ה

הרב נפתלי אלימלך בן שרה: ב"ה יש שיפור בבריאות אך עדיין צריך תפילות לרפו"ש, יש"כ

להיות נאמן בדיבורו ולקיים הבטחות שהוציא בשפתיו [אף שלא בתורת נדר!]

**נלמד מהפסוק: ”לא יחל דברו ככל היוצא מפיו
יעשה” (פרק ל-ג)**

וכתב השל”ה הק’: לכאורה ”ככל היוצא מפיו יעשה” מיותר
[אחר שכבר כתב ”לא יחל”!]: אלא מכאן תוכחת מוסר לאדם
שיהיה נאמן בדיבורו וישמור מוצא שפתיו אף שלא היה בדרך
נדר ולא היה מחוייב בדברים. כענין שאמר משה רבנו לבני
גד וראובן ”והיוצא מפיכם תעשו”. ופירש רש”י, שקיבלתם
לעבור למלחמה עד כיבוש וחילוק.

וכל שכן כשמוציא מפיו בתורת נדר שחייב לשמור ולקיים
מוצא פיו. ועד כמה חמור ענין נדרים ושבועות [גם אם יש
פתח להתרה] ניתן ללמוד מדברי חז”ל (ומדרש תנחומא): אמר
להם הקב”ה לישראל, הוּוּ זֶהִירִין בְּנִדְרִים ואל תפרצו בהם
שכל הפורץ בהם סופו למעול בשבועות והמועל בשבועות
כופר בו בהקב”ה ואין לו מחילה בעולם...

וידוע מה שסיפר חז”ל בגמרא (כתובות עז:): על רבי
יהושע בן לוי שכאשר הגיע עת פטירתו, אמר למלאך המות
הראני את מקומי בגן עדן והוליכו לגן עדן והראה לו
מקומו, קפץ רבי יהושע ונפל לצד השני שבגן עדן, אחז בו
המלאך וביקש להוציאו משם, נשבע רבי יהושע ששוב לא
יחזור. אמר הקב”ה: אם נשבע בשבועה מעולם ונשאל עליה
להתירה יחזור ואם לא נשאל על שבועתו ישר בגן עדן.

בספר תורת יעקב הביא את דברי השל”ה הק’ שהם
בבחינת ”מדרש פליאה”. וכך כתב: ”ורמז נפלא, באיש
הוזכרו שני ענינים ”לאסור איסור” – [לא תעשה], ”ככל
היוצא מפיו יעשה” [=עשה]. ובאשה לא נזכר רק ”אשר
אסרה על נפשה יקום” [=לא תעשה] ולא הזכיר עשיה, כי
כל איסורין שבתורה האשה שוה לאיש זולת במצות עשה
שהזמן גרמא”. עכ”ל השל”ה.

וצריך ביאור: הרי גם באשה שייך עשיה שהרי גם היא
חייבת כמו האיש, במצוות עשה שלא הזמן גרמא? זאת ועוד:
מה שייכות יש בין ענין הנדרים לענין המצוות, הרי לענין
חיוב קיום הנדר ”ככל היוצא מפיו יעשה” אין חילוק בין
איש לאשה.

וכפי שכתב החינוך (מצות תקעה): ”שנצטוונו לקיים כל
מה שנתחייב עצמינו בדיבור וכו’ והוא אומרו ”ככל היוצא
מפיו יעשה” ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן בזכרים
ובנקבות”. ומה שייכות לרמז בפרשת נדרים את ענין הפטור
לנשים ממצוות עשה שהזמן גרמא?

ושמא ניתן להבין את דברי השל”ה בביאור הבא: לכאורה
תמוה, אם ציווי התורה ”ככל היוצא מפיו יעשה” חל על
האשה כמו על האיש, מדוע סייגה התורה מראש את תוקף
נדר האשה ואיפשרה לאב, או לבעל להפר נדר האשה
מצד ”על דעת בעלה נודרת” מה שלא ניתן לאשה כלפי
הבעל? מה ה”טעמא דקרא” במצוה זו לחלק בין כח דיבור
האיש לכח דיבור האשה?

אלא כך ביאורן של דברים: כידוע, פטרה התורה את
האשה ממצוות עשה שהזמן גרמא. ויש להבין, מדוע? וכי
מצוות אלו פחות חמורות, חלילה, ממצוות עשה אחרות
שלא הזמן גרמא? וכתבו **התוס’ רי”ד, הריטב”א והאבודרהם**
הטעם: ”משום שהנשים אין הזמן מסור בידן וברשותן, כי
משועבדות הן לבעל, ולכן א”א לחייבן במצוה שהזמן גרמא,
כי אולי באותה שעה פקודת בעלה עליה”.

מעתה, נוכל לומר שזה גם הטעם לחלק בין האיש לאשה
בענין הנדרים. דכיון שהאשה משועבדת לבעל, הגבילו
מראש את כח נדרה שלא יהא על חשבון הבעל [וכמו
שטעם זה פטרה מכיבוד אב ואם] ולכן יכול להפר היוצא
מפיה, ורמז זאת הכתוב בכך שלא נאמר עשיה אצל האשה,
וכדברי השל”ה. בנקודה זו אכן מתבטא הקשר בין מצוות
עשה שהזמן גרמא לנדר האשה.

”נדרתי בתוך גל ההריסות”...

סיפר על עצמו הגאון **רבי יעקב יהושע זצ”ל**, כיצד הגיע לחיבור
ספריו פני יהושע: ”בשנת תס”ג ישבתי שליו בביתי עם תלמידים
ופתאום היתה העיר כמגל הפוכה, ואש התלקחה בבתים על ידי כמה
חביות נוראות מלאים אבק שריפה וכו’ עד שנהרסו הבתים עד עפר
ונהרגו שש ושלושים נפשות מישראל”.

ממשיך לספר הפני יהושע: ”גם אני הייתי מן הנופלים מאיגרא
רמה לבירא עמיקתא. אז נדרתי בתוך הגל: אם יהיה אלוקים עמדי
והוציאני מן המקום הזה לשלום, ויבנה לי בית נאמן להרבות גבולי
בתלמידים, לא אמנע עצמי מכתלי ביהמ”ד לשקוד בעיון בש”ס
ופוסקים הרבה מאוד אף בענין אחד.

”אני טרם אכלה לדבר, שמע ה’ בקול עוניי ונתן לי מהלכים בין
העמודים, כעין שביל ממש נעשה לי ויצאתי בשלום בלי פגע!”
הקדמה לפני יהושע

”לא רציתי לשנות מדיבורי”...

בשנת תרי”א הוציא הנסיך הרוסי ששלט בפולין פקודה שעל
כל היהודים להתלבש כמו הגוים ולקצץ זקנם ופיאותיהם. וכל מי
שעבר הוכה והובל למאסר, גדולי ישראל בליטא פסקו לקיים גזירת
המלכות מפני פקו”נ מלבד **הגאון מטשכנוב – רבי אברהם לנדא זצ”ל**
שהכריז שזו גזירת שמד ”ויהרג ואל יעבור” וטען כי שמע שכך גם
דעתו של בעל **החידושי הרי”ם**.

הוא החליט לנסוע לוורשא להתראות עם החידושי הרי”ם לברר
אצלו אם סובר כמוהו. הוא הזמין מרכבה לצאת לדרך. טענו בני
ביתו, האם בזמן סכנה כזו יסע ויישב בוורשא? והשיבם: ”מה הנכם
חושבים, שאני נוסע להתיישב בוורשא?”

כשהגיע לחידושי הרי”ם, שמח לקראתו והביא לו כסא. אך הרב
מטשכנוב סירב לשבת. עמדו שני גדולי ישראל ופלפלו בהלכות קידוש השם
כשעתיים. ודעתו של החידושי הרי”ם היתה אכן כדעת הרב מטשכנוב.

כאשר שב לביתו שאלוהו: מדוע סירב לשבת כשהחידושי הרי”ם
ביקשו לשבת? אמר להם: מכיון שהוצאתי מפני את המשפט ”מה
הנכם חושבים שאני נוסע להתיישב בוורשא” ואף שכוונתי היתה
שלא אשהה שם הרבה, לא רציתי לעבור ולשנות מדיבורי.
בדידי הוי עובדא

שאגת הסטייפלער...

סיפר הרה”ג יב. שליט”א: יום אחד נכנסתי לביתו של **הגר”י
קניבסקי – הסטייפלער זצ”ל** כדי לקנות את אחד מכרכי ”קהלות
יעקב”. אך התברר כי מכרך זה כמעט ולא נותרו ספרים. על כן אמר
הסטייפלער שאינו מוכר לי כרך זה.

התאכזבתי והצטערתי מאוד. הסטייפלער שהבחין בצערי חזר לחפש
אולי בכ”ז נותרו ספרים... ואכן נמצאו אי שם ספרים מהכרך המבוקש.
הגיש לי את הספר בשמחה והוצאתי מעות לשלם תמורתו. ראה זאת
הסטייפלער ועצר אותי בשאגה אדירה מעומק ליבו הטהור:

”**וכי** רוצה אתה לעשותני שקרן? הרי יצאו מפני המלים איני מוכר לך
את הספר, והרי ”ככל היוצא מפיו יעשה” הריני נותנו לך במתנה!”
הלמות עמלים

”היוצא מפיו יעשה”...

כשלושה חודשים לפני הסתלקותו של הגאון **רבי יהודה צדקה
זצ”ל**, חל צום תשעה באב (תשנא) במוצ”ש ונזקק לתרופות אך לא
רצה להכניס לפיו מאומה בטרם יבדיל על הכוס. קראו לילד קטן מן
השכנים שיקשיב להבדלה של הרב צדקה וישתה את היין.

לאחר ששתה אמרה לו הרבנית: ”בא ילד ואתן לך ממתק”... הגיב
הרב צדקה: ”לא עכשיו, מוטב שתקבלו במוצאי התענית”. למחרת
בערב כשנשלם הצום שאל הרב צדקה היכן הילד ששתה את היין כי
ברצונו לתת לו את הממתק שהבטיח לו ואף שאבי הילד אמר ”אין
צורך”, עמד על כך שהילד יקבל את הממתק. ”מוצא שפתיד תשמור”
- קרא - ”ובמיוחד מה שהבטחתי לילד קטן”... **וזאת ליהודה**

לקרב את החוטאים ואת הנחשלים – להדריכם ולכוונם לדרך האושר שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה" (פרק לה-יא)

לומדים מפסוק זה – אומר בעל חידושי הרי"ם – כיצד יש לנהוג עם אדם כזה שנכשל בעבירה חמורה, וכעת הריהו נרדף, ונפשו מרה עליו על שהרג נפש בשוגג, וכאילו אינו מוצא לו מקום בעולם. שאז מאיר לו הקב"ה פנים ואומר לו: "ושמתי לך מקום" – עדיין לא אבדה תקוותך. יש לך אכסניה בה תנצל מרודפי נפשך. בדרך זו גם עלינו לנהוג: לתת סיכוי ותקוה טובה לחוטאים. לא להתייאש מהם, לא להרחיקם ולעזבם בדרךם הקלוקלת. אלא לקרבם, להדריכם ולכוון להם את הדרך העולה בית ה'.

כידוע, מלבד שש ערי מקלט, ניתנו עוד ארבעים ערי הלויים להיות מקלט לרוצחים בשגגה. ונשאלת השאלה: מדוע ניתנו ערי מקלט דוקא ללוויים [ועיין בספר החינוך שכתב "כי בהיותם אנשי לבב ידועים במעלות המדות וחכמות נכבדות, ידוע לכל שלא ישמטו הרוצח שינצל אליהם ולא יגעו בו". וכו']?

וביאר הגר"מ שטרנבוך שליט"א (בספרו **טעם ודעת**) משום שעיקר דין ערי מקלט לתיקון דרכי הרוצח הוא, שאם אינה לידו הריגת נפש בשגגה, עליו להתעורר מזה לפשפש במעשיו, וימצא עי"ז שורש קילקול נשמתו שממנה נגרם לו חטא זה, ובשובו בתשובה שלימה יתכפר לו עונו.

והנה המקום המסוגל ביותר לכך – כותב רבי משה – הם ערי המקלט, ששם יוכל לפנות לבו מכל הבלי העולם, וממילא מי המה הראויים ביותר לקבל ערים אלו, אם לא הלוויים שמקדישים עצמם כליל לעבודת ה'. ובעצם התנתקותו מחבר מרעיו והתחברותו למקום תורה, נמצא תיקון גדול לנפשו. עכ"ד.

ידוע מה שמספרים חז"ל על רבי עקיבא (אבות דר"נ פ"ו מ"ב): "מה היה תחילתו של רבי עקיבא. אמרו, בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר, אמר מי חקק אבן זו? אמרו לו, המים שתדיר נופלים עליה בכל יום. אמרו לו: עקיבא, אי אתה קורא אבנים שחקו מים! מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו: מה רך פסל את הקשה דברי תורה שקשין כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא בשר ודם. מיד חזר ללמוד תורה. **ותמה הגרי"ש אלישיב זצ"ל**: מדוע המתין רבי עקיבא כל השנים עד שיזדמן לו הקל וחומר? מה הפריע לו עד אז להכנס לבית המדרש ולהתחיל ללמוד תורה?

זאת ועוד: מהלשון "על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי". משמע שהספק של רבי עקיבא לא היה האם יקלוט את התורה, אלא חששו היה שהדברי תורה לא יחקקו את לבו. אם כן, מדוע לא הלך ללמוד תורה, שכן אם ידע שהוא מסוגל להבין את התורה, מה בכך אם הדברי תורה לא יחקקו את לבו?

וביאר הרב אלישיב (בשם **אחד הגדולים**), שידע רבי עקיבא שתורה וחכמה הם שני דברים נפרדים לגמרי. לחכמות אחרות אין שום צורך להכנה נפשית. החכמה והאדם רחוקים זה מזה. מה שאין כן התורה. אם האדם לא ישתנה על ידה להיות בריה חדשה, עליו נאמר "לא זכה נעשית לו סם מיתה" (וימא עב). התורה צריכה להשפיע על האדם עד שכל פעולותיו ותנועותיו יהיו הכל בהתאם להשקפת התורה.

וזה מה שהטריד את רבי עקיבא, המחשבה שאחרי ארבעים שנה ללא תורה, שוב לא יהיה בכח התורה לשנותו. אך כשהתבונן בחקיקת האבן ונוכח לראות כיצד יכול רך לחקוק את הקשה, הבין שתורה על אחת כמה וכמה שיש בכוחה לחקוק את לב האדם, ויש לו כל הסיכויים להיות ספר תורה חי, לאיש התורה, וכך אכן גדל רבי עקיבא.

נסיים בדברי הגר"א **דסלר זצ"ל** (**מכתב מאליהו ח"ד**): "דורנו, דור עקבתא דמשיחא. אחר שעבר עליו מה שעבר, אין לנו אלא לשאוף לתיקון הכלל ממש. עכשיו שריחמנו ה' והגיענו לארץ ישראל... איך לא נקבל על עצמנו להתמסר לתשובה הכלל ולבנין הרחניות בכל שכבות עם ה'. לעולם לא נשלים עם המצב שחלק ניכר של עמנו סר מדרך התורה, אלא נשתדל בכל מאמצינו להשיב לב בנים אל אבות כמאמר הנביא."

"לבל ידח ממנו נידח"...

פעם הכריע החזון איש על אחד מתלמידי הישיבה שיש להוציאו מן הישיבה, שאף עם גודל הרחמנות עליו, הכריעה טובת הרבים את הכף שא"א להשאירו. אך תנאי התנה החזו"א עם ראש הישיבה שלו: אני מתנה את הוצאתו של הבחור מהישיבה בכך שתקרב אותו. קבע עמו לימוד בחברותא. תתחיל ללמוד עמו מיד, ולאחר מכן. תודיע לו על הוצאתו מהישיבה, ואתה תמשיך ללמוד עמו גם לאחר מכן. כך יקל עליו לספוג את הלם ההוצאה. כך ישאר במסגרת לימוד, עד שימצא ישיבה חדשה.

והעיד אותו ראש ישיבה: "כיום, אותו בחור הוא תלמיד חכם עצום, מגדולי התורה בדורינו! ותמיד כאשר הוא פוגש אותי אומר לי: לולא קרבת אותי אז ולמדת איתי, מי יודע אם הייתי נשאר יהודי"...

אנא עבדא

בזכות השמירה על "מנהג"...

בחור שומר תורה ומצוות בא להפרד מהגאון מטשיבין – **רבי דוב בעריש ווייזנפלד זצ"ל** לפני התייצבותו כחייל בצבא ניכר. הגה הרב מטשיבין עצה מבריקה כיצד ישמור הבחור על יהדותו בצבא נכר. וכן אמר לו:

"דבר אחד אני מבקשך, מכיוון שאתה חוטר מגזע זידיטשוב, ובזידיטשוב הקפידו שלא לומר תחנון בערב שבת, על כן, תבטיח לי כי תשמור על מנהג זה כנכד לבית זידיטשוב". הסכים הלה.

עקב הסכמתו זו להקפיד על כך. הוכרח הבחור להתפלל תפלת שחרית מידי יום ביומו (ושהרי רק בערב שבת לא אומרים תחנון), וכך הגיע למצב שהתפלל את כל התפלות, ובזכות זה לא נסחף עם סביבתו ונשאר יהודי שומר תורה ומצוות וזכה להעמיד משפחה לתפארת...

בצילו חמדותי

להציל יקר מזולל...

לפני עשרות שנים קיבל מנהל בית הספר החרדי בראשון לציון טלפון בהול מהגאון **רבי משה שמואל שפירא זצ"ל** ובו מבקש שיכניס למוסדו שני אחים שמסתובבים ברחובות באר יעקב, לאחר שנזרקו מבית ספרם עקב בעיות של לימוד והתנהגות...

המנהל סירב בטענה שאם בית הספר המקומי לא הצליח להתמודד עם בעיותיהם, הרי שגם להם אין את היכולת להזיקם... אך הרב שפירא המשיך להפציר במנהל שיקבלם על אחריותו כי זה שאלה של "נפשות".

סיפר המנהל: "הצעתי כפשרה לקבלם לנסיון. אך בתוך יום נוכחנו לראות שבעיותיהם גדולות למכביר ואין לנו יכולת כספית לממן שיעורי עזר פרטיים, ושוב הודענו להרב שפירא שאיננו מוכנים לקבלם".

"אך רבי משה שמואל לא אמר נואש. הוא קיבל על עצמו את התשלום עבור מורים פרטיים ואת אחריותו האישית לחינוכם ולקדמם בלימודם. נאלצנו לקבלם. במשך שנתיים שילם עבור שיעורי העזר והתעניין על התקדמותם בלימודים".

מסיים המנהל: "אחד משני תלמידים אלו הוא כיום אחד מגדולי מרביצי התורה הנודעים בדורנו והכל בזכות התעקשותו של רבי משה שמואל שפירא!"

מי דעת

"להתפלל עליהם שיחזרו בתשובה"...

מעשה באחד הרבנים שקיטרג על יהודי רשע בפני **הגרי"ח זוננפלד זצ"ל** וקיללו במילים "ימ"ש וזכרו". הגיב הרב זוננפלד ואמר: אסור לומר כך על בן ישראל. אמנם חוייבנו ללחום נגדם להעמיד הדת על תילה, אך אסור לקללם. תחת זאת יש להתפלל עליהם שישבו בתשובה, שאם ח"ו היה נימחה שמו של אחז ומנשה ואמון, איך היה נולד משיח. ורק על עמלק נצטוונו למחות שמו.

אש המזבח

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

למה שנכעס על פלמוני?!

י"ח באדר תשע"ז.

הסיפור שלי הוא מאלו "שאדם דש בעקביו", אבל רק צריך לפקוח עיניים ולראות אמונה בכל דבר ודבר!

נולדתי עם מוס בלב. בתור ילדה קטנה לא הבנתי את המשמעות, אך ככל שגדלתי קינן בי פחד פנימי: **איך אתחתן? האם אזכה להוליד ילדים?**

ברוך השם הקמתי בית בגיל צעיר, ובסייעתא דשמיא אנחנו משפחה ברוכת ילדים. כל ילד נולד בנס - ואלה כבר באמת סיפורים בפני עצמם. כולם בריאים ושלמים, הולכים בדרך השם. חלקם הגדול כבר נישאו בעצמם והקימו בתים של תורה.

במשך כל השנים אני מצויה במעקב רפואי, במרכז הרפואי בילינסון בפתח-תקוה. בשלב מסוים נקבע שעלי לעבור 'ניתוח לב פתוח', עקב חסימה של שמונים אחוז בין חדרי הלב.

כידוע, לאחר ניתוח שכזה יש לקחת 'קומדין' שהיא תרופה חזקה שמעכבת קרישת דם. הרופא רשם לי אותה למשך שלושה חודשים.

* * *

ב-ו-ס. טראאאאאא:

האוטובוס - קו 51 - התנגש בעצמה ברכב הפרטי. נהג הפרייבט נפצע אנושות וכעבור זמן קצר נקבע מותו. העובדה שהתאונה התרחשה בפתח בית החולים 'בילינסון' כבר לא יכלה להועיל לו. התאונה התרחשה כאשר האוטובוס חצה את הצומת המרומזרת, ובדיקו אז חצתה מכונית פרטית מכביש בית החולים לכיוון 'בובינסקי'. לנהג לא היה סיכוי.

הייתי על האוטובוס הזה, בדרכי לביקורת רפואית נוספת בבילינסון. בידי שקית עם מסמכים, וכאשר התקרב האוטובוס לבית החולים, קמתי והתארגנתי לרדת. מעצמת ההתנגשות הפתאומית עפתי בחזקה לקדמת האוטובוס, נחבטתי קשות בראשי ואיבדתי את ההכרה.

גם כאשר חזרה אלי ההכרה, עדיין לא זכרתי מי אני, איך הגעתי הנה, ומה היא השקית עם המסמכים שנחה בצמוד אלי.

באותו יום "במקרה" נקבע לחמותי תור לבדיקות בבית החולים, ובעלי לקח אותה לשם - כך שבשעת התאונה שלי הוא עדיין היה בקרבת מקום. למרות הערפול בו הייתי שרויה, זכרתי שיש ללחוץ לחיצה ארוכה על מקש 2 בסלולארי - שלמרב הנס נשאר איתי. בעלי ענה, פרצתי בבכי וסיפרתי לו על התאונה. בינתיים הגיע אמבולנס ופינה אותי לחדר-מיון, עם ראש נפוח ורגל חבולה. בחדר-מיון כבר חזר אלי הזיכרון.

נשלחתי מידית לבדיקת סי.טי.ראש, ובינתיים גם הוזעק

רופא הלב אצלו הייתי אמורה לעבור באותו יום את הביקורת. הרופא - חילוני גמור - הגיע, בחן את המצב ולפתע תפס את ראשו בין שתי ידיו והתחיל לצעוק.

* * *

כדי להבין את עצמת הנס - ואת משמעות צעקות הרופא - נשוב אחורה:

כעבור חודש וחצי מאז הניתוח, הוזמנתי לביקורת רפואית. הרופא הורה לי להפסיק לקחת 'קומדין' - שהיא כזכור תרופה מדללת דם. אין לי מושג על סמך מה קבע זאת הרופא, שכן את התרופה הזו יש ליטול במשך תקופת זמן כפולה לאחר הניתוח, שלושה חודשים רצופים ולא חודש וחצי!

אבל אני עשיתי כדבריו. באותו יום הפסקתי לקחת את ה'קומדין', וידעתי שבעוד שבועיים יש לי ביקורת נוספת אצל הרופא.

איך הייתה נראית הנסיעה לאותה ביקורת - כבר סופר לעיל!...

רופא הלב שבדק אותי צעק: "איזה דחף פנימי אמר לי להורות לך להפסיק לפני שבועיים לקחת את ה'קומדין'? לא היית שורדת פגיעת ראש עוצמתית שכזו עם קומדין! (שכזכור מדלל את הדם) זה היה עושה לך מיד שטף-דם במוח!"

אבל אנחנו הרי יודעים איזה "דחף פנימי" גרם לו לרופא להפסיק את הטיפול ב'קומדין' לפני הזמן... יהי שם ד' מבורך מעתה ועד עולם!

* * *

ועכשיו שאלה: האם גיבורת-הסיפור כעסה על הרופא שהורה לה להפסיק לקחת התרופה לפני הזמן? הרופא בעצם הכשיל אותה בהמלצה מוטעית!

לא. היא לא כעסה.

למה ומדוע?

כי התברר לה שהטעות הזו הצילה את חייה!!!

ובכן: אוטוטו יבוא משיח ויתברר לנו איך כל הטעויות של כולם היו לטובתינו.

אנחנו מאמינים בכך בלב שלם, שכאשר נראה את "התמונה השלמה", את כל "חלקי הפאזל" נבין ונדע שהכל-הכל-הכל היה לטובה!

אז למה שנכעס על פלוני?

ועל אלמוני?

ועל פלמוני?!

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 0542538581 02-5671812 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 598

המאמר שבת אורה

מסורת מסעי

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

הציפיה לביאת המשיח ונאולת ישראל, היתה בולטת מאוד אצל רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל [הסטייפלר] כל אחד יכול היה לשמוע את קולו המתחנן והמרנן קרוב לבכי כשהגיע לפני תפילת י"ח ליצור ישראל קומה בעזרת ישראל. בקביעות ממש. במכתבים רבים נהג לסיים: "המצפה לרחמי שמים ולנאולה שלמה". מעיל מיוחד היה לו, אותו לא לבש, היה זה המעיל בה ביקש להקביל פני משיח. מעיל זה ניתן לו במתנה כמעיל חדר, והחליט לשמרו בצד להקביל בו פני משיח! כשבא לנחם אצל משפחת אבליים אחת, אמר, שאין להצטער הרבה, כי קרובים אנו ממש לתחיית המתים. (תולדות יעקב)

צפייתו של החפץ חיים היתה מן המפורסמות. דמעות רבות היה מזיל בתפלותיו על דבר המשיח, הרי בכלל מצוה היא לצפות לבואו, הרי חז"ל אומרים שביום הדין יישאל כל יהודי "ציפית לישועה", ואמנם חיבר החפץ חיים בשם זה קונטרס מיוחד בו הוא מצביע על ערך הציפיה לנאולה למשיח. משמעותו מדבר אודות המשיח, ואימתי לא דיבר בנוגע לזה? נדמה היה כי הנה הנה שומעים כבר את פעמי בואו, מדבר היה ברצינות עמוקה שכוון בנעימת בטחון שכזו, עד ששוב לא איפשר למישהו לפקפק אף כחוט השערה בהנחה שיש להתכונן לקבל במהרה פני גואל ישראל, "אפילו סומא" היה אומר החפץ חיים "אף הוא מסוגל לראות כי אנו שרויים כבר בעקבתא דמשיחא", כל הסימנים מעידים על כך כבר, אין זה רחוק כלל, עוד רגע קט, עברנו בשחיה על פני ים גועש וסוער - הגלות, והרינו קרובים כבר לשפלות עלינו להיות מוכנים ומוזמנים, "אף על פי שיתמהמה אחכה לו". (החפץ חיים חייו ופועלו)

אם כל השנה ניכר היה על רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל הגענועים לירושלים ולבית המקדש, כאשר הגיעו ימי בין המצרים, ניכר היה על פניו שאינם כתמול שלשום, החיוך והשמחה שהיו נסוכים על פניו תמיד לא היו כבשאר ימות השנה, ניכר היה עליהם צער החורבן וגלות השכינה. ארע פעם בשיעור הלכה כשהתחילו ללמוד בהלכות תשעה באב את דיני ה' עינויים, וכאשר רק התחיל לקרוא את ההלכה הראשונה "תשעה באב יש בו ה' עינויים", פרץ בבכי ולא פסק למשך כחצי דקה. (מגדלות ומרומות)

מסופר על יהודי שגר בחו"ל ונקבעה לו לעשות עסקה גדולה עם חברה מפורסמת מאד והיה עליו להפגש עם מנהל החברה יומיים לפני תשעה באב. הלך לשאול את רבי משה פיינשטיין זצ"ל אם יכול לעשות את העסקה הזאת בימים אלו, ואם יוכל להתגלח כדי למצוא חן בעיני המנהל. לאחר ששמע רבי משה את מצבו הכלכלי התיר לו לעשות את העסקה בימים אלו. אך לגבי השאלה השניה, הורה לו שלא להתגלח, והוסיף כי לא יפסיד אם יעשה את צווי חכמים. הלך אותו האיש לביתו, וסיפר לאשתו וחבריו מה שפסק לו רבי משה, אמרו לו שדעתם אם ילך בצורה כזאת הוא לא ימצא חן בעיניו וכל העסקה תתבטל. התפתה אותו האיש שמע לעצתם וגילח את שערות ראשו וזקנו, והלך לפגישה. כאשר הגיע למנהל ישבו וניהלו משא ומתן. לאחר זמן מה הגיעו לעמק השווה, ובאו לחתום חוזה על העסקה הגדולה שעשו ביניהם, שאל אותו המנהל, "איך אוכל לידע כי איש ישר וגאון אתה ואכן תעמוד בכל ההתחייבות", ענה לו האיש, "יהודי אני, והתורה מחייבת אותנו לקיים את דברינו, ולא לגזול וח"ו שאפר את חוקי התורה". אמר לו אותו מנהל גוי, "מכיר אני יהודים רבים, וכולם אינם מסתפרים ומתגלחים בימים אלו, וכפי שהוברר לי זו אחת מהמצוות שאתם מצווים בימי אבול, מרוע אותה שונה מכולם, אם כן אינך נאמן", ועמד וביטל את העסקה! (אוצרות התורה)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

איש כי ידר נדר לה' מעשה ונכנס אל החזון איש, תלמיד חכם אחד וביקשו שיתיר לו נדר מסוים. בחדרו של החזון איש נמצא באותה שעה עוד יהודי ת"ח, על כן אמר החזון איש לשואל כי צריך לקרוא פנימה אדם שלישי, כדי לצרפו לבית דין המוסמך להתיר. יצא האיש אל בית המדרש שבסמוך לחדר, ומבלי להבחין קרא לאיש הראשון שנקרה בדרכו כדי שיצטרף להתרה. היה זה איש המוני פשוט, שישב שם ליד השולחן. כיון שנכנס, שאל החזון איש את הנדר "פתח" לחדרתו, כפי ההלכה, ובציורו עם שני האנשים התיר לו. לכשנסתיימה ההתרה, יצא האיש השלישי מן החדר. עתה אמר החזון איש כי בעצם ההתרה שעשו אינה מועילה כלום, היות ואיש פשוט זה אינו בקי בהלכה, ואי אפשר לצרפו להתרת נדרים. אולם רק כדי שלא לביישו, העמיד פנים כמתיר את הנדר. על כן עתה יש לשוב ולהתיר את הנדר כהלכה, ע"י בית דין מוסמך המורכב מתלמידי חכמים הבקאים בהלכות נדרים. (פאר הדור)

לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה: רמז לנו הכתוב, שאם האדם ישמור לשונו, מדברים בטלים ודיבורים אסורים, אזי כל אשר יבקש מהקב"ה יתקבל, כאשר לא יחל דברו, לא יעשה דבריו חולין, ויקדש פיו ולשונו, הרי ככל היוצא מפיו, הקב"ה יעשה. (החיד"א)

ונכבשה הארץ לפני ה' ואחר תשובו והייתם נקיים מה' ומישראל. לאחר מתלמידי החפץ חיים זצ"ל הציעו משרת רבנות, והוא נסע להתייעץ עם רבו שיוורה לו את הדרך הראויה להתנהג עם בני קהילתו. ענה לו החפץ חיים: התורה כותבת והייתם נקיים מה' ומישראל, להורות שתחילה צריך הרב להשיג על קיום התורה והמצוות לצאת ידי שמים, ככתוב והייתם נקיים מה', ורק אחרי כן גם 'מישראל' - כי לאחר שדואגים שילכו בדרך הישרה, צריכים לדעת לכלכל את צרכי הקהילה בדרכי נועם. אולם עליך לזכור, שאחד שמהפך את הסדר ורוצה למצוא חן בעיני קהילתו תחילה ורק אחר כך בעיני ה', סופו שאיננו מצליח בשניהם. (ילקוט מאיש לדעה)

ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם: בשיבת גייטסהד, היה יהודי זקן פליט מרוסיה, אשר נקרא בפי כל 'קדיש זאנער' - והוא על שם לתפקידו, לומר באופן קבוע קדיש על תורמי הישיבה שנסתלקו לעולמם. וכיצד הגיע אותו זקן מרוסיה לגייטסהד? רבים שחו אודות הקורות אותו, כאשר נמלט וניצל בעור שיניו מהשוואה הגוראה, שנודמן לו לעלות על אניה כלשהי, והיא נתגלגלה בדרכה עד שעגנה ליד אחד הכפרים הסמוכים לגייטסהד, וכיון שעמדה שם - הוא החליט. להתגורר באזור זה והיה לימים, החליט אותו זקן לעלות לארץ ישראל, ואנשי גייטסהד ערכו לכבודו מסיבת פרידה, שם נתכבד לראות דברים ראש הישיבה רבי לייב גורביץ זצ"ל, אשר דיבר מענינא דיומא ב'פרשת מסעי': הנה מוצאים אנו בפסוק היפוך לשון, בתחילה נאמר "מוצאייהם למסעיהם" ולאחר מכן "מסעיהם למוצאייהם", ונראה הביאור בזה, כי 'מוצאייהם' הכוונה לכל המאורעות המתרגשות ומוצאות את האדם, והנה מדרך בני האדם לחשוב, למה אירע לי כך או כך - מפני שנשעתי ובאתי למקום פלוני, אולם האמת יורה דרכו, כי ההיפך הוא הנכון, כי מפני שהקב"ה רצה שיקרה לי כך וכך, לכן סיבב שישע לאותו המקום - ושם אירע לי הדבר! ודבר זה למדים אנו מדברי הכתוב, כי גם אם בעיני בני אדם "מוצאייהם למסעיהם" - כל הקורות אותם נגרמו בגלל המקומות אשר הם באו אליהם, אולם האמת היא הפוכה, כי "מסעיהם למוצאייהם" - ה'מסעיהם' בא לצורך ה'מוצאייהם', דהיינו שהם באו לאותם מקומות בגזירת עליון, כדי ששם יקרה להם מה שנגזר עליהם. וסיים רבי לייב זצ"ל, כי כן הוא הדבר גם עם הזקן הנכבד הזה, אשר לא כפי הרגיל בפי העולם שבגלל שהאניה עגנה כאן לכן הוא הגיע לגייטסהד, אלא ההיפך, רק מחמת שהקב"ה חפץ היה להביאו לגייטסהד, לכן האניה עגנה כאן... (לאהבי תורתך)

סיפור מההפטרה

וַיִּשְׁלַח ה' אֶת יָדוֹ וַיַּצַּע עַל פִּי וַיֹּאמֶר ה' אֵלֵי הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרִי בְפִיךָ: מַעֲשֵׂה שְׁקֵרָה אֲצִל מִן הַחֶפֶץ חַיִּים וְזֵעָא הַמַּעֲשֵׂה נֹדֵעַ לִפְנֵי אִיזָה שְׁנִים כְּאִשֶּׁר נִקְרָא אֲסִיפָה וְהַתְּכַנְסוֹת (קִאֲנוּעִנְשָׁאן) שֶׁל בְּעָלִי תְּשׁוּבָה לַהֲתַחֲזֹק בְּשִׁמְיַת הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת. אַחַד מִן בְּעָלֵי דְרִשְׁנִים סִיפֵר בְּתוֹךְ נְאוּמוֹ מַעֲשֵׂה שְׁשֻׁמֶּעַ, שְׁקֵרָה אֲצִל הַחֶפֶץ חַיִּים בִּישִׁיבְתוֹ בְּעִיר רֶאדִין. הִיָּה שֶׁם בַּחוּר אַחַד אֲשֶׁר נִתְפַּס בְּעוֹן חִילוּל שַׁבַּת בְּמִזִּיד, הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵנוּ. כְּאִשֶּׁר נֹדֵעַ הַדָּבָר לַמַּטְפִּילִים עִמּוֹ הִלְכוּ וְסִיפְרוּ הַדָּבָר לְרַבִּים בְּעַל הַחֶפֶץ חַיִּים וְזֵעָא, שִׁיּוּרָה לָהֶם כֹּדֶת מַה לַעֲשׂוֹת עִם בַּחוּר הַהוּא. בְּטוֹחִים הָיוּ כִּי הַחֶפֶץ חַיִּים יִזְרַקְנוּ בַּחִימָה גְּדוּלָּה מִן הִישִׁיבָה, וְיִזְהִירוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה לִיתֵּן דְּרִיסַת רִגְלוֹ בִּישִׁיבָה וּבִסְבִּיבוֹתֶיהָ. אֲךָ לַתְּמִיּהוּתָם צִוְּהָ הַחֶפֶץ חַיִּים שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת לוֹ מְאוּמָה, אֲלֵא שִׁיקְרָאוֹ לוֹ וְהוּא יִדְבֵּר עִמּוֹ, הַבַּחוּר הַהוּא נִכְנָס לְתוֹךְ חֹדֶר הַמִּיּוּחָד לוֹ, וְשָׁהָה עִם הַחֶפֶץ חַיִּים כֻּזְּמָן חֲצִי שָׁעָה בִּישִׁיבוֹתָיו. הַמְּמוֹנִים לֹא יָדְעוּ כָּלֹל מַה דִּבֵּר עִמּוֹ הַחֶפֶץ חַיִּים אֲךָ זֹאת הַבְּחִינָה אַחֲרֵי כֵן שֶׁלֹּא עֲבָרָה זְמַן הָרַבָּה וּבַחוּר הַהוּא נִהְפֵּךְ לְאִישׁ אַחֵר, אֲשֶׁר לֹא הָיָה נִיכָר בְּמַעֲשָׁהוּ כָּלֹל לְמַה שְׁהָיָה מְקוּדָּשׁ. וְבוֹהָה סִיִּים בְּעַל הַדְּרִשָׁן אֶת דְּרִשְׁתּוֹ, שְׁלֹמֹדִים מִמַּעֲשֵׂה זֹאת מוֹסֵר הַשֶּׁכֶּל גְּדוּלָּה שֶׁאֲסוּר לְרַחֵק שׁוּם אָדָם, רַק לִכְלֹל אַחַד צָרִיךְ לְנַהֲגוֹת בְּמִדַּת הַתְּקִרְבוּת וְזֶה מִשְׁפִּיעַ עוֹשֶׂה גְּדוּלוֹת וּנְצוּרוֹת, כְּמֵאֲמָר הַכְּתוּב (מִשְׁלִי טו, א) מַעֲנֶה רֵךְ יֹשֵׁב חִימָה. כִּי אִילּוּ לֹא קִירְבוֹ הַחֶפֶץ חַיִּים, בּוֹדָאִי הָיָה נִהְפֵּךְ לְגוֹי גָּמוּר אַחֲרֵי מַעֲשֵׂה כְּזָאֵת, אֲךָ עַל יְדֵי הַנִּהְגוּת הַחֶפֶץ חַיִּים עִמּוֹ נִהְפֵּךְ מִן הַקֶּצֶה לְקֶצֶה וְשָׁב בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלִימָה, וְעוֹד נִתְעַלָּה לְהִיָּתוּ בַּחוּר חָשׁוּב מִן הַמּוֹבָחִים בִּישִׁיבָה. כְּאִשֶּׁר סִיִּים בְּעַל הַדְּרִשָׁן אֶת דְּרִשְׁתּוֹ, עִמּוֹ אִישׁ אַחַד עַל רִגְלוֹ וּבִיקֵשׁ רִשׁוֹת הַדִּיבּוּר, וְכֵאֲשֶׁר נִיתֵן לוֹ, פִּתַּח אֶת פִּיו וַאֲמַר: מוֹרֵי וְרִבּוֹתֵי! אֲגַלֵּה לָכֶם עֲכָשִׁי אֶת חֶלֶק הַנִּסְתָּר מִן מַעֲשֵׂה הַהוּא, וְתִדְעוּ כִּי אֲנִי הוּא אוֹתוֹ הַתְּלַמִּיד שֶׁהַחֶפֶץ חַיִּים הִפְכוּ לְבָעַל תְּשׁוּבָה, עַל יְדֵי שִׁקְיָרָה אֶת לִבִּי בְּדֶרֶךְ קִירּוֹב וְחִיּוּק. כְּשִׁמוּעַ הַבְּעַל דְּרִשָׁן אֶת דְּבָרָיו, הִשְׁתַּוְּקָה לְדַעַת מַה דִּבֵּר עִמּוֹ הַחֶפֶץ חַיִּים בְּאוֹתוֹ מַחְצִית שָׁעָה, שֶׁהִפְכוּ מִן הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה, מַה שֶׁלֹּא הָיָה בִּכַח שֶׁל כָּל הַמּוֹמָחִים לַעֲשׂוֹת. הַיְּהוּדִי אָמַר לוֹ תִּדְעַ כִּי לֹא תֵּאֲמִין מַה שְׁאֹמְרִים לָךְ, מִסְּתַמָּא חוֹשֵׁב אֶתֶּה כִּי הַחֶפֶץ חַיִּים נִתֵּן לִי דְרִשָׁה אֲרוּכָה, וְהִרְאָה לִפְנֵי אֶת כָּל הַגִּיחָנִים פְּתוּחָה תַּחְתִּי עַד שֶׁאֲבַדְתִּי אֶת כָּל שֵׁיג וְחֶשֶׁק לְעִבּוּר עֲבִירָה קֹטֵן וְגִדּוּל. לֹא כֵן הוּא! כִּי הַחֶפֶץ חַיִּים לֹא הוֹכִיחַ אוֹתִי, וְלֹא דִיבֵר עִמִּי לֹא מִשְׁכַּר גֶּן עֵדֶן, וְלֹא מַעֲוֹשׁ גִּיחָנִים. כָּל דְּרִשְׁתּוֹ לֹא הִכִּילָה יוֹתֵר מִמִּילָה אַחַת אֲשֶׁר שָׁנָה וְשִׁלֵּשׁ הִרְבָּה פְּעָמִים, וְזֶה הָיָה כָּל הַדְּרִשָׁה וְכָל הַתּוֹכַחָה, וְתִיבָה זֹאת בְּאוֹפֵן שְׁנֵאֲמָרָה עַל יְדֵי גֵּאוּן וְקִדּוּשׁ הַהוּא הָיָה מִשְׁכָּה אוֹתִי וְהִפְכָּה אֶת כָּל לְבִי מִן הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה, אוֹתָהּ מִילָה אַחַת שְׁחֹזַר עָלֶיהָ בְּכָל הַחֲצִי שָׁעָה הִיָּה תִּיבַת "שַׁבַּת" "שַׁבַּת", כֵּן אָמַר וְחֹזַר עָלֶיהָ כְּאִשֶּׁר מִן עֵינָיו שִׁפְכוּ וְנִיגְרוּ נַחֲלֵי דְמַעְוֹת, וְהַחֶפֶץ חַיִּים הַמִּשְׁחִיךְ וְחֹזַר עָלֶיהָ "שַׁבַּת" "שַׁבַּת", זֶה הָיָה דִּי וְהוֹתֵר, לְרֹאוֹת אוֹתוֹ זָקֵן וְצִדִּיק, בּוֹכָה כְּתִינּוֹק עַל חִילוּל שַׁבַּת שֶׁל בַּחוּר אַחַד. בְּאוֹתוֹ עַת הַחֲלֻטִּית בְּכָל עוֹז לִשְׁנוֹת אֶת דְּרָכֶי, כִּי זֶה חֹדֶר לְתוֹךְ לְבִי הִרְבָּה יוֹתֵר מִמָּה שְׁהָיָה עוֹשֶׂה אִילּוּ הָיָה מַעֲנִישִׁים אוֹתִי וְצוֹעֲקִים עָלַי, כִּי כְּאִשֶּׁר רִאִיתִי אֶת הַבְּכִיּוֹת שֶׁל הַצִּדִּיק לֹא הָיָה לִי סִפֵּק בְּאַמִּיתַת הַכָּאֵב שֶׁל אוֹתוֹ צִדִּיק, וְרַק אִזּוֹ הִרְגִּשְׁתִּי בְּאַמִּתּוֹ מַה זֶה נִקְרָא שְׁמִירַת שַׁבַּת שֶׁל יְהוּדִי פְּשׁוּט, בְּמִשְׁנַתוֹ שֶׁל הַצִּדִּיק הַחֶפֶץ חַיִּים וְזֵעָא. וְזֶה הָיָה כֹּחַ שֶׁל בְּכִיּוֹתָיו לִשְׁנוֹת אוֹתִי מִן הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה. (בְּפִקּוּדִיק אֲשִׁיחָה)

ועל הכל...

"פרפראות"

מַעֲשֵׂה בְּבִרְאִי אַחַד, שְׁהָיָה נֹסֵעַ מִעִירָתוֹ, הַסְּמוּכָה לְוִילְנָא, מִדֵּי שְׁבוּעַת בִּשְׁבוּעַ לְוִילְנָא, וְכִשְׁהָיָה שָׁב הָיָה מִסְפֵּר סִיפּוּרִים וְחִידוּשִׁים מִהַכֶּרֶךְ וְוִילְנָא אֲשֶׁר לֹא הָיוּ וְלֹא נִבְרָאוּ. שְׁאִלְוֹהוּ: טְרַחָה זֶה לְמָה? לְמָה לָךְ לְנוֹסֵעַ לְוִילְנָא, וּמִשֶּׁם לְסַפֵּר דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא קָרוּ, בְּזִמָּן שְׁאֵתָה יָכוֹל לִשְׁבֹּת בְּמִנְחָה בְּעִירָתְנוּ, וּמִכָּאֵן לְהַמְצִיא מַעֲשִׂיּוֹת שְׁמִתְרַחֲשִׁים בּוֹיְלָנָא ? עֲנָה לָהֶם. אִילּוּ הָיִיתִי יוֹשֵׁב כָּאֵן, וְלֹא הָיִיתִי נֹסֵעַ לְוִילְנָא, שְׁמָא חָזִי הָיִיתִי נִכְשָׁל בְּסִיפּוּר אֲמִיתִי. (יִמְשׁוּשׁ כָּל הָאָרֶץ)

"ענין של טעם"

טַעַם לְנוֹהֲגִים לֹמֵר חֹזֵק בְּקוֹל רֵם כְּשִׁמְסִים סֵפֶר בְּתוֹרָה כְּתַב בְּסִפֵּר "טַעַם הַמִּנְהֲגִים" עַל דְּרֶךְ שְׁאוּמְרִים אַחֵר כָּל מִסְכַּת "הַדְּרִין עוֹלָךְ" כְּלוֹמֵר הַשְׁמֵר לָךְ, פֶּן תִּשְׁכַּח אוֹ כְּמוֹ שְׁנוּהֲגִין לֹמֵר לְחֹזֵן "יִישֵׁר כּוֹחֶךְ" כְּלוֹמֵר גְּמֵרַת מִצְוֹתֶיךָ יְהִי רְצוֹן שְׁתוּכָה לַעֲשׂוֹת עוֹד מִצְוָה.

(אֲרַחּוֹת חַיִּים סִימָן קל"ט בִּשְׁם שׁו"ת מוה"רם מִינֶץ סִימָן פ"ה)

"מפי כתבם"

מַעֲשֵׂה שְׁהָיָה עִם רַבִּי יְרוּחָם, הַמְּשִׁנִּיחַ מִמִּיד זצ"ל, שְׁנִפְגַּשׁ עִם פְּרוֹפֶסוֹר מִגְּרֵמְנִיָּה שְׁהָיָה רַחוּק מְהוּדָה, וְנִסָּה לְדַבֵּר אֶל לִיבּוֹ כְּדִי לִקְרֹב. הַפְּרוֹפֶ' שָׁאֵל אֶת רַבִּי יְרוּחָם אִם הוּא קָרָא בְּסִפְרֵי הַפִּילֹסוֹפִים שֶׁכְּתָבוּ כָּל מִינֵי כְּפִירָה, וְכֵן שָׁאֵל אוֹתוֹ עַל עוֹד סִפְרִים, וְעַל כּוֹלֶם עֲנָה רַבִּי יְרוּחָם שֶׁלֹּא הִבִּישׁ בָּהֶם. שׁוֹב שָׁאֵל הַפְּרוֹפֶ' אִם כֵּן אֵיךְ תוֹכֵל לְהַגִּיד שְׁאֵנִי בְּדִרְכָּנוּ טוֹעִים, אִם לֹא קִרְאָת אֶת דְּבָרֵיהֶם? הִשִּׁיבוּ רַבִּי יְרוּחָם תְּרַאֵה מַה הֵם הַפִּירוֹת שֶׁסִּפְרִיכֶם הוֹצִיאָו, וּמַה הֵם הַפִּירוֹת שֶׁהִסְפִּירִים שֶׁלְּנוֹ הוֹצִיאָו. הַסִּפְרִים שֶׁלְּנוֹ הוֹצִיאָו "חֶפֶץ חַיִּים" וְכָל הַגְּדוּלִּים וְהַצִּדִּיקִים, וְהַסִּפְרִים שֶׁלְּכֶם הוֹצִיאָו וּמוֹצִיאִים רוֹצִחִים הֵבִי גְּדוּלִּים. רַק דְּבָרִי חו"ל שֶׁהֵם מְסִינֵי יְכוּלִּים לִיצֹר אָדָם גְּדוּל, וְסִפְרֵי חֲכָמֵי הָאוּמוֹת שֶׁהֵם סְבִירוֹת אֲנוּשִׁיּוֹת אֵינֶם יְכוּלִּים לַעֲשׂוֹת אֲנָשִׁים גְּדוּלִּים. אִם בְּכָל הַמִּדְעָ וּמִתְמַסִּיקָה וּרְפוּאָה שֶׁמִּלְמָדִים בְּאוֹנִיבְרַסִּיטָה צָרִיךְ שְׁמִירַת הַמַּשְׁטָרָה, הֵם מְקוּמוֹת סְכָנָה, בִּישִׁיבוֹת אֵין צוּרֵךְ לָכֵל זֶה. אֲלֵא הֵן הֵן הַדְּבָרִים, כָּל דְּבָרֵי חו"ל הֵם מְסִינֵי, אֵין צוּרֵךְ לִזְהֹר אֲמוּנָה, רוֹאִים אֶת זֶה בַּחוּשׁ. וְאִפִּילוֹ כְּשִׁמְתַּסְכָּלִים עַל דְּבָרֵי חו"ל וְאֵינֶם מְבִינִים אֶת זֶה, אִם יוֹדְעִים שֶׁזֶה הוּא דְּבָרֵי ה', אֵין שְׁאִלְוֹת, לֹא צָרִיכִים לְהִבִּין מִשָּׁל לְמַה הַדָּבָר דּוֹמֵה לְאָדָם שֶׁהוּלָךְ לְרֹפֵא מְקַצְעִי וְהוּא נּוֹתֵן לוֹ תְּרוּפָה, וְהָאָדָם אוֹמֵר לְרֹפֵא אֵינִי מְבִין אֵיךְ הַתְּרוּפָה עוֹזֶרֶת. הַרּוֹפֵא יִגִּיד לוֹ אֲנִי מוֹמַחָה, לְמִדַּתִּי שְׁנִים, הַשְּׁאִלָּה הִיא שְׁאִלָּה כְּסִיל. זֶה הוּא בְּמִשָּׁל עַל רּוֹפֵא בִּשְׁוֹר וְרֵם, וְכָל שָׁכֵן עַל דְּבָרֵי ה'. אִם אָדָם לֹא מְבִין דְּבָרֵי ה', זֶה אֵינוֹ שְׁאִלָּה כָּלֹל. אִם יֵשׁ לוֹ סְתִידָה בֵּין דְּבָרֵי חו"ל לְמַה שֶׁקָּרָא בְּסִפְרֵי מִדְעָ, אִיזָּה שְׁאִלָּה יֵשׁ? אֵיךְ אֲפֻשֶׁר לְהַעֲמִיד לְשִׁאֻל עַל חֲכָמָה ה' ? חֲכָמָה כּוֹז גְּדוּלָּה וּמְקִיפָה. רוֹאִים שְׁאֵין לְרֹפֵא אַחַד הַמּוֹמָחִיּוֹת עַל כָּל הַגּוֹף, צָרִיכִים רּוֹפֵא עַל כָּל אַבְרָ וְאַבְרָ, מִשּׁוֹם שֵׁשׁ כָּל כֶּךָ הִרְבָּה חֲכָמָה בְּכָל אַבְרָ, וְאִפִּילוֹ בְּאוֹתוֹ אַבְרָ אֵינוֹ מְבִין כָּלֹל. אֲבָל הַקְּבִ"ה חֲכָמָתוֹ גְּדוּלָּה וּמְקִיפָה אֶת הַכָּל עַד הַסּוּף, דְּבָרֵי חו"ל הֵם מְסִינֵי, וְהַעֲקִיר לְשִׁמוּעַ לְדְּבָרֵי הַחֲכָמִים, וְלִלְמֹד וְלִדְעַת שְׁכָל דְּבָרֵי חו"ל הֵם קוֹדֵשׁ קוֹדֵשִׁים, וְזֶה דְּבָרֵי ה' מִשָּׁ. כְּמוֹ שְׁמִשָּׁה רִבִּינוּ הִיָּה שׁוֹפֵר שֶׁל הַקְּבִ"ה, וְשׁוֹכִינָה מְדִבְרַת מְגֻרָנוּ, כֵּךְ חו"ל מִשָּׁ מִפּוֹי שֶׁל הַקְּבִ"ה, כְּמָה צָרִיךְ לְשִׁמוּחַ כְּשִׁלּוּמִדִּים גְּמָרָא, אֲנִי לֹמֵר דְּבָרֵי ה'! אֲנִי יוֹדֵעַ מַה שֶׁה' רוֹצֵה מִמֶּנִּי! וְעַל יְדֵי זֶה

זֶה לֹא יִהְיֶה שׁוּם שְׁאִלְוֹת

(רַבִּי שְׁמוּאֵל בִּירֵינְבוֹים זצ"ל, רֹאשׁ יִשִּׁיבַת מִיר אֲדָה"ב)

"מקום לשאלת"

שְׁאִלָּה: אֵיךְ יִתְכַּן מִי שְׁאֲכַל פְּרִי שְׁבִרְכָתוֹ בּוֹדָא פְּרִי הָעֵץ שֶׁלֹּא בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה וְלֹא יִבְרַךְ אַחֲרָיו בּוֹדָא נִפְשׁוֹת?

תְּשׁוּבָה: מִי שְׁאֲכַל כּוֹיַת פִּירוֹת מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים (כְּגוֹן עֲנָבִים) וְאֲכָל גַּם פִּירוֹת שְׁאֵינֶם מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים (כְּגוֹן תְּפּוּחִים) מְבָרַךְ רַק בְּרַכַּת מַעֲיָן שְׁלוֹשׁ (עַל הָעֵץ)

(שׁו"ע אֲרִיחַ רִיחַ סַעֲף י"ג)

מִפְתָּחֵי אֲוִרִיתָא

פִּתְגָמִים, נְצִיזוּתֵי מַחְשָׁבָה, וְרַעֲיוֹנוֹת בְּדִרְכָּה שֶׁל תּוֹרָה

עוֹשֵׁר הַנֶּפֶשׁ טוֹב מִעוֹשֵׁר הַמָּמוֹן. (רַבִּי שְׁלֹמֶה אַבֵּן גִּבְרִירוֹל)

אֵל יִהְיֶה פִּנֵּיךְ זַעֲמוֹת נֶגֶד עוֹבְרִים וְשׁוֹבִים, וְקָבַל אוֹתָם בְּפָנִים מְאִירִים. (הַרְא"שׁ)
חֻבַּת הָאָדָם בְּעוֹלָמוֹ כָּל עוֹד הַנִּשְׁמָה בְּקִרְבּוֹ, לְהַשְׁתַּדֵּל לְהִיָּתוּ הוֹלֵךְ וְגִדּוֹל. (חֻזּוֹן אִישׁ)

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר, ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

758

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

קיבל על עצמו לא לדבר בשעת התפילה ומיד זכה לישועה

לפנינו מעשה מופעים ומרטיט שסיפר הרב הגאון רבי קאפיל שנברון שליט"א, מחשובי תושבי 'קרית יואל': "היה זה לפני כשנתיים, בערב פסח תשע"ט. בוקר אחד, אני חש בכאבים עזים בליבי. הכאבים התחזקו ולא פסקו, והבנתי שיש פה משהו יוצא דופן. מיד קראתי לבני ר' בעריש המתנדב בארגון הצלה, שבדק את מצבי ונחרד - כל המדדים מורים על מספרים גבוהים באופן נורא ואיום.

מיד פינו אותי באמבולנס אל בית החולים, שם הוזעקו רופאים רבים למיטתי וניסו להציל אותי. אני, שהייתי בהכרה, ולמרות הכאבים, פניתי לד"ר ואמרתי לו: "ידידי היקר, תודה רבה על טיפולך בי, אך אודה לכם במאוד אם תסיימו את הטיפול הכי מהר שאפשר, מפני שבשעה 13:00 הנני חייב להתייצב ב'קרית יואל' לצורך אפיית מצת מצוה של חג הפסח".

הרופא היה המום מדבריי וצחק: "על מה הינך מדבר? הינך במצב של סכנת חיים ממשית, ואתה מדבר איתי לחץ בעוד כמה שעות לאפיית מצות? התפלל מעומק ליבך שתישאר בין החיים, מפני שהמדדים מראים על קריסות במערכות גופך". ראיתי את כמות הרופאים שסביבי, המתייצבים ביניהם במתח, והבנתי כי יתכן ואלו רגעי האחרונים.

הרופאים אספו את בני משפחתי על יד מיטת חולי, ואני פניתי אליהם ואמרתי: "ילדי ובני ביתי היקרים והאהובים, אינני מרגיש טוב, וחוששני כי הגיע זמני, ועל כן הנני מבקש לעשות 'תשובה'. הרופאים על סף הייאוש, ובכדי לזכות להציל את חיי, עלי רק לעשות מעשה גדול שיזעזע את העולמות העליונים. אולי בזכות כך אזכה לנס ויאריכו את חיי".

ואז עצמתי עיניים והכרזתי בקול גדול, כשבני משפחתי הינם העדים לדבריי: "רבונו של עולם, הריני מקבל על עצמי בקבלה - כי מעתה לא אדבר כלל בקריאת התורה מתחילה ועד סוף. ובלבד שתרחם על נפשי ותעשה עמדי חסד להשיבני לביתי בריא ושלם, כנגד כל הסיכויים, כי אתה שומע תפילה". אשתי ששמעה את דבריי ברגש, שאלה: "זהרי בעצמך אמרת לי כמה פעמים כי מעורך ועד היום לא דברת באמצע קריאת התורה מעולם. ומדוע תקבל קבלה שהינך גם כך עושה אותה?" השבתי לה: "אכן, מעולם לא דיברתי בקריאת התורה, מפני שהשתדלתי לשמור על קדושתו, אלא, שלא עשיתי זאת כקבלה ונדה. ועתה, על מנת לזכות בנס, אני מתחייב שלא לדבר מתחילת התפילה ועד סופה, ובעיקר בספר תורה. רבותי היקרים, לא עברה דקה! והנה נכנס הרופא נדה ונרעש: מה קרה כאן כעת? האם מישהו יכול להסביר לי? שאל את בני ביתי הסובבים אותי.

כיצד יתכן שבין רגע ירדו כל המדדים בגופך, ומערכות גופך חזרו לתפקד כרגיל, כל הנוכחים בחדר שמעו את הדברים ונדהמו, כשצמרמורת אוזחת את גופו. הלא רק לפני דקה קיבלתי על עצמי בדמעות ובתחנונים שלא לדבר בתפילה ובעיקר בקריאת התורה, והנה באורח נס ובאופן מיידי התייצבו מערכות גופי.

התרגשתי מאוד, ואמרתי לרופא: "אז האם אוכל להשתחרר כעת לביתי?" צחק הרופא ואמר: "אדם שעד לפני כמה דקות היה בסכנת חיים, חייב להישאר בהשגחה צמודה לפחות ב-24 שעות הקרובות".

הצטערתי מהבשורה, ונשאתי עיני לשמים ואמרתי: "רבונו של עולם, אני כל כך רוצה להכין היום מצות מצווה, אנא ממך, אני מבטיח שאם תוציא אותי מפה היום לאפות מצות, אקבל על עצמי לפרסם את הנס שהיה לי בזכות החיזוק שלא לדבר בקריאת התורה, על מנת לזכות את הרבים".

הקשיבו טוב למתרחש כעת: אחר שעה, הובהל למקום בטיפול נמרץ גוי שהיה במצב קשה ומסוכן, ומרוב הלחץ וההמולה סביב מיטתו, הוציאו אותי מהחדר עם המיטה והניחו אותי בפרוזדור, על מנת לפנות את המחלקה. פנו בני ביתי למזכירות בטרניה ואמרו: "סליחה, אך כיצד יתכן להניח מטופל זרזק במסדרון, בלא להכניסו לחדר אחר?" המזכירות היו עסוקות מאוד, והשיבו מתוך לחץ: "אל תתנו לנו הוראות מה לעשות. ואם לא מתאים לכם - תוכלו ללכת מפה".

לא האמנתי למשמע אוזני. לבשתי את בגדי ויצאתי בריא ושלם עם משפחתי מבית החולים, בלא אישור שיחרור, כשאף אחד לא עוצר בעדי. הלא יאומן אירע - בשעה 13:00 בדיוק, התייצבתי באפיית המצות שב'קרית יואל' כפי שתכננתי, כנגד כל הסיכויים, כשרק לפני כמה שעות הייתי בסכנת חיים ממשית.

כמה יקר בשמיים קדושת התפילה!

אדם מחליט לטהר את עצמו מדיבורים בזמן התפילה וזוכה להשראת השכינה

סיפר מגיד המישרים הרב מיכאל גרינוולד שליט"א: היה זה לפני זמן קצר. התפללתי בבית הכנסת והגענו לברכות קריאת שמע. לפתע, אני רואה את אחד המתפללים המתעסק עם מכשיר הפלאפון שלו. הזדעזעתי נורא מהמחזה - בזמן בו מקבלים עול מלכותו של ה', ישנו אדם שמביט בפלאפון ומתעסק בו, הרי שזה הזלזול הכי גדול, והיפך מלכות ה'.

לא יכולתי, כמובן, להעיר לו בשעת מעשה. על כן, החלטתי לגשת אליו מיד לאחר התפילה ולשוחח איתו בארבע עיניים על חומרת העניין. סיימנו את התפילה וביקשתי לדבר עמו קמעא. "סליחה שאני מתערב", פנית, "אך היה לי קשה לראות כיצד אתה עוסק באמצע קריאת שמע בפלאפון ובדברים זרים?... הרי כתוב בהלכה שבקריאת שמע אסור אפילו לרמוז רמזיה קלה, קל וחומר שאסור לדבר, ואין אתה מתעסק עם המכשיר שלך בזמן שאתה בעצמך ממליך את המלך? התפלאתי, תוך שאני מספר לו על מעשיות מופלאות שאירעו בימינו על התחזקות שלא לדבר בתפילה. בתחילה, היה לו קשה לקבל את הדברים ולוותר על ההנהגות הלא טובות שלו, ואני המשכתי לספר לו כי ה' יתברך מקפיד מאוד על חילול קדושת בית הכנסת, וכפי שכתב השו"ע: "אם שח (בשעת התפילה בבית הכנסת) הוא חוטא, וגדול עונו מנשוא וגו' (קכה, ז).

רבינו החיד"א הקדוש (פתח עיניים) כתב: "המדבר שיחת חולין בבית הכנסת טוב לו שלא יבוא כל עיקר, כי הוא חוטא ומחטיא, והשטן מקטרג ואומר היום קצר לו לדבר עד שממתין שעת התפילה". וחמורה שיחת חולין בבית הכנסת בשבת יותר מאשר ביום חול, שנחשב שמחלל את השבת. (מהר"ח פלאג'י).

היהודי החל לקבל את הדברים ואז... המשכתי לספר לו סיפורי ניסים של אנשים שחיים סביבו שהתחזקו שלא לדבר בבית הכנסת וראו ישועות ונפלאות. הדברים נכנסו לליבו, והוא שאל אותי: האם אתה מבטיח לי, שכאשר אקבל על עצמי שלא לדבר בתפילה, איזושה מיד במקום? לא אני מבטיח, השבתי לו, הקב"ה בעצמו מבטיח, ואכן

המקום הזה. ועל זכותם אנו נסמכים לכנס למקום הקדש:

ומתוך כך החי יתן אל לבו לעמד שם באימה ביראה ברתת ובזיע, ושלא לשוח שם שיחת חלין חס ושלוש מאימת השכינה השורה שם. וידוע שהחמירו מאד בזה הקדוש (תרומה דף קלא): על המדבר בבית הכנסת, ואמרו דנהיג קלנא בשכינתא ולית לה חלקא באלקא דישראל עין שם. תסמר שערת אנוש מראות חמר שבו, ולבבות יכאבו על שנעשה כהתר לרבים מעמי הארץ ואין נגרע ששומעים לפעמים חמר שבו מהדורשים בעם ואף על פי כן אין מניחים מנהגם הרע ועולם כמנהגו נוהג. אוי להם לבריות מיום הדין ומיום התוכחה. וביותר פשטה המספחת הזאת בימי שמחות וגיל וימים טובים ולילי שמחת בית השואבה ויום שמחת תורה וימי הפורים וכדומה, מחמת ערבות השמחה מרבים בשחוק וקלות ראש, וכל מי שיש בידו למחות, ימחה על דבר כבוד שמו, ואם אין בידו למחות, יזהר בנפשו להיות כאלם לא יפתח פיו:

ויש שרוצה לזהר שלא לדבר בבית הכנסת, אבל כשמדברים אליו אחרים נראה לו כבושה וכיוהרא שלא להשיבו ולומר שאינו מדבר בבית הכנסת, ומתוך כך גם הוא מדבר בכאב לב עד שלבסוף נעשה לו כהתר. והאיש הירא את ה' יאחזהו רעד מחמר שבו, ולא יכוש מפני כל, ויאמר בפה מלא, איני מדבר בבית הכנסת, שהרי זה דומה למי שרוצים לאבד ממנו הון עתק או להרגו, שלא יחוש לבושה ולא לשום דבר ויחיש מפלט לו. על אחת כמה וכמה שצריך לחוס על נפשו ועל כבוד קונו. זה כלל גדול, שלא לעבר שום עברה ושלא להמנע מקיום שום מצוה מפני הבושה, ועל זה אמרו (אבות ה, ה) עז נכמר לעשות רצון אביך שבשמים. והנהדר בזה מלבד שנוצל מענש חמור נותנים לו גם כן שכר כעושה מצוה, שמקים מצות ומקדשי תיראו (ויקרא יט ט), שבית הכנסת הוא מקדש מעט וצריך לירא ממנו:

ומכלל מורא בית הכנסת שלא יתן שם בקולו קול עז אפלו לקרא לשום אדם או למחות ביד אחרים העושים שלא כהגן, אלא כשצריך לדבר ילך אצלם וידבר להם בלחש בנעם שיח ובכבד ראש כעומד בהיכל המלך. ועין רואה איך עומדים בפני שרי הארץ ושופטיה בכבוד גדול ואין קול ואין עונה קול דממה דקה, על זה ידוע כל הדוים, וגם העכו"ם המתהללים באילנים בישיבם בבית תפלותם עומדים בכבוד גדול באימה ויראה. והן אמת שהעומד לפני השופט עניו יחזו את אשר לפניו, ואם ירצה לדבר איזה שפת יתר בחרונו יבהלוהו וחמת מלך מלאכי מות, לא כן העומד בבית הכנסת שאינו רואה את אשר לפניו ואין נפרעים מן האדם תכף ומיד, אלא בדרך שאדם רוצה לילך מניחים אותו, ויצר סמוך עומד על ימינו לשטנו, ומסיתו הסת כפול להעבירו על דעת קונו, זהו כל רעת האדם בארץ. אבל חובת גברא אשר הוא יהודי ומאמין באמונה שלמה במציאות ה' מלך נורא ואים בכל מקום, מלא כל הארץ כבודו, וביותר מתגלה הארתו והשראת שכינתו בהיכל קדשו, והוא משיגו על כל דרכי בני אדם לתת לאיש דרכיו, ומשלים אפלו על שיחה קלה אם לטוב ואם לרע היום לעשותם ולמחר לקבל שכר וענש, וביד האדם לכף את יצרו וכך היא חובתו וכך נאה לו וזה כל האדם. אשרי איש ירא את ה' בכל מקום וכל שכן בהיכל קדשו הס מפניו, ולא ישמע קולו בבואו אל הקדש לדבר עם חברו. וגדר גדול גדרו ראשונים שלא לדבר עם חברו אפלו בדברי תורה כדי שלא יחשדנו שומע ולא יורו התר לעצמם:

והזהירות שלא לדבר בבית הכנסת הינו אפלו שלא בשעת התפלה, אבל בשעת התפלה אפלו שלא בבית הכנסת צריך לזהר שלא לדבר מתחלת התפלה ועד סופה. וידוע מאמר רבותינו ז"ל שאמרו (ברכות א) אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת. ועוד אמרו (שם ח א) כל מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו נכנס שם נקרא שכן רע ומורם גלות לעצמו. אשר על כן ראוי להשתדל מאד להתפלל בבית הכנסת, אפלו אם מכרח להתפלל ביחיד לך לבית הכנסת וייתפלל, וכל שכן שצריך להשתדל הרבה להתפלל בבית הכנסת עם הצבור, ולא יתפלל ביחיד ולא בביתו אפלו עם מניין, אם לא מחמת אדם גדול, כי מאד טובה הרבה. ודי בזה למי שיש לו לב טוב, כי מי שאין לו לב טוב לא יכנסו בו דברים כהנה וכהנה:

(פלא יועץ)

במקרים רבים רואים את הישועה מיד במקום. אתה רוצה לדעת מה ההסבר לזה? הוספת, התשובה היא, כי אמרו חז"ל שבחילול ה' אין הקפה, ונפרעים מן האדם מיד, לפי שאין יותר חמור מחילול ה'. וכבר כתב ה'נודע ביהודה' שאין חילול ה' יותר גדול כמו דיבור באמצע התפילה. לעומת זאת, אם נזהרים מלדבר בתפילה הרי שזה קידוש ה' הכי גדול, ומידה טובה מרובה ונותנים לאדם שכר טוב מיד ומתמלאות בקשותיו, כפי שהיה נענש מיד בחילול ה'.

"אוקיי, אני מבטיח שלא אדבר בתפילה", אמר האיש, "וגם לא אפתח את הפלאפון בבית הכנסת ונראה מה יהיה בזכות זה". עוד המילים על דל שפתיו והפלאפון שלו מצלצל בנוכחותי. על הקו היה איש עסקים ידוע מדרום אפריקה, שהציע לו איזושהי עסקה בהיקף רחב מאד עם אחוזי רווח גבוהים מאוד. "כמה אני צריך להשקיע?" הוא הביט בי בתדהמה מהבשורה הטובה.

"מאה אלף דולר", ענה איש העסקים הדרום אפריקאי. "מחר בבוקר הכסף בחשבון שלך, בעז"ה." סיים היהודי את השיחה כשהוא נרגש ונדהם - "אני רואה שזה באמת עובד על המקום, מיד התקבלה עסקה שווה במיוחד", סיים ויצא לדרכו בשמחה. חלפו שלושה שבועות, והיהודי ניגש אלי בפנים דאגות.

"תשמע, זה לא בדיוק כמו שאמרתי", הוא נוזף בי, "הסתבכתי חזק עם העסקה ההיא מדרום אפריקה. אני כבר לא מדבר על הרווחים הענקיים שהייתי אמור להרוויח, אבל אפילו את הסכום שהשקעתי, מאה אלף דולר, לא בטוח שאצליח לקבל בחזרה". שאלתי אותו: "אתה רוצה שאני אגיד לך את האמת?" "כן, תגיד".

אני מתפלל לידך כבר זמן רב, וראיתי השבוע שבאמצע קדיש הפלאפון שלך צלצל, כי לא סגרת אותו כמו שהבטחת. ובמקום לענות אמן, יצאת מיד החוצה לדבר. אז מה אתה רוצה? זלזלת בקבלה שלך, לא עמדת במילים שלך, ולכן אותו מליונר מדרום אפריקה לא עמד במילים שלו".

הוא תפס את ראשו בשתי ידיו, מזועזע. "אתה צודק. בלי שום ספק, אתה צודק, לא שמתי לב". מיד אחרי שסיימנו את השיחה, הוא החליט להתחזק להקפיד בכל כוחו שלא לדבר בבית הכנסת או לפתוח פלאפון בזמן התפילה.

אחר כמה ימים, הוא התקשר אליי בהתרגשות: "זה עובד במאה אחוז, העיסקה מתנהלת למישרין, לשביעות רצון והרווחים גדלים בענק. תאמר לכל מי שרוצה כי אני עד - הקב"ה משלם מיד למתחזקים שלא לדבר בבית הכנסת".

(ויוצא עמו בששון)

בית הכנסת - ואחר כונת הלב הן הדברים, שצריך להיות ירא וחרד ורועש ורועד איך יכנס להיכל המלך כלי מלא בושה וכלמה. ויכון באמרו ואני ברב חסדך אבא ביתך, שהוא אינו כדאי לכנס להיכל המלך אם לא בעבור גדל חסדו ובזכות אבות ראשונים. ויכון, חסדך רמז לאברהם אבינו עליו השלום איש החסד קדשך, רמז ליצחק שנתקדש על גבי המזבח. ביראתך, רמז ליעקב שאמר מה נורא

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תברוכו מפי עליון!		
לע"נ נעימה בת ככב	נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפו"ש!	ליזכיו הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730
לע"נ ככב בת גוהר	נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפו"ש!	לרפואה שלמה:התינוקת עדי בת מעיין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדן סיחה בת מרסל מיישה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרון בן מרים
העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל	נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפו"ש!	נא להתפלל לרפואת יחווה שלום בן תהילה שרה מרסל
שדכנית (לבושים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסדי שרה" בימים א', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 לגברים: 053-4110655 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il	נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, אסתר בת נורית מרגלית, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, משה בן אירן נחמה, מרים חזוה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה	נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה
מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמצלת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.	העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה	לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנוס בשי, יהודה בן יוקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, רחמת בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, ככב בת גוהר, נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר.

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מורנו ורבנו הגאון ר' עובדיה יוסף בן ג'ורג'יה

בס"ד גיליון: 1170

הדלקת הנר: 19:20 צאת השבת: 20:23 רבינו תם: 21:05 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: שמעו דבר (ירמיה ב), שבת ראש חודש מנחם-אב.

אוֹצְרוֹת הַפָּרָשָׁה

פרשיות "מטות" – "מסעי"

"נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים" [מטות - לא, ב].

הקב"ה אמר למשה רבנו ע"ה: "נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים", ואילו משה אמר לבני ישראל: "לתת נקמת ה' במדין". מדוע הוא שינה?

אלא, שהקב"ה מרוב אהבתו לישראל, כשקרה מה שקרה ועשרים וארבעה אלף מישראל מתו במגפה, אמר לנקום על מה שהמדיינים עוללו לעם ישראל. אבל משה רבנו רצה להראות לעם ישראל עד כמה חמור מה שעשו מדין, שהחטיאו את עם ישראל, ובכך הם יותר גרועים משאר האומות שהצרו לישראל, כי גדול המחטיו יותר מן ההורגו, לכן כשדיבר משה עם בני ישראל, לא אמר: כעת נינקום את "ניקמתכם" על עשרים וארבעה אלף איש מישראל שנהרגו במגפה בגללם, אלא "ניקמת ה'". הנקמה אינה על הגופים שהרגו אלא על הנשמות ששרפו!

ואם תאמר, הרי זה שינוי מדבריו של הקב"ה? – אין זה שינוי, כי קודשא בריך הוא, אוריתא וישראל חד הוא. נקמת בני ישראל זו נקמת ה'. הכול אחד. לכן אחרי המלחמה קצף משה על בני ישראל ואמר להם: "החיתם כל נקבה הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסור מעל בה' על דבר פעור ותהי המגפה בעדת ה'".

בגלל בנות מדין שהחטיאו את ישראל קרתה המגפה, לכן היה אסור להשאיר אותן בחיים.

עוד מובא במדרש: "הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם – מה היה דבר בלעם? אמר להם (בלעם למדיינים): אפילו אתם מביאים כל הצבאות שבעולם, אין אתם יכולים להם! שמא רבים אתם מן המצריים? אלא בואו ואני נותן לכם עצה מה תעשו, אלוקיהם של אלו שונא זימה הוא, העמידו להם נשיכם ובנותיכם לזימה, והן שטופים בזימה ואלוקיהן שולט בהן, שכל זמן שישראל עושין רצונו הוא נלחם להם, שנאמר: 'יה' ילחם לכם', ובזמן שאין עושין רצונו, כביכול הוא נלחם בס, שנאמר: 'ויהפך להם לאויב הוא נלחם בס'".

לכן, כיוון שהן החטיאו את ישראל בדבר שאין יותר הרס ממנו, לכן חייבים לנקום את נקמת ה'.

מסיבה זו, אומר רבנו בחיי, נאמר על מלחמת מדין "ולא ניפקד ממנו איש". הייתה זו המלחמה היחידה שנכנסו והרגו ובזזו ולקחו רבבות בשבי, ואף אחד בישראל לא נפגע, כי זו הייתה "נקמת ה'" – מלחמת קודש, לכן אף אחד לא נפגע.

ביאור נוסף מדוע שינה משה ואמר: "נקמת ה'" ולא "נקמתכם", אומר ה"כלי יקר": אם היה אומר להם משה: "נקמתכם", אולי היו אומרים שהם מוותרים, סולחים למדיינים ושוב אין צורך להילחם בהם. לכן אמר להם שזו "נקמת ה'", וכך לא יוכלו לשנות ממה שהצטוו (דורש ציון).

"ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם" [מסעי - לג, ב].

מעשה בעגלון יהודי, תושב רוסיה הלבנה, שהיה עמל יומם ולילה, ומוציא את נשמתו עבור פרנסת ביתו. בלילה חורפי, חשוך ומושלג, רכב העגלון ביער עבות, כשלתע נשמעה חריקה צורמת. אחד מאופני העגלה נשר מצירו והתגלגל לצד הדרך. העגלון ירד מעגלתו, שנטתה על צידה, וניסה לחבר את הגלגל למקומו בעזרת חבלים, יתדות עץ ואילתורים שונים. במשך זמן רב התאמץ העגלון להרכיב את האופן לתושבתו אך ללא הועיל. כשראה כי כל ניסיונותיו היו לשווא, החל העגלון לבוסס את רגליו בשלג העמוק, בתקווה להשיג עזרה במקום ישוב הקרוב.

במשך שעות ארוכות שרד העגלון את דרכו, כשגופו הקפוא רטוב, תשוש ומורעב. הוא כמעט התעלף ומעד בשלג הרך והטובעני, כשלתע נראתה לעיניו קרן אור נוצצת שהבליחה מבית מרוחק.

בשארית כוחותיו דידה העגלון לעבר הבית, והלם בחוזקה על הדלת. היה זה ביתו של רב העיירה שישב בעת ליל ועסק בתורה, עד שהנקישות העזות קטעו את חוט מחשבותיו... "כבוד הרב!" נאנח העגלון, "עגלתי נעצרה על אם הדרך, בקושי שרכתי את רגלי עד לכאן, אנא הגש לי משהו חם לשתות, בטרם תפרח נישמתי מגופי!"

הרב מיהר להזמין את העגלון לביתו פנימה, הושיבו בסמוך לתנור המוסק, הביא לו בגדים יבשים להחלפה, וכיבד אותו במשקה חם ובמיני תרגימא. כאשר רוחו נרגעה וגופו התחמם קמעא, סקר העגלון המותש את הבית הדל והמסודר, שרוהט בכלים פשוטים ונעימים לעין. "מה רב ההבדל ביני לבין הרב!" התרוצצו המחשבות בראשו, "הלא הוא זוכה לשבת וללמוד בשלווה וברוגע, הספרים פתוחים לפניו, ממש גן עדן עלי אדמות, ואילו אני נאלץ לעמל קשות, ולרכוב על עגלתי בעלטה ובכפור, מבלי שיעלה בידי ללמוד מאומה!"

בעל העגלה הביט בפני הרב והמתין לרגע בו יחדל מלימודו. הזמן חלף לאיטו עד שהרב התעורר משרעפיו ופנה אל העגלון בחום: "אכלת מספיק? השבת את נפשך? אולי זקוק אתה לעוד דבר מה?"

"אין בפי מילים להודות לכבודו!" נענה העגלון, "ברוך ה', אכלתי, שתיתי ונחתי, וכוחותיי שבו אלי, אך מחשבה אחת מנקרת במוחי ללא הרף. הרי אני כה עמל ומתייגע בעולם הזה, ואף על פי כן אינני זוכה לקורטוב של שלווה. לעומת זאת, הרב איננו טורח בעולם הזה כלל, ולמרות זאת הוא זוכה לשבת בנחת בביתו החם והנעים, ולהתענג על לימוד התורה. בטוח אני כי בעולם הבא יתהפכו היוצרות, הרב יאלץ לעמול ולטרוח, ואילו אני אשב לי בנחותא ואשתעשע בלימוד התורה באין מפריע!"

"תאר לעצמך!" השיב הרב, "אם בעולם הזה, שבעבורו אתה כה מתייגע, לא עלה בידך להשיג מאומה, בעולם הבא שבעבורו לא השקעת דבר מעודך, כיצד זה עלה בדעתך שתזכה להתענג בו?"

לעיתים אנו שוכחים כי כל קיומנו כאן בעולם הזה, הוא אך ורק כדי להכין את מקומנו בעולם הבא. ועל זאת רמז הכתוב ואמר: "מוצאיהם למסעיהם", כדי להזכיר לנו להשקיע בעבור היעד והתכלית האמיתי, ולשים אל לבנו כי העולם הזה הוא רק פרוזודור לטרקלין! (דורש ציון).

לרפואת יוסף בן תמר הי"ו, יוסף בן זולכיה הי"ו, אמיר בן דורית הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, דניאל בן רותם הי"ו, מיכל אפרת בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

"אל אשר יצא לו שמה הגורל לו יהיה" [מסעי – לג, נד].

אחד המוסדות הגדולים ערך הגרלת ענק, שהזכיה הגדולה בה היתה מכונת משפחתית מפארת. כל פרטיס הגרלה נמכר תמורת מאתיים שקלים. אריה, שרצה להשתתף בהגרלה, פנה אל חברו זבולון והציע: "ראה נא ידי, רבותינו אמרו (ב"מ ק"ה): 'מזל דבי תרי עדיף, כלומר, מזלם של שנים, השתתפים ביניהם, עדיף על מזלו של אחד; מה דעתך שנרשם אחד פרטיס הגרלה, באופן שכל אחד ישלם מחצית מדמי, ואם נזכה, נחלק את הזכיה בינינו שווה בשווה...?"

זבולון השיב בחיוב אך הוסיף: "כעת אין לי כסף, שלם בבקשה את דמי הפרטיס ואחזיר לך מאחר יותר מאה".

אריה אכן שלם מאתיים, כשהוא מתפון לרש את הפרטיס עבורו ועבור זבולון. אלא, שבכל הימים הבאים, זבולון לא הגיע לשלם את חלקו, וגם כאשר פגש את אריה לא שלם את החוב.

פעם מספר ימים נערכה ההגרלה הגדולה, והפרטיס שבני אריה עלה בגורל! אריה קבל את מפתחות הרקב היקרתי, ונסע אל ביתו של זבולון (שטרם שמע אודות תוצאות ההגרלה). לאחר שספר לו שהגרלה כבר נערכה, הזכיר בעדינות את חוב מאה השקלים. זבולון התענן: "האם זכינו במשהו?", ואריה השיב: "למרבה הצער לא זכינו אפילו בפרס קטן... וכאן הגיעה תגובתו המפתיעה של זבולון: "במחילה, איני רוצה לשלם על הפרטיס... הסכום הגבוה שהם גובים עבור פרטיס אינו מצדק לנכח סכומי הזכיה הקלושים..."

ואז אריה הוציא מכיסו מכשיר הקלטה זעיר, והשמיע לזבולון את המשפט האחרון שהוציא מפיו... לאחר מכן אמר לו: "ידידי היקר, המספר שעל גבי הפרטיס שבני עליה בגורל... אבל אתה כבר הצחת מפרשות שאינך מענין להיות שתף בקניית הפרטיס!"

זבולון טען כנגדו: "הפרטיס נקנה כבר מתחלה עבור שנינו, בשתפות, ומה שאמרת שאיני מוכן לשלם, אין זה אלא מאחר שהטעית אותי שלא פדיו! אלו היית מגלה לי את האמת, ודאי שהייתי מוכן לשלם את חלקי ולהשאר שתף בפרטיס!"

עם מי הדין?

תשובה

מבאר בשלחן ערוך (ח"מ סי' קע"ו סמ"א): ראובן ושמעון הסכימו להשתתף בעסק, וראובן השקיע מעות בעסק במסכם, ושמעון עדין לא השקיע את מעותיו, וביניהם העסק הניב רווחים. אם כשבא ראובן לתבע את שמעון להביא מעותיו, הוא לא דחאו לגמרי, אלא אמר שיתן חלקו היום או מחר כשהיו בידו מעות, לא בטלה השתפות ביניהם והרווחים הם של שניהם. אבל אם שמעון דחה לגמרי את בקשת ראובן, ואמר שלא יתן את חלקו - אין לו חלק ברווחים. ואפילו אם הוא רוצה אחר כך לתן מעות, אינו יכול לחזור בו, כי כבר נעקרה השתפות (נתיבות שם סקנ"ה).

ובאר המהרש"ם (משפט שלום ש"ס), שכדוע, דרך השתתפים שהאחד משקיע מכספו על דעת שהשני ישיב לו מאחר יותר, ולכן, אם ראובן השקיע מכספו, הוא עשה כן גם בשליחותו של שמעון, בחשבו שהלה יעמד בדבריו ויפרע לו. אמנם כל זה שיד דוקא כאשר שמעון אכן מתנהג כדרך השתתפים ופורע את חלקו, או לפחות מתפנן לעשות זאת, אבל כיון שאמר שאינו רוצה לתן, ואינו מתנהג כדרך השתתפים - אם כן התברר למפרע, שעל דעת כן לא נתן ראובן את מעותיו עבור שמעון.

לנכח הדברים, נראה שבענינו זבולון לא יזכה במאוהב, שכן כפי שראינו, עד עתה הוא לא שלם את חלקו, ולאחר שנודע לו שהפרטיס לא עלה בגורל, אמר בנחרצות כי אינו מוכן לשלם, אם כן יכול אריה לטעון, שחברו גלה שאינו מתנהג כשתף, כי שתף שמתפנן להשתתף אך ורק לרווח ולא להפסד, אינו נוהג כשתף. וממילא התברר למפרע שלא על דעת כן שלם אריה את מלוא דמי הפרטיס...

לסיום: נראה שאריה לבדו זכה ברקב (אחת שאלתי).

"והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו..." [מסעי – לה, נג].

מעשה בבחור ראובן שהתקשה מאוד לקום בזמן לתפלה. באחד הימים הוא פנה אל חברו שמעון, שישן בחדר סמוך בפנימיה, ובקש שיעירו משנתו בשעה שבע וחצי בבקר.

למחרת בבקר נכנס שמעון לחדרו של ראובן, התקרב למטו, והנה הוא מרגיש בדבר המתרסק תחת רגלו... ראובן, שהיה שקוע בשנה, נבעת וזנק ממטו לשמע קול הרסוק... "אוי וי", זעק, "שברת את המשקפים שלי..."

התברר ששמעון דרך בשוגג על משקפיו של ראובן, שהיו מנחים על הרצפה למרגלות המטה. עקשו תובע ראובן משמעון: "היה עליך להלך בזהירות, שכן נכנסת לרשות של אחרים יודע מה בדיק מנח שם, והיות והחדר היה די מואר, ויכול היית להבחין די בקלות במשקפים, עליך לשלם לי עבור הזקם!"

לעמיתו טוען שמעון: "בסד הכל התכונתי לעשות לך טובה, ולא היתה לי שום פגנה להזיק לך..." עם מי הדין?

תשובה

א) מבאר במשנה (ב"ק כ"ז), שאדם המהלך בדרך ברשות הרבים, ונתקל בכד המנח שם ושוברו, פטור מלשלם את דמי הכד, מפני שבני אדם אינם רגילים להתבונן על הארץ בדרך הליכתם. ובאר המפרשים, שאדם אינו מהלך בבהמה שענייה מפנות אל השקע שעליה היא פוסעת, ובנוסף לכך, האדם שקוע במחשבות תוך כדי הליכו, ואין ראשו פנוי לסקר היטב את הדרך שלפניו, ולכן נחשב נזק זה כאנס.

ב) אמנם, כל זה אמור דוקא כאשר אדם מהלך ברשות הרבים, שאז אין דורשים ממנו להתנער ממחשבותיו ולהפנות מבטו אל השקע, אבל בהפנסו לרשות פרטית של הולכת - עליו להבחין בארחותיו ובמנהגיו של בעל הבית, ולמקד את מבטו ולהתבונן בדרך הליכתו, שהרי יש רשות לבעל הבית להניח חפציו היכן שהוא חפץ, שלא בברשות הרבים. וממילא אם גרם הנזק לנזקים תוך כדי הליכו ברשות היחיד, הגם שהוא לא התפנן להזיק, מפל מקום הוא חייב בנזק, שכן שנינו (שם כ"ו): "אדם מועד לעולם", כלומר: האדם אחראי למעשיו וחובה עליו להשגיח היטב על מעשיו שלא יארגע נזק על ידו, ואם הזיק, אינו יכול לטען שזגג הייתי, אלא הוא מחייב בתשלום גם אם לא היתה לו שום פגנה להזיק.

לאור זאת, היה מקום לדון לחייב את שמעון בנזק המשקפים.

ג) אולם, נראה שיש לדחות טענה זו, שכן מאחר שראובן בקש משמעון להקיצו, הרי בזאת הוא נתן לו רשות להפנס לחדרו, ולהלך עד למטו, ומעתה, לגבי שמעון, החדר נחשב כ"רשות הרבים", וכבר למדנו שאין דרכם של בני אדם להתבונן על השקע בדרך הליכתם (וראה ערוך השלחן ח"מ סי' שע"ח ס"א).

ומלבד זאת, יש לטעון, שהנזק גרם מחמת פשיעת ראובן, שהרי הוא ידע שחברו עומד להפנס וללכת עד אליו כדי להעירו בבקשתו, ולכן הוא לא היה אמור להניח את משקפיו על גבי הרצפה, והיה עליו להעלות על דעתו שיתכן שחברו לא יבחין במשקפיו וידרך עליהם. ובקרט שבדרך כלל אין מניחים משקפים על הרצפה...

לסיום: שמעון פטור מנזק שבירת המשקפים (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מוניה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מוניה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן מרהג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנז ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ בן כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, לע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

1051

עלון
מס'

פרשת מטות מסעי - "כסף - לא על חשבון הערכים"

והכלה. כעבור שנתיים, הוזמן הזמר לשיר בפדיון הבן. הוא הופתע לגלות שהכלה שהזמינה אותו היא אותה כלה מהחתונה המעורבת. הכלה סיפרה לו שהם חזרו בתשובה לאחר שהתרשמו מנכונותו להקריב כסף רב למען עקרונותיו: "דע לך, כי לאחר שהסכמת לשלם עשרת אלפים דולר, אף אחד לא דיבר עלינו – החתן והכלה, כולם דיברו רק עליך. התפלאנו לראות עד כמה מוכן אדם להפסיד סכום כה גדול ובלבד לא לזוז מעקרונותיו כהוא-זה. ישבתי עם בעלי החתן ואמרתי לו – האם יש לנו איזשהו עקרון שאנו מוכנים להפסיד בעבורו עשרת אלפים דולר?...! שמתי לב שאנחנו "מעגלים הרבה פינות" בחיים, ואין לנו איזשהו עקרון שאותו אנו מקיימים ויהי-מה... ואמרנו לעצמנו כל הכבוד לאותו זמר שמוכן להפסיד הרבה בשביל העקרונות שלו. באותו רגע אני ובעלי הגענו למסקנה, שאם יש יהודים כמוך שאוהבים את הבורא יתברך מכל הלב ועושים את ציוויי של הבורא ללא פשרות, אנו חוזרים בתשובה. ואכן חזרנו בתשובה שלמה, ואנו רוצים להחזיר לך את העשרת אלפים דולר שנאלצת לשלם לנו כפיצויים. ואני מבקשת ממך שתשיר לנו כאן בפדיון הבן את השירים שהיית צריך לשיר בחתונה, כמובן בהפרדה מלאה, וברצוננו לשלם לך על כך את אותו הסכום שהיית צריך לקבל מאיתנו בחתונה"... והלקח ממעשה מופלא זה כה נוקב ומחייב. כך, כל אדם צריך להתייחד עם עצמו ולשאול את השאלה המתבקשת הבאה: האם יש לי איזשהו עקרון בחיים שמוכן אני להפסיד עבורו עשרת אלפים דולר?...! האם לי כוחות ותעצומות נפש כה חזקים לעמוד מול קבל עם ועולם ולומר ללא חת – אינני זו כהוא-זה מדרישות התורה וחכמיה?...! האם מוכן אני בעוז רוח לבעוט בכל המוסכמות של החברה האלילית שמסביב, כדי לדבוק באמת?...! מי לא שמע את שמעו של החזן רבי יוס'לה רוזנבלט ז"ל. מאה ושלושים שנה עברו מאז שהקלטות של פרקי החזנות שלו הופצו בעולם, ועם כל זה שמו של יוס'לה נותר בפסגה – מלך החזנים. חיי של החזן רוזנבלט לא היו קלים. הוא נדד ממקום למקום, כדי להחיות את עשר הפנסות שבביתו ולזכות את הרבים בקולו הנעים והמעורר. הוא היה בעל חוב גדול, ובמשכורת שקיבל על הופעותיו, קיווה לשלם את חובותיו. שמעו של החזן היהודי הגיע עד הבית הלבן בוושינגטון, ושם הוחלט לקרוא אחד האירועים הגדולים של אמריקה, להזמין את יוס'לה רוזנבלט, ויחד איתו הזמינו גם את גדולי הזמרים הגויים. יוס'לה הגיע לאירוע, ותורו לשיר הגיע. הוא שר כמה מפרקי החזנות שלו ובקול מלא רגש וערגה לקל חי, הרים את הקהל לגבהים. הנשיא התרגש מאוד מהשירה המיוחדת, הלקוחה הישר מהיכל הנגינה, ובתום ההופעה ניגש ולחץ את ידו של החזן העולמי. אחריו ניגשה אשת הנשיא וגם היא כמנהג הגויים רצתה להושיט יד לאות הוקרה. אולם מה רבתה מבוכתה, כאשר ידה נותרה תלויה באוויר, ויוס'לה – החזן היהודי החרדי – הסביר כי זו הוראת ההלכה היהודית. הסיטואציה המביכה הזו מבחינת האמריקאים התרחשה קבל עם ועדה, לעיני המצלמות. מיליוני איש צפו במחזה וכדי ביזיון וקצף. למחרת נכתב בעתונים, כי החזן היהודי החרדי נמנע מלתן יד מטעמי דת, וכעס רב נטף מהכתבה. לאור התנהגותו נשלל ממנו סך של – עשרת אלפים דולר (בערך זמננו, כרבע מיליון דולר!). אבל, איזה קידוש שם שמים! כל העולם רואה ויודע, כיצד יהודי שומר מצוות מתנהג. איך יהודי שעובד קשה

על הפסוקים בפרשתנו "ומקנה רב ה'ה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד. ויראו את ארץ... גלעד והנה המקום מקום מקנה... ויאמרו אל משה... הארץ אשר ה' לפני עדת ישראל ארץ מקנה הוא ולעבדיך מקנה" (במדבר לב, א-ב) כתב הרב אליאב אדרי שליט"א בספרו "שיח ומעשה" כי בני גד ובני ראובן ביקשו להתנחל ממזרח לירדן ככתוב: "אל תעברנו את ה'יך". משה רבינו, אם נקרא את המשך הפרשה בשום לב, קלט מיד את גודל האסון, את מה שהכסף עושה לבן אדם עד כי מסוגל הוא לשבש את דעתו. הנה, ממש על סף הגשמת החזון של הכניסה לארץ ישראל, על כל סגולותיה ותועלויותיה בחומריות ובעיקר ברוחניות – קמים שני שבטים ומחצה ומוותרים על החזון למען הרווחים. משעבדים את עצמם לרכוש. הולכים אחר הצאן, מקור ההכנסה העיקרי בימים ההם. בני גד ובני ראובן שילמו "מחיר כבד" על בקשתם זו, למרות שמשה קיבל אותה בסופו של דבר. חיבתם היתירה לעושר ולנכסים חומריים לא הביאה להם ברכה. כשם שהם הקדימו את הרכוש והנכסים, כך הם היו הראשונים לאבד את רכושם ומולדתם והם הראשונים שגלו מבין שאר השבטים, על ידי תגלת פלאסר (דברי הימים א, פרק ה פסוק כו). כך כתב המדרש: "אמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם חיבתם את מקניכם יותר מן הנפשות, חייכם – אין בו ברכה. עליכם נאמר (משלי פרק כ פסוק כא): "נחלה מבוהלת בראשונה, ואחריתה לא תבורך" (במדבר רבה פרשה כב סימן ח). המדרש מתייחס לעובדה שבני גד ובני ראובן חיבבו את המקנה יתר על המידה, ובגין כך העדיפו להישאר מחוץ לגבולות ארץ ישראל. לדברי המדרש, זו הסיבה שמחמתה הגלה אותם מלך אשור ראשונים מארץ ישראל, תשע שנים וחצי לפני שאר השבטים – "ויגלם לראובני ולגדי ולחצי שבט מנשה". הם לא ידעו להבחין בחייהם בין עיקר לטפל ולהעמיד את חיי הרוח שלהם לפני חיי החומר. וסופם הגיע לפני כולם. כך טבע הדברים, מי שהכי פחות מעריך את הארץ, הוא גם הראשון שגילה ממנה. זה מה שהסיפור שלהם מנסה ללמד אותנו. לקחת אחריות על החיים שלנו ולבדוק את הבחירות שלנו האם אנחנו בוחרים נכון. האם אנחנו מעדיפים חומר על פני רוח. חולף על פני קיים. ארעיות על פני יציבות. האם אנחנו יודעים להציב את הערכים בסדר עדיפות נכון?...כיוצא בזה, כל אדם ניפגש בחיי היומיום, רגע רגע, שעה שעה, בסוג כזה של התמודדות – רצון מול ערך, מתוך התעוררות של איזשהו מנגנון רצון טבעי מול ערך שעומד מולו. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. זמר חסידי בעל קול מרהיב קיבל שיחת טלפון שבה הוזמן להופיע בחתונה. הוא רשם את התאריך והכתובת ובהגיע היום הגיע לאולם. בזמן שהתקין את ציוד ההגברה, הוא הבחין בהיעדר מחיצה בין הגברים לנשים. הזמר שאל על כך, אך נאמר לו שאין בזה בעיה שכן המשפחות יושבות יחד אך רוקדות בנפרד. הזמר סירב בתוקף, בטענה שהוא לא שר במקום מעורב. האורחים התרגזו ושאלו מדוע לא אמר זאת מראש. הזמר השיב וכי כמי מזמין זמר חסידי לחתונה מעורבת?! הוא הוסיף שהוא שר שירי הודיה לה' ואינו יכול לשיר באירוע כזה. הכלה בכתה והתחננה אליו לשיר, אך הזמר עמד בסירובו. הוא הציע לרקוד ולשמח אותם, אך רק אם תותקן מחיצה. דוד הכלה, עורך דין במקצועו, איים לתבוע את הזמר על הרס החתונה. הזמר הסכים ואמר שהוא ישלם עשרת אלפים דולר פיצויים. הזמר שילם את הפיצויים, אך הרגיש רע על כך שהרס את שמחת החתן

לפרנסתו, אינו מוכן לעבור על ההלכה. כך התקיים הכתוב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" ... קשה שלא לראות את הקשר בין מסירת כל כספו על קידוש ה', ובין זה שגם לאחר פטירתו (כ"ה סיון תרצ"ג) ועד ימינו אנו, הוא נשאר גדול החזנים, ונעימותיו ממשיכות לעורר לבבות בתפילות היום יום, ובפרט בשבתות וימים טובים ובימים הנוראים (עלון "השגחה פרטית").

רבים וטובים מבני התרבות המערבית, שקועים במרוץ מטרופוליטני, עד כדי כך, שלעיתים הם שוכחים לשם מה הם "עושים כסף". ההנאה מן הכסף נהפכה למעין מטרת משנה בסדר העדיפויות. המרוץ העיוור אחר השטר ה"ירוק" (דולר), סינוור במידה מה את מערך הפרופורציות ואת משקל הערכים הנכון בין אמצעי למטרה, בין עבדות לחירות. האדם נהפך לעבד נרצע לתאוותיו והוא אינו מסוגל להשתחרר מן המרדף הזה. פרופסור אלברט איינשטיין היה חכם יותר. "אל תשתדלו", הוא אמר, "להיות מצליחנים. השתדלו יותר להיות בעלי ערכים". וזה, אפילו ביחס לאיינשטיין, לא היה עניין יחסי, אלא אמת מוחלטת שספג, קרוב לוודאי, משורשי היהודיים. בספר "פרופסור גרין" הובא בעניין זה סיפור עוצמתי: מדינת מיניסוטה בארצות הברית נחשבת לאחד המעוזים המשכילים והליברליים ביבשת. בשנות השישים הגיע לשם רב נמרץ בשם הרב משה פלר וניסה להחיות את החיים היהודיים במדינה. הוא נתקל בקשיים רבים וכולם מלמלו שם אחד. "פרופסור גרין". הוא המאסטר כאן, אם תצליח להגיע אליו, ייפלו בפניך המחיצות. מיסטר גרין היה מדען בעל שם בתחום האפידמיולוגיה, חקר המחלות והחידקים ונבחר לכהן בצוות המצומצם של נאס"א שחקר אם יש חיים על המאדים. הרב פלר ניסה להשיג את גרין, אבל זה היה בלתי אפשרי. הוא עבד במתקן צבאי מסווג ואיש לא היה יכול להגיע אליו. סוף סוף נוצר ביניהם קשר טלפוני וגרין הציע תרומה של 36 דולר. אך הרב הצעיר התעקש שהוא רוצה פגישה. משהו בהתלהבות של הרב שבה את ליבו של גרין והוא הזמין אותו לפגישה קצרה באותו מתקן. הפגישה החלה בשעת אחר הצהריים מאוחרת והיא נכשלה מיד. הם התקוטטו על כל נושא אפשרי. גרין הטיח ברב שהוא לבוש כמו "קברן", כולו בגדים שחורים, ואם הוא רוצה להצליח באמריקה, עליו לעבור לחולצה צהובה ולקצר את הזקן. הרב פלר ניסה להציג את דעתו, אבל זה היה שיח אבוד. בינתיים השמש ירדה ואז קרה דבר בלתי צפוי. הרב הצעיר ביקש את סליחתו של גרין, קם ממקומו, נעמד בפינה, חגר את האבנט והתפלל מנחה. גרין הביט בו בעיניים קרועות, "הלו, אתה עומד אצלי במשרד, באחד המתקנים הסודיים בארצות הברית ואתה גונב את הזמן שלי!". כשהוא סיים, גרין התקשה להוציא מילה מרוב כעס. הרב פלר התנצל: "פרופסור, אתה יודע כמה הפגישה הזו חשובה לי, כמה חיונית והתכוונתי לה, אבל מה שעשיתי עכשיו, חשוב לי אפילו יותר!" ... הם נפרדו אפילו בלי לחיצת יד מנומסת. חלפו כמה ימים, גרין לא יכול להירגע ממה שעבר עליו, עד שהוא הבין שלראשונה בחייו הוא פגש יצור בעל משמעות. הוא ואשתו היו חברים באותה תקופה במועדון של קריאת סיפורים יהודיים, והם קראו על היהודים בפרעות ת"ח ות"ט שקפצו לאש ומסרו את הנפש כדי שלא להמיר את דתם. הוא פנה לאשתו ואמר לה כך: "את זוכרת שקראנו את הסיפור ואמרנו לעצמנו כי היום אין יהודים כאלו שמוכנים להפסיד דולר בשביל האמונה. ובכן, פגשתי בחור ששייך לחברה ההם... הוא מוכן לקפוץ לאש! עובדה, הוא נעמד אצלי במשרד והתפלל מנחה..."

כאשר רצו עם ישראל לעשות את העגל, פנו לאהרון הכהן ואמרו לו: "קום עשה לנו אלוהים אשר ילכו לפנינו... ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באוזניהם ויביאו אל אהרון". "בוא וראה כמה גדולה היא ירידת הדורות" – אמר הגאון רבי אייזל חריף מסלונים. "בדורות ראשונים היו אנשים מוכנים לוותר על כספם וזהבם כדי לעשות להם אלוהים. ואילו בדורות האחרונים אנשים מוותרים על אלוקים כדי לעשות

להם כסף וזהב... מסופר על הגאון רבי חיים קרייזווירט, רבה המפורסם של אנטוורפן, שעוד בהיותו רב בשיקגו הופיע בפני שופט כדי לקבל אזרחות אמריקאית. השופט פטר אותו, בגלל אישיותו הכבירה, מן הצורך לצטט חוקי סנאט. במקום זאת, שאל אותו כיצד הוא מתרשם מארצות הברית. ענה הרב: "התרשמותי מכך שעל כל דולר כתוב 'באלוקים אנו בוטחים'". אולם דא עקא, רבים הם האמריקנים המאמינים שהדולר הוא האלוקים... "מבלי שנרגיש, זה לא רחוק גם מאיתנו בדרגות שונות". "הכול עניין של סדר עדיפויות" נוהגים העולם לומר ובצדק. כמעט כל הגדרה בעולם ניתנת לשינוי אם רק באמת תרצה לשנות אותה. מסופר שכאשר מייסד חסידות חב"ד רבי שניאור זלמן מליאדי נאסר, הוא ביקש לשלוח שליח אל רבי לוי יצחק מברדיצ'וב שיתפלל עליו. כאשר השליח הגיע לברדיצ'וב, התעניין רבי לוי יצחק בפרטי המאסר. "האם רבי שניאור זלמן היה מבולבל בעת מאסרו?" שאל רבי יצחק. "הוא היה מבולבל רק בחיצוניות אך לא בפנימיות" השיב השליח. "כיצד אתה יודע זאת?" המשיך הרב לשאול. "שכן כאשר הוא ארז את חפציו לבית הכלא, הוא זכר לקחת עמו את הטלית והתפילין אך שכח לקחת את נעלי הבית שלו..." השיב החסיד. הרעיון מאחורי סיפור זה פשוט למדי. אצל רבי שניאור זלמן, הטלית והתפילין תפסו את המקום הראשוני והמועדף בסדר העדיפויות. הדבר הראשון שעלה במחשבתו בשעה שהוא ארז את החפצים היה לקחת אותם יחד עימו. נעלי הבית, לעומת זאת, היו אי שם בתחתית הסולם ולפיכך הם אכן נשכחו. אמנם, לעיתים אנו נוטים לשכוח את העיקר ולעסוק בטפל. אנו משתמשים בכלים שניתנו לנו בעולם הזה למטרה ותכלית אחרת. אנו משקיעים מאמצים להפיק מהעולם הזה דברים ושימושים אחרים, פחותים בחשיבותם ובערכם לאין ערוך וללא כל דמיון מהיעוד והתכלית האמיתיים. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. עופר פטרסטרבורג נמנה על העיתונאים הכלכליים הבכירים בישראל. בשנת 2013 רכשה חברת אחזקות הענק "ברקשייר האתוויי" האמריקאית את חברת "שקד" הישראלית, זאת היתה בזמנו העסקה הגדולה בתולדות המשק הישראלי. באותה תקופה יצא לעופר פטרסטרבורג ללוות מקרוב את וורן באפט, בעל חברת האחזקות, ואת ביל גייטס, שהוא חבר דירקטוריון שם. פטרסטרבורג ניהל שיחה עם ביל גייטס על כסף ועל מה גייטס יכול לקנות עם עשרות המיליארדים שלו, הם השתחצנו על המדינות והערים שיכולות להפוך להיות חלק מרכושו, אך אז גייטס השתק והפתיע עם משפט סתום: "האמת היא שאני יכול לקנות כל שאחפוץ שעולם חוץ מדבר אחד: שבת אחת של יהודי! את זה אינני יכול לקנות". ומספר עופר, הנה הסיפור שעמד מאחורי המשפט הסתום: קיווי ברנהרד, יהודי שומר תורה ומצוות המתגורר בדרום אפריקה, הוא מרצה בכיר בתחום העסקים והכלכלה המודרנית. ברנהרד כתב ספר בשם "נמרולוגיה", שמו של הספר מלמד על תוכנו: מה אנחנו יכולים ללמוד מנמרים, בהקשר העסקי. כיצד לצוד אחר רווחים בכלכלה הגלובלית הקשה. הספר הפך להיות רב-מכר והפך את קיווי לאחד המרצים המבוקשים ביותר בעולם. באחד הימים, קיווי מקבל טלפון מלשכת המרצים, הוא מוזמן להגיש את נאום הפתיחה בכנס חשוב של החברה העולמית: "מייקרוסופט". בעלי חברות מכל העולם עתידים להיות שם, כולל המיליארדר מספר אחד בעולם: ביל גייטס בכבודו ובעצמו. אפילו בשביל קיווי, זו היתה הזדמנות עצומה. את המשך הסיפור מתאר קיווי: "ראיתי שהתאריך המדובר יוצא בשבת, מיד אמרתי – 'זה יוצא בשבת, וכפי שאתם יודעים אני לא עובד בשבת'". לא עובר רגע ואני מקבל טלפון מאחד הסמנכ"לים הבכירים של מייקרוסופט, המציע לי סכום מופרז. הוא אומר – כפול! משולש! מה אתה צריך? אשלח לך את הצ'ק אתה תמלא אותו! אני אומר – ג'ון, זה לא קשור לכסף. זה קשור ל"שמירת השבת". טראח, הטלפון נטרק. בליט ברירה מייקרוסופט שינו את תאריך הכנס ליום ראשון, כדי שקיווי יוכל לנאום!!! כעבור מספר חודשים,

קיווי מקבל טלפון מאותו סמנל"ל של מייקרוסופט, הוא משתף אותם, שזה עתה שהה עם ביל גייטס, במטוסו הפרטי, יחד עם קבוצה של מנהלים בכירים, הם דיברו על קיווי והכנס. הם דנו על כך שלא הצליחו לגרום לו להתחייב להשתתף בתכנית בשבת, כי הוא "שומר שבת". ג'ון הסביר למר גייטס: "ניסינו לגרום לזה לקרות, ואפילו זרקנו לעברו הון רב, הוא לא היה מוכן לזוז. הוא פשוט לא היה מוכן לזוז מהשבת". שכשמר גייטס שמע את הדברים, הוא היה אחוז הערכה והתפעלות ואמר: "זה מה שקורה כשיש לך ערכים שכסף לא יכול לקנות!...". ברוח זו היה ה"חידושי הרייטס" זצ"ל מבאר את הכתוב (תהלים פרק קטו פסוק טו) "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם", במובן שהשמים הרי שמים הם, אולם את הארץ נתן לבני אדם, כדי שהם בעבודתם יקדשו גם אותה ויעשו ממנה "שמים"! הקדוש ברוך הוא שתל את האדם בארץ, הזרועה בנסיגות ובמשיכה אדירה אל החומר והתאוות, כדי שהאדם ייבא במשוכה זו ויהפוך גם את הארציות למושג שמיימי מקודש.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שסיפר הרב צבי נקר שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, כי אם אמנם ישנו עולם הזה ואנו חיים בתוכו ונהנים ממנו, אך עלינו לזכור לא להסיח דעת מהתכלית, ולא לסטות מהמטרה. ואם נכיר ונדע מה חובתנו בעולמנו ולמה צריך שנשים מבטנו ומגמתנו – אזי כל פרט בעולם החומר יקבל את חשיבותו הנכונה...

ראש ישיבת "אחינו" רבי אריאל אלבן שליט"א סיפר סיפור מדהים, על אדם בשם דוד רוזנבלום שגדל בפולין, התחתן, ולא עליו תקופה קצרה לאחר החתונה לקחו הנאצים את כל משפחתו לאושוויץ ולדאבון לב הרגו את כולם, את אביו ואמו וכל אחיו ואחיותיו, וגם את אשתו הצעירה. למרות הקשיים והניסיונות הוא הצליח לשרוד במשך חמש שנים את התקופה הקשה וסיפר כי כשהחל התחיל הוא שקל כתשעים קילו, ואחרי חמש שנים הוא יצא משם שלד עצמות ושקל שלושים ושישה קילו בלבד, כמעט ללא צלם אנוש. הוא הוסיף לספר שהדבר שהחזיק אותו במשך כל אותן שנים, למרות כל הניסיונות, זאת העובדה שהיו לו תפילין והוא הקפיד להניח אותן מידי יום ביומו ולא ויתר עליהן. כמובן שהוא עשה את הכל כדי להסתיר זאת מעיני הצוררים, ואכן הצליח. בנוסף היה באמתחתו גם ספר תהילים, שבכל הזדמנות היה קורא בו, וכך הוא שרד את המלחמה ואחרי חמש שנים הצליח לצאת משם בניסי ניסים, ומשם הפליג לארצות הברית. הוא הגיע לארצות הברית והיה איתן בדעתו שלא לתת לנאצים לשבור אותו. הוא החליט להתחיל את חייו מחדש, רצה להקים משפחה, למצוא עבודה ולהצליח. הוא הכיר משפחה טובה שראתה עד כמה הוא מסכן וחסר כל, הם ריחמו עליו ואספו אותו אליהם, והוא ביקש מהם אם יואילו לסדר לו עבודה. בתחילה הם סידרו לו עבודה במפעל פלסטיק, הוא התחיל לעבוד ביום ראשון והיה מרוצה. כשהגיע יום שישי בצהריים אמר לבעל הבית: "להתראות, שבת שלום! נתראה ביום ראשון". ענה לו בעל הבית: "מה זאת אומרת 'שבת שלום'? קודם כל עליך לדעת שגם ביום שישי אתה צריך לעבוד עד השעה שש, וגם מחר ביום השבת אתה צריך להגיע לעבודה כרגיל". ענה לו דוד רוזנבלום: "אני יהודי שומר שבת, אני לא יכול לעבוד מחר". אמר לו המנהל: "פה זה אמריקה, עובדים פה כל השבוע, או שתגיע מחר או שאתה מפוטר". דוד רוזנבלום השיב לו שהוא לא מוכן להגיע בשבת, והמנהל פיטר אותו באופן מיידי. הוא חזר בצער למשפחה שאירחה אותו והם ניסו לחפש לו עבודה אחרת. בינתיים הוא הכיר אישה טובה בשם שרה, גם היא ניצלה שואה ובדיוק כמוהו גם כל משפחתה נספתה והיא ניצלה לבדה. הם נפגשו כמה פגישות והחליטו להתחתן, ובמקביל אמרה לו המשפחה המאמצת שהיא מצאה לו עבודה טובה. סיפרו לו על אדם שיש לו מפעל לתיקון וחיידוש מזרנים, הוא ירא שמים ומחפש עובדים וכמובן שלא עובדים אצלו בשבת. דוד רוזנבלום נכנס למפעל ובתוך כמה ימים למד היטב את העבודה. הוא היה חרוץ והצליח לחדש את המזרנים, ושמח

מאוד שהוא לא צריך לעבוד בשבת. בסוף החודש הוא קיבל משכורת, פנה לאשתו ואמר לה: "המשפחה המאמצת הזו עזרה לנו מאוד עד כה, אבל הגיע הזמן שנשכור יחידת דיור משלנו". וממחשבה למעשה, הם הודו לאותה משפחה ועברו לגור ביחידת דיור משלהם, ובאמת ראו ברכה במעשה ידיהם. לאחר כמה חודשים פנתה אליו אשתו ואמרה: "אני רואה שאתה אדם כשרוני ושלמדת טוב את המלאכה, אולי תפתח בית מלאכה משלך, תשכור שטח ותעבוד ותרוויח, וכך בעזרת ה' אולי נוכל לצאת לדירה מעט יותר גדולה?". בתחילה הוא פחד מצעד זה וחשש מהיכן ישיג את הכסף ואיך ייקח הלוואות לשם כך, אבל אשתו עמדה מנגד ואמרה: "מה אתה דואג, היד ה' תקצר? הקדוש ברוך הוא יעזור לנו". הוא שמע לעצת אשתו, שכר מחסן וקנה כמה כלים והתחיל לעבוד בכוחות עצמו. הוא תלה שלט בחוץ – "דוד רוזנבלום מחדש ומתקן מזרנים". הוא חיכה שבוע ועוד שבוע, אבל שום דבר לא קרה. בזמנו הפנוי הוא קרא תהילים שוב ושוב ובטח בקדוש ברוך הוא. אחרי שבועיים של חוסר עבודה נכנס אדם אחד לחנות שלו ושאל אותו האם הוא יכול לתקן שלושה מזרנים. "האם יש לך זמן לתקן אותם?" שאל. "בוודאי" ענה לו דוד רוזנבלום, וכך אותו אדם הכניס את שלושת המזרנים ודוד אמר לו שיגיע למחרת. עבר יום והנה הגיע אותו אדם. הוא הסתכל על המזרנים ואמר לדוד רוזנבלום: "אלה לא המזרנים שלי, אלו מזרנים חדשים לגמרי!". אבל דוד רוזנבלום ענה לו: "לא, לא... אלו המזרנים שלך!". הוא הסתכל על המזרנים ואמר: "מימי לא ראיתי עבודה טובה כזו". הוא שילם קודם כל את מלוא השכר שסוכם מראש והוסיף ונתן לו טיפ בעין טובה. מאותו יום אנשים התחילו לעמוד בתור והשמועה עשתה לה כנפיים, שמדובר באדם מקצועי, שמקבל מזרן ישן ומחזיר אותו חדש לגמרי. בינתיים נולדו להם ילדים, וברוך ה' יש פרנסה בשפע. לאחר כמה שנים פנתה אליו אשתו ואמרה: "עד מתי תתעסק במזרנים ישנים ותחדש אותם? עליך לפתוח בית חרושת במרכז ארצות הברית ולהתחיל לייצר מזרנים חדשים ואיכותיים". דוד רוזנבלום שמע ואמר לעצמו: "אם עד עכשיו שמעתי בקול אשתי והרווחתי, גם עכשיו אשמע בקולה". הוא לקח את ההימור ופתח בית חרושת, ותוך כמה חודשים השם הטוב שלו התחיל להתפרסם. בכל מקום שמעו אודות המזרנים שלו והיתה לו ברכה עצומה. הם עברו לדירה הרבה יותר גדולה וברוך ה' פתחו עוד ועוד סניפים. עם השנים נולדו להם עוד ילדים, והיו להם בסך הכל עשרה ילדים. הם הצליחו לפתוח שלושים ושישה סניפים ברחבי ארצות הברית של מזרני פרדייז המפורסמים של משפחת רוזנבלום. ברוך ה' הם חיתנו את כל ילדיהם ברוב פאר והדר, כשהם מסודרים ולא חסר להם דבר. יום אחד, כשהם כבר בני שמונים ויותר, התקשר דוד לשרה אשתו במהלך היום ואמר לה שהוא מרגיש לא טוב ושכואבת לו הבטן. שרה ניסתה להרגיעו ואמרה שאולי אכל משהו לא טוב. אבל לאחר שעה הוא התקשר שוב ואמר: "זה לא אוכל, אני מרגיש שזה משהו רציני, בואי בבקשה וקחי אותי לבית החולים". שרה התקשרה לנהג וביקשה שייקח אותם במהירות לבית החולים ושם ערכו לו בדיקות מקיפות ולא מצאו דבר. הכאבים התגברו והוא התפתל מכאבים. שרה קראה לבניו שהגיעו כולם במכוניות פאר ויחדיו ביקשו לשוחח עם מנהל בית החולים. המנהל הגיע ועזר להכניסו מיד לבדיקת סי-טי. לאחר כמה דקות חזר המנהל לאשתו ולבנו הבכור ואמר להם בצער: יש לו חיידק טורף שהשתלט על מעיים והתחיל לכרסם את כל האזור. זה עניין של כמה ימים עד שהוא ייפיר מן העולם". העולם חשך בעדם! "מה עושים?", "האם יש תרופה או טיפול כלשהו שיכול להצילו?". ענה לה המנהל: "יש פרופסור גרמני בעל שם עולמי, היחיד בעולם שיכול לטפל במקרה זה, אבל זה יעלה הרבה מאוד כסף". שרה לא נרתעה ואמרה: "לא מעניין אותי הכסף, אני רוצה להציל את בעלי". המנהל שמע, התקשר מיד לפרופסור הגרמני ושאל אותו כמה יעלה להביא אותו לארצות הברית למטרת בדיקה

ואבחון בלבד. הפרופסור ענה שהביקור והבדיקה לבדם יעלו ארבע מאות אלף דולר! והוסיף ואמר: "מחר בלילה יש לי טיסה לארצות הברית, אם תרצו אגיע אליכם לבדוק אותו". "לחכות עד מחר בערב?" נהלה שרה, "הרי המצב הולך ומתדרדר". המנהל השיב שאפשר להביאו במטוס פרטי, אבל העלות תהיה גבוהה עוד יותר! שוב ענתה שרה: "לא מעניין אותי הכסף, אני שולחת מטוס פרטי להביא אותו מיד". וכך היה. אחרי שעות ארוכות הגיע הפרופסור ישירות לבית החולים עם שניים מעוזריו. הוא התבונן בצילומים במשך זמן ממושך ושרה חיכתה במתח למוצא פיו. אחרי שלוש שעות ארוכות, כשהסבלנות פקעה לגמרי, הרים הפרופסור את ראשו ואמר בצער: "אין מה לעשות, החיידק כבר השתלט עליו, מה שנשאר לעשות זה לסדר את ענייני ההלוויה". שרה שמעה את דברי הפרופסור וכמעט שהתמוטטה. היא עצרה את הפרופסור שפנה ללכת ואמרה לו בנחרצות: "שב פה!". הפרופסור לא היה רגיל שמדברים אליו כך, אבל ראה שהאישה במצוקה ולכן ישב. שאלה אותו שרה: "האם יש סיכוי כלשהו להציל אותו?". "כן" ענה הפרופסור, "פתחנו בגרמניה מעבדה ניסיונית שעובדת כבר כמה חודשים, השקענו במעבדה הזו עשרות מיליוני דולרים ופיתחנו חיידק שיכול להתגבר על החיידק שחדר לגופו, אבל זה לא מספיק, רקמות המעיים של בעלך אכולות לגמרי וצריך לנתחו להשתיל רקמות חדשות במקומן. זה אולי הסיכוי היחיד להצילו". שאלה אותו שרה: "וכמה זה יעלה?". הוא פתח את המחשב וערך חשבונות ובסיומם אמר לשרה: "צריכים להביא לכאן את כל המעבדה והציוד, מדובר בשלושה מטוסים עם מאה אנשי צוות ושישים פרופסורים ומנתחים, וכל זה יעלה שני מיליון דולר וחצי בהפקדה מיידית, ועוד שני מיליון דולר וחצי ערבות שעליה תחתמו למקרה שיהיו סיבוכים ויהיה צורך בניתוח נוסף. האם אתם מוכנים?". הבן הבכור שמע את דבריו ושאל: "והיה והניתוח יצלח, כמה זמן הוא יכול להמשיך לחיות?". ענה הפרופסור: "חודשיים שלושה, מקסימום חצי שנה". שאלה שרה: "ומה הסיכוי שהניתוח יצלח?". ענה הפרופסור: "זאת הפעם הראשונה שאעשה ניתוח כזה, אני מניח שמדובר בחמישים אחוז סיכויי הצלחה". הספיקות היו עצומים, מדובר בסכומים שקשה להעלות על הדעת. בינתיים הודיע הבן הבכור לפרופסור הגרמני: "שכרנו לך חדר במלון הקרוב, לך לשם לנוח ועוד כמה שעות נחזיר לך תשובה". הם התקשרו לאדמו"ר מסאטמר שאליו היו מקושרים ושאלו

אחים יקרים!

האם שווה להשקיע סכום עתק כזה, בשביל הסיכוי המועט שאביהם יחיה, וגם אם כן, יהיה זה לכמה חודשים ספורים לכל היותר. שמע זאת האדמו"ר וענה: "מדובר בסכומים עצומים, איך אפשר לפסוק בדבר הזה? אייפך לכם לשלוח את השאלה בפקס לפוסק הדור, הרב אלישיב זצ"ל, הרב בוודאי יענה לכם תשובה". בארץ הקודש היתה זו שעת לפנות בוקר, סמוך לשעה בה הרב קם מידי יום. הם כתבו את השאלה ושלחו אותה בפקס, וכשהרב אלישיב קם, העוזר שלו הבחין בפקס שהגיע והגיש את השאלה לרב אלישיב. הרב פסק מיד: "אם אפשר להציל חיים, בוודאי!". הבן התקשר לפרופסור הגרמני ואמר לו שהם מסכימים להצעה. הם ביצעו מיד את ההפקדה של הכסף ובמהירות האפשרית הטיסו את כל המעבדה מגרמניה לארצות הברית. בית החולים היה כמרקחה, מצבו של דוד רוזנבלום הלך והתדרדר בינתיים והוא הוכנס לניתוח לאחר שכבר איבד את ההכרה. תלמידי ישיבת סאטמר הפסיקו את הלימוד והתפללו לרפואתו. הניתוח ארך תשע שעות ולאחריהן יצא הפרופסור הגרמני בפנים חתומות ובישר לאישה: "הניתוח הצליח!". הם חיכו שיתעורר, ולאחר כמה שעות יצא אחד הרופאים ואמר: "הבן הבכור יכול להיכנס לדבר עם אביו". הבן נכנס בחיל ורעדה לאביו, לאחר שביקשו ממנו שלא ידבר איתו יותר מידי, כדי שלא יתרגש. הוא נכנס וראה את אביו כשעיניו פקוחות, לאחר שכבר היה על סף מוות, לא יאמן כי יסופר! שאל הבן את אביו: "האם להביא לך משהו לשותות?". "לא" ענה אביו, "הבא לי את התפילין שלי, עדיין לא הנחתי תפילין היום. כל השנים שהייתי בשואה לא פספסתי אפילו פעם אחת, איך אוכל לפספס היום?". הביא הבן את התפילין ועזר לו להניחן בזהירות המתבקשת. הוא אמר "שמע ישראל" בהתרגשות ומיד כשסיים לומר "אחד" ראה הבן שהראש של אביו נוטה לצידו וכל קריאותיו לעברו לא נענו. מיד הזעיק את הרופאים, שניסו להחיותו במשך שעה שלמה, אבל דבר לא עזר. הוא נפטר והלך לבית עולמו בדיוק לאחר שסיים לומר "שמע ישראל". בעודם טרודים בהכנות להלוויה ולשבעה, היתה למשפחה קושיה אחת. הם הרי השקיעו פה בשלושה מיליון דולר והטיפול לא הצליח, האם זה היה שווה את זה? הם שלחו את השאלה לרב אלישיב שהשיב בזו הלשון: "שלושה מיליון דולר בשביל פעם אחת נוספת שבה חזר לחיים והניח תפילין, זה כלום וזה בזול! אלה אפילו לא גרושים לעומת השכר האינסופי על הנחת התפילין הנוספת שזכה לה המנוח"...!

בורא העולם נתן לכל אדם נשמה טהורה והעניק לו שליחות: למלא את הנשמה בתוכן. והנה באים אנשים שוטים וממלאים אותה בשטויות והבלים – במרוץ אחר הכסף, יש אנשים שממלאים את בתיהם בחומריות – בהרבה חפצים פיזיים ורכוש שממלאים את ארונותיהם, אך הם מותירים את נשמתם כשהיא ריקה מתוכן. אנשים אלה אינם מפתחים יחסים אנושיים אמיתיים. המשפחה לא קיימת מבחינתם, או שהיא מקבלת את המקום השלישי לכל היותר בסדר העדיפויות. על הנייר, הם עשויים להיות מולטי-מיליונרים, אך האם הם מאושרים? האם הם מלאים במשפחה ובחברים או שאלה חיי בדידות שנעדרים כל שמחה אמיתית ומחויבות?... נשלחנו לעולם עם נשמה טהורה, קיבלנו משימה ותפקיד. הקדוש ברוך הוא רוצה שנמלא אותה בנר מצווה ובתורה אור! הוא רוצה שנמלא את חיינו בתורה ובמצוות! הוא רוצה שנבכר את הרוח על פני החומר! התורה היא אור. האמיתות האלוהיות והערכים הנצחיים של מורשתנו ממלאים את בתינו ואת משפחותינו באורם המנחה כדי לעזור לנו להגיע ליעדינו בשלום ובבטחה. והאמצעים המניעים את האדם ליעד הזה הם התורה והמצוות. ואשרי אדם הזוכה לכך אשריו בעולם הזה וטוב לו לעולם הבא.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

גליון באר הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

מטות - מסעי

מכון
באר
האמונה

פרשת מטות מסעי

על פי ה' - אין אדם שומע לי ומפסיד

בפרשתן (מסעי לד יז-יח), 'אלה שמות האנשים אשר ינחלו לכם את הארץ וגו', ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תקחו לנחול את הארץ וכו'. והנה בכל אלו הנשיאים לא היה אחד מאותם נשיאים שנשלחו להיות 'מרגלים', שהרי כולם מתו במגפה זולתי כלב בן יפונה. והביא ב'טעמא דקרא' (להגד"ח קנייבסקי זצוק"ל) מדברי הזוהר הק' שאותם המרגלים ידעו ברוח הקודש שהם לא יהיו נשיאי השבטים בהכנס בני ישראל לארצה"ק, על כן הוציאו דיבה על הארץ בכדי להניא את לב העם מלעלות לארץ, אלא אדרבה 'ניתנה ראש ונשובה מצרימה' וממילא 'שארנו בכבודם ובכהונתם'.

מערתה יש להקשות, אם כן, מה המעלה והשבח על כלב בן יפונה ש'רוח אחרת היתה עמו', והרי הוא היה 'נשיא' בבואם לארץ והוא נמנה בין מנחילי הארץ, וממילא לא היתה לו סיבה להשתתף עימם בעצתם הרעה מאחר שלכאורה ידע שגם בהכנסם לארץ ישראל לא יפסיד את מעמדו כנשיא. ומיישב ה'טעמא דקרא', שצריך לומר, שאכן גם כלב לא היה צריך להיות נשיא, ורק בזכות שלא נמשך אחריהם, אף שהיתה לו סיבה (כמו שאר רעיו) שלא יעלו בנ"י לארץ, על כן זכה שהקב"ה ימנהו לנשיא שבט יהודה. ומסיים הגר"ח 'זבא להוכיח, שאותן שאין שומעין לציווי הקב"ה אין מרוויחין אלא מפסידין', ואם שומעין מרוויחין". וכבר אמרו חז"ל (דב"ר ד ה) 'אין אדם שומע לי ומפסיד'.

א. וכך הווה מעשה באחד שפנה באמצען של 'תשעת הימים' אל הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זצוק"ל ושאלתו בפיו, הרי בימים הללו יש למעט במשא ומתן, אלא שכעת נזדמן לו הצעה לביזנעס (עסק) גדול עם כמה עשירי עכו"ם, ומניעת עסק זה הוא הפסד ממון עצום, התיר לו ר' משה לגמור את העסק לברכה. מכיוון שקיבל היהודי 'היתר' הוסיף לשאול האם מותר לו לגלח את שערות זקנו אשר צימח בשלושת השבועות, בכדי שיראה מכובד יותר בעת פגישתו עם הגויים, אך את זאת לא התיר לו ר' משה בשום אופן. אמנם כשבא למעשה התיר היהודי לעצמו וגילח זקנו.

בעת שבתו עם הנכרים, וכבר עמדו 'לסגור' את העסק, שאלוהו הגויים, מנין לנו שהנך ישר ונאמן, אולי רמאי וגנב אתה, ענה הסוחר, הלא יהודי אנכי, ובני עמנו ידועים כאנשים נאמנים ומהוגנים. אמרו לו הגויים, אם יהודי אתה מדוע איננו רואים בזקנך זיפי שערות - שהרי אסורים אתם בגילוח בימים הללו, ואם לדתך אינך נאמן ואת הלכותיה אינך מקיים, כיצד נאמין לך שתהיה נאמן לנו... חוששים אנו מלהתעסק עמך, הגויים הלכו להם וכל העסק התבטל. ללמדנו לקח טוב, שעושר והון מה' הוא, ואי אפשר להרוויח אפילו מאומה כשפועלים אפילו כמלא נימא נגד רצונו יתברך.

בדרך צחות מספרים על אחד ששימש כבעל תפילה בקולו הנעים באחת מהקהילות המפורסמות, בשנה אחת בהתקרב ימים הנוראים אמר החזן לרב הקהילה הנה לרגל ימים הנוראים עשיתי 'ריבוננו של עולם' חדש, כשכוונתו על התפילה 'ריבוננו של עולם' שאומרים בעת פתיחת הארון - שהלחין עליה נעימה חדשה, ענה הרב השמר לך כי עוד בטרם שאתה ה'חזן' תעשה 'ריבוננו של עולם' חדש יכול הריבוננו של עולם לעשות חזן חדש... וכוונת הדברים ללמד לאדם לזכור בכל עת שהוא וכל אשר לו תלויים בידיו של הקב"ה, ואין בידו עשות מאומה אם אין הקב"ה בעזרו.

ב. סיפר הגה"צ רבי משה אהרן שטערן זצ"ל משגיח דישיבת קאמניץ, שפעם נסע למדינת שווייץ בכדי לזכות נדיבי עם במצות החזקת הישיבה, והיה בדעתו להתפלל תפילת שחרית ביום מסוים בבית הכנסת פלוני כדי לדבר על ליבם של המתפללים באותו 'מנין', והנה נודע לו בערב שלפני כן כי אין מקפידים שם על 'זמן תפילה' על כן גמר בדעתו שלא להתפלל שם למרות 'הפסד הממון', ואכן הלך להתפלל בבית"כ אחר. לאחר מכן פגש אותו משולח אחר אשר הכירו, ואמר לו, כמה הפסדת שלא הגעת היום לבית הכנסת ההוא, שכן הגיע גביר אדיר וחילק לכל אחד שטר בסך מאה פראנק (שהיה זה סכום נכבד ביותר בשנים ההם). לעת ערב הלך רבי משה אהרן לאותו בית הכנסת להתפלל מנחה ומעריב, והנה רואה הוא את אותו גביר, ניגש אליו וסיפר לו שאוסף מעות לטובת קיום הישיבה,

ומאחר שלא היה כאן בבוקר על כן מבקש עתה את נדבתו, הוציא הגביר מכיסו מאה פראנק ונתן לו, לאחר מנחה נשאר רמ"א שם להמתין לצאת הכוכבים להתפלל מעריב, ובינתיים ניגש הגביר אל הגבאי, והראה לו על רמ"א באמרו שהכרת פניו ענתה בו שגברא רבא הוא ומבקש לדעת מה טיבו, וסיפר לו הגבאי על מהותו ועל מעלותיו, וניגש הגביר והוסיף לו עוד שלוש מאות פראנק על נדבתו הראשונה. ובסוף תפילת מעריב חזר אותו עשיר לרמ"א, וסח בפניו שהגיע מארה"ב לשווייץ לזמן מה, והביא עמו סכום כסף גדול לחלק לצדקה, אולם מאחר שלא היו שם נצרכים הרבה אזי נשאר בידו ממון הרבה שכבר הוקדש לצדקה, ומאחר שהוא רואה עליו שהוא 'איש המעלה' על כן נותן לו את כל הסכום שנותר בידו, והוציא מכיסו עוד אלף פראנק טבין ותקילין ונתנם לו.

והיה אומר רמ"א, הנה ראו בעיניכם כיצד הקב"ה 'מכין מצעדי גבר', שהלא אם הייתי מגיע בבוקר להתפלל שחרית אזי היה נותן לי הגביר מאה פראנק, כדרך שחילק לשאר המשולחים, ואף לא היה משים ליבו אלי, שהרי היו שם עוד הרבה שבקשו צדקה. על כן סיבב הקב"ה שלא אגיע אלא למנחה, ורק אני לבדי נגשתי לדבר אל לבו, וממילא הבחין בי באופן מיוחד, ונתן עיניו ולבו לברר אודותי, וכך זכיתי לקבל כל אותו הסכום. זאת ועוד, שלעולם אין לו לאדם לעשות 'השתדלות' שלא כדין, שדייקא מפני שנוזהר להתפלל בעיתו ובזמנו על כן זכה לקבל אלף וארבע מאות פראנק, י"ד פעמים ממה שהיה 'נשכר' אם היה עושה השתדלות אסורה ומגיע לשם לתפילת שחרית.

ג. מעשה נפלא אירע ברוסי' בשנת תשע"ז, ושם איש יהודי שלמד 'רפואה' במשך שבע שנים, ולאחר מכן התמחה בפועל ב'ניתוחי ראש' עוד שבע שנים אחרות. וכך הוא סדר הדברים שם, אחר שבע שנות הלימודים מקבלים 'תעודה' והסמכה להיות רופא, אבל החק קבוע בחוקי רוסי' הנוקשים, שנותנים תעודות רק ביום מסוים שנקבע לשם כך, ומי שלא בא לקחת את התעודה באותו יום, הפסיד לגמרי... ואם נפשו חשקה ב'תעודה' הנכספת עליו להתחיל הכל מתחילה, ללמוד שוב 'לימודי רפואה' במשך שבע שנים אחרות ובסופם יוכל לקבל תעודה ביום שיקבע באותה שנה, ואין מועיל לזה אפילו טענת אונס, ועל כן אפילו המאושפז בבית החולים ישתדל בכל כוחו לצאת במסירות נפש ולבוא לקחת את התעודה, חתן יצא מחדרו וכלה מחופתה – הכל ירוצו לקבל התעודה בעיתה ובזמנה, כדי שלא ילך לריק 'ממון ודמים', שעות וימים שהשקיעו בלימודים.

והנה יהודי זה בתחילת לימודיו עדיין היה רחוק משמירת התורה והמצוות, אלא שבמשך אותם שנים התקרב לאטו יותר ויותר להיות ירא שמים המקפיד על קלה כבחמורה, ובהגיע סיום השנים אבה לקבל תעודה ושמע שהיום שנקבע לשנה זו לחלוקת התעודות הוא בעצם חג השבועות, ויחרד האיש ומיהר לשאול את הרב הראשי רבי בערל לאזאר שליט"א כדת מה לעשות, שאל לו הרב וכי מה הבעיה, לך נא ושכור חדר במלון הכי קרוב, וכך תוכל לגשת רגלי למקום החלוקה, ותקבל התעודה ברוב שמחה, אמר לו האיש, אבל מצד סדר הדברים, על כל מקבל תעודה לחתום על כמה מסמכים (דאקומנטין) שהוא מודה שקיבל התעודה וכיו"ב, אמר הרב א"כ, אין עצה ואין תבונה נגד ה', אין כל עצה על פי הלכה לייעץ לך... החל האיש לחשוב אולי אוכל להקל לעצמי שמירת שבת ויו"ט, הרי ממון ודמים יגיעה ויזע ילך לטמיון... אבל התחזק בעוז ותעצומות, והכריז לא – אם הדבר אסור, לא אחלל קדושת החג עבור התעודה... וכן עשה, בחג השבועות חלקו תעודות, והוא לא הגיע...

אחר החג פנה מיד למשרד החינוך (הם הממונים על תעודות הללו) להתחנן לפני השר שלא היה יכול לבוא הואיל והיה לו חג ויו"ט, אבל לא הועיל לו במאומה, כל תחנוניו נפלו על אזנים ערלות, והם אמרו לו, לא באת... חק הוא חק, אין מה לעשות, אין לך ברירה אלא ללמוד שוב עוד שבע שנים אחרות... וקיבל האיש באהבה את גזר דינו...

מה עשה הקב"ה, אחר מחצית שנה, בימי חנוכה תשע"ח, ואז הוא זמן שהקהילה היהודית עורכת מסיבה מיוחדת בקרמלין הרוסי, הרב הראשי רבי בערל לאזאר הגיע לאותה מסיבה, וכדרכו בכל שנה נשא 'משא מרכזי', ובתוך דבריו דיבר והרחיב על מסירות נפש של החשמונאים, שהיו מעטים כנגד הרבים, וכו', והוסיף שענין 'מסירות נפש' ליהדות ממשיך אצל בני ישראל עד עצם היום הזה... ובסיום דבריו סיפר המעשה הנ"ל, ביודעי ומכירי קאמינא, באיש יהודי שהתקרב ליהדות, וכבר השקיע ממון ודמים, התייגע ימים ושנים בלימודי רפואה, ואעפ"כ הזניח את הכל עבור קדושת החג ולא בא לקחת את התעודה, הגידו נא לי, האם יש לכם מסי"נ גדולה מזו... והנה בסוף דרשתו הופיע הנשיא (כי הוא מכבד את כל הדתות) בדיוק בזמן שהרב הראשי דיבר על ענין מסירות נפש ושמע את דבר המעשה שסיפר על הרופא... אחר המסיבה קרא הנשיא לרב הראשי, ושאל אותו, מעשה זה שספרתם הוא מעשה אמיתי או 'מעשה שהיה' (כלומר לא היה)... אמר לו הרב, אכן הנני מכיר מקרוב את דבר המעשה שהרי התייעץ עמי על כל הענין, שמו כך וכך, והוא דר במקום פלוני.

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

וזה כלל גדול, כי החולך בתום, ומשים כל אורחותיו ברצון ה' מבלי להתחכם בעשיית השתדלות שלא ברצונו ית', הוא הזוכה לסייעתא דשמיא בהצלחה ולשכר טוב, לעומתו האיש המשתדל באופן האסור במחשבתו שיוכל להרוויח לעצמו - סופו שנוחל כשלון ומפסיד הרבה לעצמו.

למוצאיהם, והתמיהות עולות מאליהן, א. מפני מה האריך הכתוב וכפל בלשונו לאמור 'ואלה מסעיהם למוצאיהם' אחר שכבר נכתב בתחילה ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם, ב. מדוע שינה הכתוב בלשונו, שבתחילה נאמר 'מוצאיהם למסעיהם', ובהמשך נכתב להיפך 'מסעיהם למוצאיהם', וכבר האריכו בספה"ק בדרכים הרבה ליישב מקרא קודש זה.

מסעיהם למוצאיהם - כל 'מסע' בכדי שיצא ממנו תכלית הטוב בפרשתן (מסעי לג ב), 'ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם

ובאר הרה"ק מפיאסצנע זי"ע הי"ד בספרו 'אש קודש' (דברים שנשא ב'אש קודש' בשנות המלחמה הנוראה), כי הנה כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד, אלא שבשעת

הנשיא רשם לעצמו את הפרטים, ומיד בצאתו התקשר לשר החינוך, ופקד עליו, תיכף ומיד קרא לי לאותו איש, ואתן לו את התעודה... יצאו וחשבו חשבונו של עולם, והעלו בידם שהיה זה פעם אחת והיחידה שהמתלמד מקבל תעודה מידי הנשיא בכבודו ובעצמו (וגם שלא בזמן המיועד לכך אחת בשנה).

למעשה עלה רופא זה לארץ הקודש והתעודה עמדה לו לעזר, עד שנתמנה להיות סגן מנהל ניתוחי ראש בבית הרפואה שערי צדק בעיה"ק ירושלים. ללמדנו שאין אדם שומע לי ומפסיד - אף שהיה נראה להדיא שאין לך 'מפסיד' גדול מזה... הרי למעשה, שידד הקב"ה מערכות כדי שהלה רק ירוויח פי כמה וכמה.

פשיטא ואין צריך לומר שלא נאמרו הדברים כהתחזקות שלא לכתוב בשב"ק לצורך פרנסה, ולא נחשדו ישראל קדושים בכגון דא... אלא שני לימודים גדולים יש ללמוד מכאן. א. כשם שאותו יהודי מסר נפשו כן עלינו להתחזק שלא להקל בשום דבר לצורך פרנסה... ואין מצוות השתדלות דוחה שום איסור שבתורה... ב. הבט וראה עד היכן הדברים מגיעים, בדרך הטבע אין שום דרך שלא יפסיד, אך ה'תקצר יד ה' מלהושיע' - מחוץ לדרך הטבע... ועלינו להתחזק באמונה שלימה כיתד בל תימוט שאין אדם שומע לי ומפסיד.

ד. הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע קנה דירה וקבע עם ה'מוכר' שלקראת חג הפסח יפנה המוכר את הדירה, אולם, ברגע שה'פני מנחם' הבין מתוך רמיזה שמחמת כמה סיבות יקשה על המוכר לפנותה בטרם יכנס הפסח, מיד שלח לאמור לו שאותו הזמן שנקבע ביניהם 'לאו בדווקא' הוא, ומצידו יכול המוכר להישאר בה אפילו כחודשיים אחר הפסח. זאת ועוד, שה'פני מנחם' סילק את כל תשלומיו חודשיים לפני הזמן - לפליאת ותדהמת המוכר... לאחמ"כ הסביר לחתנו הרב אברהם דוב ליפל שעשה זאת מאחר שהבין שהמוכר דחוק וכך יוכל להכין עצמו לצאת מהדירה... אחר זמן פגש ה'פני מנחם' את המוכר ובשמחה רבה גילה את אזנו על ה'נס' שאירע לו בזכותו, דהנה כתיב (תהלים לו ז) 'שמר תם וראה ישר', והסביר אבי הרה"ק ה'אמרי אמת' שההולך בתמימות ולפנים משורת הדין הקב"ה מנחה אותו ומראה לו את הדרך הישרה, ראה נא והביטה, את הכסף שהכנתי עבור הדירה הפקדתי אצל 'סוחר' אחד... זמן קצר אחר שהוצאתי את הממון משם הפסיד הלה את כל נכסיו ועמם את כל המעות שאנשים הפקידו אצלו... ואילו לא הוצאתי אז את המעות מתחת ידו לא היה נשאר עמי אפילו פרוטה אחת... רק בזכות שהלכתי לפנים משורת הדין לעזור למי שהשעה דחוקה לו ניצלתי מהיזק אדיר כל כך (ספר ה'פני מנחם' עמוד רלד).

ה. יש שביארו כי פרשה זו ללמד יצאה על כל תהלוכות עולם, כי כל יהודי באשר הוא עובר בימי חייו מסעות ותהפוכות, ופעמים נופלים בלבו הרהורים ומחשבות - אויה לי, כזאת וכזאת עלה בחלקי מאחר שנסעתי למקום פלוני... מאחר שפגשתי באדם פלוני... מאחר שדברתי כך וכך... אילו לא הייתי נוסע ממקום שבתי אל זה המקום וכן בשאר המקרים הייתי מונע מעצמי מקרה פלוני, והרי הוא גוער בעצמו - מה ראיתי לשטות זו ליסע מהתם להכא. הרי תשובתו ב'פרשת מסעי' הכתובה כאן - רבי יהודי, אינך אלא טועה, כי אדרבה, מאחר שהבורא רצה שיקרה לך כך, על כן הביאך אל זו הדרך ההולכת למקום בו ימצאך המקרה, לא אתה הלכת בזו הדרך אלא מן השמים הוליכוך שם.

ובזה יבואר (עיי' ייטב לב) על נכון כפילות התיבות והיפוכן, 'ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה', ואלה מסעיהם למוצאיהם'. דהנה בני ישראל עברו במ"ב מסעות הללו תהפוכות שונות ומשונות, במרה היו להם מים

מרים, ואילו באילים היו להם שבעים תמרים ומים מתוקים, ובמסע אחר כלל לא היה להם מים, וכיו"ב בשאר עניינים, כל מסע ועניין שלו. ומי שאינו מאמין בהנהגת ה' ובהשגחתו הפרטית יחשוב שרק מפני שבאו למקום פלוני מצאן כך וכך - מכיוון שבאו למרה היו להם רק מים מרים, ואילו היו נמנעים מלבוא לשם היו ניצולים ממקרה זה, ועוד יחשוב, מכיוון שבאו לאילים זכו למים מתוקים, ובאמת אינו כן, אלא אדרבה, מאחר שהוצרך לקרות להם מקרה פלוני במקום פלוני הביאם ה' במסע זה. וזהו ויכתוב משה - כאן הודיע משה לבני", שכל מוצאיהם מלשון 'מקרה' [כמו שנאמר (יהושע ב כג) כל 'המוצאות' אותם] לא מחמת שנסעו אירע להם כן, אלא הכל למסעיהם על פי ה' - הקב"ה ציווה שיסעו במקום פלוני בכדי שיאירע להם כך וכך. וח"ו מלחשוב ואלה מסעיהם שמאחר שנסעו למקום פלוני, לכן למוצאיהם - מצא אותם פגע פלוני ומקרה אלמוני.

ויתבאר ביותר במשל לעבד נאמן למלכו, שציווה לו המלך ליסע למקום פלוני, ופנה העבד לנמל האניות לחזר אחר ספינה שתוליכנו למקום ההוא - לקיים מצוות המלך, אך בהגיעו לשם שמע שזה עתה יצאה הספינה לדרכה, ולא עוד, אלא שמכאן כבר לא תצא עוד ספינה למקום ייעודו, ורק למחר תצא ספינה מנמל אחר המרוחק הרבה מכאן, ומעתה עליו להיטלטל בדרכים לא דרכים עד שיגיע ליעדו, הרי שאדם זה תכאב עליו נפשו, בחשבו עתה אצטרך להיטלטל במסע מפרך ומיותר לגמרי, שהרי לא ציווה המלך כי אם להגיע למקום פלוני, ואם הייתי מזדרז היה בידי ליסע למחוז חפצי בספינה בדרך כבוד ובמנוחה. אמנם אם רק ישמע האיש שהספינה נסעה לה מהר מכאן כי כן ציווה לה המלך - ברצותו שהעבד יצטרך להיטלטל בדרך קשה ומפרכת, אזי תשמח ותגל נפשו שלא לריק יגיעתו, שהרי כל מטרת בואו הנה היה כדי למלא אחר רצון המלך, ואם רצון המלך בענין אחר שמחה היא לו למלאת אחר ציוויו (כי וודאי יש למלך איזה תכלית וסיבה לטובה בטלטול העבד בדרך הקשה), וממילא - כל טרחה וקושי בדרך הילוכו תוסיף לו שמחה על שמחתו. והנמשל מובן מאליו... וכך ביאור הכתוב, ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם - שידע האדם מדוע מצא אותו איחור הספינה וטלטול הדרכים, והוצרך לשנות מסעו - כי למסעיהם על פי ה', הקב"ה משגיח עליו בהשגחה פרטית מלעילא והוא מסדר את דרכיו ומסעותיו, ושלא יחשוב ח"ו שאלה מסעיהם - שמסעותיו להכא ולהתם, הינם רק מחמת מוצאיהם - שכך מצאוהו פגעי ומקרי העוה"ז, והם גרמו לטרוח במסעות מיותרים. ובימינו אנו נלמד למי שאיחר את הבאס (אוטובוס) או את המטוס, את הבנק או את הרופא, את העסקן או את ה'מכולת' וכיו"ב, בל יחשוב לרגע אחד כי ביש מזל (שלימזל) הוא, ואילו היה מזדרז מעט היה מספיק הכל בעתו ובזמנו - וכפי ראות עינינו שפעמים אחר 'איחור' כזה מסוכן לעמוד בד' אמותיו של זה המאחר, אלא ידע כי הכל כבר כתוב וחתום מעיקרא בשמים ממעל, וכל פסיעותיו צעדיו ומסעותיו של אדם כבר קצובים ומדודים בשמים ממעל - כפי צרכו ותיקונו של האדם לטוב לו כל הימים.

כה אמר הרה"צ רבי יצחק דוד גוטפארב זצ"ל מנקי הדעת שבירושלים, מעולם לא איחרתי את האוטובוס אלא לפעמים אירע שבאתי זמן רב לפני האוטובוס הבא לאחריו, כי אף אם באתי אפילו רגע כמימריה אחר נסיעת הבאס, או שהוא חלף ועבר על פני הרי זה רק מפני שאוטו זה לא היה מיועד עבורי...

ו. הרי לפניכם 'מכתב' שקיבלנו ככתבו וכלשונו, לפני כמה שנים (בערך חמש שנים) נפטרה בת הרב קופשיץ מרמת שלמה בפתאומיות בעודה נערה (הלכה לישון ולא קמה), וב'שבעה' הגיעו רבים לנחם וגם אנוכי הגעתי. וסיפרו שם סיפורים נפלאים על יראת שמים מיוחדת ודרגות ברוחניות, ודבר אחד ששמעתי שם שינה אצלי את החיים לגמרי. אבי הנערה להבדבחל"ח הגאון שליט"א דייק בלשון הגמ' (ברכות ס:) 'לעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד', וכן נכתב בלשון זה ממש בשו"ע (סי' ר"ל ס"ה), שלא נאמר 'יהא אדם רגיל לחשוב' או 'יהא אדם רגיל להאמין', אלא 'יהא אדם רגיל לומר', והרי זה בא ללמד, שאפילו אם אינו אווז בדרגת האמונה בזה שהכל לטב עביד, מכל מקום יאמר כן בפיו, ואמירה זו לבסוף גם תגרום שיכנסו הדברים אל לבו, וראייה לדבר ממה שה'שולחן ערוך' כתב זאת בהלכות ברכות, והרי ש'אמירה' זו שייכת לענין ברכות ולא רק לענייני אמונה. וסיפרו שם בניחום אבלים שנמצא רשום בפנקסה שקיבלה ע"ע לקיים כן ולומר בכל דבר לשון זו כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, אפילו כשקשה להאמין ולחשוב כן.

ונכנסו הדברים לאוזני ולליבי, ואמרתי אקיימנו בל"נ, שהרי הוא מעשה קל ופריו רב, ואין דורשים בו מהאדם אלא אמירה בעלמא, קרוב אליך הדבר מאוד בפין לעשותו, והוא מוזכר בשו"ע להלכה.

ואני זוכר איך מיד אח"כ הפסדתי את האוטובוס, ושיננתי לעצמי חזור ושנן 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד', ומיד אח"כ ראיתי איך גם זו לטובה שהגיע אוטובוס אחר וכו', ומעשים שבכל יום כן. הנני עומד כבר כמה שנים

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

ה', אכן בעת מסעיהם עדיין לא ידעו מהו ה'למוצאיהם', על כן נקט הכתוב בלשונו ואלה מסעיהם למוצאיהם, שקודם היה המסע ורק אח"כ התגלה להם מהו ה'למוצאיהם'.

ה'הסתר' עצמו אין אדם יודע מה הטובה הנגזרת בדבר, ורק לאחר מכן מתברר לו גודל החסד והרחמים (פעמים ש'לאחר מכן' היינו עבדו זמן מה, ופעמים היינו רק לאחר בואו לעולם העליון - כי עדיין לא 'נמר' הדבר...).

ובאמת עניין זה הוא 'נבואה הנצרכת לדורות', שכבר נודע מאמרו של מרן הבעש"ט הקדוש ז"ע (הובא בדגל מחנה אפרים בפרשתן) שכל אדם עובר במשך ימי חייו את כל מ"ב המסעות, ופעמים הרבה שעומד האדם ותמה מדוע באתי לידי 'מסע' זה... איזו תכלית יש לי בכל אלו ה'מסעות' והטלטולים השונים בנזף ובנפש, וכי לא היה עדיף ש'אחנה במקום אחד' על מי מנוחות, אכן תשובתו היא - עוד יבוא הזמן ויתברר כיצד היה הכל לטובה, ובעיניך תראה את מוצאיהם למסעיהם. על כן, מתחילה יתאזר באמונה בבורא עולם שכל המסעות הם על פי ה', וגם בשעת הנסיון כשהוא עומד בפרשת 'מסעי', יקבל עליו את הדין מתוך התחזקות באמונה שהכל לטובה ויתאזר בסבלנות שעוד יראה את ה'למוצאיהם' והתכלית שבדבר, ובכך תשקוט נפשו ותנוח סערת רוחו.

ובך היה במ"ב המסעות של בני ישראל מעת שיצאו ממצרים עד בואם אל ארץ נושבת - ארץ ישראל, שכולם היו בתכלית אחת לגלות מלכות ה' בעולמו, ובכלל זה כל טלטולי הדרך וכל הקשיים שהיו מנת חלקם, הן ב'פי החירות' כשמצרים רדפו אחריהם, הן ב'מרה' שלא היה להם מים לשתות, וכיו"ב בשאר המסעות. והנה, בשעת המסעות עצמן לא ידעו ולא הבינו מה זאת עשה להם אלוקים, ורק לאחר שעברו כל אותם התלאות אז הוברר בידם עומק הכוונה העליונה, והיאך כל הנהגתו ית' היתה בכדי להביאם לתכלית הטובה. ובוה יתבאר היטב לשון הכתוב ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם, 'מוצאיהם' היינו תכלית המסע, והיינו שבשעה שכתב משה את כל מ"ב המסעות כבר ידעו את ה'מוצאיהם', כלומר התכלית שיצא מכל אותם למסעיהם, שהכל היה רק על פי

אח"כ, ואפשר לומר שקבלה זו שינתה את החיים לגמרי לטובה, והתועלת של זה כפולה, א. כשמורגל אדם לומר כן הרי הוא גם חושב כן, ב. הרגיל לומר כן רואה סייעתא דשמיא עצומה (ואפשר לומר, שכמעט כל פעם כשאומרים כן זוכים לראות בחוש, וכבר כמה פעמים קרה בכמה מצבים ששכחתי לומר, ומיד כשנזכרתי ואמרתי כן הסתדרו הדברים) והדבר פשוט שככל שנאחזים יותר בבטחון בקב"ה שהוא עושה הכל ולטובה זוכים יותר לראות את ישועת ה' וחסדיו.

וכבר איתא כן להדיא בספה"ק 'תולדות יעקב יוסף' (פרשת ויחי) שכתב וז"ל ממעשה דנחום נלמד וכו' שהכל תלוי במקבל, שאם מקבל לאותו דבר שאירע לו לטובה, נעשה באמת טובה מיד.

וכן הוא במהר"ל (נתיב הבטחון א) וז"ל, ולפיכך אמר ר' עקיבא כל מה דעביד רחמנא לטב, כלומר כי הוא בוטח בה' כי מה שנעשה לו לטב עביד ומחמת בטחונו בו ית' נעשה לו הדבר ההוא לטובה מדבר שהיה נראה רע, עכ"ל, והרי להדיא בדבריו שהסיבה שנהפך לו לטובה הוא מחמת שאמר כן ובטח בחסדי השי"ת.

ז. רמז נאה שמעתי מאיש יקר ונבון שליט"א, שהנה נדפס בסוף הפרשה מניין הפסוקים שהוא קל"ב וסימנך 'מחלה חולה' (ורמזו על 'מחלה' מבנות צלפחד שנזכרת בסוף הפרשה), והקשה הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי זצוק"ל בספרו 'טעמא דקרא', מדוע נקט סימן שהוא לשון רע, מחלה, חולה... וכי לא היה יכול למצוא סימן טוב, ומה עוד שהרי עומדים אנו בסיום ספר במדבר, וכלל נקוט בידנו שאין מסיימים בדבר רע, ומבאר הגר"ח זצ"ל, כי 'חולה' אין הכוונה מלשון חולי אלא מלשון מחול - עיגול וריקוד, על דרך שאמרו (תענית כו:) 'יוצאות וחולות בכרמים', והכוונה היא על דרך האמור בסוף הפרשה (לו יא) 'ותהיינה מחלה תרצה וחגלה ומלכה ונועה בנות צלפחד לבני דודיהן לנשים', ובשעה זו היתה מחלה 'חולה' במחול בשמחת נישואיה... וממילא אין כאן סימן רע אלא הוא סימן טוב... ומעתה יש להוסיף על כל מחלה וחולה רח"ל, שעוד יבוא הזמן ויתברר כיצד הכל הוא לטובה, ובאמת לא היה כאן מחלה וחולה מלשון צער אלא מלשון שמחה ומחול, ונהלל שמו ב'מחול' כשעין בעין נזכה לראות כיצד היתה ה'מחלה' רק לטובה ולברכה... ח. ואמונה זו גופא תמשיך עליו רחמים וחסדים, וכאמור בפרשתן (מטות ל ב), 'וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר ציווה ה'', וביאר הרה"ק מחמעלניק ז"ע (הובא בארץ החיים להגר"ח ליבערזאהאן מערכת אות א) כאן למדנו, שבשעה שרואה אדם מישראל שדרך הצלחתו נוטה למטה (מטות' מל' נוטה, וגם רומז למי שיורד 'מטה מטה')

ה'. כמאמר ר' אחאי בר יאשיה (מסכת כלה פ"ב) 'כל המפנה עצמו מן העבירה ולא עשאה, אפילו הוא ישראל ראוי להעלות עולה ככהן גדול על גבי המזבח, והיה הדבר לזכרון - היינו שעצם המניעה מהעבירה תעמוד לזכרון לפני ה'.

ובתרגום יונתן (פסוק ג) איתא, 'ובכל דא חס לן למתלי עינן בן, ולא אסתכלון בחדא מנהון, דלא למחייבא בחדא מנהון ולא נמות במיתותא דמיתותא בה רשיעיא לעלמא דאתי, ודא יידבר לן ליום דינא רבא למכפרא על נפשתן קדם ה'.' פירוש שנוהרו מלהביט בהם אפילו בהבטה בעלמא, בכדי שלא יתחייבו מיתה, וזהירות זאת תעמוד להם לזכרון ולזכות ביום הדין הגדול והנורא, לכפר להם על כל עוונותיהם'.

לזכרון לפני ה' - מעלת שמירת הקדושה ובפרט שמירת העיניים

בפרשתן (מטות לא נד), 'ויביאו אותו אל אהל מועד וזכרון לבני ישראל לפני ה', הקשה ה'אור החיים' הק', מדוע הפסיק וכתב וזכרון לבני ישראל בין תיבות אהל מועד לתיבות לפני ה', ומלשון זה נראה שבנ"י הם לפני ה', ובאמת ה'אהל מועד' הוא אשר לפני ה'.

ומתרג' האוה"ח, עפ"י דברי חז"ל (שהש"ר על הפסוק 'שיניך כעדר הקצובות', שה"ש ד ב) שבמלחמה זו היו טחין רפש ופיט על פניהם כדי שלא יסתכלו בעבירה, לכן סמך מאמר 'לפני ה' למאמרו 'לבני ישראל'. כי אכן, בני ישראל אלו ראויים להיות לפני

לא יזעף לבו ולא יאבד אמונתו בה', אלא יקבל את הכל באהבה ושמחה, ויאמר זה הדבר אשר ציווה ה' - כך גזרה חכמתו יתב"ש, וידע נאמנה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ויברך על הרעה מעין הטובה בשמחה. ומסיים הרה"ק מחמעלניק זי"ע וכאשר יעשה כן אני מבטיחו שיעלה על במתי ההצלחה אי"ה (יש שביארו, 'ראשי המטות', מלשון נטיה', וכלומר ש'ראשי המטות' הא גופא הדבר אשר ציווה ה', כי התכלית הוא להטות ולכופף עצמו 'א בייג' מתוך הכנעה אל הקב"ה).

מן הבאר

אמרו בעלי הרמז לרמז בסמיכות פרשת מטות למסעי, לומר לך, כל המטה עצמו ונכנע למוצאות אותו - להנהגת ה' עמו, אזי מסעי - כדאמרי אינשי פלוני 'אלעס פארט איהם גלאט' (כל חייו מתנהלים לו למישרין כמי שנוסע על כביש ודרך סלולה וחלקה).

מסופר על הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע שפעם אחת בעת אשר נכנס למונית (טעקסי) והוצרך לכופף עצמו שיוכל להיכנס לתוך הרכב (כך הוא מכורח המציאות) נענה ואמר, הביטו וראו, אם ברצון האדם להמשיך בדרכו עליו לכופף הראש תחילה בכדי שיוכל להיכנס, ואם יישאר על מעמדו בקומה זקופה - לעולם לא יגיע למקומו הנרצה. וללמד על הכלל כולו יצא, כל אחד ואחד בעניינו, אם ברצונו לעבור את חייו בשלום ושלוה השקט ובטח, עליו לכופף עצמו, ואז יוכל 'ליסע' בשלום, אך אם יעמוד על שלו ימצאוהו צער ומכאוב על כל צעד ושעל.

י. והזהירות מחטא הצילה אותם אף בגשמיות - שלא נהרג אחד מהם במלחמה, וכמו שכתב 'רבינו בחיי' (ד"ה עבדך) וז"ל. זה היה פלא עצום, ומהניסים הגדולים שאירעו להם לישראל אירע להם כאן במלחמת מדין, שהיו (המדינים) עם רב כחול אשר על שפת הים, והרגו ישראל מהם, ושבנו מהם אלפים ורבבות, והכתוב מעיד שלא חסר מישראל אחד במלחמה, זהו שאמר (פסוק מט) 'ולא נפקד ממנו איש', והנס הגדול הזה (אירע להם) לפי שהיו שלמים בזכות, והוא שדרשו חז"ל (שבת סד). 'ולא נפקד ממנו איש - לדבר עבירה'.

הט אונק' למה שאמר הרה"ק 'השרף' מסטרעליסק זי"ע השומר עיניו יחיו בניו, ויגדלם בלא צער, ויציל אותם על ידי זה ממקרי הזמן (אמרי קדוש עמ' קא), ומי אינו נזקק ל'סגולה' כזו לשמירה על בניו ולהצילם מכל צרה וצוקה... וכבר ביאר ה'אבן עזרא' ע"ה על הפסוק (תהלים קיט לו) 'העבר עיני מראות שווא בדרכיך חייני', שלכן כתב הפסוק אחר 'העבר עיני - בדרכיך חייני' כי חיי האדם יאריכו אם לא ילך אחר עיניו.

וכן כתב בספר 'חסידיים' (תצה) ועוד זכות ושכר גדול יש לו (לשומר עיניו)... כל דבר צער שהאדם סובל באותו ענין עושים טובה לזרעו שנא' יראה זרע יאריך ימים וכתוב אשרי בניו אחריו.

הבהמה מן הבקר ומן הצאן - אותם קרבנות שאדם מקריב מבהמותיו עליהם נאמר תקריבו את קרבנכם - קרבן זה נקרא על שם האדם שזהו קרבנו שלו. והכי נמי, כיוון שבני ישראל שמרו עצמם מלחטוא א"כ נחשב כאילו הקריבו את יצרם כקרבן תודה (ולא הוצרכו אלא קרבן על הרהור העבירה, ותו לא מיד), וזהו אומרו 'ונקרב את קרבן ה' שהקריבו את עצמם כקרבן לפני ה' בשמירת עצמם מן היצר".

בפרשתן (מטות לב א), 'ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד'... ובסוף הענין כתיב (שם לג) 'ויתן להם משה לבני גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה בן

מוסיף הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה עבדיך נשאו) לבאר כי כ"כ גדלה מעלתם של שבי המלחמה, כאילו הקריבו עצמן קרבן לשם ה'. וז"ל. לא היו צריכים להקריב קרבן תודה על חסדו ונפלאותיו עמהם שהצילם במלחמה מידי חרב, כי אין לך קרבן תודה יותר מהקרבת האיש את עצמו לה', כמו שדרשו על הפסוק (תהלים נ כג) 'זובח תודה יכבדני' - ודרשו בגמרא (סנהדרין מג:): דקאי על הזובח את יצרו ומתוודה עליו. והנה כתוב (ויקרא א ב) 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה', מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם'. והיינו, אדם כי יקריב 'מכם' באם האדם מקריב מעצמו ומרצונותיו להקב"ה, הרי הוא 'קרבן לה', אך 'מן

מין הבאר

כתב הגה"ק החיד"א (יוסף תהלות), על הפסוק (תהלים קא ד) 'גבה עיניים ורחב לבב אותו לא אוכל', כי הנה ידוע מה שאמרו חז"ל (תענית טו). על הא דכתיב (מלאכי ג י) 'ובחנוני נא בזאת', שהקב"ה אומר שניתן לבחנו כביכול - כי כל הנותן צדקה ומעשר מתעשר, והרי יש כאלו שנותנים צדקה ומעשר, והיכן הממון הרב (המיליונים) שהם אמורים לקבל... אלא ביאורו, שאכן מן השמים נותנים להם שפע רב ועצום עד מאד אלא שיש להם חורים בכיסם, וכל מה שנכנס נופל ונאבד, ומה הם החורים - מה שאינם משמרים עצמם בקדושה וטהרה, כי פגם העיניים וכו' מאבד מהאדם את השפע... ומעתה מבאר החיד"א, אם האדם הוא 'גבה עיניים' - שאינו משמר את עיניו, אזי אף אם הוא 'רחב לבב' - שמחלק כהוגן צדקה ומעשר, 'אותו לא אוכל' - אי אפשר ששאר בידו שפע טוב.

יא. והנה נאמר (לא נ) 'ונקרב את קרבן ה'... לכפר על נפשותינו לפני ה'', ובגמ' (שבת סד.) 'אמרו אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרהור עבירה לא יצאנו', הקשה הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע אם אכן נכשלו בהרהורים מדוע המתינו עד עתה, ולא אמרו זאת מיד בשובם מן המלחמה. אלא, כי בתחילה היה נדמה להם שאין זה חטא כלל, כי מה בכך שהרהרו בלבם הרי לא בא הדבר לידי מעשה, אך לאחר שנאמרה פרשת הגעלת כלים - לטהרם מידי בליעת איסור, הבינו בעצמם שבליעה נחשבת כ'בעין', א"כ, אף עליהם לשוב ולבער מקרבם את הרהורי העבירה, ולטהר עצמם מבליעת האיסור בנפשם (ליקוטי הרי"ם בפרשת ד"ה עבדך).

והנה נפסק בשו"ע (או"ח סי' פה ס"ב) שאסור להרהר בדברי תורה בבית הכסא ובבית המרחץ ובמקום הטינופת, וכתב הבאר היטב 'אם נכנס בלבו הרהור עבירה מותר להרהר שם בדברי תורה דהוי לאפרושי מאיסורא', ולכאורה צריך ביאור מדוע הותר לעבור על איסור הרהור בד"ת שם מפני האיסור שלא ירהר, וכי נדחה איסור מפני איסור, אלא יש מקום לומר, שאם ירהר בעבירה הוא עצמו נהיה מקום מטונף, עד שכל הדברי-תורה שיהרהר בהם לאחמ"כ ייחשבו לו כמהרהר בד"ת במקום ה... ועל כן שפיר הותר לו לחשוב במקום זה בדברי תורה כדי להציל את עצמו וכל מהותו.

כתב הגה"ק החיד"א זי"ע (דבש לפי, מערכת ה אות ד) שלימוד מסכת מכות מועיל להינצל מהרהורים רעים, וסימן לדבר כי 'מכות' בגימטריא 'הרהורים' (466). ואילו הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע היה אומר שסגולה למחשבות רעות ללמוד פרשת 'הגעלת כלים'. ויתכן הטעם בזה עפ"י דברי החידושי הרי"ם הנ"ל, ש'הגעלת כלים' ו'הרהורים רעים' עניינם אחד - להוציא את בליעת האיסור...

מעשה בבחור שנכנס אל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע וקבל בפניו על מחשבות הטורדות אותו, אמר לו הרה"ק שסגולה כנגד מחשבות ללמוד בכל יום ב' דיבורים של המהרש"א. אחר זמן אמר הבחור שעצה זו צחצחה לו את מוחו (בדרך אגב נוסף, שבכדי ללמוד מהרש"א יש ללמוד תחילה את דברי הגמרא... ואין סגולה כתורה ואין שמירה כתורה).

יוסף את ממלכת וכו', וכל הרוואה יתמה תמיהה רבתי, מדוע נתן משה רבינו את ממלכת האמורי ועוג מלך הבשן גם ל'חצי שבט המנשה', והרי רק בני גד וראובן באו לבקש שברצונם להישאר בחו"ל ואילו שבט מנשה לא באו לבקש מאומה. ומבאר ה'צורר המור' (בפרשת) כי אין לבני ישראל קיום והעמדה רק ע"י שמירת הקדושה מידת 'יוסף' צדיק יסוד העולם, ולכן לא יתכן להשאיר את בני גד וראובן לבדם ללא שישבו אתם יחד לכה"פ חלק מצאצאי יוסף הצדיק הלא המה חצי שבט המנשה².

והנה, עומדים אנו בימי 'בין המצרים', ימי האבלות על חורבן הבית שאירע בימים אלו, והזמן גרמא לבנות 'בית מדור לשכינה' בקרבנו, וכמו שנאמר (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ודרשו 'בתוכו' לא נאמר אלא 'בתוכם', בתוך כל אחד ואחד³, ועי"ז נזכה לבניין בית מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו⁴.

נוראות מצינו בדברי ה'חתם סופר' (בלק ד"ה במסורה) המביא שג' פעמים מצינו בכתבי הקודש תיבת 'האמנם'. א. 'האמנם לא אוכל כבודך' (לעיל כב לו). ב.

יב. נוראות מצינו בש"ך עה"ת (מטות, ד"ה ומקנה רב) לבאר את טעם הדבר מדוע לא רצו בני גד ובני ראובן לעלות עם יתר עם הקודש אל עבר הארץ הטובה והרחבה, אלא מאחר והם היו 'בדגל' אחד עם מחנה שבט שמעון (כי כך היה סדר הדגלים, שבדגל בני גד היו מטה ראובן ומטה שמעון), ולאחר שחטא זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני, שוב לא רצו בני גד ובני ראובן להיות בכפיפה אחת עם 'חברים רעים' – כי חששו שמא אף בארץ ישראל יעלה חלקם להיות יחד עם בני שמעון, לכן העדיפו להשאר בחוץ לארץ עם 'חברים טובים' מאשר בארץ ישראל עם חברים שאינם טובים.

יג. וכך יש להעמיס בלשון הזמר 'י-ה רבון' למקדשך תוב ולקודש קודשין, שכפי פשוטו, הבקשה היא שישוב הקב"ה ויבנה בית מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו כי מחכים אנחנו לך. אך ניתן להעמיס בכוונתו שהקב"ה עומד ומבקש מאת כל יהודי באשר הוא - למקדשך תוב ולקודש קודשין – אנא, שוב תשוב למקדשך, זכור נא ימים מקדם, עת נשמתך היתה זכה ומצוחצחת, וכביכול היית מקום 'משכן' לשכינה הקדושה, וכמו שכתב ה'אור החיים' הק' על הפסוק (ויקרא כו יא) 'ונתתי משכני בתוכם', וז"ל, ע"ד אומרו (תהילים עו ט) 'אהל שכן באדם', שעיקר משכנו יתברך הוא תוך נשמות עם קדושו.

כיו"ב איתא ב'מסילת ישרים' (פכ"ו) על האיש המתקדש ביותר ש'הוא עצמו נחשב כמשכן כמקדש וכמזבח, ומעתה המאכל שהם אוכלים הוא כקרבן שעולה על גבי האישים'. עתה אנא, שוב למקדשך, הפוך את לבך ל'קודש קדשים' ותזכה להשראת הקב"ה בקרבך.

יד. בדרך הרמז פירשו בלשון הכתוב (ירמיה לא טו-טז) 'כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה וגו' וישבו בנים לגבולם', ולכאורה נראה משמעות הלשון 'ושבו בנים' שהם ישובו מעצמם, והרי אי אפשר לומר כן, כי א"א להם להשיב את עצמם אם לא שהקב"ה ישיבם, ואם כן היה צריך לומר 'והשבתי בנים', ומדוע נקט לשון 'ושבו', גם יש לדקדק מדוע אמר 'לגבולם' ולא 'למקומם', אלא רמז יש בדבר, כי כה אמר הקב"ה 'מנעי קולך מבכי', אין צורך בבכי ובדמעה להשיב שבות עמי כבראשונה ולבניין בית מקדשנו, אלא הדבר תלוי ב'ושבו בנים לגבולם' אם הבנים ישובו ל'גבולות' השומרים אותם בתוככי הקדושה, אז תשוב השכינה הק' לשרות בישראל, ויתחדשו ימינו כקדם.

שמעתי מחכם אחד לרמז כזאת בדרך רמז ומליצה, דהנה 'ציון' בגי' 'יוסף' כידוע, ובהתחנן האדם לבוראו - ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך כי מחכים אנחנו לך, משיבו השי"ת, 'מתי תמלוך בציון' - היינו מתי תשלוט על מידת יוסף הצדיק, כי אז תחזינה עיניך בקרוב ממש בשוב ה' לציון ברחמים.

סיפר הגרא"ד פרידמאן זצ"ל, נוהג היה הגה"ק רבי יהודה'לע מדז'יקוב זי"ע לפזם ולנגן ניגוני התעוררות בעת רעוא דרעוין בין אמירת 'מזמור לדוד' – כי מנהגו היה כרבים הנוהגים לומר מזמור זה ג' פעמים, פ"א החל מפזם לעצמו 'ועינינו תראינה מלכותך' כשהוא אחוז שרעפי קודש, ואש להבת העולה מאליה יותר ויותר, והיו הכל בטוחים כי הוא 'מרעיש עולמות' לביאת הגאולה, אלא שבגמרו לפזם, נענה באש קודש, ואמר, 'ועינינו תראינה' - שהעיניים יכירו ויבינו ב'מלכותך' - שהקב"ה הוא מלכם (על העיניים), הוא ה'בעלים' על עינינו ואינם כלל שלנו, על כן עלינו להיזהר ולהישמר לעשות בהם רק רצון בעליהם ולא כרצוננו ח"ו.

הפוסע פסיעה אחת מתחייב בנפשו, קל וחומר להולך לדבר מצוה שזוכה לו ולדורותיו. כתב הר"ק החידושי הר"ם ז"ע (הובא בליקוטי הר"ם) מכאן נראה חיזוק גדול, שהרי מידה טובה מרובה (סוטה יא.) - אדם שמשכים בכל יום ללמוד ולהתפלל - וודאי שיוכל לפעול הרבה בכל פסיעה...^{טו}

בי אין פסיעה בעבודת ה' ההולכת לריק, ואפילו אם עשה רק 'פסיעה קטנה' - השכמה אחת בבוקר, וכיו"ב, כבר עשה בזה נחת רוח מרובה להשי"ת, ושכרו רב, כי לא הרי מסע רוחני כמסע גשמי, כי בגשמי - הנוסע למקום כלשהו ולבסוף לא השיג מאומה שם, נראה שכל נסיעתו הייתה להבל ולריק, שהרי לא בא לידי תכליתו, אבל ברוחניות אינו כן, אלא כל פסיעה שפסע אף אם לא הצליח להעפיל אל ראש הפסגה גורם בזה רושם גדול בשמי השמים, ופסיעה זו גופא היא תכלית בפני עצמה, כי סוף דבר שיוגיע עי"ז לתכליתו.^{טז}

ולעולם לא יתייאש, וכמו שכתב הר"ק ה'שפת אמת' ז"ע (תרמ"ז ד"ה תלה) שבמספר מ"ב המסעות האמורות בפרשתן, נמנו גם המסעות שבהם

'האמנם אלם צדק תדברון' (תהלים נח ב). ג. 'האמנם יֵשֶׁב אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עַל הָאָרֶץ' (דב"ה ב' ו יח). ומבאר שיש שייכות וקשר בין כל ג' פסוקים אלו, בזה"ל, כי הקב"ה מתרעם על האדם שהפסיד לעצמו הכבוד הגדול הזה להיות משכן ה' בתוכו רק בטומאת שפתיו. וזהו האמנם לא אוכל כדרך בתמיה, וכי קטן הוא הכבוד הזה האמנם יֵשֶׁב אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עַל הָאָרֶץ, רק האמנם אלם (וכמו ש) אמרו חז"ל (חולין פט.) מה אומנותו של אדם בעולם הזה יעשה עצמו כאילם, יכול אפילו לדברי תורה תלמוד לומר צדק תדברון, עכ"ל. והרי שיכול האדם לזכות ל'כבוד הגדול' שיהיה משכן ה' בתוכו אלא שטומאת שפתיו מרחקת ממנו השראת השכינה. וכמה גדול הכאב והצער עד שאבינו שבשמים 'מתרעם' למה עזבתני... ולמה לא רצית שאשכון בתוכך...

פסיעה קטנה - במלחמת היצר כל מסע קטן אינו לריק בפרשתן (מסעי לה כו), 'ואם יֵצֵא יֵצֵא הַרוּצָח אֶת גְּבוּל עִיר מִקְלָטוֹ, וּבִמְדָּרֶשׁ (ילקו"ש תשפח) אפילו פסיעה אחת, אמר ראב"ע ומה אם לענין פורענות

ויש להוסיף עוד על פי האמור, שכאשר 'עינינו תראינה מלכותך' ויזכור להמליך את הקב"ה על עיניו מראות ברע הרי בזה ממשיך השראת השכינה על עצמו עד ש'עינינו תראינה מלכותך'...

טו. ולפי דרכנו יאמר, אם בפסיעה אחת מתחייב הרוצח מיתה, מידה טובה מרובה כמה זוכה האדם ב'פסיעה אחת' לטוב, בקפיצה אחת מהמיטה, בבריחה אחת מן העבירה או בריצה אחת לדבר מצווה... בעצימת העין מהביט ברע אפילו פעם אחת לרגע אחד... בשבירת מידה רעה אפילו פ"א, בחסימת הפה מלענות לרעהו.

טז. הנה התורה מנתה מ"ב מסעות ממצרים לארץ ישראל, והרי במ"א מסעות מתוך מ"ב הללו לא הגיעו לארץ ישראל - מחוז חפצם, ואפילו הכי הרי זה נחשב כ'מסע', ומדוע, בע"כ תאמר, כי כל פסיעה ופסיעה נחשבת כ'מסע', ולבסוף יגיע אל 'ארץ ישראל'...

יז. בפרשתן (מטות לא ב), 'נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמיק'. מכאן למדנו חיזוק גדול לאותם שמתגבר עליהם יצרם ביותר ונראה להם שהנסיונות רבו למעלה ראש, עד שאין בכוחם לעמוד בהם, ותקצר נפשם מעגמת הנפש, אך טעות גדולה היא בידם, כי זה כלל גדול שאין הקב"ה מנסה את האדם אלא אם כן יכול לעמוד בו, וככל שיגדל קושי הנסיון כך ישלח לו הקב"ה עזרו מקודש ויתן לו כוחות גדולים ועצומים זה כנגד זה, כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו. וזהו שאמר הכתוב שרק לאחר נקמת ה' במדין יאסף משה אל עמיו, כי באותו הזמן עמד בלעם הרשע על ישראל בכדי להחטיאם, ואי אפשר תהא 'קליפה' זו בעולם אלא אם כן יש אותו כח בצד הקדושה כנגדה, וה'זה לעומת זה' של בלעם היה משה רבינו, על כן רק לאחר שתנקום נקמת בני ישראל וימות בלעם אזי יכול משה להסתלק מן העולם, אולם כל זמן שבלעם חי אף משה רבינו מוכרח לחיות. וכך מבואר גם במה דאיתא בגמ' (חגיגה ה:) 'כי קא ניחא נפשיה דרבי יהושע בן חנניה אמרו ליה רבנן מאי תיהוי עלן מאפיקורוסין [- שרבי יהושע בן חנניה בחכמתו היה מסלק טענות הכופרים ומנצח אותם בוויכוחים שנערכו ביניהם בקביעות], אמר להם, אבדה עצה מבנים נסרחה חכמתם (ירמיה מט ז), כיון שאבדה עצה מבנים נסרחה חכמתן של אומות העולם'. כי לא יתכן שתגבר כח הטומאה וינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים, ולא תהא כזאת בישראל שיהא חכמה באומות העולם כשארין מי בישראל שיעמוד כנגדם, על כן אם אבדה עצה מבנים מיד תיסרח חכמתם של הגויים. וכך גם הוא בכל מלחמות היצר, אם הוא מתגבר הרי זה סימן ואות שיש כח גם לצד הקדושה לעמוד מפניו.

הייתה ירידה לבני ישראל, וכלשון המדרש (רבה כג' א) לעם ה', כי כל עובר ה' לא יפול לבו עליו מכל המובא ברש"י בתחילת הפרשה 'כאן חששת את הנפילות שיש לו, כי כך הוא המידה להיות עולה ראשך... וז"ל השפ"א. ונכתבו כל המסעות - להודיע ויורד"י. ומכל מנוחה שהשיגו אחר איזה מלחמה התחיל

וכך רמז לה המשך חכמה' בספרו 'אור שמח' על דברי הרמב"ם (הלכות רוצח, פ"ז ה"ח) וז"ל, הגולה אינו יוצא מעיר מקלטו לעולם... ואפילו כל ישראל צריכין לתשועתו אינו יוצא משם לעולם עד מות הכהן הגדול, ולכאורה תמיהה רבתי יש בזה, והרי 'פיקוח נפש דוחה כל התורה כולה', מדוע לא יכריזו ב"ד איסור גמור על 'גואל הדם' שאסור לו להרוג את הרוצח בשגגה, וממילא יוכל זה האיש להציל את ישראל הצריכין לתשועתו, אלא ביאור הדבר, שהרי אמרה תורה (דברים יט ו) 'פן ירדוף גואל הדם אחרי הרוצח, כי יחם לבבו והשיגו כי ירבה הדרך והכהו נפש', והיינו שמצד טבעו לא יוכל גואל הדם לעצור בעצמו מלנקום נקמת דם קרובו, ומכיוון שהבורא יודע חמימות הלב שיש לקרוב של הנרצח ולא יוכלו ב"ד להזהירו שלא יהרוג את הרוצח, לכן אין הרוצח יוצא מעיר מקלטו. והוא לימוד גדול בדרך התורה, שהבורא יתברך בוחן ויודע הרגשותיהם של בני אדם, ומה שא"א לאדם להתגבר נגד רצון מסוים [כמו חמימות הלב של הגואל הדם כאן] לא יעמידוהו מן השמים כנגד זה. ומכאן יש ללמוד לכל נסיון שבא לו לאדם שוודאי יש בכוחותיו להתגבר על יצרו ולעמוד בנסיון, שאם לא כן אזי לא היו מביאים אותו מהשמים לידי נסיון זה. יח. משל למה הדבר דומה, כי הנה נתחדש בימינו אנו, אשר הרוצה לייפות את חצר ביתו וכיו"ב על ידי שיגדל שם 'דשא', שאינו צריך לטרוח ולעמול בשתילת מיני דשאים ולהשקותם עד שיצמחו לגובה, אלא ניתן לקנות 'דשא סינטטי' (Synthetic Grass), והוא עשוי ממין גומי בצורת דשא, ירוק ורענן כגן רטוב... ולכשתרצה לדעת האם הדשא שלפניך הוא 'אמיתי' או 'מזויף' יהא כלל זה נקוט בידך, אם כולו 'חי' ירוק ורענן ואין כאן שום עשב שנבל הרי זה מוכיח בעליל שאינו אלא 'סינטטי'... אולם אם תמצא פה ושם שהדשא הוא צהוב או חום, וכן ישנם מקומות בהם הדשא כמוש ונבול או לא צמח בהם כלל דשא - בוודאי זהו צומח מן האדמה ממש. וכך על דרך זה ממש לענין מציאות האדם, מי שיש בו עליות וירידות, 'כתמים' פה ושם, 'צבעים' וגוונים שונים סימן שאכן אדם חי הוא... אך אם יראה בפניך אדם מושלם בתכלית הרי זה טעון בדיקה...

מין הבאר

סיפר הרה"ח רבי שלום אליעזר פרענקל (מובא בזקניק ויאמרו לך), בסוף ימיו של הרה"ק רבי יענקל'ה מפשעווארסק זי"ע היה חלוש מאד, פעם אחת ב'תשעה באב' אחר הצהריים (ועודו בתעניתו) התקשר לבית הרבי איש מכובד, וביקש לדבר עם הרבי, אמרו לו מבית הרבי, הרבי חלוש, הוא שרוי בתענית כדת היום, ושאר תירוצים, ולא הועיל כי הלה התעקש ודרש תנו את הטלפון לרבי, יש לי דבר נחוץ לשאול אותו כי הענין גובל ממש ב'פיקוח נפש' גמור, אמרו לו הרבי נם על משכבו, אמר האיש, נו, העירו נא את הרבי, ואמרו לו איש פלוני רוצה לדבר עם הרבי, כי בפיקוח נפש מדובר.

בלית ברירה עשו כן, העירו את הרבי, והרבי לקח הטלפון, ואמר, יא (כן)... אמר האיש, רציתי לשאול את הרבי, הואיל והרופא אמר לי שרק אם אני מרגיש שיש לי 'יכולת' לצום אגמור את התענית, ואם לאו אסור לי להשלים את התענית, ועתה נפשי בשאלתי, מה עלי לעשות, אמר לו הרבי, עשה כצווי הרופא, ובזה תמה שיחתם. ויחר הדבר לגבאי וחמתו בערה בו, וכי לזה הטריח את הרבי החלוש, הזקן, להעירו משנתו ועוד בעיצומו של תענית, אמר לו הרבי, אינני כועס כלל על היהודי הלזה, גם אני שרוי ברוגז על הגבאי שהעיר אותי, כי הנני יודע שמשמים רצו לנסות את ה'מידות' של יענקל'ה לייזער (שמו של הרבי) - אם יכעס אם לאו, וממילא אינכם אשמים, כי לא לכם התכוונו, התכוונו רק אלי. והיינו שזכר בעת הנסיון שאין זה 'שגעון' של היהודי הלזה, אלא אדרבה הקב"ה הכניס שגעון בקרב איש מכובד כדי לנסות אותו...

נסמך לזה עוד מעשה ב'עסקן' שביקשו ממנו שיכניס ראשו ורובו לאיזה 'מקרה' קשה, לעמוד לסייע ליהודי בצרתו ל"ע, והיה הדבר קשה עליו, ושאל את הרה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל, וכי הנני הקרבן לטפל ב'תיק' זה... נענה לו ר' אשר ואמר, לא אתה ה'קרבן', אלא אתה צריך 'תיקון' ואותו פלוני הוא ה'קרבן'... כלומר, מן השמים מבקשים ממך שתעזור לאחרים כדי לתקן את נפשך, ונגזר על אותו מסכן להיות ה'קרבן' כדי שיהיה לך למי לעזור, ובזה תגיע לתיקון נפשך...

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

שלא אכעס - בגנות הכעס

בפרשתן (מטות לא יד-טו), 'ויקצוף משה על פקודי החיל וגו', ויאמר אליהם משה, וצריך ביאור מדוע חזר לומר 'ויאמר משה', הרי ממנו אנו מדברים, והיה לו לומר 'ויקצוף משה ויאמר', אלא לומר לנו, שמשנה רבינו בעצמו שתק בעת הקצף, ורק לאחר זמן שב לדבר עמם, ומדוע, כי הדיבורים הבאים בשעת הכעס הם באופן של וידבר - לשון קשה, לכן המתין מעט, עד שנשקט קצפו, ואז ויאמר משה - אמירה לשון רבה, כי טוב לכוועס להמתין מעט עד שיעבור כעסו, ורק אז יפתח פיו לדבר דבריו (הגאון רבי זלמן סרוצקין זצוק"ל בספרו אונים לתורה).

ידועים דברי הגה"ק רבי חיים מוואלאז'ין זי"ע במכתב לנכדו (לקראת נשואיו, הובא בספר הצדיק ר' יוסף זונדל מסלנט דף קמ"ז, ועוד) שלא להכניס שום קפידא בלבך על שום אדם י, ואצ"ל שלא להשיב בקפדנות לשום אדם, וע"י מדת הסבלנות משיג האדם רצונו יותר ויותר מעל ידי כל תקיפות שבעולם עב"ל.

ובבלל אמרו, שהחכם מבין שלא תבוא לו כל טובה מתוך הכעס, ועדיף לו לתפוס במידת הסבלנות, שהרי 'לאחר מעשה' כשיעבור זעמו יתחרט עשרת מונים על המעשים שעשה מתוך כעסו, וד"ל.

ומצינו בחז"ל (פסחים סו:) בחומר גנות מידת הכעס, וכמו שאמרו 'כל אדם שכוועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו', ולמדו זאת מהאמור בעניין

מלחמה אחרת. וכן לעולם - ויסעו ויחנו, ויסעו ויחנו, כמ"ש (תהלים פד ה, ועיי' ברכות סד.) 'ילכו מחיל אל חיל' - שאין להם מנוחה לעובדי ה', שע"ז נבראו ללחום מלחמות ה'.

עוד מענין הנסיונות, כך ביאר הרה"ק רבי שמעון מאמשינאו זי"ע את הפסוק בריש פרשתן ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה', כי לכל אדם יש יצר הרע המפתהו יומם ולילה להימשך אחר הרע ודברים גשמיים וכדו'. ולפעמים אפשר שיחשוב האדם שעבודה זו של להתרומם מעל פיתויי היצר איננה העבודה הנרצית לה', ורק כשאדם במצב ראוי, כשהוא רם ונישא ועוסק כולו ב'עשה טוב' זוהי העבודה הנרצית. ובאמת, טעות הוא, כי עבודת האדם במצב התרוממות הרי היא 'מתנה' מן השמים, ואינה נחשבת לעבודתו, ורק היגיעה לעלות ולהתרומם מעל הרע והשפלות היא נקראת על שם האדם. והנה עבודה הראשונה 'להתרומם', נקראת למוצאיהם, שמתייגע לצאת מכל השפלות, ואילו העבודה בעשה טוב נקראת מסעיהם כי נוסע ועולה מעלה מעלה. לזה אמר הכתוב 'ויכתוב משה את מוצאיהם' - שידע שעבודה זו היא למסעיהם על פי ה' - היינו שבה יש את רצון הבורא והנחת רוח שלו, אך מה שאלה מסעיהם - העבודות הגבוהות, אינם שלו כלל, ולא באו אלא לתת לאדם את הכוח שיוכל למוצאיהם - למלאותו ולהטעינו כוח שיהא בידו להתגבר על הנסיונות שעוד מעט ימצאוהו (הובא באמרות טהורות לב"ק אדמו"ר מאמשינאו שליט"א - סעודת שבת תשע"ב).

יט. כלימוד למעשה היה אומר הגאון רבי אברהם גניחובסקי ז"ל שאפילו אם נזדמן לו לאדם פעם אחת בחייו לדבר עם השר הגדול בענין החשוב לו ביותר מכל ענייניו, ולשם כך קנה בגדים חשובים (רעקיל) ביותר והנה ברגע האחרון בא פלוני ושפך עליו כוס קאווע (קפה) ובכך איבד אותה ההזדמנות... ג"כ לא יקפיד בידעו כי הכל מה' (הובא באגן הסהר).

כ. מובא בשו"ת מאיר נתיבים (רמזי תורה, מקץ) וז"ל, קבלתי ממורי הבעש"ט שסגולה נפלאה לבטל הכעס לומר הפסוק (תהלים קיט ט) 'במה יזכה נער את ארחו לשמור כדבריו', היינו לכוון השם הקדוש היוצא מראשי תיבותיו, וינצל מן הכעס. ואילו השל"ה הק' כתב (מס' יומא, דרך חיים תוכחת מוסר) 'טוב שיעשה פעולה המבטלו מהכעס, דהיינו שיאחז בכנף בגדו עם הציצית שתלויים בכנף, כי כנף כמנין כעס (150), והכוועס נכנס אל זר בלבו (עי' שבת קה:)) וציצית גורם להשראת השכינה'.

עוד 'סגולה' אמר הרה"ק ה'ינוקא' מקארלין זי"ע, למלאות פיו מים ולהשאירם שם בלא לבלוע לכמה רגעים, וטעמו ונימוקו, כי מן המציאות היא שזרם המים שיצאו מפיו בקילוח יביאנו לידי שמחה... ובפשוטו, אם רגע אחד לא יוכל לדבר מחמת המים שבפיו החוסמים אותו מלהשמיע קול - כבר תשקוט ה'אש' הגדולה, ותשכך מעט חמתו...

(פסוק כא) 'ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא' וגו', ולא נאמרו הלכות 'הגעלת כלים' על ידי משה אלא על ידי אלעזר, מאחר שנשתכחו הימנו על ידי כעסו. והרבה יש להתבונן בכעסו זה של משה רבינו, וכפי שהעמיק בזה ה'אלמער' (הסבא) מנובהרדוק זצ"ל (הובא בכמה מקומות בשמו), דבתחילת הפרשה בתיב (שם א-ב) 'וידבר ה' אל משה לאמר, נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך', ואע"פ שהבין משה שמיתתו תלויה במלחמה זו מסר נפשו לעשות רצון קונו ולא התעכב מלהוציאם תיכף למלחמה, והנה לכאורה כאשר חזרו פקודי החיל ובשגנה לא הרגו את הנקבות הוצרך משה להתמלא שמחה וצהלה, שהרי

מצידו עשה כציווי הבורא, אלא שהלוחמים גרמו בשגנתם להאריך עוד את ימיו, כי כל זמן שלא הרגו גם הנקבות נחשב כמו שעדיין לא גמרו את המלחמה והנקמה במדין, ועדיין לא יקויים בו 'אחר תיאסף אל עמך' (ונמצא 'מרוויח' כמה ימים לחיות בעולם הזה, לעבוד את בוראו ברחימו ורחילו). ואעפ"כ... 'ויקצוף משה - החייתם כל נקבה' כי לא הביט על צרכי עצמו כלל ועיקר. א"כ כעסו שכעס על 'פקודי החיל' שלא מילאו לעשות רצון השי"ת - בוודאי לשם שמים היה, בלתי לה' לברו, ואעפ"כ דקדקו עמו כחוט השערה ונשתכחה ממנו הלכה (פסחים סו:), עאכו"כ בכעס (שלנו) הבא מחמת תאוה וקנאה שאין בו שום ריח של קדושה בוודאי חמור הוא ביותר יא.

כא. כאשר ידע האדם כי נכונים לו נסיונות, אזי בידיעה זו גרידא - כבר יקל עליו לעמוד בנסיון, וכמסופר על אחד מצדיקי הדורות שאחד מחסידיו התאונן בפניו שהוא לקוי מאד במידת הכעס, ומכל דבר - קטן כגדול היתה חמתו בוערת בו, עד כדי סכנה לסובביו, אמר לו הרבי, המתן נא מחוץ לחדרי, ובעוד שעה קלה איעצך עצה ההוגנת להפטר מן הכעס, כצאת החסיד מחדר הרבי נכנס אחריו יהודי נוסף, נענה אליו הרבי בקול גדול (בכדי שהראשון ישמע את דבריו תוך כדי שהתו מחוץ לחדר), אבקשר, שביציאתך מחדרי תנסה בכל דרך שהיא להביא את העומד בחוץ לכלל כעס. החסיד 'השני' יצא מהרבי, ומיד נפנה 'לעשות רצון צדיק' - בתחילה שפך בטעות משקה רותחין על רעהו (הראשון) ועל בגדיו, ובראותו שכל המשקה נשפך על חברו החל לפייסו בדברים, ולהתנצל בפניו 'לא הבחנתי בך' וכדו', אנא ימחל לי מר על אשר עוללתי לו, וראה זה פלא, 'כעסן' גדול זה לא די שלא רתח מזעם, אלא אף הוסיף לדבר בדברי פיוסין אל 'השופך', לאמר לו, לא אתה עשית זאת, כי אם האלוקים אשר שלחך, כך ניסהו בכה וכה, והעלה חרס בידו - 'הכעסן' לא קצף ולא רגז, ועל כל דבר נענה אל המנסה, 'שהכל נהיה בדברו' - בדבר ה'. לאחר זמן נקרא לשוב אל הקודש פנימה, ויאמר לו הרבי, שמעתי מאחורי הפרגוד היאך שהנך עומד בנסיון הכעס ממש 'הפלא ופלא', ואף כשחברך ניסה אותך ב'עשרה נסיונות' של כעס לא העלית רוגז אף לא בלב, ואם כן מה תתאונן על ה'כעס' שאין בך, ענהו החסיד בבת שחוק, אם היה הרבי מדבר מעט יותר בלחש היה זה 'נסיון', אך מאחר ושמעתי את דברי הרבי אל הנכנס אחר, וידעתי בשעת מעשה שמנסים אותי, בזה נתבטלה ממני כל הבחירה. אחר הדברים האלה אמר לו הרבי, בכל עת זכור נא ש'מנסים' אותך מן השמים, וממילא יקל מעליך כל קושי הנסיון, ולא רק לענין 'כעס' הדברים אמורים, אלא בכל ענין שמרגיש בו רפיון, יתחזק על ידי שידע שכל הנעשה עמו, בא על פי חושבנא דלעילא, עם תכלית וטעם, ובזה יקבל את כל הבא עליו בטובה.

מעשה בבחור ירא שמים שניגש פעם אל ה'משגיח' והתלונן בפניו על ה'כעס' השולט עליו בכל עת ושעה, ובכה בפניו, רבי הושיעני, כי אינני מהלך ד' אמות מבלי לכעוס ולקצוף בריב ומדנים על כל אשר ייקרה לפני. א"ל המשגיח, הסכת ושמע למעשה אשר בפי, אולי ירווח לך, פעם עלו קבוצת גנבים על אניית נוסעים שהפליגה בהשקט ובבטח, הללו עלו כנוסעים תמימים, מתוך מחשבה לפרוץ באמצע הנסיעה לחדרו של 'רב החובל' ולהכריחו להוביל את האניה כפי רצונם... על אם הדרך שמעו מחוץ לחדרו של רב החובל שבפנים מתנהל וויכוח גדול בין מנהיגי הספינה האם לעצור באיזה 'אי בלב ים' שעתידים הם תוך כמה דקות לעבור בסמוך אליו, או למהר בנסיעה ולא להפסיק באמצע כי אחד ממנהיגי הספינה מיהר מאד בדרכו... הגנבים ניצלו שעת הכושר זאת - שיש מריבה בתוככי החדר, פרצו לחדר וכפתו את כל מנהיגי הספינה בידיהם וברגליהם, ומעתה עשו בספינה ויושביה ככל העולה על רוחם. והנה, אין צריך לומר שמשנכנסו הגנבים ושלטו על הנהגת הספינה פסק הויכוח בין מנהיגי הספינה... עתה פנה המשגיח לבחור, אמור נא האם נמשך כעסם של המנהיגים זה על זה, ענה הבחור שלא, ומדוע, כי נכנסו עתה למצב סכנה, והאיך יחשבו על דברי הבל כוויכוח שהיה ביניהם, א"ל המשגיח והרי לא נכנסו בזה לכלל סכנת חיים (שלא רצו אלו החוטפים להרגם רק לשדוד ממונם)... חשב הבחור היטב עד שהגיע למסקנא, שעד עתה חשבו את עצמם

איש צדיק פלוני, ורק באהרן הכהן נזכר שהיה בראש חודש אב (ותמיד פרשה זו נקראת בסמיכות ליום הילולא דיליה, או בעצם יומ"ד כמו בהאי שתא), וצריך לבאר טעמא דמילתא, ומה נשתנה פטירתו של אהרן משאר שבועה הרועים שעמדו לישראל.

ומבאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תר"ס ד"ה כתיב) על פי מה דאיתא בגמ' (סוטה יד.) 'מפני מה נקבר משה אצל בית פעור כדי לכפר על מעשה פעור', והרי שמושה מכפר על המקום השפל, ועל דרך זה יש לבאר שאהרן נפטר בראש חודש אב להגן בזכותו על הזמן השפל, ובזכותו נזכה לבניין בית המקדש שנחרב מפני שנאת חינם (יומא ט:)²², כי אהרן היה אוהב שלום ורודף שלום. ונכתב זאת בתורה ללמדנו כי הזמן מבקש את תפקידו²³, להיות מתלמידיו של אהרן²⁴, לאהוב את השלום ולרדוף אחריו, ולהרבות²⁵ באהבת חינם²⁶, ולברוח מן המחלוקת במטחוי קשת²⁷.

חידוש נפלא מצינו בדברי ה'ספורנו' המדקדק בלשונות הכתובים בפרשתן (מטות) בעניין בני גר ובני ראובן דכתיב (לכ כט) 'ויאמר משה אליהם אם יעברו בני גר ובני ראובן אתכם את הירדן כל חלוץ למלחמה לפני ה' ונכבשה הארץ לפניכם ונתתם להם את ארץ

ומכל מקום לא יפול ברוחו אם נכשל ובא לכלל כעס, כי כל רגע ורגע שהאדם מתאפק מלכעוס חשוב הוא עד מאד אצל הקב"ה, ומצינו בדברי הגה"ק ה'חסד לאברהם' זי"ע (זקנו של החיד"א זי"ע) שכתב (אהבה בתענוגים עמ"ס אבות) על המשנה (שם ה יד) 'קשה לכעוס ונח לרצות חסיד, נח לכעוס וקשה לרצות רשע'. ולכאורה צריך ביאור מדוע לא כתב 'מי שאינו כועס לעולם נקרא חסיד', אלא, שאדרבה מי שיצרו מנסהו, אף אם ח"ו כועס לפעמים, מכל מקום בזה גופא שהוא 'קשה לכעוס' - שאינו ממהר לכעוס אלא הוא מנסה להתגבר על עצמו עדיין נקרא בשם 'חסיד'. ואדרבה מי שלא יכעוס כלל נקרא מלאך, ואין להקב"ה חפץ בעוה"ז במלאכים כי אם בבני אדם המתנסים בניסיונות ועומדים בגבורה (ומוסיף שם, מי שהוא 'קשה לרצות' - אף אם מתרצה לבסוף אבל נצרכים לעבור עמו 'קריעת ים סוף' עד שהוא מתרצה גם בזה נחשב כרשע, כי האדם צריך להיות 'רך ושוב').

מתלמידיו של אהרן הכהן - אוהב שלום ורודף שלום **בפרשתן** (מסעי לג לח), 'ויעל אהרן הכהן וכו' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחודש החמישי באחד לחודש'. הנה בכל התורה לא מצינו כתוב 'יומא דהילולא', מתי הוא יום פטירת

כ'מנהיגי הספינה' ולכן כעסו זה על זה - מה לך כי תחווה דעת ותתערב בעניינים אשר אני שולט עליהם... אך ברגע שבאה חבורת גנבים וכפתו אותם ביד וברגל נוכחו לדעת שאינם מנהיגים כלל, ואין הספינה ויושביה תלויים לא בהם ולא בהחלטותיהם, ואדרבה הרי הם כפותים וכבולים בידי אחרים, מעתה סר מהם כל כעס וכל דין ודברים, וינוחו בשלום על מקומם, כאן סיים המשגיח את דבריו, בחור יקר, הנך כועס ומריב עם כל הנקרה בדרכך, כי נראה לך שבידך לנהל ולהנהיג את העולם ומצבך מטוב עד רע, כל זה עד שתכיר ותדע כי הבורא מנהיג את העולם והכל תלוי בידו ואתה כבול בידי הבורא יתב"ש, אז תבוא מנוחה ומרגוע לנפשך וכל סביבתך תתנהל על מי מנוחות בשלום ושלווה.

כב. מעשה באחד שישב על הארץ וקונן על חורבן הבית, וניגש אליו רעהו וביקש עזרתו, הראה לו האיש שימתין עד שיגמור את ה'קיונות', אז יהא פנוי לשמוע את אשר בפיו. נענה הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע ואמר לו, מה לך לבכות על החורבן אם בידך לבנותו, עסוק בגמילות חסדים, הרבה באהבת חינם המקרבת את הגאולה, ורק לאחר מכן חזור לבכות על בית מקדשנו ותפארתנו שנחרב.

כתיב (ישעיה נב ג) 'כי כה אמר ה' חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו', פירש החיד"א (מדבר קדמות מערכת ת', אות יט, ובעוד הרבה מספריו), בעון שנאת חינם נמכרתם והלכתם לגלות, אך לא בכסף - בזכות קיום שאר מצוות תגאלו, אלא אך ורק ע"י שתרכבו באהבת ישראל ללא חשבון.

כג. שמא תאמר, וכי יש בכוחו של יחיד שיתחזק באהבת ישראל שעל ידו ובזכותו ייבנה בית המקדש... צא תאמר לו - אם בית המקדש נחרב על ידי יחיד בוודאי גם יכול להיבנות על ידי יחיד...

כד. ביסוד הדברים ביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע מנהג ישראל להרבות בסיומי מסכתות בתשעת הימים ולהזמין לסעודת המצוה, שהכל הוא בכדי להרבות באהבת ישראל, וכמו שכבר איתא בגמ' (שבת קיח:) 'כי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לכולהו רבנן'.

כה. לפני כמה שבועות נלב"ע גאון גדול בתורה, מרביץ תורה לאלפים, אשר מסר שיעורים בכל הש"ס בבהירות נפלאה, ורבים מעידים שקבלו חשק וטעם בלימוד אחרי שמיעת שיעוריו הבהירים, ה"ה הרה"ג אברהם שלמה יאנוע זצ"ל אב"ד לעמבערג (בן נ"ה בפטירתו אחר מחלה קשה ל"ע). וכך העיד הגאון על עצמו, שבהיותו בן י"ד שנה קיים בעצמו הוי גולה למקום תורה, ונסע למדינת קאנאדא ללמוד תורה, לדאבון לב לא ראה ברכה בתלמודו, לא הצליח להבין את הלימודים וכו'... אחר זמן שניסה דבר יום ביומו ולא הצליח החל לחשוב אולי באמת אינני שייך לכל זה, וכבר החל הייאוש מכרסם בלבו.

ביום שבת קודש נתיישב הגאון אצל הגמרא ולא הצליח להבין מאומה... נפרצו מעיין דמעותיו עד שכל הגמרא הקדושה נספגה בדמעותיו. משם יצא לחוץ והמשיך בבכיו עד שפגש בו אחד מה'מגידי' שיעור' שראה את המצב... וחזק אותו מאד, וגם לקחו לכ"ק הרה"ק מטהאש זי"ע.

בקודש פנימה הרעיף עליו הרבי טללי חיזוק, וחזקו באמרו ש'עוד תסיים את כל הש"ס' - מה שהיה נראה אז כעל מנת שתעלה לרקיע, והנה הפלא והפלא כי לאחמ"כ נפתחו לו שערי חכמה ומאז התחיל לסיים מסכתא אחר מסכתא עד שהגיע להיכן שהגיע...

מעשה זה סיפר גם בנו ב'הלוויה' בהספדו, והוסיף שבילדותו היה אביו תלמיד ב'תלמוד תורה' בוילאמסבורג וסבל שם רדיפות נוראות באופן פיזי ונפשי, והיה הילד הכי נרדף בכיתה ועבר הרבה בזיונות בצעירותו, ונשבר ליבו בקרבו, וזה השפיע עליו מאד עד שלא הצליח גם בלימודים. ובבחרותו נתקרב אצל הרה"ק מטאהש ושפך ליבו לפניו והרה"ק ענה לו, עוד תראה, שאתה תסיים את כל הש"ס כולו, וכן בטיש כשחילק שיריים שלח לו ואמר זה נשלח לבחור שהולך לגמור ש"ס.

והעיד, שדברי הרבי נכנסו ללבו והפכו אותו לאיש אחר, ומהם קיבל כחות ללמוד וללמד, ולהגיע לאן שהגיע, שהשאר אחריו ברכה מאות ואלפים תלמידים ושיעורים על כל סדר הש"ס והכל בזכות מילה טובה.

כו. שמעתי מעדים נאמנים, מפי איש צדיק ושמו רבי מנחם מענדל המשמש כמגי"ש בישיבה של בחורי חו"ל מארה"ב, וכה מספר, לפי שנים רבות התקשר אחד מיוצאי הישיבה (אברך שכבר דר בחו"ל) אל המשגיח בישיבה (הרב ראטמאן שליט"א), וסיפר לו שיצא למסחר ונעשה 'מתווך', לאחרונה תיווך לעשיר אחד 'בית אבות', והנה בד"כ המתווך מקבל כ'דמי תיווך' 'אחוז' אחד או שנים, אבל בעסק זה אמר לו הקונה, מאחר שיש כאן הרבה עבודה, מחמת שיש הרבה סיבוכים אודות האישורים והמסמכים, לכן אתן לך חמשת אחוזים אם תסדר ותמציא לידי את כל הניירות, כדי שאוכל לקנות את הנכס בלב שקט ורגוע.

ואכן, האברך עבד קשה מאד מאד, ובמשך ג' חדשים נסע לכל מיני משרדים וכיו"ב, עד שב"ה השיג לידו את כל הניירות והטפסים, והושיב יחדיו את המוכר עם הקונה וגמרו את הקנין בשעטומ"צ. ויהי ממחרת, שלח האברך פאקס אל המוכר, בבקשת שכרו וכדכתיב 'ביומו תתן שכרו', והלה החזיר לו תשובתו בפאקס - להד"ם - לא היו דברים מעולם, איני מכירך, הוקר רגלך ממני, ואל תעז לבקש ממני פעם נוספת... ולכן הוא מתקשר עתה (תיכף ומיד אחר שקיבל את תשובת הקונה הנ"ל) לשאול את המשגיח כדת מה לעשות, אמר המשגיח איני יודע... שאל את האברך, מה ברצונך לעשות, וענה איני יודע, וכי אלך לערכאות... אמר לו המשגיח אלך לשאול עבורך בעצת הרב, ובאותו היום פנה אל הגאון רבי נתן קאפשיץ שליט"א הדר בשכונתו ושטח לפניו את כל דבר המעשה.

הגאון ר"נ חשב ועיין במחשבתו עד שפסק את פסקו - אם האברך נמצא במצב שהוא מוכן למחול לו בלב שלם, בתנאי שלא ישאר בלבו אפילו פירור אחד של תרעומת, ימחול לו, והנני בטוח שמן השמים יחזירו לו בכפלי כפליים. ואם לאו, ילך לבי"ד וככל המצטרך.

למחרת התקשר האברך ושאל את המשגיח, מה פסק הרב, סיפר לו המשגיח דברים כהווייתן, שאל האברך, נו מה אעשה, אמר לו המשגיח אמרתי לך פסקו של הרב - חשוב אם הנך מסוגל למחול... שאל התלמיד ומה היה המשגיח עושה, חשב המשגיח וענה, הייתי נכנס לביהמ"ד נועל את עצמי עם חובת הלבבות, ומתבונן בספר החינוך (מצוה רמא) הכותב מיד אדם מיד איש לא יהיה דבר בלתי רצון הבורא ב"ה, ואז הייתי בודק עצמי - אם הצלחתי לפעול בעצמי כזאת הרי טוב, ואם לאו אפנה אל הרבנים בבי"ד.

כעבור כמה ימים התקשר האברך וכה אמר, רציתי לבשר למשגיח שאכן הצלחתי, שאל המשגיח, ומה הצלחת, ענה האברך הצלחתי לוותר בכל הלב, כי אני מאמין באמונה שלימה - שאין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלא נימא.

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

גד ולבני ראובן וגו', ולכאורה קשה מדוע כבר נתן להם את נחלתם, והרי הוא אמר בתחילה שלא יזכו אלא לאחר כיבוש הארץ, ומבאר הספורנו 'כדי שלא להכנס במחלוקת הסבים משה לדבריהם' כח...

אבינו אב הרחמן ינחמנו בקרוב, ויבנה בית המקדש במהרה בימינו, ולירושלים עירך ברחמים תשוב ותשכון בתוכה כאשר דברת, בב"א.

הגלעד לאחוזת, והרי שמשנה רבינו אמר שרק לאחר כיבוש הארץ יתנו לבני גד ולבני ראובן את ארץ הגלעד לאחוזת, אכן מה כתיב בהמשך 'ויענו בני גד ובני ראובן לאמור וגו', נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחוזת נחלתנו מעבר לירדן, כלומר שהם טענו כנגדו שינתן להם את ארץ הגלעד עוד בטרם יעברו את הירדן, וכמו שאמרו ואתנו דהיינו 'ברשותנו' אחוזת נחלתנו, מה כתיב לבסוף 'ויתן להם משה לבני

לא עברו ג' שבועות, והאברך מתקשר אל המשגיח - הרגע גמרתי עסק של רחוב שלם (לא רק בנין אחד), והרווחתי פי שלשה ממה שהייתי מרוויח בעסק הקודם, ולא עוד אלא ששם עבדתי על העסק במשך ג' חדשים, וכאן עבדתי רק ג' שבועות והרווחתי פי שלושה.

ושמעתי על 'תלמיד חכם' אחד שהסמיך מקור לדברי הגאון ר"נ בדברי הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (שמירת הלשון, שער התבונה פי"א) שממשיל את הדבר, למה הדבר דומה, לאיש שחילק לבניו מאכלם בעת הסעודה, ובא אחד מבניו וחטף מאחיו את חלקו, הרי האב נותן להם לריב - שיסדרו ביניהם את העניינים, אבל אם אחד מהם פונה לאביו ואומר ראה נא אבי, אחי פלוני נטל וחטף ממני, אבל אינני רוצה לריב עמו כי אין רצונך שנכה זה את זה, הרי האב אומר אחיך שחטף ממך - לסעודה אחרת לא אתן לו מאומה, ולך אשלים כנגד מה שנחטף ממך בכפלי כפליים. אמור מעתה, החי באמונה ויודע שהקב"ה הוא ה'נוטל' והוא ה'נותן', אינו שונא לעולם לרעהו כי יודע שאי אפשר לאיש להפסיד אותו, ואדרבה בזכות זה יתן לו ה' בכפליים. ועיי' עוד במובא בסוף הגליון.

כז. ידוע דבר המעשה (הובא בשבחי האר"י) שהאר"י עשה באיזה זמן הסגר עם עשרה מתלמידיו, ותיקן חדרים לנשים והטף, וחדרים לתלמידים. והיה מזהיר אותם תדיר, שמא יזהרו באהבת אחים ורעים זה עם זה, ושלא תדרוך רגל המחלוקת במחנם כלל וכלל, פעם אחת בערש"ק פרצה מחלוקת ביניהם, אשר החלה בנשים ומשם נתפשטה עד ראשי המשפחות תלמידיו הגדולים של האריה"ק, לעת ערב יצא האר"י עם החברים כמנהגו לקבל השבת, ומוהר"ר רבי חיים וויטאל ראהו שפניו נפולות, לאחר שסיימו התפילה שאלו מהרח"ו ליגון זה מה עושה, אמר לו האר"י מפני שראיתי בעת קבלת שבת את הס"מ ואמר זה הפסוק - 'גם אתם גם מלככם תיספו' (שמואל א' יב כה), ולא נחתם גזר הדין אלא בעבור שנעשה היום קטטה ביניכם, כי כל זמן שהיה שלום ביניכם לא היה לשטן בית כניסה לקטרג, ואכן באותו זמן נסתלק לשמי רום רבן של ישראל.

כח. פעם ניגש אל הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל אחד משכניו, וטענתו בפיו, כי הפועלים אשר סיידו את בית הרב שפכו את ה'שאריות' לתוך צינור ניקוז השופכין, ומחמת כן נסתם הצינור של אותו שכן, והוצרך לקרוא לפועלים שיפתחוהו ועלות שכרם עמד על סך שש מאות שקלים, ועל כן הוא תובע מרבי ניסים שישלם את הנזק שגרמו פועליו, על אתר הוציא הגר"נ את 'כיס המעות' מחיקו ופרע את כל הסכום הנ"ל טבין ותקילין, והוסיף בדברי ריצוי ופיוס על הנזק שנגרם מחמתו שלא בידיעתו, ונפרדו לשלום. לאחר מכן אמר רבי ניסים למלווהו, מכמה וכמה סיבות לא הייתי צריך לשלם לו אפילו שוה פרוטה, א. סיד הנשפך לתוך המים אינו גורם לסתימה, וממילא בעל כרחך ש'סתימה' זו נגרמה מחמת דבר אחר. ב. הצינור היוצא מביתי להוביל את השופכין אינו מתחבר כלל לקו הצינור של השכן... ג. לא סיידו אצלי עתה בבית, וכל אותה תביעה אין לה כל יסוד ובסיס כלל... נדהם המלווה ונזעק, אם כן מדוע שילם מע"כ, השיב לו רבי ניסים, כדאי לי לשלם 600 שקל בשביל לחיות עם השכן ב'רוח טובה'... לדידן ייאמר, כדאי לנו לוותר ואף 'לשלם' בשביל לחיות עם בני ישראל ברוח טובה...

ישקו העדרים

הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום

הרי לפניכם 'אגרת' שנשלחה מ'קריית יואל' שבמאנרא יצ"ו, הנה 'נהוג' בחו"ל שבחורי הישיבות הק' יוצאים לשהות בחודשי הקיץ תמוז - אב ב'קעמפ', אכן בישיבה שבני לומד בה כמעט ואין 'בין הזמנים', ואף אין נוסעים לזמן ארוך ל'קעמפ', אלא יוצאים לעשרה ימים בסוף חודש סיון לתת קצת 'מנוחה' לבחורים, בשנה זו יצאו בחורי ישיבה קטנה מיום ראשון פר' בהעלותך ועד ליום חמישי פר' שלח, ובטרם שיצאו ל'נופש' הודיעו הנהלת הישיבה לבחורים, שכל אחד ירשום על גבי הנייר עם מי הוא רוצה לישון בצוותא חדא ב'מחנה', ולפי זה הם יסדרו את מקומות הלינה.

ביום 'אסרו חג' השבועות (ח' סיון - הוא אסרו חג בחו"ל לאחר יו"ט שני) התפרסמו רשימות החדרים, ונודע לבני שיחיה כי בחור פלוני הולך להיות ה'שותף' שלו מאחר שהלה ביקש זאת מהמשגיח, אך דא עקא שאותו בחור לא היה כלל לפי רוחו (ואדרבה להיפך, וד"ל), והיה הדבר קשה מאוד בעיניו, אך נמלך בעצמו לקבל את הדין באהבה ולא לעורר שום מחלוקת, והתפלל לבורא עולם שביזכות זאת הוותרנות יזכה לראות בישועת ה' כשאחיו בן הכ"ב שנים ימצא את זיווגו עוד בימי הקעמפ, ואילו אחותו ה'באה בתור' כבת כ"א שנים תתארס בתוך ארבעים יום. ובאמת כפי שחשש תחילה כן היה, הבחור הלזה היסב לו צרות צרורות, אך הוא התמיד בשתיקתו, ויתר וחזר וויתר... מבלי לספר לאיש מה שעובר עליו, ואכן זכה שתפילתו עם וותרנותו עשו פרי, והתמלא משאלות לבבו בדיוק כמו שביקש... אחיו נתארס בשעטומ"צ יום ג' פ' שלח כשהוא היה עדיין בקעמפ, ואחותו 'שברה צלחת' בשעטומ"צ ביום י"ח תמוז יום הארבעים מאסרו חג שבועות...

עוד אספרה מעשה נורא ששמענו ממרא דעובדא מביתר עילית יצ"ו, ביום שישי פר' בלק התפלל תפילת שחרית ב'שטיבלאך' שם (הנקרא 'קארו'), ועבר בין המתפללים גבאי קופת הצדקה של כלל תושבי העיר, והרגיש התעוררות מן השמים לתרום סכום הגון, ואכן נתן לו סך מאה שקלים, נתינה שהיא יותר מכדי יכולתו (וגם אין מצויה תרומה כגון דא ב'שטיבלאך'...), כשחזר האברך לביתו, ראה לתדהמתו את ילדתו התינוקת אוחת סכין חד בידה... מיד אמרה לה אמה שתתן לה את ה'סכין', ולמרבה הפלא פתחה את ידה בעדינות ונתנה לה (מבלי להתעקש ולהחזיק בדווקא...), ולא אירע לה בחסדי ה' שום פגע, וראה בחוש כיצד צדקה תציל ממות...

וכבר איתא מפורש בזוהר הקדוש (בראשית ח"א קד.) רבי אלעזר אמר, תא חזי כמה אנהג קב"ה טיבו עם כל בריין, וכל שכן לאינון דאזלי באורחוי, דאפילו בזמנא דבעי למידן עלמא, איהו גרים למאן דרחים ליה למזכי במלה עד לא ייתי ההוא דינא לעלמא, דתנינן בשעתא דקב"ה רחים ליה לבר נש משדר ליה דורונא, ומאן איהו מסכנא, בגין דיזכי ביה. (פי' בוא וראה עד כמה מטיב הקב"ה עם כל הבריות, וכ"ש להולכים בדרכיו, שאפילו בזמן שהוא דן את העולם, גורם לאותו שאוהבו - שיזכה בדין מבעוד מועד, על ידי ששולח לו 'מתנה' - עני המזכהו בצדקה, והוא הגורם לו לזכות בדין).

ישקו העדרים

עוד מעשה שמענו מאחד מחשובי בני החבורה שליט"א המתגורר אף בביתר, שנסע עם בני משפחתו בשבוע שעבר באישון ליל לנפוש בכפר 'אור הגנוז' בגליל העליון, ובעת שנסע בכביש המוביל ל'אור הגנוז' הבחין באיש יהודי המסרך רגליו, כשעוד כברת ארץ גדולה לפניו להלך בה, ריחם עליו ורצה להעלותו לרכבו ולקחת אותו 'טרמפ', אך ילדיו ישבו מאחור ולא היה יכול להושיב את האורח שם, אך לבו הטוב לא נתן לו להשאירו לילך רגלי, על כן שאל את העובר אורח האם הוא 'בקי ומכיר' בנהיגת רכב, והשיב בהן, אמר לו, אם כן איפוא אני אלך לישב בספסל מאחור ואתה תנהיג את הרכב... ואכן כך עשה. והנה, בטרם הגיעו אל ה'כפר' נזכר בעל הרכב, שהמקום סגור בשעות מאוחרות אלו בשער חשמלי... והיאך יכנס עתה, אמר לו ה'אורח', הסר דאגה מליבך, מאן דהו מחכה לי והוא יפתח את השער... וראה בחוש כיצד כל מה שהאדם עושה - לעצמו הוא עושה, אם היה נדמה לו שהוא עושה טובה ל'אורח' אך כעבור זמן התברר לו שעשה טובה לעצמו...

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת מטות-מסעי תשפ"ה

לא יחזל יחזרו ככל היצא

בפיו יעשה (ל. ג.)

מסמן לי שהוא רוצה לחזור ירושלימה... אמרתי: "למה לא, נוסעים". התיישבנו ארבעתנו וכעבור פחות משעה המכונית חנתה מתחת לדירתי וכל אחד פנה לדרכו. לפני שהספקתי להגיד קריאת שמע על המיטה נזכרתי... או... שכחתי... לברך ברכת המזון!!! בגלל הסחת הדעת בשיחה עם הבוס. טוב, נו, מה עושים? אני עדיין שבע והמרחק לאולם החתונות פחות משעה. אין לי מושג מדוע לא פתחתי 'משנה ברורה'... יכולתי גם להרים טלפון לפוסק הלכות שהכרתי. בהחלטה חפוזת החלטתי שאני חוזר לקרית ספר! לברך שם. אבל מי ינהג? כולם הלכו לישון. לא נעים להטרידם. אחרי כמה היסוסים קצרים, החלטתי לנהוג בעצמי. בזהירות, ואני בשלילה. לא נורא - זכות המצווה תגן... שעה מאוחרת, השוטרים עיפים, אבל מצווה! הרגשתי שאני הולך לקיים מצווה חובקת עולם, חוזר למקום הסעודה. בטח ממתינה לי שם יונה מזהב, או אולי ארגז עם מטבעות כסף עתיקים ששווה הון... שוין. נהגתי בזהירות, הגעתי לאולם אחרי שכל המוזמנים הלכו וחזר ממנקים ומלצרים מותשים שבאו ונכנסו, האולם היה שמם. חיפשתי פינה וברכתי במתינות, כמונה מעות, כולי קדושה וסילודין, מרגיש כמו הצדיק הכי גדול בעולם... עוד פחות מ-48 שעות הרשיון חוזר אלי...

נכנסתי למכונית ופתחתי בנסיעה. הגעתי לצומת שילת ופניתי שמאלה לכיוון ירושלים. רוחות זועפות וגושי ברק היכו ברכב. לא ראיתי יונה מזהב ולא ארגז אוצרות, אלא נידת משטרה שופעת פנסים כחולים מהבהבים ניצבת בצדי הכביש... ליבי החסיר פעימה. אל תשאל איך ולמה, דלת הניידת נפתחה, ושוטר גבה קומה יצא ממנה וסימן לי "לעצור". לא סיפרתי לכם שישינו סעיף מפחיד מאד הצמוד לטופס שלילת הרשיון שלי ובו כתוב שחור על גבי לבן, כי במידה והנשלל ינהג בתקופת השלילה - הוא יישלח אוטומטית לשבעה חודשי מאסר ללא משפט!!! - רחמנא ליצלן. "רשיונות בבקשה" ביקש השוטר, והוסיף: "פנית שמאלה ללא איתות ועקפת מכונית מצד ימין תוך עליה על קו הפרדה. מה יש לך לומר?". אשתי, שלושת ילדי, הורי שהיו בריאים, החברים לעבודה כולם חלפו לי מול העיניים... תוך שאני עורך להם טקסי פרידה רוויי דמעות, בדרך לבית הסוהר... "אני כבר בודק במחשב את ההיסטוריה שלך וחוזר אליך", מעדכן השוטר ביבושת. "איך אני יוצא מזה, אבא שלי שבשמים?" צעקתי בלב, וקיבלתי מתנה. - "אדוני השוטר, אתה נראה לי יהודי מסורתי עם אמונה תמימה

מביא מוהר"ח ויטאל בשם החכם מוהר"ש שורק זצ"ל (ליקוטי תורה-פרשת עקב), שנרמז בפסוק זה שיזהר האדם שלא יעשה את דבריו חולין - שלא יזלזל בדיבורי פיו לחשוב שאין בהם ממש, כי 'ככל היוצא מפיו', של אדם, 'יעשה' - עושה רושם אם לרע אם לטוב, בורא סניגורים או קטגורים, ח"ו, על כן ישמור מאד פתחי פיו... וזה אפילו בדיבורים רגילים, ועל אחת כמה וכמה בדיבורים של תפילה. אין לתאר ואין לשער מה רב כוחו של דיבור תפילה, ולא לחינם הגדירו חז"ל את התפילה שהיא מהדברים 'העומדים ברומו של עולם', ובפרט אם היא תפילה מעומק הלב.

* * *

מספר בעל המעשה: "נסענו ארבעה בני משפחה ירושלמים, על כביש 443 לחתונה בקרית ספר. החורף היה בעיצומו, השלג קישט את פסגות ההרים, גלש אף לוואדיות וסיכן את הנהגים. המפלסות עשו עבודה נאמנה. נסענו לאט בחסות החשכה הכבדה. החזאים דיווחו על שלגים יותר מעובים בהמשך הלילה, והציעו לנהגים לבטל נסיעות לא דחופות. הנהג במכונית המשפחתית שלי, היה אחי הגדול, מדוע? - כי אני, בעל הרכב, הייתי באותה עת בשלילת רשיון נהיגה, עקב הצטברות של נקודות. שלילת רשיון ליהודי שזקוק לרכב כמו אוויר לנשימה, הוא עונש ראוי לשמו, וזה בהחלט לקח שנלמד. זאת מחוץ לעובדה שמי שצובר נקודות עקב רפורטים, הוא לא בדיוק צדיק גדול על הכביש, והוא נעבעך, מסכן חייהם של צדיקים והולכי רגל... קיבלתי את הדין באהבה, אבל בעוד יומיים, אי"ה, הרשיון יחזור אלי, ושלוש על ישראל. אחי נהג בבטחה. הגענו בדיוק בשעה שבע בערב לחופה. בן הדוד הצעיר שלנו, היה החתן, ומכאן שדאגנו לשמחו מכל הלב. בשלב מסוים מזיעים ועייפים נטלנו ידנו. ברכנו 'המוציא' והתיישבנו לסעודת המצווה. השמחה הרקיעה שחקים ופעם אחר פעם הלכנו וחזרנו לרחבת הריקודים. בשעה אחת עשרה בלילה נכנסה שיחה לטלפון שלי, הרעש שבקע מן הרמקולים היה עצום, כך שהעדפתי לצאת החוצה ולנהל שיחה שקטה. על הקו היה הבוס שלי, שביקש ממני כמה בקשות מקצועיות דחופות שיש לבצען מוקדם בבוקר. אחרי שנגמרה השיחה, אחי

חאקי לארץ ישראל, סבלו הוא ובני משפחתו דוחק ומחסור. הוא התגורר במעברת עולים בגבעת אולגה, ועודד ורומם את רוחם הנכאה של אחיו אשר התגוררו באהלים פרוצים בעיצומו של החורף, בתנאים קשים אשר לא הורגלו אליהם בארץ הולדתם. משפחתו של הבבא חאקי הגיעה לעתים עד פת לחם ממש. כאשר ביקשה הרבנית כסף להוצאות שבת, העניק לה דרשה נלהבת בענייני ביטחון... במר לבה אמרה הרבנית: "הבוטח בה' חסד יסובבנו, את הביטחון רואה אני, והחסד - איה הוא?". השיב לה הבבא חאקי בנועם: "אנו נבחנים עתה בניסיון העוני. אם נעמוד בו כראוי, יגיע החסד".

יצאה הרבנית החוצה, ועל המדרגה הסמוכה למעונם מצאה עשר לירות, סכום נכבד באותם ימים. חזרה ובשרה: "עמדתי בניסיון והחסד הגיע!". אך הרב ראה בכך המשך הניסיון, ואמר: "אמנם מצד הדין מותר לקחת את המעות הללו, משום שהבעלים התייאשו מהן, אבל ראוי לנו לנהוג לפני משורת הדין ולהכריז עליהן. איך נתענג במעדני השבת, שנקנו במחיר צערו של יהודי?! נכריז על הכסף, ורק אם לא יבואו לתבעו - נשתמש בו". עודם מדברים, והדוור הגיע, ועמו מכתב רשום שבו המחאה בסכום נכבד. גענה הבבא חאקי ואמר: "עכשיו הגיע החסד..."

[מתוך הגדת 'מעשי למלך']

* * *

רבי **שמואל הומינר** זצ"ל שהה בבית כנסת מסוים בירושלים, כשלתע ניגש אליו רבי **יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל, ושטח לפניו את שאלתו: לפני כשלושה חודשים עזב את משרתו כמשגיח בישיבת מיר, ועבר לכהן כמשגיח בישיבת פוניבז'. מישיבת מיר הפסיק לקבל משכורת, ומישיבת פוניבז' עדיין לא קיבל אפילו משכורת אחת. מדי שבוע הוא נוסע, מיטלטל בדרכים ומוציא הוצאות, מוסר 'ועדים' ושיחות - ללא כל תמורה. כעת 'הגיעו מים עד נפש' ו'כלתה הפרוטה מן הכיס'... הוא בא להיוועץ ולשאול האם מוטלת עליו חובת ההשתדלות להעיר על כך בפני הנהלת הישיבה. ענה לו רבי שמואל: "לכל אדם אחר היה זה בגדר חובת השתדלות. אבל עבורכם ראוי לנקוט במידת ביטחון מוחלטת, ולא תהיה עליכם תביעה על כך". הודה לו המשגיח והלך משם. כעבור ימים אחדים חזר שוב וסיפר: "בואו ותשמעו סיפור - נסעתי לבני ברק, וניגש אלי אברך עם המשכורת של כל שלושת החדשים האחרונים. הוא הגיש לי את הכסף והוסיף בהתנצלות: 'האמת שקיבלתי כבר מזמן את הכסף, בכל חודש את המשכורת שלו, כדי להעבירו לכם. אלא שבתקופה האחרונה הייתי דחוק מאד בכסף, ומאחר שסברתי שלבטח מקבל המשגיח פיצויים מישיבת מיר שמספיקים למחייתו בתקופה הראשונה, הוריתי לעצמי היתר להשתמש בינתיים בכסף... עתה, כשרווח לי באתי להחזיר". ומה היתה מסקנתו של המשגיח הנודע בצדקותו לאותו מעשה אשר לא יעשה? - הוא בא להודות לרבי

בקב"ה ואני רוצה להציע לך עסקה מעניינת". הלה זקף גבותיו. "אל תציע לי שוחד, זו עבירה חמורה... שיכולה לשלוח אותך עד בית הסוהר" - קבע השוטר וחייר. - "לא, לא חס וחלילה שוחד. אבל תרשה לי לספר לך שקיימתי עכשיו מצווה נדירה מאד מאד. ואני מוכן לתת לך חצי מן שכר המצווה כשכר לעולם הבא שלך, מעין עסקת יששכר וזבולון, ואתה אל תביט במחשב... זה הכל...". הבטה שלו במחשב, השמים ירחמו, היתה שולחת אותי כידוע, 'לנופש' ארוך בכלא... השוטר הכניס ראשו למכונית, לא שת ליבו לגשם המטפטף ושאל, "ספר לי בבקשה על המצווה הנדירה!". סיפרתי לו, והפלא ופלא הרעיון מצא חן בעיניו, "בסדר, חצי חצי... אבל בתנאי נוסף" אומר איש החוק, "יש לי אחיינית קטנה שוכבת כבר חצי שנה בבית חולים חסרת הכרה. המשפחה כולה בוכה וחסרת מנוחה. אנחנו ליד מיטתה קוראים תהילים, אבל שום דבר לא השתנה. אני מוכן לא להביט במחשב, אבל אתה נראה לי יהודי ירא שמים, שמתפלל שלוש תפילות ביום, תכניס את שמה לתפילות ותקרא תהילים בשבילה, ואשמח לעדכן אותך אם נזכה לישועה". לחצנו ידיים, והעסקה התבצעה. השוטר רשם את מספר הפלאפון שלי, ופנה לדרכו, כשהוא מניח על כף ידי פתקה קטנה ובה שם הילדה ושם אמה ואביה.

תשמעו... שלוש תפילות ביום! התפללתי בכל כוחי... כשהלכתי בדרך, בשכבי ובקומי, בעבודה, בבית, בבית הכנסת, שמה של הילדה לא מש מפּי, תוך אמירת תהילים בכתב ובעל פה. ולמה? כי בזכותה אני לא נמצא כבוי ונזוף בין הסורגים. כמה הכרת הטוב יש לי לאותה בת ישראל חולה, שבזכותה אני מסתובב כאדם מאושר ורגוע.

כעבור יומיים חזר אלי הרשיון... כעבור שבועיים באישון לילה, נכנסת שיחה, ומי על הקו: "שלום לך אדוני, מדבר השוטר מכביש 443. אני נמצא עכשיו עם כל המשפחה ליד מיטתה של הילדה, לפני שעה היא פקחה עיניים. התחילה למלמל. ולפני כמה דקות היא הכירה אותנו בשמות. נס ופלא! וזאת אחרי שהיינו כולנו כלאחר ייאוש. לי אין ספק שהתפילות המיוחדות שלך הועילו. וכמו שקבענו אני שמח לבשר לך בשורות טובות. אבל ביני ובינך, אל תעבור על החוק, כי חוקי התעבורה הם גם חוקי שמירת הנפש על פי התורה! לא ככה?". בהחלט ככה...

[מתוך ספריו של הרב יעקב (קובי) לוי]

כִּי מְלָאוּ אֲזִיזֵי ה' (לֵב, יב)

הממלא את רצונו של מקום, ירא ממנו ובוטח בו, אינו נעזב בשום מצב - 'ולא ראיתי צדיק נעזב...'.

* * *

סיפר האדמו"ר רבי **יחיאל אבוחצירא** שליט"א על אביו רבי **מאיר אבוחצירא ה'בבא חאקי'** זצ"ל: כאשר עלה הבבא

שמואל שהציל אותו בעצתו, כי אילו היה שואל במשרד אודות המשכורת, היה גורם רעה לאותו שליח...

[מתוך 'ידיו אמונה']

וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמִסְעֵיהֶם עַל פִּי ה' (לג, ב)

לא לחינם אמר 'ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה', אלא להורות כי פי ה' ורוחו הולכת עימנו באלו הגליות והמסעות כמו שהיה עם אבותינו בצאתם ממצרים. וזה חיותנו וקיומנו ועל פיו אנו חיים, ו'לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' (צחור המור)

למרות שהאמונה בהשגחה פרטית היא מיסודות היהדות ועליה חונכנו כבר מקטנות, מ"מ מדהים ומרגש לחוש כל פעם מחדש את יד ה' המנהיגה אותנו בחיי היום יום. המעשים הבאים המסופרים מפי בעלי המעשה נותנים לנו לטעום מעט מהתחושה הזאת.

* * *

מספר מלמד בת"ת: "ארבע עשרה שנה שאני עוסק במלאכת הקודש, מלאכת החינוך, ואני משקיע במלאכה זו את כל הכישורים שה' חנן אותי בהם. אני עובד ביסודיות, לומד את החומר היטב ומשקיע מחשבה רבה איך להעביר אותו לתלמידים. הקב"ה נתן לי יכולת ניסוח טובה וכשרון שקשור גם לעיצוב ולמראה החיצוני של דפי העבודה שחיברתי. כיוון שהשקעתי את נשמתי בדפים ובעבודות, קצרתי פירות לתפארת. הגעתי לתוצרים מעולים והרגשתי אליהם קשר נפשי עמוק, הם היו פשוט חלק ממני. 'מלמדים' אחרים שראו דפי עבודה שלי אצל תלמידים, באו אלי ובקשו שאתן להם רשות להשתמש בחומר. פה ושם, לעיתים בודדות ממש, בלב כבד ובנפש לא חפצה נתתי את הסכמתי. היו פעמים שהתחמקתי בידועין ממפגש עם עמיתים, כדי שלא אגיע למצב בו אתבקש לתת חומר שלי. אם היו לי נקיפות מצפון על התנהגותי, בא חבר וסיפר לי, כי הוא מלמד באחת הכתות הגבוהות, והוא הכין דף עבודה מתמצת ומסכם באופן נפלא את הסוגיה הנלמדת. הוא השקיע רבות בדף זה, והנה, ביום מן הימים הוא עבר לחיידר אחר. גם שם קיבל כיתה בגיל המתאים, וכשהגיע ללמד את הסוגיה המסוימת, עליה עבד כל כך הרבה, אמר לו המנהל: "בשביל הסוגיה הזו יש אצלי דף עבודה נפלא". והמנהל מוציא מול עיניו של חברי את הדף שהוא עצמו חיבר... "אתה רואה? ברגע שאתה מוציא חומר אין לך שליטה עליו. לך תגיד שאתה הוא זה שחיברת אותו..." כך שח לי חברי. המשכתי בדרכי, דרך לא דרך, אבל עם הזמן קלטתי שאני חי בטעות. חברי צוות ומלמדים נוספים ספרו לי על הדילמה של העברת חומר. אמרו לי שגם להם היה קשה בהתחלה, אבל הם התגברו, ורווים נחת. "תאר

לעצמך!" אמר לי מלמד אחד, "איזה זיכוי הרבים זה! אתה עובד בשביל עשרים וחמישה תלמידים, ובסוף נהנים מזה מאות ילדים! אתה זוכה להחדיר יהדות, בזכותך לומדים טוב יותר את התורה הקדושה. אין לך מושג כמה זכויות אתה אוסף עם כל תלמיד שמציץ בדף עבודה שאתה חיברת! זהו 'מכרה זהב'!". אבל אני, שידעתי שהעבודות שלי 'שוות זהב', הייתי עמוק ב'מכרה'... בבור שחור שלא נותן לאף אחד להתקרב אלי. תמיד כששמעתי סיפורים על עשירים קמצנים לא הבנתי אותם. למה שלא יתנו צדקה? זה לא על חשבון האוכל שלהם, לא על חשבון התענוגות שלהם, הכסף סתם שוכב להם בבנק, אז למה שלא יתנו? אבל כשהתחלתי להרגיש כמה קשה לתת חומר שעבדתי עליו, למרות שזה לא כסף, אבל זה נכס רוחני שהשקעתי בו כוח, מוח וזמן - כבר הצלחתי להבין את התחושה שלהם, למרות שעדיין לא הצדקתי דרך זו...

איך שלא יהיה, הלב שלי נותר אטום וחתום, ממאן להיפרד מכל פיסת עיצוב או סיכום, הבנתי שאני בבעיה. את הבעיה ניסיתי לפתור כמו שפותרים בעיות. התפללתי ליוצר הלבבות והמבין לכל המעשים, ובקשתי ממנו שיעזור לי להתגבר על היצר הרע הזה של שמירת היחודיות, שיפתח לי את הלב ואת היד, ויתן לי כוח לעזור לחברים ולמלמדים, ולהעניק ממתנותיו שנתן לי, הלאה. כי הרי באמת, לא כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, אלא מתנת הבורא. ברצוני הקב"ה נותן לי את כשרון המעשה, וברצוני הוא לוקח אותו, חלילה. אני רק צינור, ועלי לאפשר זרימה טובה בין הרעיונות שעולים במוחי בסייעתא דשמיא, לבין האנשים שיכולים להיעזר בהם.

והנה, לפני כארבע שנים התקלקל המסך של המחשב האישי שלי, שבאמצעותו הכנתי את החוברות והדפים המיוחדים. מסרתי את המחשב לתיקון, והטכנאי הזהיר אותי כי הוא אינו לוקח אחריות על החומר שנמצא בפנים. בעצתו, גיביתי את כל החומר והעתקתי אותו לדיסק חיצוני. כחלק מהשירות הוא נתן לי מחשב חילופי, וכך יכולתי להמשיך בענייני בלי לחוש כל קושי. זה היה כמה ימים לפני שעמדתי לצאת לחוץ לארץ לביקור אצל הורי, לחוג עימם את חג השבועות. והנה, סוכן הנסיעות שארגן לי את כרטיס הטיסה נתן לי כשי כמה כרטיסים מודפסים עם שמי ומספר הטלפון שלי, ואני פיזרתי אותם בין המזוודות. גם למחשב הנייד הצמדתי כרטיס כזה, לא כי חשבתי שזה חשוב כל כך, אלא פשוט כי היה לי כרטיס וחיפשתי היכן לשים אותו.

בלוס אנג'לס, בשדה התעופה, קיבלו את פני הורי הנרגשים. היה זה אחרי שנים מספר שלא ראיתי אותם. הובלתי את העגלה עם מזוודותי, ביניהם גם המחשב היקר. כשהגענו אל המכונית שתיקח אותנו הביתה, החליט אבי המרוגש שהוא זה שיכניס את המזוודות לתא המטען. הוא הרים את המזוודות מהעגלה, שם אותם בתא המטען, סידר יפה את הכל, ותוך שלוש דקות נכנסנו למכונית ונסענו. הגענו לבית הורי כשעה לפני שבת. הכל מוכן וערוך

לא פרסמתי ולא הודעתי כי אני מוכן לתת, וכבר הופיע מישהו לקבל מהם. אנשים החלו להגיע אלי מכל מיני מקומות, אף מערים אחרות, ואין לי כל מושג איך נודע להם כי נפתחו עיני וליבי, ובחפצי כי יצליחו אני נותן להם פרי עמל של שנים, להגדיל תורה ולהאדירה.

* * *

נהג מונית ירושלמי מספר את סיפורו: "כיום עדיין אינני חובש כיפה, זה יקרה יום אחד... בינתיים יש לי קושי בזה. אנשים שעולים למונית שלי, חושבים שאני עם הארץ גמור, עוד אחד מסכן שאינו יודע מימינו ומשמאלו, שהולך ותועה במשעולי החיים מבלי לדעת מה טוב ומה רע. אמנם האמת היא, שלמרות שגם אני 'תינוק שנשבה', אבל אני כבר נמצא בדרך לשחרור... יודע אני את האמת, מכיר אותה, נוהג בה, שומר מצוות ולומד תורה, הודו לה!". בכל בוקר יש לי סדר קבוע. הולך לכותל המערבי, מתפלל שחרית, לומד דף גמרא, ואחר כך יוצא לעבודה. נכנס למונית ו'צד' אנשים...

אין זו עבודה קלה להיות נהג מונית. אתה יוצא לרחוב ומסתכל לצדדים. מי צריך אותך? מירוצה שייקחו אותו? אתה ממחר אל זה שמנפנף באצבע, לפני שמישהו אחר יתפוס לך... מצרף נסיעה לנסיעה, פרוטה לפרוטה, כאן עשרים שקלים, פה חמש עשרה, פה ארבעים... פיסות של דרכים. החלום של נהג מונית זה לקבל נסיעה בין עירונית ארוכה שמתן שכרה בצידה... 'אשרי תמימי דרך', דרך אחת תמימה... ואם אפשר הלוך וגם חזור - אין טוב מזה.

בוקר אחד, לפני שהלכתי לכותל המערבי, עצרתי על הדרך בתחנת המוניות שאני חבר בה. המנהל קורא לי ואומר: "שמע, יש עכשיו לקוח שרוצה נסיעה לטבריה, קח את הנסיעה הזאת". הרעיון קסם לי בהחלט, כמו שהסברתי קודם. "לא יכול עכשיו", עניתי לו, "עוד לא התפללתי שחרית". הוא מסתכל עלי כמו על שמסתכלים על שוטה שמאבד מה שנותנים לו, ואומר: "אין בעיה. אתן את הנסיעה הזאת לנהג אחר". הוא ממשיך אל חברי בתחנה, ואני לכותל המערבי. לתפילת שחרית ודף גמרא - לא מוותר, זה נותן לי חיות לכל היום. היצר הרע מנסה לשכנע אותי לפחות להצטער על הנסיעה שחמקה ממני... אבל אני מכיר את עצמי - אם אפסיד את התפילה והלימוד, אצטער על זה כל כך, שלא אוכל ליהנות מהרווח. עכשיו, שידעתי שהנסיעה כבר עברה לנהג אחר, התפללתי בנחת ולמדתי בנחת ויצאתי בצעדים מדודים אל עבר מכונית. אני מתיישב על מושב הנהג, ומישהו ניגש ושואל: "אפשר לנסוע איתך?". - "בבקשה. לאן?". - "לבית שאן". נסיעה ארוכה, בין עירונית, ששכרה הנאה בצדה, ויותר מכך - הוא שואל אם אוכל להסיעו גם חזור... הנסיעה ההיא לטבריה כללה רק צד אחד, ואילו כאן הקב"ה החזיר לי בכפליים על מה שהיה נראה לי כהפסד. 'אין שומע לי ומפסיד'...

[מתוך 'השגחה פרטית']

לקראת שבת קדש וגם לקראת האורח. הורי היקרים רוצים לשמוע מה שלומי ושלום ילדי, מה אני עושה, והיכן אני מצליח. הם שומעים עלי דברים טובים ברוך השם, ואני מבקש להוכיח להם כי אכן השמועות אמת, ורוצה להראות להם במחשב כל מיני דפי עבודה ודפי קשר מעניינא דיומא ומפרשיות השבוע והמועדים. אני ניגש לכיוון המזוודות, ומחפש את תיק המחשב, מתבונן מעליהן, לידן, ותופס את הראש. 'אין מחשב'... הוא נשאר בשדה התעופה. המחשב עם הגיבוי של החומר - אבד... המחשבה הראשונה שעלתה לי לראש היתה: 'הכל נאבד! עבודה של שנים הלכה לריק!'. מחשב אפשר לקנות, אבל דפי עבודה וחומרים מושקעים, אין להם תחליף. כמה טיפש הייתי שלא נתתי שום דבר לחברים, ואין לי ממי להשלים את החומר'. בעודי עומד כמו בול עץ מול האובדן, שוב תפסתי את ראשי, הפעם מהצד השני... "ריבונו של עולם!" אמרתי, "הבנתי את הרמז! אני מבטיח שאם המחשב והחומר יחזרו אלי, אתן מהחומרים שלי לכל מי שירצה!". ההבטחה שלי היתה כל כך נחושה, התפילה שלי היתה כל כך עמוקה, ששלוה ירדה עלי. ידעתי שהמחשב יחזור. הרגשתי שהשם שומע אותי, וזה מה שיקרה. ביום ראשון, היום החופשי הלאומי בארה"ב, לא היה עם מי לדבר. ביום שני הרמתי טלפון למשרד בשדה התעופה, וכפופי, הם ענו לי באדישות של מחשב כבוי... הם לא ראו שום מחשב. אלו מעשים שבכל יום, שחפצים נעלמים ונאבדים בשדה התעופה. ליו"ט נסענו ללייקווד. שוב ניסיתי לברר קצת בשדה התעופה אם התחדש משהו בענין המחשב, ושוב התברר ששום דבר.

אחרי יומיים של יו"ט חזרנו לבית הורי, ושם אני מקשיב להודעות שהגיעו בטלפון. ביניהם נשמעת הודעה של אשה אחת, גויה, המדווחת שהיא מצאה מחשב עם השם שלי. היא התקשרה פעמיים במשך היוםיים האחרונים. התרגשנו, אבל לא נדהמתי. היה לי ברור שהמחשב יחזור. התברר שהגויה מצאה את המחשב בשדה תעופה אחר לגמרי! מישהו מצא את המחשב שלי, סחב אותו לאן שסחב, ואחר כך עזב אותו, והגויה הזו, מצאה את המחשב, והקב"ה הכניס לה בלב רצון להחזיר לי אותו. גם העובדה שכרטיס עם השם שלי היה מוצמד למחשב היא פלא, שאם לא הייתי מקבל מתנה זו מהסוכן, לא היה עולה בדעתי לסמן אותו. הרי זה פלא פלאים, מחוץ לגדרי הטבע!

כאשר טסתי הביתה, עדיין היה המחשב בארה"ב. עברו כמה שבועות עד שהצליחו להביא אותו לארץ ישראל. בינתיים התברר כי החומר במחשב המקורי נותר בשלמותו, ומה שנשאר לי מכל הסיפור זה המסר... שום דבר לא השתנה, אבל אני השתניתי. זכרתי את ההבטחה שלי. יום למחרת שקבלתי את המחשב לביתי, דופק אצלי יהודי ומבקש חומר לימודי בנושא מסוים, הוא שמע שיש לי דפים ערוכים בצורה נפלאה וביקש רשות להשתמש בהם. נתתי לו... ונתתי בשמחה... ראיתי בזה סימן משמים כי הקרבן שלי רצוי לפני הקב"ה, כי אכן זה מה שה' רוצה ממני. עוד

כניסת שבת: 19:05

יציאת שבת: 20:21

רבנו תם: 20:58

לקבלת העלון במייל:

sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים

יבואו בו

פרשת - מנחות - מסעי

לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (לג)

ה"שאגת אריה" בסוף ימיו נבחר לכהן כרבה של העיר מיץ, ושמע אנשים מתלחשים. שאל, על מה? וענו שהם לא ידעו שיבוא כזה רב זקן... וכמה זמן הוא עוד יחיה!! ה"שאגת אריה" היה אז בן שבעים שנה, ואמר, שהוא מבטיח להם עשרים. ואכן כך היה, שנפטר בן תשעים.

רבי יצחק זילברשטיין סיפר מעשה נורא שסיפרה לו הרבנית קניבסקי ע"ה. היה זוג שלא זכו לילדים שש עשרה שנים, הלכו לרבי חיים וביקשו ברכה. הרב בירך אותם בזש"ק, ושאל אותם האם פעם פגעו במישהו במשך החיים? אותו אדם התאמץ לזכור, והעביר את חייו אחורנית, עד שנזכר שכאשר למד בישיבה קטנה, היתה אשה שאחראית על הניקיון, והיה פעם שלא יכלה לנקות, הביאה איתה כמה ילדים שינקו והדבר גרם לקצת רעש ואי נוחות.

לפתע נזכר, שהוא ניגש אל אותה אשה והעיר לה בצורה לא יפה על ההפרעה שהיא גורמת בכך שהביאה את הילדים לישיבה. אותה אשה ענתה לו שהיא מברכת אותו שאף פעם לא יפריעו לו ילדים... למחרת, חזר מיד לבית הרב, וסיפר את מה שנזכר. יעץ לו ר' חיים, לחפש את אותה אשה ולבקש את סליחתה. ואמנם, לאחר שמצאה וביקש את סליחתה, זכה לחבוק בן לאחר שנה.

אחד מרבני העיירות בפולין נסע פעם לעיירה הסמוכה לוויילנא להלוויתו של רב עיירה זו. בדרך חזרה נכנס לוויילנא לבקר את רבי חיים עוזר גרוזינסקי זצ"ל. ר' חיים עוזר קיבלו בכבוד גדול, ושאלו למטרת נסיעתו, סיפר לו הרב שנסע לעיירה פלונית להלוויתו של רב העיירה. שואל אותו רבי חיים עוזר: האם המגיד המקומי הספיד את הרב? אמר לו הרב: בשעת ההלוויה הועמד שולחן, עליו עמדו המספידים, כדי שכולם ישמעו את ההספדים, וכאשר קראו בשמו של המגיד המקומי לעלות ולהספיד, עלה על השולחן, ובאותו רגע, השולחן התמוטט, המגיד נפל ונפצע ברגלו, והובהל לבית החולים. כאשר שמע זאת רבי חיים עוזר, סיפר לרב סיפור מדהים, לפני עשרות בשנים פרץ סכסוך בין הרב הנ"ל לבין המגיד הנ"ל, והם הגיעו לדין תורה בפני רח"ע בוויילנא. בתוך הדברים, היה נדמה למגיד שהרב מדבר אליו בחריפות יתר, ובכעס התבטא

ואמר לרב: כאשר תמות לא אספיד אותך, והנה נתקיימו דבריו במלואם, והקב"ה סובב שהשולחן נשבר פתאום, והמגיד יפול וישבור את רגלו. ואע"פ שהמגיד אמר בזמנו את דבריו בעידנא דריתחא, ולא התכווין למה שאמר, אבל מכיוון שכך גזר על עצמו, כך בדיוק התקיים הדבר, כדי ללמדינו כוחו של דיבור. (מדשן ביתד')

לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (ל,ג)

הצדיק מרעננה, רבינו יצחק הכהן הוברמן זיע"א בספרו "בן לאשרי" אומר: שבמילים "לא יחל דברו" אם נצרף את האותיות באופן שונה נקבל את המילים "אלו חבר ליד" והיינו, שהמילים של בן אדם הם כמו שהוא עושה מעשה. הוא יכול לומר מילים טובות ולהרים את מצב הרוח לשני, כאילו הוא קנה לו מגדנות, וכן להיפך, הוא יכול לומר מילים פוגעות וזה כמו שהוא פגע בו פיזית. ולכן לפני שאדם מוציא את המילים מהפה, כדאי שיחשוב אם הדיבור הזה יסב לו טובה שיאמרהו, ואם לא אז עדיף שלא יאמרהו. לפעמים, דיבור בלי מחשבה יכול לגרום נזק לטווח ארוך הרבה יותר מאם היה נותן לו מכה פיזית.

הביא הרב זילברשטיין שליט"א, מה שסיפר בעל המעשה: אני מתפלל במניין של אנשים מבוגרים שאוהבים את השקט, יום אחד, הגיע אדם למניין שלנו והתיישב באחד הספסלים בבית הכנסת, הוא התנועע, וכל פעם שהוא מתנועע נשמע רעש מציק... כנראה איזה בורג משוחרר. חיכינו, שהוא יבין את עצמו ויפסיק להתנועע, אבל הוא המשיך ולא היה אכפת לו, השתגעתי, איך הוא מסוגל להמשיך, ואחרי חזרת הש"ץ כבר מד העצבים שלי הגיע לאדום... ולא יכלתי, ניגשתי אליו ועשיתי לו תנועה על הרקה של חצי סיבוב... כאילו, הלו!!! אתה משוגע.

הוא הסתכל עלי במבט של אני לא מבין מה שאתה רוצה ממני, סימנתי לו עם האוזניים שהרעש מהספסל הוא בלתי נסבל. הוא קלט את המבטים של כולם והחוויר, הוא הוציא מהכיס שלו מכשיר שמיעה ואמר לי: "אני לא תומע, לא תומע, אחרי המקווה לא שמתי את זה עדיין". ראיתי את הדמעות שבצבצו מבין עיניו והתפללתי לבורא עולם שיפתח את האדמה שתבלע אותי, איזו בושה!!! אילו פדיחות!!! אני לא עומד בזה.

סיפר בעל המעשה: לקח לי כמה שנים להשתחרר מהבושה על כך שפגעתי בו בצורה כזו, על זה שלא חשבתי שיש צד נוסף למטבע. תמיד אחרי המעשה אנחנו אומרים: יואו, מאיפה יכולנו לחשוב על כיוון כזה הזוי??? אז זהו, שהכיוון ההזוי הזה, הוא תמיד מגיע מכיוון אחר, ואנחנו צריכים להשתדל, גם אם אין לנו שום הסבר שמניח את הדעת, נשתדל לחשוב פעם נוספת לפני שמגיבים, לגשת בעדינות, וכך גם אם טעינו, הרווחנו שלא הרגנו כמה אנשים בדרך... ('מקשיבים לקולך').

ככל היצא מפיו יעשה (ל,ג)

מספר אדם: בעבודה שלי, יש לי חצי שעה הפסקה, וכולם בעבודה יודעים, שבחצי שעה הזו אני עושה שמיניות באוויר כדי להשיג מניין לתפילת מנחה, והרבה פעמים, זה על חשבון ארוחת הצהריים או על חשבון המנוחה, אבל אני, בשביל תפילה במניין מוכן לוותר על אוכל ומנוחה... וכך הוא אומר: לא שאני איזה צדיק גדול, אבל מי שמתפלל במנין, בורא עולם שומע את התפילה שלו אחרת, בודקים אותו פחות אם מגיע לו או לא, אדם שמתפלל ביחידות, בודקים אם מגיע לו או לא, אבל התפילה במנין עולה ישר בלי הפרעות באמצע. מספר אותו אדם: לפני כמה שנים, הגיע אלינו לעבודה אדם שעבד איתנו חצי שנה, אחרי תקופה הוא לא כל כך הסתדר ועזב לעבודה אחרת. עברו מאז כמה שנים טובות... ולפני תקופה קצרה, אני פוגש אותו, שואל מה קורה? מה נשמע? איך בעבודה? את השאלות הרגילות... ואז הוא עונה לי: תשמע, אתה יודע, בזכותך עד היום אני מקפיד על תפילות במניין!!! בזכותי??? אני שואל, הרי אני לא זוכר שנתתי לו איזו שיחת מוסר, הוא אומר לי: תשמע, ראיתי את כל המסירות שלך לתפילה במניין בכל הזמן שהייתי איתך בעבודה, וזה השפיע עלי, והיום אני לא מסוגל לפספס תפילה במניין, וגם כשאני יוצא בבין הזמנים לטיול, אני קודם כל דואג לברר איפה יש לי תפילות במנין, וכל זה נזקף לזכותך.

מספר לי בעל הסיפור: הייתי המום!!! תראה מה מצוה אחת שקיימתי במסירות, איך היא גרמה לעוד אנשים להתחזק בה, אמרתי לו: שתדע לך, זה כמו מניות... אם בזכותך אדם אחד התחזק, כל מצוה שהוא מקיים וכל התחזקות שלו מצטרפים לחשבון שלך, הוא מתמלא בזכויות. זיכוי הרבים בדור הזה, זה לא נתפס כמה זה חשוב אצל בורא עולם. רק אחרי 120 שנים, נדע למה גרמנו, כמה אנשים גרמנו להם לחיות עם מל"מ, מכ"ם, לקוראינו החדשים, מל"מ: זה ראשי תיבות של מויתור לא מפסידים, מכ"ם : זה ראשי תיבות של מידה כנגד מידה, שאם נעשה טוב נפגוש טוב!!! בורא עולם יתנהג איתנו באותה המידה. ('מקשיבים לקולך')

לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (ל,ג)

כתב: מרן החיד"א זצ"ל בספרו 'מדבר קדמות' הביא בשם רבי שמעון טירנוי זצ"ל: 'לא יחל דברו' – כאשר אדם לא יחלל את דברו ולא יזלזל בחשיבות מוצא פיו, יתקיים בו **ככל היצא מפיו יעשה** – ויזכה לעשות בפיו פעולות גדולות. מרן החיד"א זצ"ל מוסיף על הדברים בספר 'חומת אנך': ואל תתמה איך הדיבור כאן **פועל גדולות נצורות במרום**, שהדבר נראה לעיניים ביין שבחבית, שאפילו הוא סגור וחתום בתוך החבית, מתחיל הוא להתנענע בזמן שדורכים ענבים בחוץ למרות שהגת רחוקה מאוד. כך גם הדיבור בעולם הזה אשר פועל מיד במקומות גבוהים ורחוקים.

רבי אהרן טויסיג שליט"א סיפר: יום אחד נדיב גדול ביקר בתלמוד תורה דושינסקי בירושלים. כאשר הוא שמע שמעולם לא נערך טיול לילדי התלמוד תורה בגלל ההוצאות הכרוכות בכך, הוא מיד תרם את ההוצאות לטיול ליקב בראשון לציון. אחרי הסיור ביקב מנהל היקב שאל את הילדים אם למישהו יש שאלות. אני הייתי אחד מהילדים שהשתתפו בטיול ושאלתי: **"האם מוכרת לו התופעה שכאשר דורכים את הענבים, מתנועע היין שבחבית"**. מנהל היקב התרגש מאוד וקרא בקול: "מהיכן אתה יודע על תופעה זו?".

אמרתי לו שכך כתב מרן החיד"א, רב גדול שחי לפני כמאתיים שנה. הצדיק חיבר הרבה ספרים בכל מקצועות התורה. המנהל סיפר: **"בכל שנה בחודשי סוף הקיץ כאשר היין החדש תוסס, אנחנו מזהים תסיסה במכלי הענק שבהם מאוכסן יין משנים קודמות"**. "זו תעלומה שכבר שנים אנו מנסים לתהות על קנקנה. אתה אומר שהתופעה ידועה ומוכרת משנים קודמות?".

אמרתי לו: **"כך בורא עולם עשה, כדי שנדע, שהדיבורים שמדברים פה פועלים במקומות אחרים"**. המנהל התרגש ממה שאמרתי והורה להעניק לכל ילד מילדי התלמוד תורה שני בקבוקי יין. (מתוך 'ילקוט מאיש לרעהו-ומקרבן לתורה')

אלה מסעי בני ישראל (ל,גא)

מספר הגר"י זילברשטיין שליט"א: ניגש אלי יהודי וסיפר שהוא מתגורר בישוב שיש בו כלבים רבים, ויש מהם גדולים במיוחד ומסוכנים לבריות, עד כדי כך שהאיש הגיע למצב שהוא פוחד לצאת מביתו, ושאל האם יש בחז"ל סגולה להינצל מכלבים. יהודי זה סיפר בדרך אגב שגם פרנסתו אינה מן המשופרות, וביקש סגולה גם לדבר זה...

והנה, אמר הגר"י זילברשטיין, עלה בידי סגולה העונה לשני הדברים. המקור לכך הוא מה שכתב החיד"א בספרו 'חומת אנך' בתחילת פרשתנו, על הפסוק **"אלה מסעי בני ישראל"** החיד"א מסביר את הקשר בין שתי הפרשיות מטות ומסעי ומצטט את הפסוק האחרון בפרשת מטות – **"ויקרא לה נבח"**, ורומז על כך שראשי התיבות של המילה 'לה' הן 'לשון הרע' ורמזה התורה במילה 'נבח' שהמדבר לשון הרע יבוא בכלל נובח.

ואפשר לומר עוד, מוסיף החיד"א, שלכן מוטעמת המילה 'לה' בתרי טעמי, 'מרכא כפולה', לרמוז שיש בכך שני טעמים, שבעל לשון הרע מתגלגל בכלל, כמו שכתב הרב 'זרע ברך' דמתמעתין מזונותיו כנחש שנתמעטה פרנסתו וכו'. ועוד טעם שני שאמרו ז"ל שהוא כופר בעיקר.

וישראל במצרים לא היה בהם דלטורין, וכבר ידוע דמדה טובה מרובה, ואפשר דמשום הכי זכו ל'לא יחרץ כלב לשונו', וזוהי הסמיכות בין שתי הפרשיות, דהיינו 'ויקרא לה נבח', שהמדבר לשון הרע יבוא בכלל נובח, ולעומת זה – אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים, שנשמרו מלשון הרע ויצאו מארץ מצרים, ולא יחרץ כלב לשונו עכ"ל החיד"א.

ויעוין בחפץ חיים (שמירת הלשון שער הזכירה, פ"ח) שכתב וז"ל: 'ולא די לבעלי לשון הרע שגורמים ללקות בעצמם בזה, אלא לוקה העולם בחטאם שנגרע מהן מזונותיהם על ידי זה, כמו שכתוב בגמרא (תענית ז): 'אמר רבי שמעון בן פזי, אין הגשמים נעצרים אלא בשביל מספרי לשון הרע'. עוד כתב שם שהמספר לשון הרע מזונותיו מתמעטין כנחש שנתמעטו מזונותיו. ומידה טובה מרובה, ולכן מי שישמור על עצמו מחטא זה יזכה שיתרבו מזונותיו. (עלינו לשבח)

אִישׁ כִּי יָדַר נָדָר לֵה' אוֹ הַשְּׁבַע שְׁבַע לְאָסֵר אָסֵר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה (לג),
לדיבורו של האדם יש כח עצום. ההבדל בין אשה פנויה לאשת איש תלוי באמירת המילים: "הרי את מקודשת לי..." (עם עשיית הקניין). לאחר אמירה זו, אם אדם אחר יקח אותה, יהיה חייב מיתה. אם אדם אמר "הרי זו תרומה" – מי שיאכל את התרומה הזו חייב מיתה בידי שמים. יש להזהר ביותר בענין נדרים.

הגמרא אומרת: בעוון נדרים אשתו ובניו של אדם מתים. אדם צריך לדעת, שפיו אינו הפקר. אנשים עולים לתורה ומבטיחים לתת סכום מסוים, ואח"כ שוכחים, אבל זהו נדר, והדבר חמור ביותר. יש להקפיד לומר "בלי נדר", ובנוסף גם להקפיד לשלם. רב אחד, כאשר הוא יוצא מחוץ לעירו ומכבדים אותו בעליה, ואומרים 'בעבור שיתן' – הוא אומר 'בעבור שלא יתן'... ואין הוא כילי כלל, אלא שנוזהר הוא מאוד בענין נדרים. קורה שאדם אומר: "אני אבקר אצל אבי" – זהו נדר מצוה.

אדם אומר לאשתו בראש חודש: "עוד רבע שעה אני בא לאכול" – זו סעודת ראש חודש, וזה נדר מצוה. יש להרגיל את הפה לומר על הכל 'בלי נדר'. אם אדם שומר על מוצא פיו, ואם הוא מקפיד לקיים את כל אשר נדר והבטיח, פיו נשאר חריף וחד, ותפילותיו יכולות להתקבל. אם אדם מוזל בדברים הללו, פיו הופך להיות קהה.

אומר הרב פרבר בספרו "כרם הצבי": הפסוק אומר "לך דומיה תהילה אלוקים בציון", המצב הטוב ביותר עבור האדם הוא דומיה. אך "ולך ישולם נדר" – אם אדם נודר עליו לשלם נדרו, ואם הוא עושה כן אזי: "שומע תפילה עדיך כל בשר יבואו", הקב"ה ישמע תפילתו. נאמר: "מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי כוס ישועות אשא" ומתי? – בשם ה' אקרא. מדוע? כי "נדרי לה' אשלם" – כאשר אדם משלם את נדריו לתפילה שלו יש כח יותר חזק. "... אל ה' בצרתה לי קראתי ויענני ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה" – אני משלם את הנדרים שלי. כי אם לא – לתפילות יהיה הרבה פחות כח.

"עונת הנדרים היא תקופה שבה מגיע ילד לגיל שתים עשרה שנה ויום אחד (ונמשכת התקופה עד גיל שלוש עשרה), ואין הוא נחשב לגדול מכל הבחינות. אם הוא נודר או מקדיש באותה עת, בודקים אותו האם הבין לשם מי נדר, ולשם מי הקדיש ונשבע. אם הוא מבין – נדריו תקפים. אם אינו מבין – אין הנדרים ולא כלום.

הגאון רבי חיים קנייבסקי סיפר פעם לנכדו, שרצה ללמוד מסכת קידושין בעל פה, כדי שאם יאלץ לנסוע באוטובוס או 'יתקע' במקום כלשהו בלי גמרא – יוכל ללמוד בעל פה ולא יבזבז את זמנו. חצי מסכת הספיק ללמוד בעל פה, אך אז ראה שהלימוד הזה פוגע בסדרים, והחליט להפסיק. שאל אותו הנכד: "סבא, זה לא נקרא נדר?" אמר לו רבי חיים: "זה היה לפני שהגעתי לעונת הנדרים". לפני גיל שתים עשרה ויום ההוא רוצה ללמוד קידושין בעל פה, וכבר ידע חצי מסכת בעל פה, ולפני גיל שתים עשרה ויום זה כבר הפריע לו בסדרים. (ומתוך האור)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:
ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.
בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.
לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. עדן שירה בת גילה.
לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים.
לעילוי נשמות: ציפורה בת מורדוך ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורדוך ז"ל, מיכאל בן מורדוך ז"ל, רחמים בן מורדוך ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:
<https://paypage.takbull.co.il/212sH>

חב ינני ואלמדה

אוצרות דעת, נטפי חיוזוק ופרקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

כנגד כל הסיכויים!

כשמגלים איך השי"ת מושיע את בניו בדרך בלתי צפויה!

לשפר את מעשיי, מדוע אין הוא מושיעני? כל עוד האדם חושב שהדברים הסובבים מונעים אותו והוא מתרוצץ ועושה כל מיני פעולות כדי לסלק מדרכו, אין הוא מתרגז כל-כך על הקב"ה, אבל לאחר שהוא יודע ומאמין ששום דבר אינו מונע מהקב"ה מלהושיע והכל תלוי אך ורק בידי הקב"ה, אזי כאבו מתחזק והוא בא ח"ו לידי רוגז.

אכן מחמת כן דיבר אלינו רבינו בעל חובת הלבבות בשער זה שאנו צריכים לזכור גם את שתי המידות הראשונות, והוא שאין מי שמרחם וחומל עלינו יותר מהקב"ה, ושהקב"ה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, ומתוך זכירה זו נאמין שאם ישועתנו מתמהמהת, אין זה אלא מפני שכך הוא טובתינו, וכמו כן נאמין שאפשר שטרם הגיעה העת, וכשתגיע העת, ישועתנו תבוא כהרף עין, וכפי שיכולים לראות מעשים בכל יום באנשים שחשבו שנסגרו עליהם כל הדלתות וברגע אחד חזרו הדלתות ונפתחו להם לרווחה.

כשהאדם הולך בכל עת הלך ושוב בין שתי המחשבות, בין מחשבת האמונה כי הקב"ה חומל עליו ועוסק בסיפוק צרכיו בכל עת, לבין המחשבה שהקב"ה כל יכול ואין בידו מעצור להושיע, נפשו מזדככת והוא נעשה לאדם הספון תחת כנפיו של הקב"ה. שתי המחשבות הן כמו כפות המאזניים שכל פעם שהאחת שוקעת, מוסיפים על השניה כדי להרימה, וההליכה באמצע היא ההליכה על הגשר צר מאוד של העולם הזה, אשר אף היא זקוקה לעזרת ה' כי אם יעזוב אותו ה' ח"ו מיד יפול לאחד הצדדים. עבודת החיים היא, אך היא הופכת מהר מאוד למתוקה, כי אין צריך לעבוד אותה יותר מדי זמן עד שיתמתקו החיים על ידיה!

(מתוך סדרת השיעורים על 'שער הביטחון' שבספר 'חובת הלבבות', שיעור ס"ג, לשמיעת השיעור המלא, חיינו לקו השיעורים (בא"י), לחצו בכניסתכם למערכת 2 - שיעורי חובת הלבבות, ובחור שיעור 63. שמעו ובטחו!)

ובוודאי אין בידו להשיג את הסכומים אדירים שאותם היה צריך לפרוע, והרי שערי הבנקים כבר היו געולים בשבילו וכל עצה שרק היה יכול ליפול ברעיונו של אדם כבר עלה ברעיונו לפני שבוע ועכשיו כבר עומד אחרי הכל ואינו מוצא שום דרך.

ומה גדול היה הפלא כאשר באותן שעות ממש נקלע לידו עצה בלתי צפויה מאיזהו מקום איך להשיג את כל הסכום הנדרש ולהיחלץ על ידי כן ממלתעותיה של חברת ההוצאה לפועל. העצה היתה כזו שלא הוא ולא אני ולא אף אחד מקרובי וידידי היו יכולים להעלותה ברעיונו, והנה יהודי זה יושב בזכות עצה זו על המנוחה ועל הנחלה עד עצם היום הזה וכבר עברו חמש שנים מאז, והנה נגלה לכל כי יד ה' לעולם לא תקצר.

על האדם לזכור שהזמן אינו מניעה. איך יתכן? הלא עוד שעות ספורות נגמר הסיכוי האחרון! לא, לא, הקב"ה אינו תלוי בזמן ואין בידו מעצור להושיע גם ברגע האחרון. אתה תלוי בזמן; לא הקב"ה. ואכן ככל שתיבהל מחמת הזמן, ישפיע הזמן עליך, אבל אם תיזהר שלא להיבהל ממנו אלא תזכור שהקב"ה יכול להושיע אותך, תראה פלאות.

ראה זה לשונו של מרן ה'חזון איש' זצ"ל: אין מעצור לה' מלהושיע ולהכין מסבבים שיחליפו את כל המסובבים. פירושו של דבר שהקב"ה יכול לסבב ברגע אחד את הכל, עד שלא יעמוד בפני האיש שום מונע!

שתי המידות הראשונות

כאן יש להוסיף שלפעמים דווקא האמונה בכך שאין להקב"ה שום מעצור להושיע כנגד התראות הרופאים והבנקים ושאר המומחים למיניהם, יכולה לעורר קושי בלב האדם, כי ישאל מתוך אמונתו: 'אם כך הוא, מדוע אין הקב"ה מחלץ אותי ממצוקתי? כבר התפללתי, כבר תרמתי צדקה, כבר עשיתי סגולות וכבר הבטחתי

מצווים אנו להנחיל בקרבינו את הידיעה שהוא מיסודי האמונה, שהשי"ת הוא העושה הכול ובידו הכול, והנה עצות רבות יש לחזק ידיעה זו בלב, ואחת מן העצות היא המבוארת בפרשה של יציאת בני ישראל למלחמה, והיינו להסתכל על העבר ולראות איך כמה דברים שהיינו בטוחים שלעולם לא ננחל בהם ההצלחה כי בדרך הטבע לא היה שייך שננחל בהם ההצלחה, הקב"ה מסר בידינו הצלחה מושלמת למעלה מדרך הטבע.

הלא כן דיבר משה אל בני ישראל: 'הזוכרים אתם מה שנעשה במצרים כשהייתם סגורים מכל עבר והקב"ה הוציא אתכם באותות ובמופתים נגד כל כללי הטבע?! דבר זה יארע גם עתה כשאתם באים להלחם עם הכנענים יושבי הארץ, והגם שאינכם רואים זאת כעת מפני שאתם עומדים עדיין קודם למעשה, תבטחו בה' ותזכו לחזות בנפלאותיו!'

וכן כתב ה'חתם סופר' (פרשת בשלה) שמטעם זה קרע הקב"ה לבני ישראל את הים, כדי שילמדו מזה לעתיד, שדווקא כאשר אין שום עצה והכל נראה סגור ומסוגר מכל עבר, אזי בא הקב"ה אשר אין בידו מעצור להושיע ומושיע.

המעשה וההבנה

זכורני מעשה באדם אחד אשר התלוויתי אליו בסיפורו, שהסתבר בחובות אדירים, וכבר נשלחו אליו כמה וכמה התראות מחברת 'הוצאה לפועל' שאם לא יפרע את חובותיו יוציאו אותו מדירתו וישליכו אותו ואת משפחתו אל תחת כיפת הרקיע, עד שקבעו תאריך מדויק שבו יבואו לבצע את זממם.

עדיין התמונה המזעזעת עומדת לנגד עיני כיצד הוא עומד בבית המשפט יום אחד קודם לתאריך הנקוב ואינו יודע לשית עצות בנפשו, שהרי אין לו פרוטה לפרוטה

הרעיונות

על האדם לזכור שהזמן אינו מניעה. איך יתכן? הלא עוד שעות ספורות נגמר הסיכוי האחרון! לא, לא, הקב"ה אינו תלוי בזמן ואין בידו מעצור להושיע גם ברגע האחרון. אתה תלוי בזמן; לא הקב"ה. ואכן ככל שתיבהל מחמת הזמן, ישפיע הזמן עליך, אבל אם תיזהר שלא להיבהל ממנו אלא תזכור שהקב"ה יכול להושיע אותך, תראה פלאות. ראה זה לשונו של מרן ה'חזון איש' זצ"ל: אין מעצור לה' מלהושיע ולהכין מסבבים שיחליפו את כל המסובבים. פירושו של דבר שהקב"ה יכול לסבב ברגע אחד את הכל, עד שלא יעמוד בפני האיש שום מונע!

אהבת ישראל = גאולה! תפקידנו בימים אלו: להרבות באהבת ישראל!

לגליגא וקבלוהו שם לאב"ד בשמחה וברצון. לשבת הבאה נסע לרבו והביע בפניו את התפעלותו על רוח הקודש ששרתה בביתו. הגיב לו רבו: "דאס קענען גוטע ברידער אויך" [את זאת יכולים גם אחים ורעים לפעול]. המשב"ק שעמד שם שאל את הרבי בדרך בדיחותא: "אם כן בשביל מה צריכים אנו לרבי?". אמר לו הרה"ק: "להיות גוטער ברודער אמיתי עד כדי לברך אותו בלב שלם, מוכרחים להגיע לאהבת ישראל אמיתית, ובכדי לבוא למדריגה כזאת צריכים להיות רבי".

אחת מההבנות היא, שבאמת אינו קל להסיר את כל המסכים המבדילים, להרגיש את נשמת העומד לפניו כמו שהיא, ולאהבו אהבת נפש. כשהאדם מגיע לזה, הוא כבר עומד במקום די גבוה. נאמר זאת כך: קשה מאוד להיות מגושם ובעל עבירה, ולהיות עם אהבת ישראל אמיתית. שני אלה לא הולכים ביחד.

יש שחושבים שכאשר אומרים לעבוד על אהבת ישראל, הכוונה היא שהאדם יכול להישאר כמו שהוא, העיקר שתהיה לו אהבת ישראל. ולמען האמת, הדבר אינו אפשרי. כשהאדם חופר וחודר בנשמתו שיוכל באמת לאהוב את היהודי כיהודי, והוא מוסר לו נפשו, ופועל בשבילו ומתפלל בעדו, ואף כשקשה לו, הוא מוותר על הכל כדי לפעול למענו, באופן ממילא הוא עצמו נעשה קדוש. אכן אחת מהמדרגות של הצדיק היא שיש לו אהבת ישראל אמיתית, שהוא גוטער ברודער אמיתי. זה לא דבר שבא ברגל. לשאת את חבילות צרותיהם של בני ישראל, להתפלל על בני ישראל, לוותר על כל הדברים האישיים ולמסור את הנפש לבני ישראל, הוא עבודה גדולה. אך בכוחה של אהבת ישראל להביא ישועות גדולות ובאמת מבאי ישועות גדולות!

האהבה – שפה שמדברת אף לרחוקים

איתא בספר 'דברי ישראל' ובעוד ספרים הרבה בפירוש מאמר חז"ל (פסחים ק"ד, ב): "בך (פאבריהם) חותמין, ואין חותמין בכולך", שהגאולה תבוא על-ידי אהבת ישראל ועל ידי החסידים שיעשו זה עם זה!

והאמת שכך רואים היום בעמדתנו פסיעה אחת לפני הגאולה השלימה שהחסד מתרבה בישראל כפי שלא היה אף פעם!

והנה הכלל הוא שכאשר האדם נמצא רחוק, אתה צריך לדבר אתו בשפה שיוכל להבין. אינך יכול לדבר אתו בשפת הפילוסופיה, כי אינו שם. ואע"פ שהוא מרמה את עצמו שהוא שם, ואע"פ שהוא מושך אותך לשם באשר הוא שואל אותך שאלות וקושיות, הרי אנו יודעים את האמת, וחוק הוא שאין לו יוצא מן הכלל, שאותם שמקשים קושיות, נמצאים עמוק בתוך התאוה. וכמה פעמים כבר נוכחנו לראות אנשים שבאים עם קושיות ואומרים: 'לא, לא, לא, זה בכלל לא קשור לתאוה. יש לי סתם קושיות'. ולאחר זמן לא רב נתברר שאמרו כן רק מפני שלא היה להם שום קושי לשקר במצב נחושה, כי חלק הוא מהקליפה שהיו שרויים בה, וכיון שנגרעו קצת והסירו את המחסומים, הודו שהם שקועים עמוק בתוך התאוה.

עכ"פ קשה מאוד להאיר אדם כזה באור השכל, כי אין לו את הכלים לזה. כשאתה מביא שכל לאדם יש לזה בכוח ליתן לו תענוג גדול לרוממו ולנשאו, אך זאת בתנאי שכבר טיפס מעט על הסולם ומבין מה שאתה אומר, ואין לבו מטומטם כל-כך, כי אז השכל יכול להביא לו אור. כשהאדם קצת יותר נמוך, פעמים הרבה יש שאתה יכול לומר לו דיבור מלהיב שמעורר את הרגש, אך בכל זאת, אף הדיבור המלהיב בנוי קצת על אותיות.

אך האהבה היא שפה שאתה יכול לדבר אתה עם האדם גם כשהוא מאוד נמוך. אתה יכול לכבוש אותו. אתה יכול לראות שכאשר האדם נמצא בשפל המצב, אם ברוחניות, אם בגשמיות ואם בשתיקה, ואתה נותן לו אהבה עמוקה ממקום נקי, כי הוא יהודי ואין מסתכלים על שום דבר, אתה יכול

היא כל התורה כולה, ואידך, פירושה הוא, זיל גמור, התכוון לומר לו שכאשר יקיים מצות ואהבת לרעך כמוך יתחיל להבין תורה, כי כשיש אהבה בין יהודים, נשמה אחת מדליקה את השניה, וכשהנשמה נדלקת, היא מתחילה לגלות לאדם את התורה, והרי הוא מתחיל להבין את תרי"ג המצוות.

בדרך כלל מפרשים שעצתו של הלל היתה שכאשר יקיים מצות ואהבת לרעך כמוך, יקיים ממילא את כל המצוות שבין אדם לחבירו אשר מסתעפות ממנה. אך לפי האמור יש בזה עומק חדש. כשאומרים זה את זה, נשמת האדם עצמו מתחילה להאיר, והנשמה הרי מכירה ויודעת את כל תרי"ג המצוות, שעטנז ושילוח הקן, ואף גם החוקים והמשפטים, ונמצא שהאדם יידע את כל תרי"ג המצוות על-ידי קיום מצות ואהבת לרעך כמוך.

הצדיקים כשלא היה להם מקוה לטבול, היו אומרים: "מקוה ישראל ה'". אפשר לטבול בין יהודים! ובעודם מוקפים בעדת מרעיתם, היו מכופפים את ראשם כהגמון כטובלים ביניהם. יסוד הוא שמביא את האדם לידי תשובה!

שמחת פנישת הנשמות

אפשר לראות זאת באופן נוסף. ידוע שה'חזרה' מלובלין אמר שחבר טוב יכול לפעול ישועה כמו צדיק, ונדפס בספר "נפלאות הסבא קדישא" (דף קה), ביאור הדבר: כשהאדם זקוק לישועה, הוא מבין שהוא צריך שאור השפע של הקב"ה יגיע אליו, אך יש דבר המסתיר בינו לבינו. הוא צריך פרנסה ואין לו. מהיכן הפרנסה מגיעה? מן השמים. מבין הוא שיש מסך המבדיל והרי הוא מחפש עצה להסירו כדי שהקב"ה יוכל להביא אליו את השפע. ובכן, אחד מהמהלכים הוא ללכת אל הצדיק, והצדיק מכניס בו את ה"ש"ת ואז ממילא מתקיים בו "ובכל המקום אשר אזכיר את שמי, אבוא אליך וברכתיך". אם ה"ש"ת נמצא בלבך, כבר יבוא אליך שפע!

ידיד טוב, חבר קרוב, הגם שאינו צדיק הדור, מכל מקום כשהוא נפגש אתך, הנשמות מכירות זו את זו, הנשמות מבינות זו את זו, הנשמות אוהבות זו את זו. והנשמה הרי יכולה להביא לך את השכינה. הסיבה שכאשר שני ידידים נפגשים הם מתמלאים חיות ושמחה היא כי כל הלבושים המסתירים את נשמתם, נפשטים מהן ומסולקים הצדה לזמן מה. אין הם חושבים אז על החילוקים ביניהם, אלא מסתכלים זה על נשמתו של זה, ומשם נובעת האהבה הגדולה ביניהם, כי נשמותיהם באות מאותו שורש, וכשזה קורה, עוד דרך היא להביא את השכינה אל האדם.

אף מה שאמרו "כל המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה" פועל באופן זה. כשהאדם מתפלל על חבירו, הלא הוא צריך להתפלל עליו בכל לבו, כמו שאמרו חז"ל (ברכות י"ב ב) לגבי תלמיד חכם שחלה, שהמתפלל עליו צריך שיחלה עצמו עליו. ואז נמצא שהוא מעורר את נשמתו. האדם צריך להתרגל להסיר את דעתו מכל הלבושים והחילוקים ומכל ההבלים שמסביב - "איני מסתכל שם. אני יודע דבר אחד, הוא נשמה, אני נשמה, אני אוהב אותו אהבת נפש", וכך הוא מביא לו שפע.

גוטער ברודער אמיתי

מסופר שבתחילת דרכו של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל רצתה משפחתו שיקבל עליו רבנות, והוא סירב. רבו הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב זי"ע"א ניסה לדבר על לבו לשכנע אותו להפיץ תורה בדרך זו, שאלו "מאיר"ל למה אינך רוצה", השיב רבי מאיר: "איני צריך לעולם", בהתכוונו שיש לו ב"ה פרנסה בהרחבה. השיבו רבו: "אם כן, העולם צריך לך". שאל רבי מאיר: וכי רבנות לעמבערג (כחנה חשבה באותה תקופה) מצפה לך? אמר לו רבו: "אם לא לעמבערג, יהיה סמוך לעמבערג". וכך הוה, רק חזר הביתה לעיר טארניפאל, לא עבר שבוע ומחצה וכבר באה שלחת מהעירייה גליגא הסמוכה לעמבערג. רבי מאיר ומשפחתו התפעלו ביותר, דברי הרבי התקיימו במלואם, לכן נסע מיד עם המשלחת

מסופר שפעם המשיל הרה"ק ה'שמחה משה' זי"ע (ירד ידילה ביום כ"ז תמוז) את משולו לספינה השטה בלב ים ואנשיה לא מצאו את הדרך אל החוף. וכשראו סירה קטנה מתקרבת אליהם, שמחו שמחה גדולה כי אמרו לשאול את האיש היושב בה איה הדרך אל היבשה. כשנפגשו, אמר להם בעל הסירה: "אף אני איני יודע מה הדרך, אך עצה טובה יש לי לכם, להיות שאנשים רבים אתם, תבנו יחד ספינה גדולה, ורק כך תוכלו להגיע אל חוף מבטחים". והוסיף ואמר: "בקשה לי אליכם שבשכר עצתי שיעצתי לכם, תעלוני על ספינתכם".

אמר ה'שמחה משה' בענותותו: "אף אני איני יודע את הדרך, אבל כשציבור של יהודים רוצים לחזור בתשובה, יש לזה כח גדול, ואף אני אצטרף יחד עם הציבור ויצרפוני בחפץ לב בשכר עצתי שיעצתי להם!"

שפת הנשמות – אהבת ישראל

והנה דיבור של צדיק יש בו הרבה אופנים של הבנה, בדומה לדברי תורה שכל זמן שאתה ממשמש בהם, אתה מוצא בהם טעם. ובכן, אחת מההבנות הנפלאות של משל זה היא כזו: לחזור בתשובה סתם כך אינו דבר קל, אך לאהבת ישראל יש כח עצום להביא לידי תשובה. וכשבני ישראל מתאחדים ב'כנישתא חדא' (כלשון הזה"ק) יכולים הם לצאת מן הגלות, כי האהבה עצמה שבין בני ישראל יש בכוחה להאירם שיזכו לתשובה.

ונרחיב מעט כי יסוד גדול הוא בתורה. הנה מדוע אנו רוצים בדרך כלל לעורר את האדם ולהראות לו מה אינו עושה נכון? - כי אנו רוצים להאיר בו מעט תורה. חסרה לו איזו ידיעה או הבנה בתורה, או חסרה לו דרך איך לנצח אחד מיצריו. מבקשים אנו להחזיר לו את הפסוק הנצרך לו למוחו. נניח שאנו רוצים לומר לאדם: 'דע לך! "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם..." אתה לא שומע... נו! רוצים להחזיר לו את הפסוק למוחו. אבל אם יש לו עבירות ישנות או בעיות אחרות, הלא הן מטמטמות את לבו ואין נותנות לפסוק לחדור למוחו ולהשתלט על גופו!

לפיכך נתן לנו הקב"ה דרך נוספת. אורייתא וישראל וקב"ה חד הוא. לפעמים יש בחינה כזו שאין מזכירים לאדם את הפסוק הנצרך לו. 'אתה יודע מה? איני הולך ללמוד אתך עכשיו. כלום? לא משניות ולא חומש. אף סיפורי צדיקים לא אספר לך עכשיו. אבל מה? אתן לך את נשמתך, אתמסר לך, אאהב אותך'. כשאתה נותן לו את נשמתך, היות שהתורה חרוטה בנשמתך, דרך נוספת היא להעביר לו את התורה, על אף שלא אמרת לו כלום!

כשיהודים מתכנסים מפני שרוצים לעבוד את ה' ואינם יודעים איך, כל אחד אומר כך: 'לי יש נשמה, לך יש נשמה, ולפלוגי יש נשמה. הפלא ופלא! בנשמתך חרוטה התורה, בנשמתך חרוטה הנשמה, בנשמתך פלוגי חרוטה התורה. ועד כאן אין כל אחד מאתנו יכול להרגיש את אור התורה הקיים בנשמתו, כי יש לנו גוף העוטף את הנשמה ומסתירה. אבל עכשיו שאנו מתכנסים יחד ומשתוקקים יחד לאבינו שבשמים, הנשמה האחת מאירה את השניה, וכך ההסתר נופל וכל אחד מאתנו מבין מה יש לו לעשות! הרי זה כאילו אמרו לנו עכשיו שעה אחת ותוכחה.

הנשמה עצמה הרי רוצה לחזור בתשובה. צריך רק להדליק אותה. וכשהנשמה האחרת מתחברת אליה ברוב אהבה, היא נדלקת. וזו עצה נפלאה היא לצאת מן הגלות, כי להגיע אל השגות התורה, הרבה יותר קשה, כי אין לנו את הכלים של פעם. אבל נשמות הן נשמות ואף פעם אין מציאות זו משתנית. ולכן היו הצדיקים מדברים כל-כך הרבה בענין אהבת ישראל והסבירו שעמה ייצאו מן הגלות!

מהו 'אהבת לרעך'?

כשהלל הזקן אמר לגר: "דעלך סני לחברך לא תעביד, זו

לכבוש אותו עד כדי שיזילו עיניו דמעות. למה? כי הבאת לו את אורו של הקב"ה, וזה מה שהוא צריך.

מי מביא אהבה?

אמנם אם זה שנותן את האהבה, אף הוא מרוחק מהקב"ה, תהיה התוצאה הרבה יותר קטנה. אבל אם הוא יהודי ירא שמים שמחפש את הקב"ה ומשתוקק אליו, הרי הוא נותן לו רבונות של עולם באהבתו, וכשהוא נותן לו את הקב"ה, הוא פורץ בבכי. הכל נמשך אז.

לכך חותמין פירושיו שבדור האחרון עדיין יהיה גילוי אלוקות אפילו במדרגה הנמוכה ביותר, אך באיזה כלי של תורה ישתמשו אז? באיזה אופן נביא את הקב"ה לדור נמוך כזה? כך נביא אותו. על כך צריך עוד יהודי שמתלהב באמונה, עוד יהודי שמתפלל, ושאותם יהודים יאהבו עוד יהודים!

ד' ו

ועמך כולם צדיקים

ושבו, כמה שהיהודי יותר קדוש ויותר נעלה וכן הוא אוהב את היהודי, הוא מביא לו יותר נשמה בלב, ועל קצה המזלג - זוהי עבודת הצדיקים. אנשים אינם מבינים זאת. הם רוצים לבחון את הצדיק על ד' חלקי השולחן ערוך. הם אינם מבינים. הוא קדוש, טהור, מזוכך, ועכשיו הוא אוהב יהודים. עכשיו הוא מוסר נפשו בשביל יהודי, עכשיו הוא מתפלל כל הלילה ועושה שתדלנות בשביל יהודי, ובאותו זמן יש לו אמונה ובטחון בה' ומקשיב לעוד צרה ונושא כל כתפיו עוד חבילה ודואג לעוד בחור צעיר. כך הוא מכניס אלוקות בלב יהודים עוד פעם ועוד פעם. זה מה שגואל את בני ישראל. עם זה אנו הולכים לקבל פני משיח צדקנו. ולכן צריך כל אחד לעבוד עבודה זו לפי מדרגתו!

בבית אברהם (לשבוטות) הביא בשם אביו הר"ק רבי שמואל מסלאנים זיע"א: ועמך כולם צדיקים - על-ידי שיהודים יושבים באחדות ואוהבים זה את זה בלב שלם, הם יכולים להמשיך כל מיני שפע טוב וברכה, ולעקור את כל השרשים הרעים כמו בחינת צדיק. לכן בדורות האלו מתגבר היצר הרע באופן מיוחד כפרט על זה. וגם כשיתן לאדם להצליח בתורה ובתפילה, לא יתן לו לאהוב יהודים אחרים, כי הוא יודע שיש בכוח דבר זה לעקור ממנו את כל השרשים הרעים.

ובדברי שמואל (פרשת תולדות) כתב על הפסוק "ומברכך ברוך" שבו רואים שכאשר האדם מברך את זולתו, הוא עצמו מתברך, וזה לשונו: "תורתנו הקדושה עצה טובה קא משמע לן אל להיוושע בזמן שאדם נצרך לישועה, שיאהב את חבירו ישראל בכל לבו וישמח בראותו שהוא מצליח ויברכהו, ואז גם הוא יתברך בכל הברכות. וכל זה נרמז בכלל "ומברכך ברוך". הקב"ה אומר זאת לכל יהודי: אם תברך יהודי אחר, אתה בעצמך תתברך. מה זה נקרא לברך יהודי אחר? - שאתה שמח בהצלחתו. אתה חפץ בטובתו. אתה מוציא ברכה ותפילה מפיו - 'הקב"ה יעזור לך שיהיה לך כל טוב', כי אתה אוהב אותו כל-כך ומתכוון בכל לב, ולכן אף אתה מתברך בכל הברכות!

להרחם לאהוב

וממשיך שם: "אך דא עקא שמצליח מעשה בעל דבר לעזור קנאה ושנאה כלפי חבירו כדי שעל ידי זה גם ימנע את הישועה מעצמו". הן היצר הרע, והוא השטן הוא המלאך המוות, ולכן הוא מבקש שלך לא יהיה טוב. עושה הוא הכל כדי לגזול ממך את השפע המזכך לך, ואיך הוא עושה זאת על-ידי שהוא נותן בך צרות עין וגורם לך לקנא בחברך. ואע"פ שאינו אומר כלום...

פעמים הרבה יש שהאדם אינו מדבר כלום ואינו מנהל שום מחלוקת, אך יש לו בלבו טינה או כאב או כל כיו"ב מכל שמות הלואי שקיימים בסוגיא זו, כי 'פלוגי תראה מה יש לו. אני צריך להתמודד עם כל הצרות, והוא - יש לו בנים טובים ועבודה מכובדת, וכולם אוהבים אותו...' זה כואב לו, ובכך הוא מונע מעצמו את הישועה, כי הוא מפריד את עצמו. 'אני מבין את כאבך', אומר הקב"ה. 'אני רוצה לעזור לך, אך לשם כך אתה צריך להלחם עם כל המחשבות האלה ולנסות בכל הכוח לברך את פלוגי. הוצא מפיו ברכה לפלוגי, אמור תפילה בעדו. הלחם עם יצרן עד שתרצה בטובת פלוגי ועשה לו טובות כי האדם נפעל לפי פעולותיו, ובכך תמשיך לעצמך את ישועתך!"

כך הוא מביא שם: "הוא צריך להלחם נגד מדתו זו ולהתאמץ לשמח בשמחת חבירו ולברכו תמיד, ואז ימשיך גם על עצמו ישועה גדולה!"

ה' ו

במקום שיש שכינה - יש ברכה

הכל בנוי על אותו יסוד שהסיבה שאין לו לאדם ברכה היא מפני שהוא נפרד מהשכינה, כי במקום שיש שכינה, יש ברכה. בבית המקדש ישבו בני ישראל איש תחת גפנו ותחת תאנתו. כשהשכינה שורה, יש ברכה בכל האופנים. יש השגה בתורה, ויש הצלחות מסביב סביב. פרשת והיה אם שמוע מגלה לנו את המציאות. כשהאדם שומע למצוות ה', ממילא יש יורה ומלקוש והוא אוסף את דגנו. אם רואה אתה שחסר לך שפע, סימן הוא שחסר לך השראת השכינה.

אך הבה נבהיר, בדרך כלל כשאומרים לו לאדם שחסר לו השראת השכינה, הוא חושב על הדברים הקשים. 'אני יודע שאני צריך ללמוד עוד כמה שעות ביום, אני יודע

שאני צריך לכוון יותר בתפילתי. אני יודע, אך מה לעשות? כבר ניסיתי עשר פעמים ולא הצלחתי... אין לי ריכוז, אין לי עצבים... לא הולך לי... אינני יכול להלחם עם מציאות. זה פשוט לא הולך...'.

אומר לנו הקב"ה סוד נפלא: אם רואה אתה שלא הולך לך, אחת מהסיבות העיקריות היא כי אין לך את הכלים לך, כי אתה נמצא עכשיו במדרגה נמוכה, ומשם אתה צריך לטפס כלפי מעלה.

ואיך עושים זאת? - כשאתה מוצא השראת השכינה במקום שאתה נמצא, אתה יכול על-ידי מדרגה זו של השראת השכינה לקבל את הברכה שתעזור לך לטפס על הסולם ולמצוא את המדרגה הבאה של השכינה. לא הולכים לוותר על התורה והתפילה. חייבים תורה ותפילה, אמונה, קדושה וטהרה. בוודאי. השאלה היא איך מגיעים לשם.

כך מתחילים. אני יודע שיש לידי עוד יהודי שהוא מוכנה לשכינה. הרי הוא יהודי! כשאני מתדבק בו, אני מתדבק עם הקב"ה. כשהאדם מנסה לעשות כן, הוא באמת יכול לצמוח ולעלות מעלה מעלה!

דרגות באהבת חברים

מעשה

בספר שנדפס על החסיד רבי מענדל פוטערפאס זצ"ל מביאים את המעשה הבא: פעם ישבו החסידים ודנו בענין המאמר השגור שנים ידירות טובה, עם אהבת חברים, עם אהבת רעים, נלך לקראת המלך המשיח - איך מודדים זאת? מהו הסימן שיש לו לאדם אהבת ישראל אמיתית? זה אמר בכה וזה אמר בכה, ומשראו שאינם מגיעים לידי בהירות, ניגשו אל רבי מענדל וביקשו לקבל ממנו תשובה.

הבנה למעשה

הדרגה הראשונה

הרהר מעט ואז אמר: "יש דרגות רבות באהבת ישראל. הדרגה הראשונה היא שכאשר אתה שומע על חברך שעבר על עבירה חמורה ביותר, ברגע הראשון אתה מרגיש צביטה בלב על שחברך הגיע לידי כך, אך מיד אתה חושב כיצד תוכל לעזור לו. הרי אומר: ברור שאין בך איזה ענין של כעס על חברך (או להיפך ח"ו, שמחה לאיד) או מחשבה שחברך כל-כך נמוך - 'אנשים מגיעים בימנו למדרגות כל-כך נמוכות...' זה ברור שאין בך, לא בתחילה ולא בסוף. ללא המחשבה הראשונה היא - כמה כואב שחברי נכשל, והמחשבה השניה היא כיצד לעזור לו. זוהי המדרגה הראשונה של אהבת חברים.

הדרגה השנייה

הדרגה השנייה היא שכאשר אתה נכשלת בעבירה חמורה, אתה יודע שיש לך חבר טוב שאתה יכול ללכת אליו ולספר לו ואיך חושש שישפוט אותך וערכך ומעמדך ירדו בעיניו, אלא אדרבה, אתה בטוח שיעזור לך ויסייע בעדך לחזור אל הדרך הטובה. זוהי הדרגה השנייה והקשה יותר. פירוש: אין לך גאווה בלבך, עד שגם כאשר נכשלת בדבר חמור, אינך שום קושי ללכת אל חבירו ולספר לו: 'זה וזה קרה לי', לא עולה בדעתך לחשוב שהלה יסתכל עליך ממעלה למטה. "הרי פשוט כך, הרי אנחנו שני ידידים קרובים!".

כך שמענו בשם האדמו"ר מאמשינוב שליט"א שפעם אחת בתורה בלבד אנו מוצאים שני אנשים מכוונים רעים, והם יהודה וחירה, כלשון התורה "חירה רעהו העדולמי", כי כשהיתה לו ליהודה הפרשה עם תמר (אינו מבינים, אך לפי מה שכתוב בפסוקים), יכול היה לפנות לחירה בלי שום חשש ולבקש ממנו שיביא לו את הסימנים. אלה הם חברים אמיתיים, חברים שמרגשים בנוח לדבר זה עם זה על דברים בלתי נעימים, להתייעץ ולהתחזק, כי אין אחד מהם חושש שהשני יסתכל עליו ממעלה למטה. כשכל אחד חושש שהשני יסתכל עליו ממעלה למטה, פירוש של דבר שיש ביניהם פירוד והחבירות ביניהם בנויה על מעמד חיצוני בלבד שבו כל אחד מגלה כלפי חוץ רק את החלק הנחמד, שחבירו יבוא לשמחתו ויראה איזו שמחה נאה הוא עושה. כשיש חבירות אמיתית, אין להם שום קושי להראות את חולשותיהם זה לזה!

הדרגה השלישית

המשיך רבי מנדל: הדרגה השלישית היא כאשר אתה שרוי במצב רוח רעוע ומתהלך בשוק עצב ומדוכדך, ופתאום אתה רואה את חברך מגיע למולך, וכיון שאתה נפגש עמו, יתיך ומיד אתה שוכח ממצבך ומתמלא שמחה גדולה. זוהי הדרגה השלישית, הדרגה הנעלה ביותר של אהבת חברים.

תובנה למעשה

נסביר יותר על פי הנאמר לעיל: מה צריך מי שמרגיש עצוב? הוא צריך שהש"ת יחייך אליו. זה מה שירומם אותו עד מאוד. כשיפגוש את השכינה, יהיה כל-כך מאושר ושמח וכל עצבותו תיעלם בין רגע. ובכן, מי שאין לו ידידים קרובים, עליו לצאת מן הבור בכוחות עצמו, אם על-ידי תפילה, אם על-ידי לימוד דף גמרא, וכך יוכל לפגוש את הקב"ה. אך לפעמים האדם מבולבל כל-כך שאינו מצליח לא להתפלל ולא ללמוד. הוא פותח את הסידור והאותיות מרצדות לו מול העיניים, הוא פותח את הגמרא ואינו יודע איך ליישב את המילים. הוא לא יודע אפילו מאיזה צד לפתוח את הגמרא. אין לו דרך לפגוש את הקב"ה, אין לו דרך לראות את החיוך של הקב"ה אליו, והדבר נעשה לו כגלגל החוזר, כי בגלל כן אינו לומד ואינו מתפלל וממילא שוקע יותר בעצבותו, וכיון שהוא שוקע יותר בעצבותו, נעשה לו עוד יותר קשה ללמוד ולהתפלל וחוזר חלילה.

אכן כשיש לו לאדם ידיד קרוב והוא נפגש אתו, מהלך הוא להביא את אורו של הקב"ה לנשמתו הגם שהוא בשפל המצב. הוא פוגש את הקב"ה. מי מחייך אליך כשחברך מחייך אליך? --- רבי מענדל אומר כך: אם פגשת את ידיך בשוק ושכחת לגמרי ממצבך, סימן טוב הוא, סימן הוא שנשמחת פגשה את הקב"ה. כששני ידידים אוהבים זה את זה, נשמותיהם מאירות, וכדרך שאמרו חז"ל 'איש ואשה זכו שכינה שרייה ביניהם'. כשאין פירוד ביניהם, נשמותיהם מתאחדות, וכיון שהן מתייחדות, באופן ממילא הן מאירות והרי הם פוגשים את הקב"ה!

לקום בבוקר ולחשוב על יהודי אחר אהבת ישראל למעשה!

מעשה

הגה"ק רבי יששכר שלמה טייכטאל זצ"ל הי"ד בעל "משנה שכיר", אבדק"ק פייטניאן מספר כעד ראה שהיה בשנת תרע"ד בתחילת מלחמת העולם הראשונה, כאשר הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זיע"א ברח לראצפערט שבאונגארן ונזדמן שם קיבוץ גדול של תלמידי חכמים ובראשם הגאון רבי משה דוד טייטלבוים זצ"ל אב"ד לאפוש ונכדו של הייטב לב. דרש אב"ד לאפוש בפני הקיבוץ, ובתוך הדברים אמר כך: "בני ישראל שרויים בצער וצריכים לחזור בתשובה". אז פנה אל הרה"ק מבעלזא ואמר: "בעלזער רב! אם אתם תעוררו את הקהל בתשובה, זה בוודאי ישפיע עליהם לחזור בתשובה שלמה ויזכו לישועה גמורה". וכך המשיך לעורר את הקהל במשך שעה שלמה.

הבנה למעשה

כשסיים, פנה אליו הרה"ק מבעלזא ואמר: "לאפושער רב! לא כן הדרך, אם המשיח יגיע, ממילא יחזרו בני ישראל בתשובה. העיקר הוא שבני ישראל יאהבו האחד את השני, אפילו את החלשים, וכך תבוא הישועה. אדרבה, האהבה שבני ישראל אוהבים זה את זה, היא זו שמעוררת אותם לתשובה!"

תובנה למעשה

והנה כשהאדם רוצה להתעלות במדרגות האהבת ישראל, יש לו עצות פשוטות כיצד להתחיל. העצה הפשוטה ביותר היא זו שאנו מוצאים במסכת דרך ארץ זוטא (פרק ב): **"אם חפץ אתה להידבק באהבת חבירך, הוי נושא ונותן בטובתו"**. תתחיל לפעול למען חברך. עדיין אינך אוהב אותו, אבל עשה משהו בשבילו. התמסר לו, דאג לו. כשהאדם עושה בשביל זולתו, זה עובר מכלי המעשה אל הלב. זה לא נשאר מעשה יבש גרידא, אלא נוצר ביניהם שייכות רגשית, וכיון שזה קורה, נולדת בלבו אהבה אליו. הסיבה לכך היא: מפני שהאדם נפעל לפי פעולותיו. כך היא המציאות. הלב מושפע מכלי המעשה. ויותר מזה, כי בעצם האהבה קיימת כפי שהסברנו עד כה, אלא שאין מה שיגלה את הנשמה ויגרום לאהבה לפרוץ החוצה, וכיון שהאדם מסיר את הגאוה ומבטל את הפירוד, אותה האהבה פורצת החוצה ומתחילה להאיר.

מעשה

פעם נכנס חסיד אחד אל הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זיע"א וביקש ממנו עצה מעשית לאהבת השי"ת. אמר לו הצדיק: **"אהבת ישראל היא זו שמביאה לאהבת השי"ת"**. ובכן, אומר לך מה תעשה כדי שתהיה לך אהבת ישראל". בזמנו של אותו צדיק העניות הרי היתה משוועת, כידיע (ובפרט אצל חסידים). אמר לו כך: **"תחזיק אצלך בכיס קופסת גפרורים כדי שכל פעם שיהודי יצטרך לאש, תוכל לתת לו!"**

הבנה למעשה

פעמים הרבה רואים יהודי בא בימים מחלק סוכריות לילדים, ויש שאין מבינים מה הוא רוצה להשיג בזה. אכן כן, מותר לך גם אע"פ שאתה רק בן שלוש. איננו קולטים עד כמה אנו אגואיסטים (אנוכיים). תארו לכם יהודי בר דעת ותלמיד חכם שמחליט יום אחד לחלק סוכריות לילדים. לא יודע מה היה קורה לו. ללא ספק היו מזמינים לו מומחה שיאבחן אותו... וזה לא חייב להיות בצורה של חלוקת סוכריות. אנשים מבוגרים צריכים סוכריות מסוג אחר. מילות טובות. האדם יכול להתחיל לחלק סוכריות על ימין ועל שמאל, סוכריות כאלה שאנשים מבוגרים זקוקים להן. כך אנו מוצאים בקובץ אגרות ה'חזון איש'. הוא כותב שם לאחד: אני רואה עליך שאין לך את רגש ההשתתפות בצער הזולת. העצה היא שתתחיל לעשות פעולות. שוב, הבעיה היא שאין לך את הרגש, והעצה היא לעשות פעולות. תעשה חסדים שונים לבני אדם ויחד עם כן תתפלל על צרת זולתך ואע"פ שאין הדברים יוצאים מן הלב!

מעשה

מסופר על הגה"ק רבי שמואל ענגיל זצ"ל אבד"ק ראדימישלא שפעם יצא לאור ספר למדני ולא היה לו זמן לעיין בו. לקחו עמו לבית הכנסת ועיין בו בעת קריאת התורה בין גברא לגברא. כשהבחין בכך רבו הדברי חיים מצאנז זיע"א, העירו על כך, ובא אליו בטענה שכאשר אומרים מי שברך לעולה לתורה צריך להקשיב ולענות אמן בכוונה. מדוע עושים מי שברך? כי יש כאן ספר תורה וציבור. מתכוונים ברצינות. מברכים את העולה לתורה, מברכים את החולים. אכן עבודת הצדיקים היא להשתתף עם כל זה.

הבנה למעשה

מי היה חושב על זה בכלל בלי אותו צדיק? האדם יכול להיות מרומם עד מאוד בשבת קודש, האדם יכול להיות מאה וחמישים שנה ולדקדק בקלה כבחמורה, ולא יעלה לו בדעתו אף פעם שעבודתו לקויה כי אינו מקשיב למי שברך שהשמש אומר בין גברא לגברא וחסר בו בהרגשת צער הזולת. פעמים שרואים שזה הולך עוד יותר. אנשים מתקריבים אל השמש ומזכירים עוד חולים ועוד חולים. אתה יודע שמדובר בחולים מסוכנים, שתף פעולה. איך תשתף פעולה? תתפלל, תאמר פרק תהלים. הדברים האלה, כשהאדם עושה אותם עוד ועוד, הם מעוררים בו את האהבה!

מעשה

כן סיפר הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל ששאל את ה'חזון איש' איך לחזק את האהבת ישראל בלבו, והשיב לו: **"תעשה רשימת כל החולים בעיר חיפה והתפלל עליהם, וכך תתעורר בלבך האהבה לישראל"**. והנה בספר מרבה חיים אשר שם מובא המעשה, כתוב כך: וזאת יש לדעת שהעיר חיפה של אותם ימים לא היתה עיר המלאה במקפידין על קלה כבחמורה, ואעפ"כ אמר לו ה'חזון איש' שזה מה שהוא עצמו עושה. הוא מברר על כל החולים שבעיר זו ומתפלל עליהם. ה'חזון איש' אמר לרבי חיים ברים: **"זה מה שאני עושה. עשה אף אתה כמוני!"**

תובנה למעשה

וצריך לעורר, רוב אנשים כשעושים פעולות, זה רק לאחר שביקשו מהם. אך שהאדם יקום בבוקר ויאמר: **"אני רוצה להטיב היום ליהודי. למי אני יכול לדאוג היום? אוהו, אני מכיר מישהו מר לב. אני הולך לחזק אותו היום"** בדרך כלל זה לא קורה היום כאשר כל אחד טרוד במיליון ואחד דברים, וכשיש לו כבר איזה דקה פנויה, הוא רוצה לנצל ללימוד התורה. לקום ולחשוב על פלוני בלי שיבקש, אינו דבר מצוי. אבל כמה זה שווה! כמה דפי גמרא זה שווה! כמה יהדות זה בונה! כמה דפי גמרא זה יבא - הן אצלך כי יהיה לך לב נקי, והן אצל חברך כי ירגיש שהקב"ה אוהב אותו. איננו יודעים כי אין לנו את ההבנה. איבדנו את העדיניות ואת ההבנה להתמסרות לשני באופן נקי וטהור. האדם צריך להבין שזה נחוץ לו ליהדותו לא פחות משמירת העינים. לא מפני ששמירת עינים נעשתה עכשיו דבר פחות חשוב, אלא מפני שזה יעזור לו בשמירת עיניו. זה אחד מהדברים שכובשים את לב האדם ואת מהותו וגורמים לו להרגיש יותר את השכינה!

מעשה

מספרים על תקופת הרה"ק מרז'ין זיע"א על אברך שהיה לו נסיון גדול והדבר היחיד שעצר אותו זה החברים. הוא נזכר שיצטרך לשבת עם חבריו וידידיו אצל הצדיק.

הבנה למעשה

אכן כן, זה מה שעוצר מן החטא. מצוי מאוד בזמנינו שמחפשים עצה לנסיון עצמו ולא שמים לב כמה כוחות כבירים נתן הקב"ה לאדם להתקרב אליו על-ידי שיאהב אנשים מ ישראל. ואיך נעשה האדם אוהב ישראל? על-ידי שהוא נושא ונותן בטובתם. יסוד הדבר הוא שכאשר האדם נמצא בנסיון ועומד וצווה: 'אינני מוצא את הדרך... אני נכשל שוב ושוב... זה לא יכול להמשיך ככה...' שואלים אותו: את זה כבר ניסית? כבר ניסית להעסיק את מוחך ברצון זה לעזור ליהודי אחר כדי להיות ירא שמים, כדי להיות יהודי שמור? בדרך כלל תשובתו תהיה שלא ניסה. עצה היא שהצדיקים הראשונים נתנו. הרי זהו הדבר שגואל את כלל ישראל מגלותם, ואם כן הוא מספיק גדול לגאול אף את האדם הפרטי מן הגלות, כי הכל הולך באותו מהלך!

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת מטות – בין המצרים"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

אצלו הלשון "התרה". ובעל ואב בלשון הפרה – שהבעל והאב מפר בלי חרטה של האשה ולכן שייך אצלה הלשון "הפרה" (רש"י).

כשרצה פעם הגה"ק מהרי"ל דיסקין זי"ע להמחיש לתלמידיו מהו הכוונה שהתרת נדרים ביחיד מומחה, ולמה דווקא צריך מומחה – היה מספר את הסיפור הבא:

כשישב אבי הגה"ק רבי בנימין דיסקין זי"ע על כסא הרבנות בלומזא, בא פעם אחת העירה אדם פרוש, בן תורה, שהפריש עצמו מדרך החיים הרגילים, וקבע מקומו בבית המדרש ואף קיבל עליו בנדר גדול לישב בו ימים רבים ולא לצאת מפתחו החוצה... והיו בני העיר מצטערים הרבה בגינו, כי נאלצו להביא אליו אוכל ומשקה בכל יום להחיות נפשו, והדבר היה כרוך בטרחת ובטרדה, במיוחד ביום שבת שאין אפשרות לטלטל המזון דרך הרחוב – מכיון שלא הותקנו בעיר חומי עירובין.

יום אחד נודמן ובא ללומזא גדול הדור הגה"ק רבי עקיבא איגר זי"ע, שנועד להופיע בשמחת נשואין של אחד מצאצאיו, ובא לשחר את פני אבי המרא דאתרא. היו יושבים ומשוחחים בדברי תורה ובשיחת חולין של ת"ת, ובתוך הדברים סיפר לו אבי, על אותו "פרוש", שהוא באמת אדם גדול, תלמיד חכם וצדיק, אבל בני העיר מצטערים בגללו...

נענה רבי עקיבא איגר ואמר לאבא: "אם כדברי מר שאדם גדול הוא, הלא מן הראוי לילך ולהקביל פניו בבית המדרש, ולכן הנני רוצה לילך אליו, ומבקש אני שתלך עימי". ותוך כדי דיבור שמו פעמיהם אבא והאורח לעבר בית המדרש. וכראות האנשים בלומזא להיכן הם הולכים – "מי ראה אותם יוצאים ואינו יוצא"... נתקבץ איפוא קהל גדול, שהשתרכו אחריהם עד לבית המדרש.

כשבאו לבית המדרש פנימה, אמר רבי עקיבא איגר לאותו פרוש: "שמעתי כי מר בן תורה וחפצתי לראותו, אבל מאחר שאינך יכול לצאת מפתח בית המדרש, בנין נדרו אשר נדר, טרחתי ובאתי אליו". הצטער אותו צדיק צער גדול ואמר: "ווי לי! שהטרחתי על לא דבר את גדול הדור רבי עקיבא איגר, ואת הרב דמתא, ואת כל הקהל הקדוש!"...

שאל אותו רבי עקיבא: "ואלמלי היית יודע מראש כי יטריח עלינו כל כך, כלום היית נודר?"

חלילה, חלילה! – השיב הפרוש – בודאי הייתי מעדיף לרוץ כצבי לקראת מר ולהקביל פניו...

מיד הכריז רבי עקיבא איגר בקול גדול: אם כן, "מותר לך", "מותר לך", "מותר לך". וכל העם אחריו ענו בקול: "מותר לך", "מותר לך", "מותר לך".

סיים ואמר מהרי"ל דיסקין: בואו וראו עד כמה נכונים וצודקים דברי חכמים שאמרו שהפרת נדרים ביחיד מומחה! כי תארו לעצמכם, מה היה קורה, אילו רעק"א היה שולח שליח לאותו פרוש, שידבר על ליבו שיגלה סימני חרטה על אותו נדר, האם הוא היה חפץ? "מה פתאום!" – הוא היה עונה. "נדר זה נדר!" – היה הוא ממשך ואומר. "חפץ אני להיות פרוש מהעוה"ז!" – היה הוא ממשך וטוען...

לכן הבין אותו יחיד מומחה רבי עקיבא איגר זי"ע, שכאן צריכים פתרון מקורי בכדי להתיר את נדרו, ובצורה עקיפה עשה את אשר עשה, ובכך הביא, שיכל להתיר את נדרו ללא שום בעיה על הצד הטוב ביותר.

וידבר ה' אל משה לאמור. נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך. וידבר משה אל העם לאמור החלצו מאיתכם אנשים לצבא ויחיו על מדין לתת נקמת ה' במדין (לא, א-ג)

"וידבר משה אל העם" – אף על פי ששמע שמיתתו תלויה בדבר עשה בשמחה ולא איחר (רש"י).

וצריכים להבין, למה באמת תלה הקב"ה את מיתת משה בנקמת מדין?

הבח של הצדיקים לבטל את הגזירות ולהשפיע ישועות לעם ישראל – הוא רק בכח האחרות והאהבה השוררת ביניהם!

כתב הרה"ק רבי אלימלך מליעזנסק זי"ע בספרו "נעם אלימלך" בפרשתנו: "דהנה הצדיק הרוצה להמשיך השפעות על ישראל צריך לחבר עמו שאר צדיקים, שע"י הדיבור המדבר עמם הוא משפיע לכל ישראל, והם המסייעים אותו אל הטוב ההוא להסתים פי המקטרג מעליו בזכות הרבים, משא"כ כשהוא לבדו, צריך כח גדול ויד חזקה להשקיט המקטרג לכל ישרוט בו.

וזהו שאמר משה רבינו ע"ה (דברים א', יב): "איכה אשא לבדי", פירוש כשאני לבדי בלא התחברות שאר צדיקים הוא למשא עלי להמשיך לכם צורכיכם בו".

וזהו "וידבר משה אל ראשי המטות" פירוש שחיבר עצמו עם הצדיקים, "לבני ישראל" כמו בשביל ישראל, להמשיך להם שפע. וק"ל.

כבר הבאנו בגליון פנינים פרשת בלק עדות נאמנה שהעיד הרה"ק בעל ה"מאור ושמש" זי"ע בספרו בפרשת בלק: "וכך שמעתי מפי אדמו"ר בוצינא קדישא מר"ה אלימלך מליעזנסק זצוק"ל כששאל אותו ביחוד אחיו הצדיק המפורסם בוצינא קדישא אחיו מר"ה משולם זושא זללה"ה הייתי אז אצלם כששאל אותו בזה הלשון:

"אחי למד לי זה שאתה הוא פועל ניסים ונפלאות ומעשים נוראים, שאוכל גם כן לפעול כך".

וכלל הדברים בקיצור שהשיב לו אדמו"ר (רבי אלימלך זי"ע), שהבח לפעול ישועות הוא על ידי התחברות הצדיקים ואהבה וחיבה וריעות ביניהם – על ידי כן נפעלים ונעשים כל הניסים, וכל הפעולות והמעשים הנוראים. והודה רבי זושא לדבריו, ואמר "בודאי, כי זה עיקר הכל!"

אמר הכותב: כאשר עם ישראל נמצאים בתקופה לא פשוטה, כשה בין שבעים ואבים, כאשר מבית ומוחוץ אנו צריכים רחמי שמים לבטל את הגזירות הגשמיות והרוחניות העומדות לפתחנו – אנו מוכרחים שיהיה אהבה וחיבה וריעות בין הצדיקים, בכדי שגדולי וצדיקי הדור יוכלו בכח קדושתם וצדקתם לפעול את פעולתם לבטל ולסלק את הדינים מעל ישראל, ולא ח"ו ההיפך!

תפקידנו אנחנו האנשים הפשוטים, קודם כל, להתפלל על כך לפני בורא העולם לבלי יתן כח למקטרג להביא לפירוד בין הצדיקים, כי כלל ישראל זקוק לישועות עצומות. ובודאי, להתרחק מלהביא בפניהם מחלוקות או לייצר פירוד וריחוק בינן לבין שאר הצדיקים.

ועל כל איש ואיש מישראל מוטל החוב להרבות השלום והאהבה בין הצדיקים ובין עמך בית ישראל, בכדי שיתקיים בנו מאמר הכתוב (דברים ל, ה): "ויחי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל". כדברי רש"י שם: "אימתי הקב"ה מלך על ישראל, דווקא בעת התאספם יחד באגודה אחת ויש שלום ביניהם, כי אז הקב"ה הוא מלכם – נוהג עמם כמלך לשמרם מכל רע, ולא כשיש מחלוקת ביניהם.

וידבר משה אל ראשי המטות אל בני ישראל לאמור זה הדבר אשר צוה ה', איש כי ידור נדר לה' וכו' (ל, ב-ג)

חלק כבוד לנשיאים. ומה ראה לאומרה דווקא כאן: למד שהפרת נדרים ביחיד מומחה. "זה הדבר אשר צוה ה'" – לשון מעוט הוא, לומר לך, שהחכם בלשון התרה – שהחכם אינו מתיר אלא בהרטה, לכן שייך

הסבר חריף על כך, מובא בספר "אדרת אליהו" להגה"ק רבי אליהו מלובלין זי"ע על פי מה שכתב רבינו האר"ל, שמשנה רבינו חי מאה ועשרים שנה – משום שהיה "תרומתו של עולם" – כלומר: דבר שהעולם עצמו היה זקוק לו בתרומה חיונית, משום שמשנה נותן התורה, וכידוע, כל העולם עומד רק בזכות התורה. ולכן חי רק מאה ועשרים שנה משום ש"תרומה במידה בינונית" היא אחד מחמישים, ומכיון שששת אלפים שנה הוא העולם, אם כן תרומה של אחד מחמישים לששת אלפים – הם מאה ועשרים בדיוק!

אולם, הרי יודעים אנו שיש שלושה סוגי מידות בתרומה, כדברי המשנה (תרומות ד, ג): "עין בינונית" הוא אחד מחמישים. ולמדנו זאת מתרומת מכס שנאמרה בפרשתנו (להלן לא, ל) לגבי השבי שלקחו במלחמת מדין: "וממחצית בני ישראל תיקח אחד אחוז מחמישים", ועל כך אמרו בירושלמי (תרומות פרק ד' הלכה ב') כל מה שאתה אחוז – אחוז אחד מחמישים. "עין רעה" הוא אחד משישים, ולמדנו זאת מהפסוק (יחזקאל מהיג) "זאת התרומה אשר תרימו שישית האיפה מחומש החיטים וכו'." "עין יפה" הוא אחד מארבעים, ואף את זאת למדנו מהפסוק הנ"ל.

ולפי זה אפשר לומר, שלכך אמר הקב"ה למשה "נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים", כי הרי כאמור, משם נלמד שיש גם שיעור תרומה של אחד מחמישים, ואם כן, מניע ל"תרומתו של עולם" שיחיה רק מאה ועשרים שנה, ורק לאחר מכן תוכל להיאסף אל עמך, כי בלי נקמת מדין לא אוכל לגזור עליך מיתה, כיוון שבלי מלחמת מדין אין לנו לימוד לשיעור תרומה של אחד מחמישים, אלא רק לשיעור של אחד מארבעים, (ואם כן תצטרך להוסיף ולחיות עוד מאה וחמישים שנה) או של אחד משישים (ואם כן צריך היית להסתלק כבר בגיל מאה שנה)...

וידבר ה' אל משה לאמר נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך. וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין (לא, א-ג)

אף על פי ששמע משה שמיתתו תלויה בדבר, עשה בשמחה ולא איחר (רש"י). רבי יהודה אומר אילו היה רוצה משה להיות כמה שנים היה חי, שאמר לו הקב"ה נקם ואחר תאסף, ולהודיעך שבחו של משה שאמר בשביל שאחיה יעקב נקמת ישראל? מיד "וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא" (במדבר רבה פרק כ"ב).

שלושה 'לימודים' יוצא לנו כאן – אמר במתק לשונו המגיד מישורים הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל בעת דרשתו:

הראשון, ישנו סיפור מהגה"ק בעל ה"שאגת אריה" זי"ע, סיפור אמיתי שהגה"ק מבירסאק זי"ע סיפרו כמה פעמים: אשה זקנה נקשה על דלתו של הגה"ק רבי חיים מוואליץ זי"ע ובפיה סיפור ובקשה בצידו: "לפני חמישים שנה התגוררתי בכפר ליד וואליץ. באותם ימים ה"שאגת אריה" עבר ממקום למקום (היה זה בימי גלותו) והוא התאכסן בכפר שלנו במשך כחודשיים. ה"שאגת אריה" הקפיד של לאכול 'חדש' גם בחוץ לארץ. ולי (לאלמנה) היה קמח מהיושן ונרתמתי לסייע בידי תלמיד חכם, ולכבוד שבת, בקביעות, הייתי אופה לו שלוש חלות. כאשר עזב את הכפר, בירך אותי – כי אזכה לעשירות ואזכה מכספי לבנות שלושה בתי כנסיות (כנגד ג' חלות) שניים בגולה ואחד בארץ הקודש".

"ברוך ה'" – המשיכה האשה לספר – "בעשירותי, בניתי בית כנסת אחד בוילנא ואחד בעיירה אחרת, (הרב מבירסאק העיד כי התפלל באותו בית כנסת), והנה עתה קצצה עלי זקנה, יש לי את הסכום המלא – ממון רב, לקיים את המשך הבטחתו – לבנות בית כנסת בירושלים עיה"ק. אך כיון שאין לי מכרים בירושלים באתי לשאול אולי לראש הישיבה יש קשרים בירושלים – ואפקיד את הסכום ברשותו – והוא כבר יעביר אותו לתעודתו?"

התפלא רבי חיים ואמר לאשה: "לכי הביתה, מה דוחק אותך, אם ה"שאגת אריה" בירך אותך, הרי לא תעזבי את העולם עד שתבני שלושה בתי כנסיות, יש לך ביטוח, מה בווער לך?!"... – ביטוח מה"שאגת אריה"...

המשיך רבי יעקב ואמר: למשה רבינו היה ביטוח חיים מהקב"ה! – מלחמת מדין. כי הכל יודעים את דברי חז"ל, אילו משה רבינו ע"ה היה מעוניין להיות עוד כמה שנים היתה לו יכולת, כי היה בידו משכון "נקום נקמת בני ישראל" ואחר תאסף אל עמך" – אינך מת עד שתנקום במדין. לא היה לו ציווי ללכת מיד ולהלחם במדין, והיה ביכולתו לדחות את הנקמה. אך עם כל זאת, החליט משה רבינו ע"ה: וכי אתחשב בחיים שלי בשעה זו שנפלה בחלקי מצוה להלחם בהללו שהחמיאו את ישראל בפריצות?! באותו יום הוא כבר ערך גיוס – לנקום בחטא הפריצות "גדול המחציאו יותר מן ההורגו". ואף שמשנה רבינו ידע להעריך כמה שווה עוד שנת חיים של גדול כמותו, והבין כי אם ישאר בחיים, עם ישראל

יכול להרויח הון רוחני וגשמי רב – חיים נוספים של משה איש האלוקים! אך הפקיר את הכל. ובכך לימד אותנו מהו חטא!

מלחמת מדין לימדה אותנו, ראשית כל, מה המשמעות וגודל הפגם של חטא, ועד היכן מגיעה חומרתו של עוון...

אך זה לא הכל! דבר שני לימד אותנו כאן משה רבינו – דברים אקטואליים לימנו – המשיך רבי יענקל'ה במתק לשונו הידוע:

ישנם הרבה בארץ ישראל הטוענים על החרדים ולומדי התורה שאינם הולכים לצבא ואינם נושאים בנטל האחריות – אז בואו ונראה מה אפשר לענות להם: בואו ונתבונן על הגיוס הראשון בתורה – הגיוס הראשון שהיה בתולדות עם ישראל – הלא הוא "מלחמת מדין"! 36 אלף חיילים יצאו למלחמת מדין – שניים עשר אלף למלחמה עצמה – חיות. שניים עשר אלף – לשמירת הכלים, ושניים עשר אלף – לתפילה, כך מבואר בתורה ובגמרא. נמצאו כי שלוש מהצבא המגויס היו חיילים שהתפללו. המתפללים הם חלק מהגיוס, הם אינם פטורים מהצבא – הם הצבא בעצמם!...

כאן בארץ ישראל ישנם החושבים שאנו מצפים להענקת פטור מהצבא ללומדי התורה, טעות היא! אנו חושבים – כי הם הצבא עצמו. כך למדנו מהגיוס הראשון של עם ישראל, המתפללים היו צבא ההגנה לישראל!...

דבר שלישי למדנו ממלחמת מדין: לאחר הגיוס משה לא עמד בראש אלא שלח את 'פנחס' ללחום עם המדיינים. שאל הקב"ה את משה, הרי עליך היתה המצוה ללחום, ומדוע הינך שולח שליחים? ובאמת, משה לא מובן כאן, משה רבינו, מסר נפשו כפשוטו, על מלחמת קדש זו עד שהפקיר את חייו למענה, ולפתע בביצוע הלוחמה למעשה, הוא נעמד בצד ושלח את פנחס? השיב משה להקב"ה, אינני יכול להילחם אישית, כי גדלתי כמה שנים במדין, מוצאי שם שידוך – הכרת הטוב!

למדנו כאן פלאי פלאות: "הפקרת החיים" ולא "הפקרת הכרת הטוב"!... ראו עד היכן מגיעה חובת הכרת טובה!...

קדושת ומעלת שלושת השבועות

פתח דברינו יאיר בדברי ה"ילקוט" (במדבר רמז תשפב): "בכל חודש וחודש שבקיץ ביקש הקב"ה ליתן להם לישראל מועד: בניסן נתן להם פסח, באייר נתן להם פסח קטן (שני), בסיון נתן עצרת, בתמוז היה בדעתו ליתן להם מועד גדול, ועשו העגל ובטל תמוז ואב ואולול, ובא תשרי ופרע להם ראש השנה ויום הכיפורים והחג".

מבואר מדבריהם ז"ל, כי חודשי תמוז ואב בשרשם היו חודשים גבוהים, עד שהיה "בדעתו ליתן להם מועד גדול" בחודשים אלו, אלא שגרם החטא והודשים אלו הפכו מחודשים גבוהים לימים נמוכים, ימים של מידת הדין, ובעקבות כך אירע מה שאירע בהם, הן בחודשי תמוז בו "נשתברו הלוחות, בוטל התמיד, הבקעה העיר, שרף אפסטמוס את התורה, והעמיד צלם בדיכיל", והן בחודש אב "נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, חרב הבית בראשונה ובשניה, נלכדה ביתר, ונחרבה העיר".

ובספר "מסילות באור החסידות" מובא דברי החיד"א זי"ע (בספרו "מדבר קדמות" מערכת רי"ש ראש השנה): "אמור מעתה, שלפי האמת ראש השנה היה צריך להיות בתמוז ויום הכיפורים באב וסוכות באלול, והיה דן הקב"ה בהם, וכן היו שומרים שם ועבר ואבותינו הק' (עיין "זרע ברכ" פרשת וירא דף יז) אלא בשביל העגל נדחו המועדים עד תשרי".

ועל פי יסוד זה מיישב החיד"א באורה נפלא את קושיית הרמ"ק זי"ע: "למה יהיה יום הדין בראש השנה שהוא שנה אחרת, היה ראוי להיות יום הדין בסוף שני שלישי חודש אלול, ובסוף אלול יהיה יום הכיפורים, ועשרת ימי תשובה יהיה בינתיים, והיה צורך שעונות שנעשו בשנה זו יתכפרו בשנתו ולא בשנה אחרת?!"

ולפי האמור נחא, דבאמת היה ראוי להיות כן שיקבעו ימי הדין בסוף השנה, אולם משום שחטאו בעגל, ונתבטלו תמוז ואב אלול, לכך לא היה אפשר לעשות ראש השנה ויום היפורים באלול".

ובספר "קנה חכמה" מהרה"ק המקובל רבי יהודה לייב פוחאז'וויצ' זי"ע מיישב ביסוד האמור פליאה עצומה, דברשת משפטים נאמר (שמות כג, טז): "וחג האסיף בצאת השנה", ומשמע מזה, דחג הסוכות הוא באלול שהוא סוף השנה, ואילו בפרשת תשא נאמר (שם לד, כב): "וחג האסיף תקופת השנה", ומשמע דחג הסוכות הוא "בתחילת השנה הבאה" (רש"י שם). אמנם, להנ"ל יבואר כמין חומר, דכאן (בפרשת משפטים) עוד היה קודם חטא העגל, והיה ראוי באמת לולא חטא עגל להיות ראש השנה בתמוז, יום הכיפורים באב, וסוכות באלול, וזה: "בצאת השנה" בסוף, אכן בפרשת תשא אחר העגל שנתקלקל הסדר, ואז נכללו כל המועדות בתשרי, שפיר חג האסיף בתשרי, שהוא "תקופת השנה" בתחילת השנה.

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו שליט"א

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

שנותנים להם להבין שבכח הדיבור לשנות מצבם האישי יכולים גם להסביר להם שדיבורם יכול לקבוע גם מצבם של הכולל לטוב ולמוטב, וכשם שעליהם להיות זהיר בדיבורים הנוגעים לעצמם מוטל עליהם להיות זהיר גם בדיבורים המכוונים אל הכולל.

לא אחת אנו שומעים מאנשים שהעידו על עצמם שכבר עמדו בפרשת דרכים ולולא איזה מילה טובה ששמעו אז מידד נאמן אינם יודעים באיזה דרך היו בוחרים... ורק אותה מילה טובה העמידה אותם על דרך המלך, וכל יהדותם ויהדות צאצאיהם נוקפים לזכותו של אותו ידיד.

מאידך ידוע אימרתו של הגאון בעל הבית הלוי מבריסק ז"ע, שלפעמים הוא תוהה על קנקנם של בני אדם ורואה שאילו היו שוקדים על תלמודם כדבעי היו יכולים להמנות בין אדירי התורה שבדור, אולם במקום שיהיו בבחינת 'ספר תורה מהלך' הינם בבחינת 'קבר מהלך' ויכולים היו לחקוק על מצחם מצבת זכרון על גאונותם בזה הלשון: פה נטמן הגאון הצדיק פלוני בן אלמוני, נרצח ע"י אינשי דלא מעלי בחרבות לשונם...

רואה אני – ביאר הגאון את דבריו – שלא היתה שום סיבה שימנע מאלו המוכשרים את התעלותם במעלות התורה, רק בדבר אחד יכול אני לתלות את הדבר, שבתחילת דרכם זלזלו בהם חבריהם על כך שמפריזים בהתמדתם ובשאר מעשיהם הטובים והדברים דקרו בהם כמדקרות חרב, וכתוצאה מזה נתרופפו ידיהם מתורה ועבודה, והיא אשר היה בעורכם לכל ינצלו את כשרונם הטוב להתעלות במעלות התורה והעבודה. זה האדם שביקש להוכיח את חבריו על מידת החסידות המופרזת שבו, אינו מעלה על דעתו כלל עד היכן הגיעו דבריו, מי יודע איזה מתנה טובה הפסידו ישראל מאד כמה תיבות בודדות הרי לפעמים מדובר באדם מוכשר מאד שאילו היה צומח לאילנות רבירבי היתה בכך תועלת מרובה מאד להדור כולו, ולפעמים נקברו תחת אלו התיבות גם דורות שלמים שאילו היה אביהם ממשיך להתעלות היה זוכה גם להעניק את דרכיו לזרעו אחריו וגם הם היו מתעלים והיו נמנים על גדולי ישראל, ורק אי התעלות אביהם היא שמנע מהם להתעלות... על כן צריך האדם להיות זהיר בשמירה מעולה על פיו, שלא יהיה כקדן הנוגה חלילה. עליו לדעת שנפש האדם סולדת מאד מדיבור של חרפה, וגם אם הדבר אינו ניכר בחיצוניותו היא עושה שמות בנפשו, ימים שלמים יכול המבוזה להסתובב בין ההמונים ונפשו עליו תאכל מבלי שיהיו הבדרים יכירים בחוק, ואילו היתה זו מכת חבורה, יכולים הרואים להפנותו אצל חובש והלה היה מטפל בו עד שיתרפא מצער, אבל זה שצערו אינו ניכר אין איש שם על לב כי זקוק הוא לרופא נפשות ואף אם בעצמו ישיכיל להבין זאת מכל מקום הלא כאב ההשפלה של בזיון הוא פי כמה מכאב של הכאה ולא בניקל יתרפא משבורו. ויפה כיוונו אלו שביארו בדרך צחות את מאמר הכתוב (בראשית מט, ו) 'כי באפם הרגו איש', שעל ידי עקימת האף יכול האדם להרוג את חברו. על כן יהיה זהיר מאד בדבריו.

כוחה של דיבור

ואשה כי תדר גדר לה ואקרה

אשר בבית אביה בוגרית: (ל ד)

ופירש'י: בנעוריה – ולא קטנה ולא בוגרת שהקטנה אין נדרה נדר והבוגרת אינה ברשותו של אביה להפך נדרה. ואי זו היא קטנה אמרו רבותינו בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדרה נבדקין. אם ידעה לשם מי נדרה ולשם מי הקדישה נדרה נדר. בת שתים עשרה שנה ויום אחד אינה צריכה להבדק:

...

דברי רש"י הם ממשנה ערוכה (נדה מה:): 'בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדרה נבדקין, בת שתים עשרה שנה ויום אחד נדרה נבדקין, בן י"ג שנה ויום אחד נדרה נבדקין' ובודקין כל שלש עשרה. נדרה קיימן, ובודקין כל שתים עשרה. בן שתים עשרה שנה ויום אחד נדרה נבדקין. בן י"ג שנה ויום אחד נדרה נבדקין' ובודקין כל שלש עשרה. הר"ל לנו מדבריהם שנער צעיר כבן שתים עשרה כבר יש ערך לדיבור, וכבר צריכים לבדוק אם יודע לשם מי נדר ולשם מי הקדיש. שאם יודע הרי זה נדר. וכן בנערה בת אחת עשרה שנדרה נדר – צריך לבדוק אם ידעה לשם מי נדרה ולשם מי הקדישה.

ולכן מוטל חוב קדוש על האבות ואמהות לחנך ולהשיג על הילדים מגיל שתים עשרה, ועל הילדות מגיל אחת עשרה שנים שלא ידרו נדרים ולהסביר להם את חומר איסור זה, שהרי אם הם יודעים לשם מי הם נודרים והם יעברו על זה הרי יכשלו בעוון החמור של נדרים ושבועות.

ומלכתחילה עדיף לחנכם לזה עוד בטרם בואם לגיל זה כדי לודא שכאשר יבואו לגיל זה כבר ידעו להזהר במוצא פיהם. גם ראוי לחנכם שכל קבלה טובה שהם מקבלים על עצמם שיאמרו 'בלי נדר', כי אם אין אומרים 'בלי נדר', ואפילו לפני הבר מצוה או הבת מצוה הרי צריכים המה הפרה. [וישנה תשובה מאמור' צ"ל (כת"י) בו כתב שנער בגיל שתיים עשרה שנים כבר צריך לעשות 'התרת נדרים' בערב ראש השנה].

גם יש לחנכם שלא יקבלו על עצמם 'קבלות טובות' שהם קשים מדי, כי כל קבלה שאדם מקבל על עצמו הוא בגדר נדר, וכמו שאמרו בגמרא (נדרים ה.): 'אמר רב גידל אמר רב האומר אשכים ואשנה פרק זה אשנה מסכתא זו, נדר גדול נדר לאלקי ישראל. וכן נפסק להלכה 'בשלחן ערוך' (אורח חיים סימן רלח סעיף ב) 'ה"ל: אם יש לו חק קבוע ללמוד כך וכך ליום והיה טרוד ביום ולא השלימו, ישלימו בלילה מיד'. וכתב על זה ב'משנה ברורה': 'והיו נדר כדאמרינן 'האומר אשנה פרק זה נדר גדול נדר לאלהי ישראל, ואיתא ב'יורה דעה' בסימן רד סעיף א' דאם נהג לעשות דבר טוב אם היה דעתו לנהוג כן לעולם הוי נדר, וטוב שיתנה בתחלה שלא יהיה עליו דבר זה בנדר פן יזדמן איזה פעם שלא יוכל להשלים'. עכ"ל

וזוהי גם כן הזדמנות להורים להסביר לצאצאיהם עד כמה הדיבור עושה רושם שבשביל דיבור אחד שהאדם אומר הוא משנה את מצבו וממשיך עליו חיובים חמורים, ובו בשעה

מטות-מסעי

א' אב תשפ"ה

החמנים לוי אופק דודסלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג
מוצ"ש"ק
ר"ת

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ק"ש א' 8:25 | סו"ת א' 9:52
סו"ק"ש ב' 9:15 | סו"ת ב' 10:25

החמנים לוי אופק דודסלים

גילוי מס:

792

טיב המערכת

וישב בה עד..

סיפר יהודי אחד שנשלח לכלא לשנים ארוכות של מאסר, והוא היה שם כמה שנים עד שביום מן הימים הגיעה עדות חדשה שניקתה אותו מכל אשמה ומיד באותו יום שוחרר לביתו לחיים ולשלום כשנשאל ע"י חבריו: מה החזיק אותך? כיצד החזקת מעמד בכל אותן שנים שישבת בכלא על לא עוול בכפך? השיב להם: ידעתי שיש אדם אחד הידוע שאני חף מפשע והוא רוצה בטובתי, וידעתי בודאות שברגע שיוכל הוא יופיע ויעיד ואז ידעו כי אני חף מפשע, ובכל יום חשבתי שהיום זה יכול לקרות, יכול להיות שהיום אצא לחרות, והמחשבה הזו היא שנחנה לי כוח להחזיק מעמד.

הקב"ה מצוה לבנות שש ערי מקלט, שלוש בארץ ישראל ושלוש מעבר לירדן, ומשה רבינו הזדוה מיד לבנות את שלוש הערים שמעבר לירדן, ובכל זאת ע"פ דברי הגמרא שסביא רש"י: 'שאף על פי שהבדיל משה בחייו שלש ערים בעבר הירדן, לא היו קולטות עד שנבחרו שלש שנתן ירושע בארץ כנען, ועליו להבין, מדוע אין הערים קולטות עד שנבנו הערים שבארץ כנען? והרי כל המטרה היא להציל את ההורג בשוגג ובפרט לאור דברי הגמרא 'דבגלעד נפישו רוצחים, כלומר בגלעד ישנם יותר רוצחים, אז למה לא משתמשים מיד בערים שהכין משה רבנו? הקב"ה ברוב רחמי ברא את העולם באופן של 'קץ שם לחושן, כלומר, כל דבר קשה מסתתרים בסוף, כך גם בעיר מקלט, וישוב בה עד מות הכהן הגדול, ההורג בשוגג יושב בעיר מקלט בידיעה שיש לו תקוה לצאת יאחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו, והידיעה הזו היא שמחזיקה אותו בינתיים אבל באותן ארבע עשרה שנה לא היתה שייכת תקוה זו, כי ידעו כולם שאלעזר הכהן יחיה עד שתסתים המלחמה, כמו שקראנו בשבוע שעבר 'על פיו יצאו ועל פיו יבואו, אם כן רוצה שייכנס באותן שנים לעיר מקלט לא תהיה לו תקוה, וזה אינו רצון הש"ת, זה גם מה שמחזיק אותו באורך גלותו ואף על פי שיתמחה עם כל זה אהכה לו בכל יום שיבוא!

(ע"פ טיב תורה-מסעי)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

י"ד תמוז ה'תשפ"ה | י"ד תמוז ה'תשפ"ה | ש"ס. ש. גולדשטיין

טיב
ההודעות

הלכות תשעת הימים

מבוסס ונחנך

א. מראש חודש ועד לאחר תשעה באב אסור לכבס ולגזן את בגדיו, אפילו אם אינו רוצה ללבשם רק לאחר תשעה באב מפני שנראה כמסירה דעתו מן האבילות (שו"ע תקכ"א).

ס"ז וס"ח סק"ב.

ב. אסור כיבוס הוא אפילו במים בלבד (ס"ז).

ג. לצורך מצוה מותר לכבס (שו"ע ס"ז). וכן אם אין לו כתונת לשבת יש להתירו לכבס ביום ה' וביום ו' (ס"ז סק"ב).

ד. מי שאין לו אלא חלוק אחד יש להתירו לכבס מ"ח עד השבת (ס"ז סק"ב).

ה. וה"ה אם נתלכלכו כל בגדיו מן הוצאה ח"ו כמי שאין לו אלא חלוק אחד ומותר לכבס חלוקו עד שבע שחל בו ח"ו ועדיף טפי שיכבס בלא גיהוץ ממה שיקנה בגד חדש (מכתב לוי).

ו. כתם הניכר בבגד מותר לנקותו במקומו, ואם לאו אסור (שם).

ז. בעלי קייטרינג שעורכים סעודות מצוה בימים אלו, ואין לו להם די מפות להחליף כל פעם מבלי שיעצרכו לכבס, אם אפשר להם להתחדר בלא כיבוס ואי עדיף טפי, אך אם אין הדבר אפשרי בשום פנים יש מקום להתיר, אך בתנאי שידקדקו שלא לכבס כ"א הצורך ביותר, וגם למעט מן הרגיל בכל השנה (ושב"ח ח"י ס"ז).

ח. הנוסעים בימים אלו יחד עם משפחתם למקום אחר, א"ל שטרחה גדולה היא להם לקחת הרבה בגדים כדי שלא יצטרכו לכבס מ"מ לא מצוה שהתירו הכיבוס משום טרחה ולכן חייבים להביא עמו בגדים הרבה שיהיה כדי הצורך לכל אלו הימים (הליש פ"ד סק"א).

ט. המתארח בבית חבירו בימים אלו ומצטער הרבה אם לא יוכל לישון במצעים נקיים וכן השווים בבתי מלון, מותר להם להשתמש במצעים מכובסים וטוב לכתחילה שייניחו אותם קצת על גבי קרקע, אך מ"מ צריך להודיע לבע"ב או לבעל המלון שלא יחליפו עבורו בשאר הימים, ובדיעבד אם כבר החליפו מותר, אלא שייניחו אותם ע"ג קרקע וכ"ל (נפשי ח"י ס"ד).

בגדי קטנים

י. אסור לגדולים לכבס לקטנים כסותם (שו"ע שם ס"ד). ולדעת הא"ר יש להתמיר לדין מראש חודש, אבל דעת החי אדם דלצורך קטנים אין להתמיר אף לפי מנהגינו אלא בשבוע שחל בו תשעה באב (ס"ז סק"ב).

יא. ומיהו הבגדים שמלפפין בהם הקטנים לגמרי מותר לכבסן (שו"ע שם). ונהגו להקל אפילו בבגדי שאר קטנים (שם). ובבלבש משמע דהשיעור הוא עד בני ג' ו' שנים אבל הפס"ג (בא"א סק"ט) כתב דמדברי הב"י ד"מ משמע דכל בגדי קטנים מותר ואפילו אם הגיעו לגיל חינוך.

יב. ולענין מעשה אין להקל בקטן

בן שש שהגיע לחינוך, אלא אם כן נתלכלכו בגדיו ביותר (ותוך לעז פכ"א סק"ב). ואע"פ שהתירו במטפחות ובגדים שהתניקו מלכלכין מ"מ לא יכבסו הרבה ביזה, ויכבסו בצנעא (ס"ז סק"ב). ואם הוא מכבס במכונת כביסה יש להקל ולכבסם אפילו הרבה בבת אחת (ותוך לעז שם).

יז. כשמכבס בגדים באופן המותר, אסור להוסיף עליהם גם שאר בגדים אפילו אם הוא מכבסם הכל לתוך אותו מכונה.

יח. חיתולי התניקות וכיו"ב שהתירו לכבסם היינו אפילו אם יש לו אחרים מכובסים, וכ"ש שא"צ לקנות אחרים כדי שלא יצטרך לכבס (התשו"ב ח"ב סי' רכ"ח).

יט. אף אם היה אפשר לכבס בגדי הקטן לפני תשעת הימים מ"מ מותר לכבסם בתשעת הימים (הליכות אבן ישראל). יז. מטפחות האף שמצוי בהם שום מטונפים ואינם ראויים לשימוש, דינם כבגדי קטנים ומותר לכבסן (ושלמתי חיים סי' ע"י).

בגדי שבת

יח. אין ללבוש בגדי שבת בימים אלו, ואפילו בשבת חזון אין מחליפין ללבוש בגדי שבת כ"א הכתונת בלבד וכן הפוזמקאות שאינו לובשן אלא מפני הוצאה (שו"ע שם ס"א ובס"ב שם). ויש שנוהג ללבוש בגדי שבת גם בשבת חזון, ויש שמשנים רק בגד אחד (ס"ז סק"ז ע"ש).

יט. ויש שכתבו שעיקר חילוק המנהגים בזה הוא מפני שמקדש היו נוהגין ללבוש בשבת ובחול מלבושין השוין במדאיתן ובדמותן, וההפרש ביניהם לא היה רק באיכות הסחורה, שבשבת היו לובשין בגדים יותר יקרים מנחול, וע"כ לא היה ההפרש ניכר כל כך, וכיון שכן גם אם היו לובשין בשבת חזון בגדי חול לא היה נראה כאבילות בפרהסיא בשבת משא"כ בזמנינו שלובשין בגדים אחרים לגמרי כדוגמת השטריימל וכיו"ב אם נלבוש בגדי החול בשבת יש בזה משום אבילות בפרהסיא ולכן הנהיגו הגדולים ללבוש בגדי שבת אף בשבת חזון, ואפילו בשבת שחל בו ח"ב (ערוך פ"ד ס"א).

כ. כעשר ברית מילה מותרין אבי הבן ואמו וכן המוהל והסנדק ללבוש בגדי שבת (שו"ע וס"ב שם). וי"א דכן הדין בסעודת בר מצוה (הליש פ"ד ס"ח). אבל כל שאר האנשים המשתתפים בשמחה אין להם שום היתר ללבוש בגדי שבת. כא. במסיבת אירוסין שעושין מיד עם גמר השידוך מותרין החתן והכלה ללבוש בגדי שבת. אך מה שעושין מסיבת התנאים כעבור כמה ימים, יש לדחותה עד לאחר ח"ב (הליש פ"ד ס"י). כב. עיקר איסור לבישת בגדי שבת הוא על תחילת הלבשה, ולכן אם לבש בגדי שבת לכבוד ברית מילה, א"צ לפושטן מיד ויכול להשהותן על עצמן, וכן הדין במצו"ש אחר הגדלה שלא קבעו האיסור רק על תחילת הלבשה שהרי הפשיטה ע"פ הרוב יש בזה משום כבוד הבריות (מ"א תניא ס"א).

טיב הבנין

החובה התמידית להצטער בצער החורבן וחומר המתרשל בזה

העדר הצער על החורבן - סיבה לאריכות הגלות

"וכאן המקום שראוי להרחיב בו הדיבור, אלמלא לא היה אלא ענין זה בדינו שאין מתאבלין על ירושלים כראוי - די להאריך גלותנו. והיא בעיני הסיבה קרובה היותר גלויה עצומה וחזקה לכל השמדות המופלות הגדולות הנוראות המבהילות הרעיונים אשר מצאונו בגלות בכל מקומות פזורנו, על צוארנו נרדפנו, לא הונח לנו להרגיע בגוים עם שפלותנו ענינו ומרדנו. לפי שצא האבל הזה מליבנו, בהיותנו שוקטים בארץ לא לנו, שכחנו את ירושלים ולא עלתה על לבבנו. על כן כמת מלב נשכחנו, מדור לדור הוסף ינון על ינונו ומכאובנו." וז"ל אוהב אמת יודה לדברינו, וכאשר יוכיח הנסיון ביחוד ביום תשעה באב המר, מי ומי המתאבל ונאנח על חורבן הבית ושפלות ארצנו כראוי ממעמקי הלב, כמה דמעות נשפכות על זאת ואין צריך לומר בשאר ימי השנה אין זכור ואין פוקד ואין דובר דבר ממנה, אפילו במחשבה לא בא זכרונה כאילו מקרה הוא היה לנו."

ידברים אלו - חוצבי הלבות אש ונוקבי כליות ולב - יצאו מתחת קולמוסו הטהור של הגאון והקדוש רבי יעקב עמדין ז"ל, בסידורו הידוע שחיבר והוציא לאור עולם (תורה אב שער שיש"ל לעשות זכר לחורבן סעיף טז).

הדברים האלה צריכים לימוד בתשומת לב ובעומק העיון, הוא מתאונן וקובל על שבעותיו הרבים נשתקעו כל כך בין האומות עד שכמעט שכחנו מן הצער והאבל על ירושלים. ולא די שבכל ימות השנה כמעט ואין אנו עוסקים בזה, אלא אפילו בעצם יום תשעה באב היום המר והנמרוד בו אירע החורבן הנורא וגלו בנים מעל שולחן אביהם, גם אז קשה למצוא אנשים המתאבלים באמת ובתמים ושופכים דמעות כמים על חורבן הבית.

לא שמוללים חילול בהלכות הנוגעות לימים האלו, ח"ו, בודאי שכל אחד מתענה בתשעה באב ונוהג כל מנהגי האבילות שנוגעים לימי בין המצרים, אבל עדיין חסר מאד ההרגשה הפנימית וההשתתפות באמת בצער השכינה הקדושה ואין שמים לב להתבונן על מרות החורבן וגדלו הכאב.

רבינו המאיר ז"ל כבר התירע על כך וכתב (בית הבחירה תענית ל'): כל שנוהג ביום זה דרך מצוה מלומדה ואינו מעורר את לבו להתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה דהיינו שהיה כואב לו על אותם האנשים שעושים הכל מתוך רגילות ואינם שמים על לב לכאוב באמת על צער החורבן.

על דרך זה כתב בעל הפלא יועץ (ערך אבילות) כי לא המעשה היא העיקר, רק צריך להיות עין במד בוכה ולב נשבר ונדכה כאבל אם קודר יאנח בשבירון מתנים על צער השמים, והכל לפי הידיעה ולפי רוב האהבה ולפי זכות הנשמה.

אכן בעקבות חסרון הצער והאבל באו ותכפו על ראש בני ישראל צרות רבות ורעות שונות ומשונות עד כדי כך, שהאחרונות משכחות את הראשונות. וכל זאת רק מחמת שפסקנו להתאבל על ירושלים, כאילו וכבר אינו מחילים ומצפים לבניין הבית המקדש. והיות שמדוה של הקב"ה הוא במדה כנגד מדה, לכן, כשם שאנו שכחנו מירושלים כך גם כמעט ונשכחנו מתוך הגלות בין האומות העושים בנו כטוב בעיניהם, שהה לעפר נפשנו דבקה לארץ בטנינו.

לא נפלו אלא שלא תבעו בנין בית המקדש

בימי של דוד המלך נפלה מגפה גדולה ונוראה, כאשר שבעים אלף נפשות מישראל מתו ביום אחד בלבד, רחמנא לעל, ואיתא במדרש (שומר טוב - יז) שכל אותן אלפים שנפלו בימי דוד לא נפלו אלא שלא תבעו בנין בית המקדש, ומוסיף המדרש שהדברים קל וחומר, מה אם אלו שהיו טרם נבנה בית המקדש נענשו על שלא תבעו את בנינו, על אחת כמה וכמה גדולה התביעה על הדורות שלאחר חורבן בית המקדש, שצריכים לבקש ולהפציר תמיד על בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו.

מטעם זה התקינו חסידים הראשונים שיהיו ישראל מתפללין שלש תפלות בכל יום יום, אלא השב שכינתך לציון וסדר עבודה לירושלים, כמו כן תקנו לומר בברכת המזון את ברכת בונה ירושלים, ה' כן מבורא שם במדרש. וכן הראוי להביא כאן כמה דיבורים שכתב אאמ"ר הגה"צ שליט"א בספרו טיב הנחמה שלכשתבונן בדבר נראה עד

אין איש שם על לב

היכן הדברים מגיעים שברובה של תפילת שמונה עשרה מוזכר חורבן ירושלים והמקדש, וגלות ישראל בין העמים דהיינו: ברכת ראה נא בעינינו, ברכת תקע בשופר גדול, ברכת השיבה שופטנו, ברכת ולמלשינים, ברכת ולירושלים עירך, ברכת את צמח דוד וברכת צדק, ובמיוחד הוא נזכר בכל תפילות המוספין, בהן מתחננים שיעלנו ה' שמחה לארצינו ויטענו בגבולינו, ושם נעשה לפנינו את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן.

ולא זו בלבד, אלא שתיקף לסיום תפילת העמידה שוב פעם מוכיזים ומבקשים בקשה חדשה ונוספת: יהי רצון מלפניך וכו' שיבנה בית המקדש במהרה בימינו וכו', ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות. כמו כן הוא מוזכר בברכת המזון ובברכה אחת מעין שלש, וכן בברכת יוצר אור ושאר תפילות ובקשות ישראל.

ענין מופלא זה, של ריבוי האזכרות והבקשות על הגאולה מלבד מה שבבחנו ולמדנו על חשיבות ומרכזיות המקום שענין ירושלים ובנינה תפס בחייהם של חכמינו הקדמונים ראשונים כמלאכים, עד שלא פסחו על שום הודמנות שלא הזכירוה בה.

ציון דורש אין לה - מכלל דבעיא דרישה

ירמיה הנביא מקונן (ירמיה ל' יז) ציון היא דורש אין לה, מכאן היה מדויק רבי יוחנן (ספ"ה ס"א) ציון היא דורש אין לה - מכלל דבעיא דרישה. ומשמע מתוך דבריו, שעל כל אחד ואחד מוטל חוב קדוש לדרוש את כבודה של ירושלים שישממה וחורבה מבלי באי מועד.

כיצד דורשים את כבודה של ירושלים? על ידי שאנו מתאבלים ומצטערים על חורבנה של עיר הקודש והמקדש, מרבים לצפות ולהשתוקק בערגה ויכוספים שייבא יום ה' ויבנה את ביתו כבתחילה. וכפי שאנו מתחילים ומבקשים מדי שבת ומועד בתפילת שחרית, ממקומו מלכנו תופיע ותמלוק עלינו כי מחכים אנחנו לך, מתי תמלוק בציון בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון, תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך לזר ודור ולצנח נצחים ועינינו תראינה מלכותך כדבר האמור בשיירי ערוך. לו היינו מכוונים בתפלה זו כראוי, היה לבנו נמש כדונג מנדל ההשתוקקות והכיסופין היוצאים מבין השתיין.

אכן, כאשר יש מחסור במדת האבילות וצער החורבן, שולח הקב"ה אותות ודמים מן השמים על ידי צרות ויסורים שונים רח"ל, למען יתעוררו לבות בני ישראל להתאבל על צער החורבן והשכינה המתפלשת באפרים עד מתי נוכל להחריש ולהתעלם מקול דמי אחינו הצועקים אלינו מן האדמה.

ואפשר לומר שהיו אחד מן העצמים שגדולי ישראל ראו לנכון להוסיף בתוך ספר הקינות הוותיק, גם קינות שנתחברו לזכר הצרות הנוראות שאירעו בקרב גולה פוזרת עמית בתקופות המאוחרות יותר. גם בזה האחרון משש, וחיברו כמה מגדולי ישראל קינות מיוחדות על הצרות האיומות שפקדו את עמיתנו בעת המלחמה האחרונה והנוראה, כאשר פריצי אומות העולם קמו עלינו ללכלחנו בכל מיני רציחות, אשר מאז היתה רחוקה לגוי לא נתייחא, זאת לישראל רח"ל. אין אין אלא מחמת ששושור כל הצרות הרבות והרעות מקורן בחסרון הצער והאבילות על חורבן הבית. על כן ראו להכניס את הקינות על שאר הצרות בתוכי הקינות על החורבן, כי הא בהא תליא. ואם רק נתחזק ונתאמץ להצטער בצער השכינה הקדושה על שחרב ביתה ושםם מעמדה, בודאי נוכל למנוע מאתנו כל מיני גזרות קשות ורעות וכל מיני פורעניות המתרגשות לבוא לעולם.

וצריך לדעת דכאשר אמרו רבותינו ז"ל (תענית ל') כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה, התכוונו גם על דורנו אנו, קרוב לב אלפים שנה לאחר חורבן בית המקדש, לפי שאין גזרין גזרה על הציבור אלא אם כן רוב הציבור יכולין לעמוד בה, ואם אמרו כן ולא חילקו בין דורות ראשונים לדורות אחרונים, סימן שגם אנו יכולים להשתתף ולהרגיש בצער השכינה ועל ידי זה נזכה לראות בשמחתה בקרוב הימים.

וכל כמה שישמח האדם את מנחתו לעורר עצמו בהצער והיותו יותר יוחר, כי תמלא הקב"ה רחמים על עמו בית ישראל, להציל את שפה פזורה ישראל מבין שבעים העממין, ויקרב את פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו יכנס מכל אפסי ארץ, עדי יוריד לנו את בית הבחירה מן השמים לעיני כל העמים כלול בהדרו ומשוכלל ביפוי, ויתרום קרן ישראל במהרה בימינו אמן.

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

נטיש קטרים מי צריך פרוטקציה?

כבר עשר שנים אני זוכה לקיים שיעור פרשת שבוע עם פירוש האור החיים הקדוש. במשך שש שנים השיעור התקיים בבית שלי ומאחר והשיעור גדל מאוד, העברנו את השיעור לפני ארבע שנים לבית הכנסת. מידי שנה ביום היארצייט של האור החיים, אני שוכר נהג כשר ונוסע עם אשתי שמוסרת נפש לשיעור בהכנת מיני מתיקה ומגדנות לכבוד הלומדים ונוסעים יחד לציון האור החיים הקדוש לפנות בוקר ומסיימים בתפילת שחרית בכותל עם הנץ החמה ומשם ממשיכים הביתה בשמחה מלאים בישועות. השנה הגענו לפנות בוקר כהרגלנו. כבר משער שכם לא יכולנו להתקדם. מתברר שמכיוון שהיארצייט יצא ביום שישי ואין את כל היום למחרת, כל האנשים העולים לציון הגיעו במהלך הלילה. רציתי ללכת ברגל מרחק גדול אבל בדיוק הרגל של אשתי כאבה לי. על אף הכאבים היא התעקשה לנסות ללכת לאט לאט. ירדנו מהרכב ובדיוק ראיתי חבר ותיק ושאלתי אותו לתומי, מדוע אי אפשר להגיע נורמלי לציון והכל מחסומים?! הוא שאל אותי היכן הרכב? עניתי לו ששחררתי את הנהג בליט ברירה. הוא הורה לי להתקשר אליו מהר שיחזור. עשיתי כדברו. הנהג חזר, ולהפתעתי הוא נתן אישור לפתוח את המחסומים ונסענו עם הרכב עד לציון האור החיים הקדוש כאחד האדמו"רים החשובים!!!

משם כבר המשכנו לכותל כרגיל ברוך ה'. כאשר דברתי עם החבר לא חלמתי שהוא מקושר עם אפשרות לעשות לי פרוטקציה. הבנתי שהאור החיים הקדוש הוא זה שקובע מי יבוא עד הציון בהזמנה אישית. אישה זו המוסרת נפשה לשיעור וכואבת ברגלה, ואך הלילה טרם בואה ערכה סעודה לכבוד הצדיק לכשמונים איש, בטוחני שבעבורה נעשה לנו האות הזה!!!

האות הזה!!!

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזן לשלוח אל ר' ששה סמואלס
בפוסט: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

סגולת 'טיב התפילה'

"הצילו העדה את הרצח כו אל עיר מקלטו אשר נס שמה וישב בה עד מות הכהן הגדל, אשר קשה אותו בשמן הקדש" לה סה

לבית קארלין, ובית קוֹנִיץ. והן מצד הכלה ושושילתא דהבא של בית טשרנוביל כשבראשם מיסב גם סב הכלה ה"ה הר"ק הרבי ר' יוחנן מרחמיסטריווקא זצוק"ל, בנו של המגיד הקדוש רבי מרדכי טשרנוביל זצוק"ל, ונכדו של המאור עניינ' זצוק"ל ושאר צדיקים למעלה בקודש, זכותם תגן עלינו.

עדת חסידי קרלין שהגיעו במקלות עם רב להשתתף בשמחת נישואי רבם הקדוש, התכנסו יחדיו לתפילה במגין בפני עצמם שם התפללו כמנהגם ב'נוסח' ובנעימה המיוחדת של בית קרלין, וכדרכם בקודש ערכו את תפילתם בקול רם כשהם זועקים וצועקים בכל כוחות לב ונפש, כפי שמוחזק בידם מקדמת דנא בסגולת 'טיב התפילה', עד שנשמע קול התפילה הרבתי למרחק רב.

הקולות והברקים הגיעו גם לאוזניו הקדושות של הסבא הרבי הזקן מרחמיסטריווקא אשר נרגש מאוד לקול התפילה הרמה, שלא היו מורגלים לזה בחצרות טשרנוביל, וביקש לצאת ולראות בעיניו את מעמד התפילה בהתלהבות אש שכוז.

נכנס אפוא הרבי בהשקט מן הצד אל בית התפילה, וצפה והביט בערגה ב'קארלינע חסידים' הרוגשים וגועשים בלהב אש תפילתם.

לאחר התפילה ניגשו לפניו החסידים בהדרת קודש, ולאחר שבירכם בברכותיו לרגל השמחת, חיך אליהם בתן קדשו ואמר על צעקותיהם הרמות בתפילה, שאם היתה הכוונה שבלב שווה באותה מידה כמו הצעקה שבפה, היתה זו בודאי תפילה מעלייתא, שופרא דשופרא! בין הקהל עמד אחד מוקני החסידים שעוד זכה להסתופף בצילם של הצדיקים הקדומים של בית קרלין, אבותיו וזקניו של ה'ינוקא' חתן השמחה. וכשומעו את אמרי פי הרבי מרחמיסטריווקא ביקש מלפניו את רשותו לענות על דברי קדשו, והרבי כמובן נענה אליו ברצון.

פתח החסיד הזקן את פיו בחכמה ואמר: כך הדריכנו ולימד לנו להועיל רבינו הקדוש אדמו"ר בעל "בית אהרן" זצוק"ל, בפירוש מאמר הכתוב (דברים ל, יד): 'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו, שחזק גדול עשה עימנו נתן התורה ב"ה בסדר אמרי פיו ית' כביכול 'בפיך ובלבבך' הקדים את הפה לפני הלב. שכן אילו היה הכתוב מקדים את הלב לפני הפה, מי זה היה יכול להעזי לפתוח את פיו ולפצות שית להשחיל לפני מלך בוחן לבבות. - לפיכך התחזק עמנו הבורא ב"ה והקדים תחילה 'בפיך', ורק לאחר מכן 'ובלבבך', כדי שנוכל להתחיל את העבודה בכוח הפה, עד שעל ידי זה יחדרו הדברים אל תוככי לבבך פנימה. כדקיימא לן הלכתא בכל דוכתי "הקול מעורר את הכוונה", כמו שנפסק להדיא ב"באר היטב" (או"ח תרמג, א) וב"אליהו רבה" (קפת ג), על פי "ראשית חכמה" (שער הקדושה פרק טו) ושל"ה הק' (שער האותיות קדושת האכילה אות צב, מס' סוכה נד מצוה אות ו).

נהנה הר"ק מרחמיסטריווקא מאוד ממאמר מופלא זה, וקיבל את דבריו, ונחה דעת קדשו.

הלימוד מוסר המורם מטיב מעשה יקר זה, שדהרץ הישרה לעבודת התפילה, הוא לגשת ולהתחיל בתפילה גם אם מדמה בדעתו שעדיין אינו ב'מוחין גדלות' כראוי, וליבו בל עימו, וכל תפלתו אינו אלא בפה. - אף על פי כן כאשר רק יתחיל להתפלל כדת וכהלכה וברצון לתפילה, אז בודאי בהמשך יתלהב לבבו, ויזכה לחוש בטעם מתיקות התפילה. כמאמר הצדיק הקדוש הג"ל, שעל כך מעיד בנו הכתוב לאמר (דברים ל, יא-יד): "לא נפלאת היא מקר ולא רחקה היא לא בשמים היא, ולא מעבר לים היא, כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו".

- > < -

מעשה נורא מובא ב"ספר חסידים" (מק"ג ס"ה - ו) וזה לשונו הפז: מעשה באדם אחד שהיה רועה בהמות ולא היה יודע להתפלל. כל יום היה אומר, ריבונו של עולם גלי וידוע לפניך, שאילו היה לך בהמות והיית נותנם לי לשומרם לכל אני שומר בשכר, ולך היית שומר בחינם כי אני אוהב אותך!

פעם אחת היה תלמיד חכם אחד הולך לדרכו, ומצא את הרועה שכן היה מתפלל [בנוסח אילו היה לך בהמות כו]. אמר לו התלמיד חכם: שוּטת אל תתפלל כך!

אמר הרועה אליו, האין אתפלל? - מיד לימד אותו התלמיד חכם סדר ברכות וקריאת שמע ותפילה, על מנת שלא יאמר עוד מה שהיה רגיל לומר.

לאחר שהלך אותו תלמיד חכם שבה הרועה כל מה שלימד לו, ולא התפלל, וגם מה שהיה רגיל לומר היה ירא לומר, מפני שאותו צדיק מנע ממנו.

ראה אותו תלמיד חכם בחלום הלילה, שהיו | הפשע בעבוד הבא <

טעם ישיבת ערי מקלט עד מות הכהן הגדול, פירש רש"י ז"ל (בפירוש השני): "לפי שהיה לו לכהן גדול להתפלל, שלא תאריך תקלה זו לישראל בחייו".

ובתרומם יונתן בן עוזיאל על אתר כתב: "מטול דלא צלי ביומא דכפורי בקודש קודשיא, על תלת עבירין קשין דלא יתקלון

עמא בית ישראל, בפולחנא נוכרא, ובגילוי עריותא, ובשדיות אדם זכאי. והוה בידיה לבטלותוהו בצלותיה ולא צלי, מטול כן אתקנס לממת בשתא ההוא". [בשביל שלא התפלל ביום של כיפורים בקודש הקדשים על שלש עבירות קשות שלא יכשלו עם בית ישראל, בעבודה זרה, ובגילוי עריות, ובשפיכות דם זכאי [נקי]. והיה בידיו לבטלם בתפילתו ולא התפלל, בשביל כן נענש למות בשנה ההיא - פירוש כתר יונתן].

למדנו מעלת וסגולת 'טיב התפילה', שיש בידיו של הכהן גדול בתפילתו להציל את עם בני ישראל מכל שלושת עבירות חמורות שבתורה עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים רחמנא ליצלן, ובצלותיה בלבד סגי ליה, לכל אותה הצלה רבתי של כל ישראל.

ויתרה מזו מן הקצה השני, מצינו עוצם סגולת 'טיב התפילה' בפרק אלו הן הגולין (מכות יא, א). שלא רק תפילת כהן גדול ביום הכיפורים לפני ולפנים מתקבלת ופועלת את פעולתה לטובה. - אלא אפילו תפילתם של רוצחים נתעבים רחמנא ליצלן מתקבלת לפני כסא הכבוד, ויכולה חרב וקשת של צלותוהו ובעותוהו אף להמית את הכהן הגדול שנמשח בשמן הקודש בעצמו.

דתנן התם (מכות פ"ב מ"ו): "לפיכך אמותיהן של כהנים מספקות להן [לרוצחים שבערי מקלט] מותיה וקשות, כדי שלא יתפללו על בגיהם שימותו". ולגירסא אחרת (מכות יא, א): "כדי שיתפללו על בגיהם שלא ימותו".

הרי לפנינו יקרתה המופלאה של 'טיב התפילה', שתפילת רוצח על מות כהן גדול כדי שיוכל לשוב אל ביתו, יכולה להמית כהנים גדולים. או לאידך גירסא טיב תפילת הרוצח הצילה אותם ממוות לחיים.

וכמו שמפרש הש"ס בסוגיא שם טעם שתתקבל תפילת הרוצחים למיתת הכהן גדול, [או לאידך גירסא שאם לא יתפללו עליהם שיינצלו ימותו מעצמם]. - ד"אמר ההוא סבא' [בגימטריא 'הוא אליהו' (עה"כ) - ספר גימטריאות לדבי יהודה החסיד פר' פנחס אות ג] מפירוקיה דרבא שמיע לי, שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו ע"כ. כלומר, שעל מניעת התפילה, שלא ביקשו רחמים על דורן התחייבו רח"ל, כמ"ש בתרגום יונתן בן עוזיאל הג"ל.

וכשם שהרוצחים משתמשים כאן בסגולת 'טיב התפילה', מצאנו גם את הגנבים השפלים מתייעצים לתפילת הצלחת מזימתם השפלה. כמ"ש בשלחי פרק הרואה (ברכות סג, גירסת עין יעקב): "גנבא אפוס מחתרתא רחמנא קר".

כלומר, שגם הגנב הבא במחחרת על מנת להרוג רח"ל, נעמד בפתח מחחרתו בתפילת הצלתו. - ומוכיח מזה שאף טיב אותה בקשה דפוס מחחרתא יש בה חלות שם 'תפילה', שאם לא כן פשוט שלא היה הש"ס מזכיר תפילה שאינה כלום.

ומעתה הבה נא נחשוב בעצמנו חשבונו של עולם הלא הדברים קל וחומר בן בנו של קל וחומר! אם תפילת רוצחים שפלים פועלת כל כך ובכוחה לחולל מהפכות עולם עד החלפת הכהן גדול, וכן בתפילת גנב במחחרת להצלחת פשע גניבתו. כל שכן בתפילת איש ישראל כשר שאינו לא רוצח ולא גנב ח"ו, רק אפילו הדיוט פשוט, כמה יקרה ונפלאה היא 'טיב התפילה' שלו, לפעול ולעשות גדולות ונצורות בשמים ובארץ!

תתקבל צלותוהו ובעותוהו דכל בית ישראל קדם אבותיו די בשמיא ואמרו אמן.

- > < -

בהגיע עת חתונתו ושמחת ליבו של הר"ק רבי ישראל מסטאלין זצוק"ל, ה'ינוקא, היתה שמחה גדולה מאוד בחצר הקדוש דחסידי קארלין. לאחר שהתייחס בילדותו מאביו הקדוש הר"ק הרבי ר' אשר [השני] מקרלין זצוק"ל, ונשארה העדה כצאן בלי רועה. ובעלותו בינקותו ובעצירותו לכהן פאר על כיסא אבותיו הקדושים ז"ע, נחגגה שמחת הנישואין ברוב פאר והדר, בהתקבצות קהל גדול, כד"א (משלי יד, כח) "ברב עם הדרת מלך".

שמחת החתונה התקיימה כמנוג במקום מגורי הכלה, בחצר בית חותנו הר"ק רבי דוד מלאטיפולי זצוק"ל. צדיקים רבים מכל קצוות ארץ עלו והתכנסו לכבוד האי הילולא רבתי, שהשתרעה וחיברה בין כמה וכמה ענפים הקשורים לאותה שמחה, ענבי הגפן בענבי הגפן, הן מצד החתן

הסט המיוחד על התורה, ועל פירוש רש"י,
אשר בו צרור פנינים מתוקים, ולקחי מוסר נפלאים

ממשנתו של הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

הקבלה הטובה בלבד, אשר נתת את לבך להתפלל
לפני מלך שומע תפילה כבר פעלה ועשתה את סגולת
'טיב התפילה' והועילה לבטל כל גזרות קשות ורעות
לגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות.

- > < -

כתב הר"ק רבי אלימלך מליזנסק ז"ע בספרו
"נועם אלימלך" (פרשת אחרי ד"ה בזאת דפ"ר דף ס:
ט"א) וז"ל: "יתגבר להיות זרין כאיל, לבל ימנע עצמו
להתפלל על כל דבר ודבר. ואל יאמר מי אנכי שאמלא
לבי להתפלל על דברים כאלו, אל יאמר כן, וכגדול
כקטן יתפלל תמיד" ע"כ מתק לשון קדשו המזוקק.
בענין זה סיפר הר"ק בעל "דברי שמואל" מסלונים
זצוק"ל על הר"ק רבי פנחס מקארין זצוק"ל שפעם
אחת שמעוהו התלמידים מתפלל לאחר תפילת שמונה
עשרה בטרם שעקר רגליו לחוש ומתחנן בתחנונים
לפני הש"ת שיכח אותו ברוב רחמיו במתנת חינוך מן
השמים: "לראות בשבוע המשרתת לביתה", עכ"ל.
התלמידים הגדולים שהיו בקיאים ברזי חכמת הח"ן, לא
הבינו פשר אותה תפילה נשגבה, והיו מעמיקים חקר
לגלוי האי רזא עילאה, וניסו לבאר בכמה אופנים את
בחינת 'משרתת' על פי עומק תורת הסוד, זה אומר בכה
זה אומר בכה. כענין שנודע בסוד הכתוב (ש"א ת יג)
"זאת גנותיכם יקח לרקחות ולטבחות", שהם אותם
החכמות משרתי אורייתא קדישתא. כנרמז ברמב"ם
הלכות מלכים (פ"ד ה"ד) בהתייחס דפילגשים דמלכא
עילאה: "שלוך לארמונו טבחות ואופות ורקחות וכו'
כידוע ליודעי ח"ן.

לאחר התפילה כשישב הצדיק עם סגל חבורת
התלמידים הקדושים ביקשו מלפניו לבאר בפניהם את
סוד אותה תפלה שהתפלל היום בצלחת דמלכא בבחינת
'משרתת' עילאה.

חיך הרבי הק' והשיבם בפשטות, אין כאן שום 'סוד' עליון,
ואף לא איזה כוונה מיוחדת מרזי כוונות המכוונים, רק
מעשה שהיה כך היה, המשרתת שעבדה בביתו התרגזה
וכעסה ועזבה את עבודתה, וזוהי הרבנית זקוקה לעזרה
מחמת עומס נטל העבודה שבבית לפיכך ביקשתי מהקב"ה
שיתן בלב 'המשרתת' רצון טוב לשוב לעבוד בבית... שאם
לא כן אצטרך בעצמי לסייע בעדה ולהיעזב מן התורה
ועבודת השם.

[ובספרים אחרים הובא בנוסח אחר, שנכנס הר"ק בפתאום
אל היכל בית המדרש, פתח את ארון הקודש, והפיל תחנתו
בלב הומה, שייצגה שלום בין המשרתת עם גבירתה. – ועל
כך רעשו התלמידים להבין פשר אותו ייחודא עילאה].

באותו מעמד הוסיף הרבי הק' וביאר: כשם שהבן אצל אביו
מבקש ממנו כל דבר, הן כשהוא זקוק לדבר יקר כדוגמת
מעיל חדש העולה כסף רב, והן כשהוא חפץ בדבר קטן כמו
'בייגל' העולה פרוטות מועטות... הרי בשני הצרכים בשווה
פונה הוא אל אביו אוהבו מפרנסו ומטיבו לבקש ממנו בכל
דבר. – כן אנחנו בנים אוהבים של הקב"ה, צריכים להתרגל
בכל צורך וענין דבר קטן ודבר גדול, הן בגוף והן בנפש,
ובכל דבר פעוט, לחפוס באומנות אבותינו של סגולת 'טיב
התפילה', ולבקש מאת אבינו מלכנו כבן המתחטא לפני אביו
ועושה רצונו.

- > < -

וכבר הארכנו בספיעתא דשמיא בענין התפילה וכל
המסתעף בספר 'טיב התפילה', עיין שם ותרשו נחת.

- > < -

"אני תפילתי לך ואת רצוני – אללים קרב תתן עני באמת ישר"
(תהלים סט, יד)

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון ספיר'

מחנה רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 ☎ מתקשרים ☎ מזמינים ☎ מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

shivti11@gmail.com

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקרי! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגועיך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

פרשת מטות מסעי

גודל קדושת ארץ ישראל

קראנו בפרשה על גבולות ארץ ישראל לכן נזכיר מקדושת ארץ ישראל יש מהראשונים הסוברים שהישיבה בארץ ישראל היא מצות עשה מן התורה, והיא בכלל מצות הכיבוש, שנאמר: והורשתם את הארץ וישבתם בה

וכמה אמוראים הפליגו שם (כתובות קיא א) במעלות הדר בארץ ישראל: אמר רבי אלעזר, כל הדר בארץ ישראל שרוי בלא עוון כו'. אמר רבי אלעזר, מתים שבחוץ לארץ באים לארץ על ידי גלגול מחילות.

אמר רבי ירמיה בר אבא אמר רבי יוחנן, כל המהלך ארבע אמות בארץ ישראל מובטח לו שהוא בן עולם הבא ואיתא במסכת בבא בתרא (צא א), אמר רבי שמעון בן יוחאי שאליםלך ומחלון וכליון נענשו מפני שיצאו מארץ ישראל לחוץ לארץ.

שקולה ישיבת ארץ ישראל כנגד כל המצוות שבתורה וכל הדר בארץ ישראל שרוי בלא עון ולא בלבד הדר בה בקביעות אלא אפילו המהלך בה ארבע אמות וזכה לחיי העולם הבא

בארץ ישראל יש השגחה אלוקית וקדושה המצד עצמה האברבנאל כותב: "אמיתת הענין, ארץ ישראל יש לה בעצמה סגולה נפלאה ויחס גדול לקבל ניצוץ אלוקי והשגחה אלוקית מיוחדת וזוה מיוחדת היא משאר הארצות ככתוב "ארץ אשר יצני ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מְרִשִּׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית הַשָּׁנָה" (דברים יא, יב). והארץ מצד טבעה ומצבה אצל העליונים, נבחרה מכל הארצות וקדושה מצד עצמה גם ללא קשר לעם היושבים בה" ולכן כל כך הרבה מצוות תלויות בה,

מעלת ארץ ישראל כהר סיני אומר האלשיך הקדוש: פרשת בחוקותי "וַיִּדְבֶּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּהַר סִינִי לֵאמֹר" – ומיד צונו על השמיטה, מה ענין שמיטה אצל הר סיני? מדוע התחילו במצוות שמיטה מיד לאחר הר סיני ועונה: "אלא כמו ששרתה השכינה הקדושה על הר סיני, על מקום ממש" – על דומם – "כך שורה קדושה בארץ ישראל" – ארץ ישראל זה הר סיני בכיכול. כך שורה קדושה ונשמה יתירה.

ארץ ישראל היא ביתנו

כתוב: "כִּי-תֵבֹאוּ אֶל-הָאָרֶץ" (ויקרא כג, ה), שואל האלשיך הקדוש: למה כתוב "כִּי-תֵבֹאוּ", לשון ביאה ולא כי תלכו אל הארץ או כי תצאו את הארץ? ומבאר "ברם הלשון "כִּי-תֵבֹאוּ" זה לא כי תצאו, או כי תלכו" – לאן אדם בא? אל ביתו – "ביאה זה אל ביתו, אל מה ששייך לו. ביאה, אל מקום הקבע שלך. ללכת זה לפעמים גם עראי, הוא הולך וחוזר" – מקומם האמיתי של ישראל, בארץ הקודש ושם שורש נשמתם ומשום כך תמיד תמצא לשון ביאה אל הארץ, ללמדנו שעיקר מציאותם ושורשם של ישראל היא בארץ ישראל" כל עוד הם בשאר ארצות, הם לא באו אל מקומם ושורשם האמיתי

ארץ ישראל היא בהנהגה ניסית

אומר ר' יונתן אייבשיץ, (אורים ותומים חושן ומשפט הלכות ומשפט הלכות הלוואות ס"ז, הלכה א'): "ארץ ישראל היא ארץ חמדה אשר תמיד בשנת השש לשמיטה היתה הברכה מצויה בגידולי הארץ, על אספקה שלוש שנים" – היבולים שגדלו בשנה השישית, הספיקו לשנה השישית, שביעית ושמינית – "וכאשר נסמכה לשנת היובל" – בשנת 49- לשמיטה – "על ארבע שנים" – שנה אחת נתנה יבולים די והותר לארבע שנים! זוהי ארץ על טבעית. כפי שמסופר על כך סיפורים לרוב

עבירות הנעשות בארץ ישראל חמורות מהנעשות בחו"ל

אומר הרמב"ן, פרשת אחרי מות: "החמיר הכתוב בעריות, בעבור הארץ, אף על פי שעריות זה חובת הגוף, זה לא שייך לארץ ישראל, בכל מקום אסור לחטוא בעריות, מכל מקום, אם יהודי חוטא בעריות, או אומות העולם בעריות בחו"ל, ה' לא מעניש אותו" – רק כעבור 120 שנה – "ארץ ישראל היא נחלת ה', מיוחדת לשמו, והוא יתברך הנחילה לעמו המיוחד שמו באהבה, זרע אוהביו ועל כן, תקיא כל מטמא אותה ולא תסבול עובד כוכבים, אפילו אם אינם ישראל" – היא לא סובלת את זה, היא לא בנויה לזה.

אפילו הגויים נענשים על מעשיהם בארץ ישראל

ארץ ישראל היא קודש! והראיה, אומר הרמב"ן: הפותים שהביא סנחריב לארץ, לא היו נענשים בארצם בעובדם את אלהיהם לשלח בם את האריות" – הרי בנביאים מסופר שהם באו לארץ ועשו את התועבות שהם עושים בכוּתָא, אז הקב"ה הביא אריות וטרפו בהם, אז הם בקשו להתגיייר, אז יש מחלוקת בגמרא, אם גרי עריות בגלל אריות זה גרי אמת, או לא. כי הם

התגייירו רק בגלל שהאריות טרפו בהם. והגמרא דנה בזה. הפותים אלו כשהיו בכוּתָא, באפריקה, הם עשו את אותם תועבות, ולא באו עליהם אריות ופה שהם באו לארץ והם נהגו את מנהגם האפריקני מיד האריות טרפו אותם.

שואל הרמב"ן: למה? ועונה: "כי ארץ ישראל אינה כשאר הארצות, היא אינה סובלת עוברי עבירה" – ואפילו גויים!.

סדום ועמורה נענשו בגלל מעלת ארץ ישראל הגבוהה

סדום ועמורה נחפכו ונחרבו. שואל הרמב"ן: למה סדום חרבה? וכי אין בעולם אנשים נוספים רעים כסדום ועונה הרמב"ן: "יודע, כי משפט אנשי סדום (בבראשית יט) היה למעלת ארץ ישראל, כי אין בכלל נחלת ה' ואינה סובלת אנשי תועבות, וקָאָה את העם הזה, שהיו רעים מכולם לשמים ולבריות, ושמומו עליהם שמים וארץ והושחתה הארץ בלא רפואה לעולם" – ארץ מלחה, ארץ יבשה, אין בה מים, מדוע? כי הם פגעו בארץ, אפילו שהם גויים. "כי יש באומות רעים וחטאים מאוד ולא יעשה להם ככה, כיון שהם בחו"ל אבל למעלת הארץ אפילו גוי נענש עונש חמור היה הכל". בספר נר תמיד על התורה (בחקותי)

מסופר, על אחד מהאדמו"רים באחת מעליותיו לארץ ישראל, כיון שהגיע אליה עמד והצביע לפני האנשים שסבבו אותו על דברי הגמרא (כתובות קי"ב ע"ב) "רבי אבא מנשק את הסלעים של עכו, רבי חייא בר גמדה התגלגל על עפרה שנאמר כי רצו עבדיך את אבניה את עפרה יחוננו". בפירש"י דיבור המתחיל "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו", ציטוט הפסוק במלואו מתוך הגמרא, מבלי להוסיף אפילו מלה אחת. שאל האדמו"ר לכאורה רש"י רק חוזר על דברי הגמרא ולא מפרש לכאורה זה מיותר

והשיב בדברים נאים היוצאין מפי עושיהן: רש"י רק השמיט את התיבה "שנאמר" המוזכרת בגמרא, דהיינו כוונת רש"י בזה, כי התנאים הקדושים הרעופי נשיקות על סלעי ארץ ישראל והתגלגלו בעפרותיה לא מפני "שנאמר..." דהיינו בגלל שמצאו פסוק המְלַמֵּד שכך יש להתנהג, אלא עשו מה שעשו "כי רצו עבדיך..." "ממש, בגלל שהם עצמם היו בדרגה הזאת והתרפקותם לא היתה מעוֹשָׁה כלל ע"י.

הרב מבריסק אומר שרק אדם גדול מנשק את אבניה כמו שאומר הרמב"ם גדולי החכמים מנשקים אבניה של ארץ ישראל (אמנם ראינו אנשים פשוטים שהגיעו בפעם הראשונה נשקו את הקרקע וכן משמע מהיראים שמצוה זו מוטל על כל אדם)

הרב מפונביץ' צ"ל נישק את אדמת ארץ ישראל בכניסת שנת השמיטה, ואמר גוט שבת אדמת הקודש

ארץ ישראל מעין קדושת גן עדן כותב השל"ה הקדוש שער האותיות אות ק ד"ה קדושת המקום נוהג בארץ, בריאת אדם שהיה קודש, ויניחוהו ה' בגן עדן, וכשקלקל וגורש מגן עדן ונתקן באומה ישראלית הנקראים אדם על ידי התורה, נתן להם ארץ הקדושה שהיא מקודשת מעין קדושת גן עדן, וכמו שכתוב ביחזקאל (לו, לה) 'הארץ הנשמה הלזו (תהיה) (היתה) כגן עדן'.

ואף עתה בחורבנה, מכל מקום היא בקדושתה,

לימוד תורה הוא גדול ממעלת ארץ ישראל ומעל לכל

אחרי פרשת בהר המדברת במעלת ארץ ישראל ובקיום המצוות התלויות בה, ומלמדת אותנו על מצות יישוב ארץ ישראל הנעלה, הקדושה ובלעדי שמירת מצוותיה התלויות בה, אנו חנו בגלות, כי הארץ תקיא אותנו, באה מיד אחריה פרשת בחוקותי למרות מעלת ארץ ישראל לימוד תורה מעל לכל "אם-פְּחָקְתִּי תִלְכּוּ" – שתהיו מעילים בתורה זה העיקר תלמוד תורה כנגד כולם,

לימוד תורה מעלתו יותר מקדושת ארץ ישראל

מותר לרדת מן הארץ כדי ללמוד תורה. עזרא הסופר אשר ציוה על שיבת ציון וקילל את אותם יהודים שלא רצו לעלות לארץ ונמצא בסידור הסמ"ע: מדוע קהילת מגנצא באשכנז סבלה כל כך הרבה נשירות יותר מכל קהילות ישראל? כי היא לא רצתה לעלות לארץ, עם הקריאה של עזרא הסופר. למה? כי זה היה ירושלים. כמו ירושלים, היו צדיקים, אז הם קוללו

עזרא הסופר שקרא לכולם לעלות וקילל את אלה שלא עלו, הוא עצמו נשאר בבבל. מדוע? כי מורו ורבו, ברוך בן נריה, התלמיד הגדול של ירמיה הכהן, לא יכל לעלות לארץ מפאת זקנותו, אז הוא נשאר איתו ללמוד תורה והוא עלה לארץ אחרי פטירתו, הוי אומר, שהתורה הקדושה, אף אם היא בחוץ לארץ, ערכה גדולה יותר, מיישוב ארץ ישראל,

לימוד תורה דורש יותר הקרבה מיישוב הארץ

אומר ר' יחזקאל אברמסקי צ"ל "לגבי קיום הארץ די חזק ואמץ" – ככתוב בספר יהושע – "אלוה לגבי לימוד התורה ושמירת המצוות, נאמר "רק-חֶזֶק וְאַמֶּץ מְאֹד", צריך לתת את כל ה"מאד" שלנו. ואילו למצוות ארץ ישראל לא צריך לתת את ה"מאד", כי ה' כבר ילחם לכם ואתם תחרישון,

אנו נמצאים בימי בין המצרים ואבלים על חורבן הבית שנחרב בגלל שנאת חנם שורש שנאת חנם ובין אדם לחבירו היא אנוכיות שלא חושב על חבירו אלא רק על עצמו להלן סיפורים על ויתור המרבה שלום ואחוה כוחו של מחילה וויתור

לפני כמה חודשים הלכתי להתפלל באחד מהמקומות הקדושים. מאז הפציע וירוס הקורונה לעולם, יש מאבטח שעומד בחוץ ומווסת את כמות האנשים שבפנים. מותר שיהיו בפנים מספר מוגבל של אנשים, ורק כשאחד יוצא נכנס הבא. כשהגעתי עמדו עשרות אנשים בתור וניצלו את הזמן לאמירת תהלים. גם אני נעמדתי ביניהם וחיכיתי. לפתע הגיע למקום יהודי, עקף את כל התור הארוך וכמעט נכנס פנימה. 'הלו... הלו...', קרא לו המאבטח, 'יש תור! אי אפשר להיכנס עכשיו.' 'מה תור?' היהודי ששמו יהודה התקצץ נוראות. 'מה באתם פה להשתלט על המקום? מה רציתי בסך הכל, לבוא להתפלל, זה הכל. מי קרא לך בכלל? מה היה רע עד היום? לך הביתה. נסתדר בלעדיך. אתה לא בעל הבית כאן.' 'השימור לא נותר חייב. נכון שאני לא בעל הבית, אבל זה התפקיד שלי. אתה חייב לציית.' חילופי הדברים הלכו והחמירו. נשמעו מילים קשות שאי אפשר לחזור עליהן, וכולם היו המומים מהתפתחות הדברים. * 'יש שמואל החליט לעשות מעשה. הוא ניגש אל הניצב, תפס בידו של יהודה ואמר לו: "יהודי טוב, תירגע, תסלח לשומר ובזכות זה תראה ישועות." יהודה אינו מסכים בשום אופן.' "צריך להתייף את השומר."

ר' שמואל אמר עם דמעות בעיניים: "רק תקשיב, יש לי חבר, בחור צדיק כמעט בן שלושים, בבקשה ממך, תתגבר! תשתוק! **תסלח** יש לך כוח לבקר את חברי שיושעים." הוא פנה גם לשומר עם אותם דיבורים רכים ומתחננים בעד חברו שיוזכה להקים בית נאמן בישראל. השניים היו נוקשים ונחרצים. הם לא הסכימו לשמוע משום דבר, כל אחד היה בטוח שהוא צודק במאה אחוזים ויותר, אבל גם ר' שמואל לא ויתר. הוא התפלל למלך שהשלום שלו, שישלח לו שיטתא דשמיא ויצליח במשימה, ושוב דבר עם כל אחד לחוד ועם שניהם ביחד, עד שבסופו של דבר נרעעו הרוחות, נפתחו הלבבות, האויבים נהפכו לאהובים, סלחו, התפייסו וברכו את חברו המבוגר של ר' שמואל שימצא בקרוב את זיווגו הנכון. עתה ביקש ר' שמואל שגם שניהם יברכו זה את זה. כל אחד אמר את שמו של חברו החדש וברכו מעומק הלב שיושע בכל העניינים. ר' שמואל נכנס פנימה, שפך שם דמעות לישועת החבר הבחור שהוא מתפלל עליו שנים רבות כל כך, וגם לישועותיו. הוא כשיצא משם הוא פוגש את מאיר, חברו מהישיבה. "אשריך! איזה קידוש ה' עשית", קורא אליו מאיר, "ראיתי מה שהיה. לא שמעתי מה דיברת איתם, אבל ראיתי שהצלחת להשפיע עליהם." אמרתי להם שיברכו את חברנו שימצא במהרה זיווג הגון. תתפלל עליו גם אתה, הוא מתקרב לגיל שלושים ועדיין לא מצא את זיווגו. "ר' מאיר נדהם. ר' שמואל עצמו יש סאת ייסורים משל עצמו. הוא עדיין לא התברך בילדים, ועם כל זה הוא מקדיש את זכות השלום לחברו. "אני מקנא בך", אמר מאיר, "ככה לחשוב על השני." "בוא ניכנס ישר לעניין", ממשיך ר' שמואל, "אולי יש לך רעיון בשביל חברנו." "אני לא שדכן, היחידה שאני מכיר זאת אחותי שמלאו לה תשע עשרה לאחרונה." אולי זה מתאים... ?

מאיר כמעט התעלף במקום, אבל ר' שמואל 'משום מה' נדלק על הרעיון. הוא המשיך ודיבר בשבח הבחור עוד ועוד. "מה אכפת לך לנסות?" הוא שכנע את מאיר, "תאר לך שכאשר הוא יהיה בן 91 הוא יהיה רק בת 80... זאת מעלה גדולה..." התחילו בהומור, וכשיש שמחה למטה יש שמחה למעלה... כעבור עשרים יום הבחור המבוגר התארס במזל טוב עם אחותו של מאיר, וליהודים היתה אורה. כשהגיעה הבשורה המשמחת שוב עשה ר' שמואל את דרכו אל המקום הקדוש שמשם צמחה הישיבה, והפעם כדי להודות. ואת מי הוא פוגש שם? את השומר הנאמן שמרשה להיכנס רק לפי תורו.

ר' שמואל ניגש אליו בשמחה, ואומר לו: "זוכר אותי? אתה ודאי זוכר מה שהיה במקום הזה לפני כשלושה שבועות, קולות המריבה – והפיסוס הנהדר שקידש את השם ברבים. מזל טוב! הבחור שבירכת התארס!" השומר כל כך התרגש: "בטח שאני זוכר, ואני רואה שכל הברכות התקיימו – גם אני התארסתי השבוע..." מזל טוב! מזל טוב!!! צאו וראו כמה חביבה אהבת חנם לפניו יתברך... מתוך גיליון 'השגחה פרטית'!

בזכות מחילה וויתור השיתוק עבר מן העולם

להלן סיפור מופלא שהרב אשר קובלסקי שליט"א סיפר. יש בו כדי ללמד אותנו עד כמה גדולה כוחה של מחילה. ר' אשר שמע את הסיפור מפי הרה"ח ר' יוסף נברובסקי הי"ו מבית משל, למד נודע בעיר וזה הוא סיפר: היה לו ידיד אהוב בשם ר' שלמה. גם הוא מלמד. מקרה ביניים ידירות אישית מעבר להוראה. לביל שיש, אור לערש"ק פרשת 'חיי שרה' ה'תשפ"ה התנהלה ביניהם שיחה. ר' שלמה סיפר את כאבו ומצוקתו באוזני ידידו: "אני לא יודע מה לעשות. מחר בבוקר תיערך הלוויית אחד מקרובי משפחתי רעייתי. אני לא יכול לתאר את מידת עוגמת הנפש שהמנוח גרם לי לפני כארבע שנים, עוול בל יכופר. מאז לא החלפתי אפילו מילה אחת. אני לא מסוגל לסלוח לו. אתה יודע שלא קל לי בחיים", ר' שלמה המשיך, "העוול שגרם לי הוסיף צער וקושי בחיי על הקשיים גם כך. לא רציתי בשום קשר אתו. מצד שני, עכשיו הוא נפטר, המת מוטל לפנינו. האם נדרש ממני לסלוח לו עכשיו כדי שיגיע נקי וטהור לבית דין של מעלה?", שאל ר' יוסף הבין היטב לליבו. רעייתו של ר' שלמה משותקת למחצה כבר כמה שנים. מתקשה לדבר ונוקטת לעזרה בכל הליכה. ר' שלמה מתמודד עם הקושי העצום הזה. הוא רק לא ידע על עוגמת המציאה מדוד פלוני. הוא שקל את דבריו ולבסוף נענה ואמר: "הקשב ר' שלמה. ראשית, אני במצב של יאל תדון את חברך עד שתגיע למקומי. אני יודע עד כמה אתה מתמודד ומחייך סמכותי ליעץ לך אם ללכת להלוויית הדוד ולסלוח לו". "בכל זאת יש לי דוד שזכה בבתי יחידה. מאז לידתה המתין וציפה לבשורה טובה נוספת במשך אחת-עשרה שנים! הבת גדלה אולם לא זכתה באח או אחות נוספים. הדוד היה מורה. הוא ייחל בכל ליבו לזכות בילדים נוספים עד שלפני שבועיים זכיתי להשתתף בשמחת ברית המילה לבנו לאחר 11 שנות המתנה! אתה יודע כיצד זה קרה". "הסיפור התחיל כמה שנים קודם לכן. אחד מגיסיו של הדוד שלי ניסה את מזלו בהשקעה מסוימת. הוא לקח כסף רב גם מהדוד שלי. כדרכן של השקעות לפעמים הן אובדות. במקרה שלו כל הכסף ירד לטמיון". "אני לא יכול לתאר את המהומה המשפחתית

שהתחוללה. הדוד טען כי גיסו גנב אותו ומעל באמונו. גיסו טען כי עשה הכל, אבל הכסף אבד ואין לו אידך להשיב. בין שניהם נוצר סכסוך ומחלוקת הדוד שלי לא יכול היה לסלוח על העוול ואילו גיסו כעס על שאינו מבין עד כמה התאמץ להציל את הכסף. שני הגיסים הפכו לרעים מישו החליט לדבר עם הדוד שלי, אולי יסלח לגיסו. יתכן שהצדק עימו, אולם המחלוקת לא תורמת לשום דבר. אט אטליבו נפתח. הרי הוא כל כך מצפה ומייחל לילד נוסף. אחת-עשרה שנים של המתנה ותפילות נרגשות. כשהבין כמה גדול השלום ושהוא יכול להביא ישועה, הדבר לחלל וחולל מהפך. "בתחילת חודש אדר א' ה'תשע"ט נפגשו שני הגיסים. הם לחצו ידיים וסיכמו שהם מוחלים זה לזה מחילה מלאה. כל אחד מהם הניח את כאבו וכספו בצד ויצאו לדרך חדשה של שלום ושלווה ביניהם. עתה תבין את גודל ההתרגשות ששררה בברית המילה לבנו של הדוד שלי, התינוק שנולד. "אחת-עשרה שנות ציפייה הסתיימו. ברגע בו נרשמה מחילה הדדית, הדוד שלי זכה בישועה מופתית!". ר' יוסף סיים את הסיפור והניח לר' שלמה לשקוע במחשבות. לאחר כמה דקות הוסיף ואמר: "תראה, אני מבין את כאבך, ובכל זאת, הרי גם אתה זקוק לישועה, עשה כחכמתך." יוסף שיש בבוקר. ר' יוסף טרוד בענייניו. שיחת הלילה עם ידידו כמעט ונשכחה. באותה שבת ערך שמחת בר-מצווה לבנו ואירח את הוריו. לא היה לו פנאי לשאול את ר' שלמה על החלטתו. ליל שבת, דקות אחדות לאחר שעשה קידוש נשמעו נקישות בדלת ביתו, דבר שאינו מצוי בזמן זה. בפתח היה ר' שלמה הוא אמר: "ייתר כח ר' יוסף. אני לא מוצא את המילים להודות לך, שינית את חיי!". ר' יוסף שאל: "מה קרה?". ר' שלמה סיפר: "אחר שסיימנו את שיחתנו אמש, שבתי לבית מהרהר. חשבתי שהרי המנוח איננו, מה יתן לו להותיר את שנאתו בלב. בנוסף אולי בידי הזדמנות להיושע מבורא עולם. כל הליכה התפתכה על משכבי. בבוקר קיבלתי החלטה אמיצה: אני הולך להלוויה שלו". "הדבר היה קשה מאוד עבורי. האם אני מסוגל לגשת למיטת המנוח ולהגיד לו 'מחול לך' בלב שלם? לאחר ההספדים ניגשתי לעברו וזעקתי 'מחול לך' שלוש פעמים, כדי לחוש שניקיתי לגמרי את ליבי מהשנאה כלפיו. הרגשתי שעשיתי את המעשה הנכון. בעת כניסת השבת, רעייתי הדליקה נרות. היא ביקשה בתחנונים לבוא עולם כי בזכות המחילה והסליחה של בעלה – ירחם עליה ה' וירפא אותה מהשיתוק". "לאחר התפילה שבתי לבית. כשנקשתי בדלת, נדהמתי לראות שמי שפתחה את הדלת הייתה רעייתי. היא הלכה כאחד האדם! ואם לא די בכך, היא פתחה בדיובר שוטף! רעייתי בריאה לחלוטין. ערכנו את סעודת השבת בעיניים דומעות, חשנו שכל ליבנו ונפשנו אומרים שירה לבורא עולם על הנס. נזכרתי שהזכות כולה שלך. באתי הנה לספר לך, ולומר שאין לי מילים להודות לך! כך בעיצומה של סעודת השבת ר' שלמה ור' יוסף פצחו בתודה לבורא עולם על הנס המופלא

צבעו את האופניים ולא הקפיד וזכוכת כך מצא את האופניים כשנגנבו

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך העלון 'מתיקות הפרשה'. יש בו כדי ללמד אותנו כי מויתורים רק מרווחים. להלן הסיפור מפי בעל המעשה: לפני כחצי שנה קניתי אופניים חשמליות. באותו זמן אחד מחברי קינא באופניים שלי. מרוב קנאה הוא צבע את האופניים החדשות בספר. זה כאב לי מאוד, אבל הבנתי שה' בוחן אותי כעת אם אני מוותר או חלילה מחפץ לקום בחבר. למרות שידעתי מי עשה לי זאת שתקתי ולא אמרתי דבר. לא חלפו ימים רבים והאופניים היקרות והחדשות נגנבו לי. הצטערתי מאוד וחזקתי את עצמי שכלל הפחות לא רבתי והשפילתי את חברי על אופניים שגם כך אינם ברשותי. בשבוע זה (פרשת ויקרא ה'תשפ"ג) ביום שלישי עברתי ליד חנות אופניים. הבחנתי שם לפתע כי האופניים שנגנבו לי מוצעות למכירה. ניגשתי למוכר ואמרתי לו שאופניים אלה הם שלי והם נגנבו ממני. אמרתי לו שהצבע שעל האופניים זו ההוכחה שהם שלי. למרבה המזל הוא אמר מיד: "אם זה שלך – קח אותם." "האמת שכמעט התייאשתי מהאופניים וה' ברוב רחמיו החזיר לי אותם במתנה. אני בטוח שזכות הויתור שלא הקפדתי ולא נקמתי בחברי היא שעמדה לי, ולא עוד אלא שבזכות הצבע זיהיתי את האופניים שלי. ראיתי שמויתור רק מרווחים. גם מה שהיה נהב בהתחלה כנוק וקושי היה בסופו של דבר לטובתי. מעבר לעובדה שקיבלתי בחזרה את האופניים שלי קיבלתי שיעור מאלף באמונה וביטחון ששווים יותר מהכל.

נהג המונית ויתור והרוויח 1000 יורו

סיפר נהג מונית: לקחתי את הרב יוספי שליט"א, מגדולי הדרשנים, והיו קצת פקקים וכל הדרך הרב ראה לנכון לדבר איתי על הנושא של מל"מ. והסביר לי שבורא עולם לא נשאר חייב, וכשהוא רואה שמישהו מוותר הוא יחזיר לו הרבה יותר, וכמו אבא שרואה את הילדים שלו שרבים על איזה שוקולד, אם יקום ילד אחד ויחליט לוותר, אז האבא יתן לו הרבה יותר, אותו דבר בורא עולם מפנק את מי שמוותר. אחרי שנהג המונית הוריד את הרב בבית החולים, וחיכה שיהיה לו נוסע חוזר לבני ברק, לחזור בלי כלום חבל על הנסיעה. הוא החליט לחכות ליד הכניסה, הוא המתין 10 דקות ואין כלום, ואמר לעצמו, המתנתי עד עכשיו, אמתין עוד כמה דקות וכך הוא מצא את עצמו ממתין ארבעים דקות, והנה אחרי ארבעים דקות מורטות עצבים, יוצא אדם וצועק: "בני ברק, "נהג מונית שהגיע רגע לפני אמר לו: הלו, בוא לפה, אותו אדם! עלה למונית הזאת. מספר הנהג: רציתי לצאת עליו... אתה לא מתבייש!! אני מחכה פה כבר ארבעים דקות ואתה בא ברגע אחרון ולוקח לי את הנוסע, ואז נזכרתי במה שהרב יוספי אמר לי שמי שמוותר רק מרויח, ובלשוננו, מל"מ "מויתור לא מפסידים" והחלטתי שאני מתגבר ואני לא רב עם הנהג שלקח לי את הנוסע. שימו לב טוב מה זה מל"מ. יד מקשיבים פרשת תצוה תשפ"ה לקולך אחרי כמה דקות, יוצא אדם שנראה חוצצק [תשובת חו"ל ושואל אותי בעברית עילגת אם אני יכול לקחת אותו לצפת, וכמה זה עולה. אמרתי לי שכן, והתענוג יעלה לי 1,000 שקלים, הוא עלה והתברר שהוא שליח האו"ם לבקר את החולים שלהם, הרגשתי באותו רגע על הבשר שלי מה זה מל"מ, נסיעה כזו לצפת חלומי של כל נהג מונית, אחרי שהגענו ליעד, הוא השאיר לי מעטפה עם המזומן וירד. פתחת את המעטפה לספור את הכסף והייתי בה ל-5!!! היו שם 1,000 יורו !!! לשהו בערך 5,000 שקלים, ניסיתי לראות איפה התייר הזה, אבל הוא נעלם ולא היו לי פרטים שלו, התברר, שבורא עולם שילם לי טבין ותקילין, [מקשיבים לקולך]

בן איש חי פרשת דברים דיני בין המצרים

[א] ישראל שיש לו דין עם עכו"ם ישתמט ממנו עד אחר עשרה באב ובפרט כי בט"ו באב כתוב בזוהר שצריך לעשות שמחה מפני שיש עילוי לשכינה וכיון שעלה חודש זה ביום ט"ו לא ירד דמעלין בקודש:] **ה"ע מי שיש לו ניתוח ויכול לדחותו עדיף לדחותו לאחר תשעה באב**

[ב] ממועטין במשא ומתן מראש חודש עד תשעה באב של שמחה כגון צרכי חופה אבל שאר משא ומתן כמסחר ועושי כדרכו, ואפילו צרכי חופה אם רוצה לקנות דבר שלא יוכל לקנותו אחר תשעה באב, או דבר שאין שהות לעשותו אחר תשעה באב מותר והוא הדין דבר שיוכל לקנותו אחר תשעה באב אלא שעתה נמצא לו בזול שאי אפשר לקנות במחיר זה אחר כך מותר לקנות קודם תשעה באב:

[ג] בנין שאינו כחריז אין להתחיל מראש חודש, אבל אם התחיל קודם אין מפסיקין, ואם הוא דבר הכרחי שיש לחוש להפסד וכל שכן סכנה מותר להתחיל מראש חודש, וכן מעקה מותר להתחיל גם אחר ראש חודש, אבל ציור וכיור אפילו התחיל קודם אסור לעשות מראש חודש עד תשעה באב, ואפילו בקבלנות טוב להזיזה, ואם כבר עשה הקבלנות אם יכול לפייסו בדבר מועט להמתין עד אחר תשעה באב נכון הדבר ואם לאו מותר, והא דאסרו בציור וכיור היינו בין בציור וכיור בבנין בין מה שעושים הנגרים, ואפילו שאר בנין שאינו ציור וכיור אין הבנין הוא להרווחה דינו כציור וכיור ואפילו אם התחיל קודם לעשות מראש חודש, מיהו בבית הכנסת יכולים לבנות אפילו ערב תשעה באב, ואפילו ציור וכיור דצורך מצוה הוא:

[ד] אף על גב דמדינא אין איסור בנשואין אלא מראש חודש עד תשעה באב עם כל זה נהגו לאסור מן י"ז בתמוז **ה"ע מנהג הספרדים להקל לשאת את עז ראש חודש**, **לא כולל ראש חודש ולבחור רוקק יש להקל אפילו לאחר ראש חודש אלא שנהגו להחמיר שאין זה סימן יפה**, אבל אירוסין ושדוכין מותר ובבגד המנהג לעשות אירוסין אחר י"ז בתמוז אבל מראש חודש עד תשעה באב אין עושיין אירוסין ושדוכין, ויש נוהגין שלא לעשות אירוסין מן י"ז בתמוז וכן ראוי לנהוג.

[ה] אסור לעשות יריקות ומחולות מן י"ז בתמוז עד אחר תשעה באב, וראוי להזהיר את המנגנים שלא ישוררו אצל הגוים, אבל משום איבה או אם המנגן אין לו מה לאכול שרי לנגן אצל הגוים בעבור שכרו, וכל זה אחר י"ז בתמוז אבל מן ראש חודש עד תשעה באב ישמטו עצמן למר"ה"ע **המנגן שזו פרנסתו היחידה ואין לו מלאכה אחרת ואינו עושה כן לשמחה אלא שאין לו לאכול לפתן ופת יש להתיר לו לנגן גם לאחר ראש חודש דווקא אצל גוים דאצל יהודים גם אם אינם שומרי מצוות אסור משבעה עשר בתמוז ובסעודת מילה, חתן וכלה בשבעת ימי חופתם או בר מצוה הנעשית בזמנה, פדיון הבן, סיום מסכת מותר להשמיע כלי נגינה והאשכנזים מחמירים בכל זה ולשמיע שירים ממערכת, ט"ס אסור ולשיר בפה מותר**, וכן הוא הדין ביום י"ז בתמוז עצמו לא ילך בשום אופן, וההולכין בעבור שחרם אין רואין ס"ב, וכן צריך להזהר בעשרה בטבת בלילה וביום שלא לעשות יריקות ומחולות:

[ו] שבוע שחל בו תשעה באב אסור לכבס מדינא אפילו להניח לאחר תשעה באב, ואפילו אין לו אלא חלוק אחד אסור, וכן המכובסים מקודם אסורים בין ללבשו בין להציע בהם את המטה, ובמקומות שחם מאד ילבש לפני שבת את הכתונת המכובסת שיש לו שיעור שעה אחת ויפשטנה ויצניענה ללבשו אחר שבת בתוך שבוע זה שחל בו תשעה באב, ואם שחל לעשות תקנה זו קודם שבת וזכר ביום שבת לא יעשה כן ללבשו המכובסת שעה אחת ויפשטנה כדי ללבוש אחר שבת, שאם כן נמצא הוא מכין משבת לצורך חול, כיצד יעשה יפשיט הכתונת שעליו שלבש אותה בליל שבת וילבש במקומה המכובסת ותשאר עליו ולא יפשטנה ביום ההוא ואז אותה כתונת שפשט ביום שבת ילבשה אחר שבת כי עדיין לא נעשה בה זיכה ולכלוך מאחר שלא לבש אותה זמן הרבה, וכן יעשה גרביים ושאר בגדים הצריך בשבוע זו: ואסור לכבס בשבוע זו אפילו גרביים, מטפחות הידים והשלחן, ורק מטפחת אף מותר ואפילו בשביל הקטנים שלא הגיעו לחינוך אסור לכבס, וחיתולים מותר לכבס, ויש נוהגין היתר בכיבוס בגדי קטנים בני שלש שנים ואין למחות בהם, ורק צריך להזהירם שלא יכבסו הרבה ביחד וגם יכבסו בצנעה, ואסור להודיה לכבס בביתה לגוי מפני מראית העין שחורשים שהוא של ישראל, ואם ניכר שהם חפצים של גוי שרי, ויש להקל לכבס בביתה בצנעה ואפילו אינו ניכר שהם של גוי: **א.ה. דעת מרן שולחן ערוך שהשנה אין דין שבוע שחל בו תשעה באב כיון שחל ביום ראשון וממלא מותר לכבס ולהתקלח**

[ז] אף על פי דהכיבוס בשבוע שחל בו תשעה באב אסור אפילו על ידי גוי, מכל מקום אם חל תשעה באב ביום חמישי ואי אפשר לכבס ביום ששי מותר לכבס על ידי גוי כיון דאי אפשר לו לכבס בערב שבת:

[ח] שבוע שחל בו תשעה באב אסור מדינא ללבשו בגדים חדשים ואפילו מנעל חדש אסור לנעול, ומצד המנהג אסור בכל זה מראש חודש:

[ט] תפירת בגדים וכיוצא יש להחמיר מראש חודש, וכן אומן ישראל אסור לעשות בין בשכר בין בחינם, ונכלל באיסור זה גם טויה ואריגה, וכן לא לרקום בגדיים על, יש להזהיר לחייטין ולעושי מנעלים שלא יתקנו מחדש, וגם לכל אחד בביתו שלא לתפור דבר חדש ולא לעשות: מיהו חייטים, או מעשה רקמה בשכר שנותנים להם הבגדים קודם ראש חודש מותר לעסוק בהם מראש חודש, ורק בשבוע שחל בו תשעה באב אסור אפילו נתנום קודם ראש חודש, וכל דווקא במקום שנהגו היתר מותר אבל אם לא נהגו היתר אסור: ואם זה בעל המלאכה

אין לו מה לאכול **ה"ע היינו לפתן ופתן** יש להתיר לו לעסוק גם בשבוע בשבוע שחל בו תשעה באב **ה"ע ואפילו ביום תשעה באב** [י] דבר קרוע וכן בגד שהותרה תפירתו מותר לתפור, וכן הוא הדין דמותר לתפור טלוי על הבגד **[יב]** תספורת אסור מדינא בשבוע שחל בו תשעה באב, ויש נוהגין להחמיר מ"ז בתמוז, ובזמן שמעבב האכילה מותר, ואפילו אבי הבן הבן וסנדק אסורין להסתפר בשבוע זה, ואסור לגדולים לספר לקטנים בשבוע זה, ואם חל תשעה באב יום ראשון או חל בשבת ונדחה מותרים בשתי השבתות בין שקודם התענית בין אחריו, ולכן מותר לכבס ולספר בשבוע שלפניו, וכן מנהגו בבגד, **ה"ע וכן הלכה** [מיהו לענין תספורת ראוי להורות שלא להסתפר לפני שבת חזון כדי שיכנס ליום התענית כשהוא מנוול, ואין אנו גוערים בזה בחזקה ביד המקילין להסתפר: **ה"ע ובגילוח הזקן אין להחמיר למי שרגיל בכך ונגרם לו צער**

[יג] אין ליטול הצפרניים בשבוע שחל בו תשעה באב, **ה"ע מעיקר הדין מותר לו לגזוז צפרוניו בשבוע שחל בו תשעה באב ואף הנוהג להחמיר אם עודפות מותר לו לגזוז** [אבל בערב שבת חזון מותר ליטול הצפרניים ואם הצפרניים עודפים על הבשר מותר ליטול אפילו בשבוע שחל בו תשעה באב, מפני שיש חיוב גדול על פי הסוד ליטלם וכמו שכתב רבינו הארי"י ז"ל וז"ל מה שעודף מן הצפורן ויוצא לחוץ מכנגד הבשר זה צריך לחתוך דשם נתלים החיצונים ויונקים בתכלית לכן עונש המגדל צפורניים קשה מאד עכ"ל, לכן אם עודפים ויוצאים לחוץ מותר לקצצם אפילו בערב תשעה באב, ואם הוא אבל והגיע זמן קציצתם ביום תשעה באב מותר ולא ימתין עד אחר תשעה באב כדי שלא יתן שליטה לחיצונים לינק יותר בפרט יום זה שיש להם תגבורת בו, דבאבילות דצנעה תשעה באב קיל מאבל, ויקוף בצנעה:

[יד] להסתרק, יש אוסרין בשבוע שחל בו תשעה באב ומיהו זה אינו אלא באיש אבל באשה מותר, ובאיש לטרוק בצנעה נכון להחמיר: **[טו]** אסור מכח המנהג לאכול בשר ולשתות יין בשבוע שחל בו תשעה באב, ויש נוהגין בזה מראש חודש ויש מן י"ז בתמוז, ובבגד נוהגין איסור מליל שני של חודש אב עד ליל עשירי כי ביום תשעה באב נוהגין לשחוט טבחי מתא בשביל אכילת ליל עשירי, **ה"ע מנהג הספרדים ועדות המזרח להקל באכילת בשר ביום ראש חודש ולאסור משני דראש חודש עד עשירי כולל עשירי ומנהג ירושלים לאסור גם ביום ראש חודש. קטן מותר באכילת בשר ומגיל י"ב טוב להחמיר ומותר לאכול מהבשר שנשאר בשבת גם לגדולים בסעודה רביעית** [נהגו בבגד שגם בסעודת מילה אין אוכלים בשר בימים אלו] **ה"ע במקום שאין מנהג ידוע יש להקל באכילת בשר בסעודת מצווה כגון סיום מסכת, ברית מילה וכו'**:

[טז] נוהגין שלא לרחוץ כל גופו מראש חודש עד תשעה באב אפילו בצונן **ה"ע בצונן מותר וכן בריכה וכל שכן לטבול בצונן ואם אינם יכולים בצונן ורוצים לטבול בחם יש להם על מה לסמוך ולפני שבוע שחל מותר במים חמים וסבון**, והרגיל לטבול בכל ערב שבת יטבול גם בערב שבת חזון, וכן מותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת חזון מי שרגיל בזה בכל ערב שבת, ורחוץ שהיא לרפואה מותרת במים אלו אפילו בחמין, ולכן מעוברת שנכנסה בחדש התשעי שדרכה לרחוץ בחמין כדי להקל מעליה צער לידה מותרת לרחוץ, וכן מי שצוה הרופא רחוץ בחמין רוחץ, ומי שדרכו לטבול אחר תשמיש המטה הרי זה טובל כדרכו, וכן הסנדק מותר לטבול, ומי שראה קרי מותר לטבול אפילו ערב תשעה באב, ורק יום תשעה באב אסור לטבול: **א.ה. השנה לדעת מרן מותר עד ת"ב להתקלח בחמים** [יז] ראיתי מנהג שלם לעצם אחר ראש חודש עד תשעה באב, ורבים מקילים. וטעם האוסרים משום שבתלו עצי המערכה, כמו דנהגו הנשים דלא למשתי עמרא [לטוות צמר] משום שבתלו אבן השתיה, וזה מנהג יפה ואף על פי שאין למנוע בחזקה ביד המקילים נכון כל אדם שיוזהר בכך שלא לקנות עצים הן לבנין הן להסקה מראש חודש עד תשעה באב **ה"ע מותר לקנות עצים לרהיטים או בנין לאחר ראש חודש אב ויש שנוהגים להחמיר, לקנות בד ולתפור לאחר תשעה באב מותר סעודת מצווה מותר כלי נגינה אבל בסעודה שעושים בלילה שלפני המילה, אין להתיר להשמיע כלי נגינה, כי אם שירה בפה. והאשכנזים נוהגים להחמיר שלא להשמיע כלי נגינה בכל סעודת מצוה**

זוהר הקדוש מתורגם העוסק בתורה אינו ירא מעליונים ותחתונים ולא מהמקרים הרעים שבעולם ואפילו נגזר עליו מיתה ח"ו הכל מתבטל פתח רבי שמעון ואמר, מה שכתוב, (ישעיה ל"ח) ונשכח חזקתו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'. **בא וראה, כמה חזק פת התורה, וכמה היא עליזתה על הכל. כי כל מי שעוסק בתורה, אינו ירא מעליונים ומתחתונים, ואינו ירא מחללים רעים שבעולם, מפני שהיה אחוז בפיץ החיים, ולומד ממונו בכל יום. כי התורה למדת את האדם ללכת בדרך אמת, למדת לו עצה איך ישוב לפני אדוני לבטל הגזרה. כי אפילו נגזר עליו שהגזרה לא תתבטל, היא מתבטלת מיד ונעברת ממנו, ואינה שורה על האדם בעולם הזה. ומשום זה, צריך האדם לעסוק בתורה יום ולילה, ולא לסור ממנה. זה שכתוב (יהושע א') והגית בו יומם ולילה. ואם הוא סר מן התורה, או נפרד ממנה, הוא כאלו נפרד מעץ החיים. בא וראה, עצה לאדם, כשהוא עולה בלילה על מפתח צריך ללכת עליו מלכות של מעלה בלב שלם, ולהקדים למסור אלו פקדון נפשו, ומיד הוא נצל מכל חללים רעים ומכל הרוחות הרעות, ושאין שולטות עליו. ובבקר כשהוא קם ממפתו, הוא צריך לברך לאדוני ולהפגש לביתו, ולהשתחוות לפני היכלו ביראה גדולה. ואחר כך יתפלל תפלתו. ויקח עצה מן האבות הקדושים שכתוב, (תהלים ה') ואני ברוב חסדך אבא ביהודה אשתחיה אל היכל קדשך ביראתך (זוהר הקדמה דף י"א ע"א)**

אמרי חז"ל: "כותב הכלי יקר שמות פרק ג פסוק [י] ויאמר ה' ראה ראיתי את עני עמי. [בעבודת מצרים] ראיתי משמע לשעבר, וכן כפל לשון ראיה, נראה שכך פירושו כי רצה הקב"ה ליתן טעם למשה עזוב זמן רב כזה, ואחר עד עתה מלראות בצרתם, על זה אמר לפי שעד עתה **אע"פ שבכל צרתם היו צועקים מתוך עבודתם הקשה, כל הצעקות לא היו תחינה ובקשה מלפניו ית' כי אם צעקה של תלונה.** אבל לא בקשו את פני ה' עד עתה, זה"ש ויאמר ה' ראה ראיתי רואה אני נעשיו וגם ראיתי לשעבר את עני עמי, ואת צעקתם שמעתי והינה צעקה של תלונה, ולא זכרו כי אני אמרתם ליעקב אנכי ארד עמך, ותכלית ירידה זו היתה להחילו וגוי ולהעלותו, כמ"ש ואנכי אעלך גם עלה ואת שורר ואת להגילו, ויהי להם לשום אל לב ולבקש את פני, **אבל עתה צעקת בני ישראל באה אלי כי התפללו אלי בלב שלם על כן ראיתי תפלתם, וראיתי גם את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם אשר לא כדת, לפיכך ועתה לכה ואשלחך אל פרעה עתה תיכף, כי כך דרכי שעוד הם מדברים ואני אשמע.** עכ"ל מכאן נלמד שהצועק אל ה' לא יצעק מתוך תלונה אלא מתוך בקשה ואז תענה בקשתו. מובא בירושלמי ברכות פרק ט הלכה א: רבי יודן אומר בשר ודם יש לו פטרון. אם פאת לו עת צרה, אינו נכנס אצלו פתאום, אלא בא ועמד לו על פתחו של פטרון וקורא לעבדו או לבן ביתו, והוא אומר איש פלוני עומד על פתח חצריך, שפא מניסו ושפא מניחו. אכל הקדוש ברוך הוא אינו כן. אם פאת על אדם צרה, לא יצוה אל למיכאל ולא לגבריאל, אלא לי יצוה, ואני עונה לו מיד.

שאלה: גנבו אופניים חשמליים או רכב ושפצו את הרכב או את האופניים ולבסוף נמצאו הגנבים האם צריך לשלם בעל האופניים או בעל הרכב את התוספת שהשביחו הגנבים לגנבים תשובה: הגונב חייב בכפל אלא שהיום לא דנים דיני קנסות כיוון שאין דינים סמוכים וכפל הוא קנס שהרי משלם יותר ממה שגנב ואף שלא דנים דיני מומחים ולכן לא יכול לתבוע מהגנב כפל מכל מקום אם תפס לא מפקין מינה כמו שנפסק בחו"מ סימן א סעיף ה ופה מה ששיפצו נמצא ברכב או באופניים הוי תפוס בהם ולכן זכה בהם בדרך כלל ההשבה היא לא יותר מכפל. דין זה שייך גם בגנב גוי שאומרים לגוי שדיננו יש דין כפל וצריך לדון לפי דיננו כמבואר ברמב"ם ה"ל מלכים פרק עשירי הלכה ו"ב שתמיד דנים הגוי או בדיניהם או לפי הדין שלנו וכיון שאנו סוברים שיש כפל ומועיל תפיסה כך דנים את הגוי תרומות קח \$100 ויותר אל תיקח כלום מראובן והסכים ואז הביא העשיר לראובן \$18000 שמע זאת הדרייבר ואמר שהוא לא מסכים ומגיע לו שליש מה הדין תשובה: כיון שהסכים לקחת את ה\$100 תמורת זה שלא יקח יותר שום חלק בסכום שיקבל ראובן הוא סבר וקביל ולכן אין לו כלום במה שנתן העשיר לראובן שכל תנאי שבממון קיים ויש עוד לומר שאם היה יודע שלוקח שליש הדרייבר לא היה נותן ליתום אלא לנזק אחר שזקוק בלי אחוזים

ישתדל תמיד לומר מילה טובה לסובבים

”לא יחל דברו ככל הציא מפיו יִשְׁעָה“

אנו רואים כח של דיבור בפרשה שאם עובר עליו עובר איסור ואפילו לוקה על כך מכאן נלמד כמה גדול כוחו של דיבור הן בדברים אסורים כגון לשון הרע וכו' והן בדברים המותרים ובפרט מילה טובה כמה גדול כחה להלן סיפור על פתק ומילה טובה

סיפור כוחו של פתק טוב מילה טובה

כבר ארבע עשרה שנים אני זוכה להיות מלמד תינוקות של בית דין. זוכה ללמד את צעירי הצאן גמרא ומשניות, מתאמץ להחזיר בהם חשק ואהבה ללימוד, לדבר אותם לתפילה ברגש ובכוונה, לחדד בהם את הרגישות בתחומים שבין אדם לחברו, ובעצם, להעניק להם את הבסיס ואת הגירסא דינקותא שאיתם יצאו למסע החיים שעוד נכון להם, ויגדלו בעזרת ה' לתפארת.

בכל שנה אני עורך מבחנים קטנים וגדולים, בודק וגם מחלק ציונים. בכל שנה אני נתקל בתלמידים מוכשרים יותר או פחות, בכאלו שחוששים ורועדים לפני מבחן, ובאחרים המגיעים רגועים ושאננים. מידי פעם אני גם מתמודד עם תלמידים שמחפשים לעצמם חיים קלים וציונים ללא מאמץ ומנסים לקצר את הדרך על ידי העתקה בדרכים וברעיונות יצירתיים יותר או פחות.

אבל בסופו מזור מדהים ומרטיט כמו זה שהתרחש לי עם יוני, טרם נתקלתי מעודי. זה היה בסוף חודשי החורף, לאחר תקופה רצופה של לימודים רציניים, והמבחן שעמד להיערך בכיתה היה מקיף ומשפיע ביותר במיוחד. התלמידים כולם התכוננו לקראתו ברצינות, ובגיוע ביום המבחן אל הכיתה הרגשתי את המתח שבו הם נתונים. כולם שאפו להצליח, כולם שאפו להגיע לציון שישקף את מאמציהם ואת ידיעותיהם. הרגעים הראשונים והדמומים הללו, שאחרי קבלת דפי המבחן, מרגשים אותי בכל פעם מחדש. ראשים רכונים, עטים רצים במרץ על פני השורות, מצחים קמוטים מתוך מאמץ מחשבותי.

ממקומי שעל הקתדרה אני סוקר במבט אוהב את טורי התלמידים, תלמידי היקרים, עיניי נחות של שורת היושבים בטור שמולי ופתאום נעצרות בתדהמה מול המתרחש בפסל השלישי. יוני. תלמיד משקיע ורציני. אומנם אינו מהמבריקים בכיתה, אבל לא היתה מצפה לראותו בפזוזה כזו. שולף מכיסו דף קטן ומקפל, פותח אותו בזריזות ומציץ, דוחף חזרה לכיס וממשיך לרוץ על פני שורותיו של דף המבחן. אני בוהה בו כלא מאמין. הכין לעצמו כמה תזכורות חשובות מהחומר, כנראה, ועכשיו מיהר להציץ בהן. מה הוא חושב לעצמו, הנער? הרי אני יושב כאן מולו והעיניים שלי בריאות ומתפקדות ברוך ה'. מול דמותו של יוני הרכון במרץ על מבחנו החלטתי לתת לגנניינים לזרום בינתיים. תמיד תהיה לי אפשרות להגיב. מסביב הוסיפו העטים לרוץ על פני הדפים, ופה ושם החלו ניצנים של סיום לבבץ על פני השטח. הנה, מוטי רייך, העילוי של הכיתה, כבר קם ומחזיר את מבחנו במבט שכובד ראש וסיפוק מעורבים בו.

מאיר פנחסון, שגם הוא ניחן במוח מבריק במיוחד, סיים מיד אחריו את הכתיבה, וכעת הוא עובר בעיון על התשובות כולן, בודק ומשפץ קצת לפני שהוא מחזיר. רחש קל של תזוזת כיסאות התחיל להישמע בין שורות התלמידים, ובתוך שאני מאשר בניד ראש למסיימים לצאת מן הכיתה אל הפרוזדור, זה שוב קורה. יוני. והדף המקופל שבכיס. מכניסי יד ושולף, פותח בזריזות ומציץ. מקפל חזרה ודוחף לכיס. לא. עכשיו כבר ברור שלא היתה זו מעידה חד פעמית. זה היה תעלול מתוכנן מראש. סוג של פתרון חילופי להשקעה בלימוד לקראת המבחן. לא מתאים לו בכלל, ליוני, אבל עם מציאות אי אפשר להתווכח, וכמחנך המופקד על התנהגותם של התלמידים ולא רק על רמת הידיעות שלהם, ידעתי כי עלי למצוא דרך מתאימה ומכובדת כדי להגיב. הכיתה כבר ריקה כמעט, הערימה של הדפים על שולחנה הולכת ומתגבהת. סוף מתרומם גם יוני ממקומו ופוסע באיטיות לעבר שולחני, חיך מרוצה על פניו בשעה שהוא מושיט לי את המבחן "שלו". "השיעור עומד להסתיים, תיכף יישמע הצלצול", אני אומר לו בקול

נעים של כבדהו וחשדהו, "אשמח אם תוכל להתלוות אלי לחדר המורים". יורדים יחד בצעדים איטיים מן הקומה הרביעית לעבר חדר המורים שבקומה השנייה, ואני מתעניין איך היה המבחן. "נראה לי שהצלחתי", קולו של יוני מלא ביטחון. "ידעת לענות על כל השאלות, יוני?" אני מנסה לרדת לפרטים, ויוני נענה ומספר כי אכן הוא השקיע שעות רבות של הכנה, למד בעצמו וגם עם אביו. אחרון נעצרים בפניה שקטה בפרוזדור, לפני הסיבוב לגרם המדרגות הבא ואני מנסה לחפש קצה חוט.

"אובל לשאל אותך כמה שאלות?" אני שואל, ורואה את התגובה הבלתי מבונה בעיניו של הנער שמולי. שאלות? עכשיו? אחרי המבחן? למה הרבי אינו מסתפק בתשובות שבתוך המבחן שלי? שאלה אחת. יוני עונה ברהיטות. שאלה נוספת נענית מיידית ובצורה משולמת. הנער שולט בחומר, אין מה לערער על כך. ופתאום, כאילו משום מקום, צצות להם דמעות קטנות, חצופות, בתוך עיניו החומות של יוני. פתאום נדמה לו שהוא הבין מה מטרת השיחה המוזרה הזו שמנהל איתו הרב"ה. "הרבי... חושד... ביי?" זעזוע נמסר לתוך קולו המרוסק ומשתקף היטב במבטו, "הרבי חושד בי... העתקתי במבחן?". אני עומד מולו, מביט בריכוז בפניו הסמוקות ומחליט להניח את הדברים "על השולחן". "במהלך המבחן, יוני, ראיתי אותך שוב ושוב שולף דף מכיסך ומציץ בו".

רגע קל של תדהמה עובר בינינו, יוני מנסה לעכל את הדברים. אחריו נדחפת ידו של יוני באותו תנועה מוכרת אל הכיס. פתק קטן נשלף משם מקופל. "הפתק הזה?" זקק של הבנה מאיר לפתע את העיניים האדומות. "בגלל הפתק הזה הרבי חשב שאני מעתיק במבחן?". אני מהנהן קלות, מצפה להמשך. יוני פותח את קיפוליו של הדף ומושיט לי. כתב יד מוכר מציץ אלי מבין השורות הכחולות הממלאות אותו. הכתב שלי...

אסיפת הורים ראשונה בשנה. תור ארוך של אבות משתרך מאחורי החדר ואני משתדל להתעלם ממחוגי השעון הרצים ולהעניק לכל אחד מן הנכנסים יחד של "בן יחיד". הם פינו זמנכם וטרו להגיע, לפעמים ממרחקים, ומצפים לשמוע ממני בשורות טובות על מצבו של בנם בכיתה. מגיע להם לשמוע כמה מילים טובות של נחת, וגם אם יש לי ביקורת כלשהי להביע, הערה או בקשה, אני עוטר אותם במעטה רך של שבחים, מעלות ומחמאות על הבן היקר שלהם. ובבית, כך אני יודע, מחכה גם האמא לשמוע ולרוות נחת. דמות בלתי מוכרת נכנסת. אבא של יוני. אני לוחץ יד ומקדם בברכה, ואחר כך משבח את הבן היקר מכל הלב. הפעם אין צורך להתאמץ כדי לחפש אותו, את המילים הטובות והמחמאות. "יש לך בן יקר ומיוחד מאוד", אני מחמיא לו, לאב, ומוסיף לתאר את רצינותו בלימודים, את שקידתו והקשבתו, את יראתו שקודמת לחוכמתו. "עדין לגדולות" אני מוסיף מול האור הנדלק בעיניו של האב. רגע קטן של שתיקה עומד בחדר ובהחלטה של רגע אני תולש דף מן הפנקס שעל השולחן. "מגיע לו, ליוני שלך, לקבל מכלי ראשון את המחמאות שהן שלו ביושר". וכבר רץ העט שלי על הדף בקלילות ובמהירות, מכין לתלמיד היקר שבבית הפתעה כתובה מלאה וגדושה מחמאות. זה הפתק שהרב"ה הביא פעם, בתחילת השנה, לאבא שלי באסיפת ההורים, עיניו של יוני מושפלות באי נעימות, ובכל זאת הוא מושיט: "מאז הוא תמיד בכיס שלי. לא הולך אפילו יום אחד לתלמוד תורה בלי זה. הרבי יודע שלא קל לי בלימודים, אני לא מהתלמידים שמצליחים לקצור מאות בלי להתאמץ, ופעמים רבות אני מרגיש שנגמר לי הכוח, שאני עומד לפני ייאוש ממש. אבל אז אני שולף את הפתק מהכיס. המילים שבו מחזקות אותי ונותנות לי מרץ להמשיך. וגם היום המילים הללו היו סוד ההצלחה שלי במבחן". ידי רועדת כשאני מושיט אותה ונוטל בזריזות את הפתק. כתב היד הרגיל שלי. עט סטנדרטי על דף מלבני קטן וחסר יומרות. אוסף פשוט של מילים שהצטרפו לשורות. דקה וחצי של השקעה באותו ערב גורלי של אסיפת הורים. מישוה היה מסוגל לשער את העוצמה הטמונה בהם? מישוה היה מסוגל לדמיין את ההשלכות שלהם? מישוה היה מעלה בדעתו מה הם מסוגלים לחולל? ארבע עשרה שנים אני כבר עוסק בחינוך, ארבע עשרה שנים אני ניצב מול כיתות מלאות תלמידים ומקנה ידע, מעביר שיעורים. אבל שיעור כמו זה שלמדתי היום, דווקא מאחד התלמידים שלי, שיעור מדהים ומוחשי כל כך על כוחה של מילה טובה – עדיין לא היה לי מעולם...! (ספר "בך בטחנו" חובא ביאור לשישים)

העלון מוקדש להצלחת יחונתן ושילת חדר ובני ביתם: שה' יתברך יצלחם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלותי וכן הפסוק בניך כשתלי זיתים סביב לשולחנך ויזכו לראות בנים ובני בנים תלמידי חכמים גדולים.

מי שביקר אבותיו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרן דוד ושלמה הוא יבין וישמור וינצור ויגדל ויורם ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם: חיד אשר, דוד ושרה תניה, צבן יצחק ויפורה, יצחק ויובלד תחלה חיד, דוד חיד, ישראל וקרין תניה, ציפורה חיד ומשפחתה, חי ואביבה חיד, וזבולון וברכה חיד, משה חיים בן אביבה, נמי ושושנה חן, אהרן ורות נחמה חיד, רפי ואביבה גזון, יסכה ויעקב שמשינון, שמואל וטריה חיד, כחן שמשון וזמרי, מיכאל ואליס חיד, מנחם וראובן ואורח חיד, יצחק וכוכבה חיד, כחן יואל, יחזקאל ורעייטל, שרון וקנין ורעייטל, יוחנת ושילת חיד, חיד ודניאל פראגני, יוסף ומינה חיד, הרב אסף נתן, בת שבע חיד וכל משפחתה, אברהם וסגילת מסיס, רייקב צבאן, דוד ואיילה ביתר, יעקב אוזביב, כחן רחמים וסווי, בר בקה וכו', מוזהן וינתן, לפרסא שמלה, עזנה בת יחודית, חנייה בן ברכה, ליווה חנון: מוריה רחל בת בת שבע, תחילה בת שרה, רבקה בת רות, עינב ליטל ומוזל אורין בנות ציפורה, שתרומים לכוללי קול כמס. [כולל יום, כולל ליל ששי, כולל בין הזמנים ועוד] ולעלון השבועי. מלך מלכות המלכים ברחמי וישמור ויחיים מכל צרה וזקק יצילם וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל האל-לעליל כל גזירות קשות ורעות ויגדל ויחל-האל-גזירות טובות וברכות מרובות, לטובה וימלא כל מאלות ילים לטובה, יחיים טובים ומצליחים, ויסיר ער ונחיה תמיד משמים ומאשרים אכזר. לעיני: יורם בן זילר, רחל בת מזל, אליהו בן מברכה, שרה בת בשא וניסים בן פשא. לקבלת העלון במייל: ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 לא הזכיר שמורות לצורך זכויות הרבים הכליות.

מאוצרות הפרשה

ויבאו בני גד ובני ראובן... ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך (לב,ב-ה) ויש לדקדק מפני מה יש הפסק של פרשה באמצע דבורם אל משה, וגם מפני מה באמצע דבריהם נאמר עוד פעם "ויאמרו"...

וכתב בזה הגר"ח קניבסקי זצ"ל בספרו "טעמא דקרא", ע"פ מה דאיתא בירושלמי (פ"ק דבכורים), דהטעם שאין מביאין ביכורים מעבר הירדן, משום שנאמר בבכורים "אשר נתת לי- ולא שנטלתי מעצמי". ואמרו שם שלפי טעם זה, חצי שבט מנשה מביאין וקורין, שהרי הן לא נטלו מעצמן. ומעתה י"ל, דבני גד ובני ראובן לא רצו להפסיד מצות ביכורים לכן הם ניסו מתחלה רק לומר למשה הצעת הדברים, שארץ סיחון ועוג היא ארץ מקנה ולהם יש מקנה וכו', והיו סבורים שעל פי הדברים האלו, משה יתן להם מעצמו, ולכך הספיקו דבריהם בזה. אך אחרי שראו שמשה אינו נותן להם נחלה זו, אזי הוסיפו לדבר ולבקש מפורש נחלה זו. ולכך התחלק דיבורם אל משה בשתי פרשיות, ובשתי אמירות.

ויסעו מרעמסס בחודש הראשון (לג,ג)

ובהמשך בפסוק ה' שוב נכתב ויסעו בני ישראל מרעמסס וצ"ב הרי נסעו כבר מרעמסס? וי"ל ע"פ התרגום יונתן שמות י"ט ד ואשא אתכם על כנפי נשרים ושם מבואר שהקב"ה נשא אותם מרעמסס על עננים אל מקום המקדש כדי שיקריבו קרבן פסח ב"ד בניסן ובאותו לילה החזירים לרעמסס. וא"כ כך מתפרשים הפסוקים ויסעו מרעמסס בחודש הראשון וגו' זה היה מסע בעננים כדי להקריב קרבן פסח ואח"כ החזירים, ואז נסעו שוב מרעמסס. (רבי נתן גשטנר)

ויסעו מרפידיים ויחנו במדבר סיני (לג,טו) בפסוקים אלו מונה התורה את מסעי בני ישראל. והנה בחלק מהפסוקים מפרטת התורה דברים שהתרחשו באותם מקומות. בפסוקים ג-ד מוזכרים יציאת מצרים והניסים שהיו שם, בפסוק ה' נס קריעת ים סוף, בפסוק ט' נרמז הנס שנעשו י"ב עינות מים (כמבואר בבעל הטורים שם), בפסוק ל"ח פטירת אהרן הכהן. וא"כ תמוה האידך בפסוק שמתייחס ל"מדבר סיני" לא הזכירה התורה את מעמד הר סיני וקבלת התורה? הלא דבר הוא.

בספר "נתינת לגר" כתב בשם אחיו "אין זאת אלא שהתורה אחר נתינתה לא תוגבל לא במקום ולא בזמן". היינו אילו היתה התורה מזכירה את מתן תורה תוך כדי תיאור מסעות בני ישראל, היה משמע מכך שמדובר במאורע היסטורי שאירע במקום מסוים ובזמן מסוים, והאמת היא, שהתורה אינה שייכת למקום מסוים ואף לא לזמן מסוים, אלא בכל יום ויום ובכל מקום ומקום זהו זמנה וזהו מקומה. [ומטעם זה נתבטלה קדושת הר סיני, שהיתה רק לשעתה]. (משולחן גבוה)

ויסעו מקברות התאוה ויחנו בחצרות (לג,יז)

הגמ' בפסחים אומרת האדם האוכל מעדנים הוא נכנס לחובות ומתחבא וישן בעלית הגג. ואילו אדם שאוכל פירות וירקות פשוטים יכול לישון בחצר בלי פחד. וא"כ י"ל, אומר רבי חיים פלאגי, שזאת כוונת הפסוק: ויסעו מקברות התאוה ויחנו בחצרות, כאשר יוצא מהתאוה ממילא הוא יכול לישון בחצר.

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' (ל,ב) אומר החתם סופר זצ"ל, פרשת נדרים ושבועות נאמרה תחילה לראשי המטות, כי על פי רוב הם העסקנים והמנהיגים אשר נודרים ומבטיחים ולא מקיימים, ולכן הוזכרו ראשונים על האיסור של 'לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה'.

איש כי ידר נדר וגו' ואשה כי תידור נדר וגו' (ל,ג)

הדבר פלא בכל פרשת נדרים ישנו רק פסוק אחד העוסק בנדרים אנשים, וכל שאר הפרשה עוסקת רק בנדרים נשים. מבאר ה"מקדש הלוי" בדרך דרוש, הרי אמרו חז"ל (קידושין מ"ט:) "עשרה קבין של שיחה ירדו לעולם, תשעה נטלו נשים ואחד כל העולם כולו", והיה מקום לחשוב, שהאשה אינה מקדישה תשומת לב לדבריה, ואין לייחס להם משמעות... לכן מבהירה התורה, שגם לנדריהן של הנשים ישנה משמעות מחייבת, וחומרתם אינה פחותה מחומרת נדריהם של האנשים. (משולחן גבוה)

וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא (לא,ג)

וצריך להבין, היכן נרמז זה בפסוק – שמושה עשה זאת בשמחה? וביאר בספר 'זמרי' בשער המלך, לרה"צ רבי מרדכי מזוועהל זיע"א: שהרי אנו רואים, שהקב"ה אמר 'נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים', אבל משה רבינו אמר 'החלצו מאתכם וגו' לתת נקמת ה' במדין', ונמצא, שכביכול הקב"ה מחל על כבודו ורק משום כבוד בני ישראל ציוה לנקום במדין, וא"כ אם משה רבינו לא היה עושה זאת באהבה ושמחה – היה אומר לבני ישראל את נוסח הציווי כמו שהשי"ת ציווה, שהיא נקמת בני", ובודאי היו בני" מוחלים על כבודם מכיון שמיתת משה תלויה בזה וממילא לא היו הולכים לנקום במדינים, והיה נשאר משה בחיים, ועל כן אמר להם משה שהיא 'נקמת ה' וממילא היו מוכרחין לילך למלחמה, וא"כ בהכרח שמושה רבינו עשה זאת בשמחה. (שו"ר שכ"כ בכלי יקר) (גליון קבלת שבת)

אותם ואת פנחס בן אלעזר הכהן לצבא (לא,ו)

וקרש"י כאן הקשה מדוע הלך פנחס ולא אלעזר. ויש להקשות מה הוקשה לרש"י הא יותר מסתבר שיילך פנחס, ואלעזר ישאר לעבודת הקרבנות שהיא יותר מהודרת בכהן גדול? וי"ל דמובא לקמן שהלכו למלחמה עם כלי הקודש ומבאר רש"י שזה הולך על הציץ שע"י שראו את זה נפלו במלחמה, וא"כ יוצא שאלעזר לא יכל לעבוד בקרבנות כי כה"ג כשר בעבודת הקרבנות רק ע"י שמונה בגדים וכאן הוא מחוסר בגדים כי הציץ היה חסר לו א"כ מהראוי שאלעזר ילך יחד עם הציץ. וע"ז תירץ רש"י מכיוון שפנחס התחיל במצווה בזה שהרג את כזי הוא יילך. (בני אריאל)

ויצבאו על מדין כאשר צוה ה' את משה וגו' (לא,ז)

בילקוט איתא מחלוקת אם הקיפוה בארבע רוחותיה ורבי נתן אומר נתנו להם רוח רביעית כדי שיברחו, צ"ע לשיטת רבי נתן למה נתנו להם דרך לברוח, ביאר הפנים יפות שאפשר שהיו מואבים מעורבים בהם וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי ולא יכלו להרוג אף אחד שהרי אסור להם להרוג מואבים, וע"כ השאירו פתוח וכל מי שיצא הרגוהו מדין כל דפריש מרובא פריש.

איך מתגברים על הכעס?

ויקצף משה על פקודי ה' ויפלו האלפים וישרי המאות הבאים מצבא המלחמה. ויאמר אליהם משה החייתם כל נקבה (ל"א, י"ד – ט"ו) לכאורה יש להבין, מדוע המילים 'ויאמר אליהם משה' – פותחות פסוק חדש בתורה? כלום לא היה מתאים יותר לכתוב זאת בפסוק אחד, כמשפט אחד: "ויקצף משה וכו', ויאמר החייתם כל נקבה"? ומדוע יש צורך לציין כי דבריו של משה הופנו אל אנשי החיל, הלא מדובר בהמשך לפסוק הקודם המתניח מפורשות לשרי האלפים והמאות?

את התשובה, נבין על פי המעשה הבא: מעשה ביהודי יקר בשם רבי פנחס מהעיר סיטרי, אשר היה בר אוריין ומדקדק במעשיו. הוא אף זכה לשני שולחנות, תורה וגדולה גם יחד, כאשר מטובו הוא מרעיף על כל עניי העיר במאור פנים וביד רחבה. גם בניו וחתנים תלמידי חכמים היו לו לרבי פנחס, ובכל זאת, הוא לא היה שבע רצון... משום שמידה אחת שבלטה בנפשו העיבה על הצלחתו וגרמה לו לעגמת נפש מרובה: מידת הכעס... במשך שנים עמל רבי פנחס לתקן את מידת הכעס ולמגרה, אך נראה היה כי כל מאמציו לא נשאו פרי. המידה הקשה הזו ליוותה אותו מילדותו, והוא ממש לא הצליח להשתחרר ממנה. לפיכך, באחד הימים, כאשר הגיע אל העיר סיטרי אחד מאדמורי צ'רנוביל לשבות בה לרגל שמחה משפחתית – החליט רבי פנחס להכנס אל הקודש פנימה, ולבקש עצה וברכה בכדי להנצל ממידת הכעס המגונה המעיבה על כל הצלחתו. וממחשבה למעשה... רבי פנחס נכנס אל חדרו של הצדיק, הושיט לו קוויטל ופדיון נפש, ובדמעות שליש סיפר דברים כהוייתם. הוא סיפר על הצלחתו הרוחנית והחומרית, הוא נתן תודה על רוב הטוב שהשפיע עליו הקדוש ברוך הוא, אולם בבד בבד התאונן על המידה הקשה שאינו מצליח לשלוט בה.

לשמע דבריו, התרגש הצדיק עד מאד. "ראה נא ריבונו של עולם את בניך! על מה הם באים לבקש! לא על פרנסה, לא על בריאות, אלא על מידה קשה שהם מבקשים לעקור מליבם!". לאחר מכן, בירך הצדיק את רבי פנחס בחום, והוסיף: "ראה נא, רבי פנחס, הלא כבר לימדונו רבותינו, כי כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה! נמצא אפוא, שכאשר אתה כועס – הינך מכתים את הבגדים בהם אתה לבוש בבגדים של עבודה זרה, ואם כן, כיצד ניתן לאחר מכן לעמוד לפני המלך ולהתפלל באותם בגדים צואים?". רבי פנחס התמוגג בדמעות לשמע הדברים. "רבי, הלא זו בדיוק הבעיה! אני לא מצליח להתגבר!", הוא ייבב, והצדיק המשיך: "לאמיתו של דבר, העצה פשוטה מאד... גש אל החיט, ובקש ממנו כי יתפור בעבורך בגדים מיוחדים, בגדי כעס. קנה לך אף נעליים מתאימות שתשמשנה לזמני הכעס, ואפילו כובע מיוחד לחבוש אותו על ראשך. מכאן ואילך, כל אימת שתתעורר בך מידת הכעס – בקש מבני ביתך כי יביאו לך את בגדי הכעס, ואז, תוכל לדעת כי לא הכתמת בכתמי עבודה זרה את הבגדים בהם הינך עומד לפני קונך! "אולם בכך אין דיי... אם ברצונך להתגבר על מידת הכעס, פזר את הבגדים בכל רחבי הבית, וכאשר הינך שולח את בני ביתך לקבצם – צוה עליהם לעשות זאת במתינות ולא במרוצה... כך, עד שיתקבצו כל הבגדים ואתה תפשוט את מחלצותיך ותלבש את בגדי הכעס – תמצא קרוב לודאי כי כבר התפוגג כעסך כלא היה!"...

ואכן, רבי פנחס עשה בדיוק כהוראותיו של הצדיק, ולמותו לציין כי הדברים פעלו את פעולתם... עד מהרה הפך ההרגל לטבע, ומידת הכעס שליוותה את רבי פנחס במשך שנים – נעלמה ואיננה! הרי לנו, כי הנסיון להלחם חזיתית במידת הכעס – ברוב המקרים לא יצליח. הדרך הנכונה הינה לדחות את הכעס מעט, ולהניח לו להתפוגג מאליו! ומכאן, מבאר בעל האזניים לתורה, תשובה לשאלתנו:

שכן כאשר הרגיש משה רבינו שמץ של כעס בליבו, הוא לא מיהר לפנות אל אנשי החיל, אלא המתין זמן מה – עד ששכח כעסו, ורק אז פנה אליהם בדברים בלשון רכה! משום כך, הפסיקה התורה וכתבה את דבריו של משה בפסוק בפני עצמו, להורות כי הדברים לא נאמרו כהמשך וכתוצאה מאותו שמץ של כעס שבלבו של משה – אלא רק זמן מה לאחר מכן, בפני עצמם! ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

בדין בישול אחר אפיה

בשו"ע סי' ש"ח סעי' ה' הביא מח' ראשונים אם יש בישול אחר אפיה, והיינו דבר שהוא אפוי לגמרי אם יש איסור לתתו בתוך תבשיל, ומסקנת הרמ"א שם להחמיר גם בכלי שני, וביאר משנ"ב ס"ק מ"ב טעמו משום שיש דברים המתבשלים בכלי שני והיינו קלי הבישול, ואין אנו בקיאים ולכן אסור לתת פת אפוי אפילו בכלי שני. ויש להוסיף דלדעת החזו"א סי' נ"ב ס"ק י"ט שבקלי הבישול אפי' בכלי שלישי אסור, ה"נ אסור לתת פת אפוי אפי' בכלי שלישי.

ובפשטות בישול היינו במים וכדו' שמרככים את התבשיל, ואפיה הוא על ידי חום בלא מים, ולא נתבאר בפירוש אם מאכל הנתון בכלי אטום ללא מים הנמצא בתוך התבשיל דינו כאפוי משום שהמים אינם נכנסים לתוכו או במבושל משום שהחום שעל ידו מתבשל המאכל נעשה על ידי מים. ולכאור' נראה שיש מקום לדוננו כאפוי, ולכן יהיה אסור להוציאו משם ולתתו בתוך תבשיל משום דהוי בישול אחר אפיה. ולפי זה מצוי מאוד שנותנים בתוך קדירת החמין עיסה העטופה בניילון ('קישקע') שלא נתבשלה קודם בפני עצמה, ובמהלך בישול הקדירה גם עיסה זו נעשית ראויה לאכילה, וכיון שלא היה מגע בינה לבין המים כלל יש לדונה כאפוי ולא כמבושלת, ולאחר מכן כשמרציאים אותה ומגישים אותה עם החמין, היא אסור להניחה עם תבשיל באותו כלי, ואף שנותנים את החמין בכלי שני או שלישי, הא למסקנת הרמ"א יש בישול אחר אפיה גם בכלי שני, וכל זמן שהחמין רותח בכדי שהיד סולדת בהם בין בקערת ההגשה בין בצלחת, יש בזה משום בישול אחר אפיה. והעיצה לזה היא, להקפיד לחזור את העטיפה כדי שיחדרו מים לתוך העיסה, ובזה יהא דינה כמבושלת ולא כאפוי ואין בה עוד בישול אחר הבישול. (הגאון רבי צבי רותן שליט"א, רב קהילת פסטורל והמשולש)

תשובה לחידה פר"ש: ליהושע בן נון, כאמור: "וסמכת את ידיו עליו" (כוז"ח), וברש"י: "תן לו מתרגמן".

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות ויזור להולדת הבן הנכד
מרכז הדר: משפחת דוד לאירוסיה הבת
משפחת לואיס לאירוסיה הבן משפחת זילברמן לאירוסיה הבן
משפחות גוטמן – פדר להולדת הבן הנכד
משפחות לוינשטיין – שטינהרטר להולדת הבן הנכד
משפחת אזוראי להולדת הבן
משפחת כץ להולדת הבן

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מתנת הנסיונות

בס"ד | גליון מס' 541

פרשת מטות מסעי

כיצד התמודד הנמלט מול הכלבים האימתניים?

אלה מסעי (ל"ג, א)

כמה כדאי לזכור שההגעה לנסיון - היא היא ההגעה ליעד הנכסף. זו הסיבה שאנו כאן, זה מה שבדורא עולם מבקש מאיתנו. רגע הנסיון הוא הרגע בו בורא עולם מגיש לנו סולם, בו נוכל לדלג היישר לחיקו של אבינו האהוב שבשמים, הנסיונות בחיים שלנו הם מנוף ומקפצה של חיבור אמין וחזק עמו.

כשמוגעים נסיון - הבה נתפוס אותו בכל הכח, נבין איזו מתנה נקלעה לידינו, כמה נוכל להרוויח מלמדות את הרגע הזה במלוא עוצמתו. אם היצר מנסה לטשטש אותנו, אם יש לנו קושי - זו בדיוק ההזדמנות להתחבר אל ה' ולחזק ולהעצים את הקשר עמו, וכך נזכה להתקרב אליו עוד ועוד, ולהתרפק על אהבתו בשמחה ובטוב לבב!

מסע חייו של האדם עלי חלד, הוא מסע מלא בהישגים ובפריחה, לצד אינסוף מהמורות ומכשולים. המסלול של כולנו מתפתל בין צמתי החיים, מרגעי שפל לרגעי גאות, מפסגות אור לשאול חושך. זו צורת חייו של האדם, לעתים הוא שמח ומאושר ולפעמים כאוב ועצבני, לפרקים יחווה הצלחות מרגשות ופעמים כשלונות מחפירים.

למתבונן מבחוץ, עשוי הדבר להיראות כתקלה, אולי כחוסר מזל. אם הכל יכול ללכת טוב כל הזמן - למה מדי פעם יש נפילות? אם יש כל כך הרבה רגעי אור - למה הם לא יכולים להיות קבועים בתמידות, למה אינספור פעמים אנו נתקלים בצמתי חולשה? אם חייו של האדם עשויים להיות כה עשירים ומאושרים, למה כולנו חווים גם רגעי התמודדות או כשלונות?!

השאלה הזו מהדהדת, עד שאנו פותחים את פרשת השבוע, המספרת ומפרטת את המסעות שעברו בני ישראל במדבר. במבט ראשון, גואה השאלה מדוע התורה טורחת לפרט את כל התחנות השונות? וכי האתרים הללו בהם ביקרנו הפכו לשמורות טבע, אתרים תיירותיים או מוזיאונים היסטוריים? מדוע התורה מפרטת מקום אחר מקום, תחנה אחר תחנה, וכל 42 התחנות מקבלות תשומת לב ייחודית?!

את התשובה לכך מגלה הרה"ק בעל העבודת ישראל ז"ע בפרשתנו, המבאר כי התורה מאריכה לתאר את מסלול בני ישראל אל הארץ המובטחת, כדי לגלות שכמו שבני ישראל נדרשו למסלול ארוך ורצוף קשיים ומהמורות, כך גם מסלול החיים של כולנו רצוף תחנות, צמתיים, אתרים מכל מיני סוגים, התמודדויות במגוון אתגרים...

לא ניתן להגיע להתקדמות, לשיפור, לכיבוש פסגה, להישג אמיתי - מבלי לעבור נסיונות, מבלי לעבור מסע מפותל של מכשולים ומהמורות. נסיון הוא מלשון 'נס להתנוסס' - רגע מרום שמצמיד קדימה, מקפיץ את האדם לשלב הבא, מעלה אותו בדרגה נוספת. מי שרוצה להגיע למקום טוב יותר, להישג כביר יותר, לפסגה נשאפת יותר - עליו להתחשל, לאזור עוז ולעמוד בגבורה בשלל נסיונות, כי דרכם עוברים להצלחה הנכספת!

את הסוד הזה מגלה בעל המסילת ישרים בפרק א', חושף את עיקר תפקידו של היהודי בחייו. וכך הוא כותב: 'עיקר מציאות האדם בעולם הזה, הוא רק לקיים מצוות ולעמוד בנסיון'. זהו. זה התפקיד, זה הכי חשוב. הנסיון הוא לא התפתחות מוטעית או תקלה בתוכנית - זו המציאות המועדפת, זו התוכנית במלואה, זה מה שנדרש מאיתנו!

כמה כדאי לקחת את הדברים לתשומת ליבנו, לאמצם בכל עת. כי החיים שלנו רצופי נסיונות, רוחניים כגשמיים. לפעמים אנו מתקשים לקיים מצוה בהידורה, לפעמים היצר הרע מתגבר, לפעמים קול חלוש לוחש לנו לעשות 'הנחות' לעצמנו, ויתורים מיותרים, אולי לרגל תקופת חופשת הקיץ אפשר לשנות קצת את העקרונות... לפעמים החיים מזמנים לנו פיתולים לא צפויים, קשיים והתמודדות, אם בריאותיים, אם בקרב המשפחה, אם במצב הכלכלי...

ברייחה ב-29 שניות...

אם הזכרת שם המחוז 'סיביר' מעבירה צמרמורת, הרי שהעלאת זכרון בית הכלא הסיבירי - מהווה טראומה של ממש, שהרי היה זה אחד המקומות האכזריים והאפלים עלי אדמות. פושעים מכל רחבי רוסיה הגדולה הוגלו לסיביר, והגדולים שבהם - הושבו בכלא הסיבירי לפרקי זמן ארוכים בני עשרות שנים, עד שבדרך כלל השתבשה עליהם דעתם...

בימים ההם, ישב בכלא הסיבירי חסיד ליובאוויטש מפורסם ונודע, הרה"ח רבי מנדל פטרס זצ"ל. נקל לשער כי פשעו הגדול היה הפצת יהדות ברחבי רוסיה, עובדה שהיתה לצנינים בעיני השלטונות, שגזרו עליו מאסר ארוך בבית הכלא בסיביר. והנה, למרבה ההפתעה, בבוקר בהיר אחד נגיש אליו יהודי ששהה לצידו בכלא, ובפיו בקשה לא שגרתית ומפתיעה במיוחד:

'אני מבקש ברכה מהרב, שתוכנית בריחתי מכאן תצא לפועל בצורה הטובה ביותר!'

ר' מנדל שמע את הדברים, ולא ידע אם לצחוק או לבכות... הנשתבשה עליו דעתו של יהודי זה? והלא הכל יודעים כי בלתי אפשרי לברוח מהכלא הסיבירי, המוקף חומות בצורות, שמור 24 שעות ביממה בידי חיילים רשעים, ולקינוח - עשרות כלבים אימתניים מפטרלים מסביבו. מכאן לברוח? הרי זה בלתי אפשרי!

אותו יהודי הבחין בתמיהתו של ר' מנדל, ונענה לו בהסבר מפורט: 'אני עוקב ובוחר את משמרות החיילים השומרים עלינו, והבחנתי כי יש חצי דקה ביום - אז המשמרות מתחלפות, ולמעשה - בזמן זה איש אינו צופה על חומות הכלא. מזה תקופה ארוכה שמדי יום ביומו אני מנצל את חצי הדקה הזו לחפור חור בקיר החומה, והגעתי לרגע ההבקעה - בו אוכל תוך שניה אחת להקריס את מה שנותר מהקיר, וייוותר לי 29 שניות ולתפוס מרחק בטוח מעיני החיילים...' סיפר.

'כל מה שאני צריך - זה רק ברכה מהרב ואני יוצא לדרך, ממלט את נפשי מהכלא הנוראי הזה!' - חתם היהודי את תוכניתו, וביקש את ברכתו של ר' מנדל, שנענה לו על אתר ובירכו כי יצליח בתוכניתו הנועזת וימלט את נפשו לשלל...

שיעור בחשבון...

אל ה'חפץ חיים' זצ"ל נכנס יהודי, ותינה בפניו את כאבו. מזה שלושה חודשים - מאז יצא לפנסיה, שהוא מנסה ללמוד גמרא, אך ההבנה ממנו והלאה. בשלושת החודשים שחלפו לא הספיק ללמוד אלא דף גמרא אחד בודד, וכל מכריו כבר הסבירו לו כי הדבר בלתי אפשרי, וראוי שיחפש לו עיסוקים אחרים תחת לימוד הגמרא...

ה'חפץ חיים' האזין לו בקשב, ונענה ואמר: '100 דפי גמרא בשלושה חודשים? הרי זה הספק נאה ויפה! חשב אותו יהודי כי ה'חפץ חיים' בגילו המופלג כבר לא שומע כיאות, וחזר ואמר: 'דף אחד, אחד, במשך שלושה חודשים! - זה כל ההספק שלי! ושוב נענה לו ה'חפץ חיים': 'הרי זה הספק נפלא: 100 דף בשלושה חודשים!'

ביקש האיש לקרוא לנכדו של ה'חפץ חיים', הסביר לו את הכמות הנכונה - דף גמרא בודד בשלושה חודשים, וביקש שיסביר זאת לסבא. כשה'חפץ חיים' שמע את דברי נכדו, השיב לו מיד: 'וכי חשבתם שאיני שומע? שמעתי! אומר דף גמרא אחד בשלושה חודשים, אך כבר שנינו 'טוב אחד בצער ממאה שלא בצער' - הדף שלו שנלמד בצער ובמאמץ כה גדול חשוב כמאה דפי גמרא! אמור מעתה, האיש לומד 100 דפים בשלושה חודשים - הספק נאה לכל הדעות!'

ובסיפור זה טמון מסר כה עמוק וכה מתוק: הנסיון, הקושי, המאמץ - הוא מכפיל כח. לא פי 2, לא פי 10, פי 100! כל מצוה הבאה לנו בקושי, במאמץ תוך התמודדות עם נסיון - היא עוצמתית וכבירה פי מאה! אשרינו שאנו זוכים לעמוד בנסיונות!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

למחרת היום, בדיוק ברגע הנכון, הוציא היהודי את תוכניתו אל הפועל. חיש קל הדף את מה שנתר מהקיר בו חפר חור לאורך זמן, ויצא בריצה מבית הכלא, כשר' מנדל צופה בו מבעד לסורגי החומה. אכן, החיילים לא עמדו על משמרתם, היהודי הנמלט התחיל לתפוס מרחק, כשלפתע - הכלבים הסובבים סביב חומות הכלא הבחינו בו, והתחילו לרדוף אחריו...

ר' מנדל נתקף חרדה. הכלבים האיתמניים יגיעו אל היהודי הבורח, ויטרפו אותו בקלי קלות. ואז הוא מבחין כי הלה נערך גם לאפשרות זאת, ותוך כדי ריצה הוא זורק אחורנית חתיכות בשר דשנות, כשהכלבים מסתערים עליהן ומניחים לו לחמוק... בינתיים שבו החיילים לעמדות השמירה, הבחינו ביהודי הנמלט וניסו לירות לכיוונו, אך מהר מאוד הבינו כי הוא כבר רחוק מדי, והם החלו לירות בכלבים ולחסל אותם...

ר' מנדל התפלא מאוד, והמתין לשעת כושר, אז ניגש אל אחד החיילים וביקש להבין מה טעם ירה בכלבים? הן לא אלו הם שנמלטו מבין חומות הכלא, היהודי הוא זה שנמלט. מה טעם אפוא ירו בהם והרגום?!

'שוטה שבעולם!' - נענה החייל לר' מנדל, 'הלא הכלבים הללו מאומנים ומיומנים, עשרות אלפי רובלים מושקעים באימונם, כל כך הרבה מאמץ ימים ולילות משקיעים בהם, והכל עבור רגע אחד: כדי שיתפסו את כל מי שמנסה להימלט מהכלא וינעצו בו את שיניהם המחודדות בכל הכח...

אך ברגע האמת - הלא ראית בעיניך כי חתיכת בשר קסמה להם יותר מכל. בריצתם לעבר חתיכות הבשר, רמסו בטלפיהם את הרובלים, הלילות והימים שהושקעו בהם, והפכו לכלבים תאבי בשר מהזן הגרוע ביותר, כאלה ששוכחים את תפקידם האמיתי, ומניחים לנמלט מהכלא להפוך לאדם חופשי ומאושר! וכי לא מגיע להם שיירו בהם בשל כך? וכי אינם ראויים לגדל דין מוות עקב כך?' - סיים החייל את טיעונו המלומד...

כששמע ר' מנדל את דברי החייל, נענה ואמר: 'עכשיו הבנתי מה תפקידו של יהודי בעולמו... הוא יורד לעולם הזה, ה' נותן לו תורה ומצוות, שיאלפו אותה בינה ודעת, שיהפכו אותו לבן אנוש מרומם ונעלה. הוא מקבל תר"ג מתנות יקרות ונפלאות שילוו אותו בחייו ויעניקו לו חיי זון וטוהר, מלאי אושר וסיפוק רוחני אמיתי. כל זאת, כדי שברגע בו יעמוד מול יצר, תאוה, רצון לפעולה לא חיובית, חשק לפעול שלא כהלכה - הוא יעמוד בגבורה, יתמודד בעקשנות, ינצח באתגר...

אם היהודי בר דעת - זה מה שקורה. הוא מבין שכאשר ינצב לנגדו נסיון, כשהוא חש שקשה לו לעמוד באתגר, כשמושלכת לעברו תאוה גשמית מבית מדרשו של היצר - כל זה הוא רגע המטרה האמיתית, כדי לבחון את יכולותיו להחזיק מעמד, כדי לראות אם הוא מסוגל להתגבר. ואז - למרות שהדבר קשה, אף ש'חתיכת הבשר' קוסמת לו, גם לאחר שמשוה בתוכו קורא לו להיענות לפיתוייו של היצר - הוא מתגבר בכל הכח והעוצמה ולא נכנע!'

את המסר הזה כדאי לקחת אליו, ובפרט בימי החופשה, כשהפיתויים גדלים, כשהיצר משווק 'פתרונות קסם' כביכול לא צריך להקפיד כל כך, כשהוא טוען שניתן להתפשר על טוהר המקומות בהם נשהה או נטייל, שאפשר להקל בהלכות כשרות רק עכשיו, לא צריך לבחון בשבע עיניים מה יעלה בגורל קדושת עינינו בימי החופשה.

הבה נראה בעיני רוחנו את אותם כלבים איתמניים. כלבים נכנעים לכל תאוה, מרכינים ראש מול התמודדות קלה. צבא ה' אינו נכנע בקלות, אנו חיילים מספיק מיומנים כדי להתגבר ולהתעצם, לשמור על קדושת העיניים והפה, להקפיד על קלה כבחמורה, לא להניח לימי החופשה לבלבל אותנו. כך נוכל לצאת מהימים הללו מרוממים ומחוזקים, כי הנסיון - אין כמוהו לרוממנו מעלה מעלה!

חיילים גרמנים בעלי תפילין?!

מחנה אושוויץ הנורא, ימי מלחמת העולם השנייה. בתוככי המחנה הצטופפו אלפי יהודים, ברי המזל שבהם עוסקים בעבודות פרך למען השלטון הנאצי ימ"ש, והאחרים - מועמדים לעלות כל רגע על המוקד על קידוש ה'. בין אלפי יהודים אלה שהה גם בחור צעיר אחד, שלמרות כל אימי המלחמה והסכנות האיומות, על משהו אחד הוא לא ויתר:

הנחת תפילין!

את התפילין היקרות הצליח להבריח בדרך לא דרך. הן שרדו את הדרך הארוכה ברכבות המשא הצפופות, נותרו צמודות לגופו, מוסתרות בחיקו. גם בזמן ה'סלקציה' האכזרית - כשנפסק מי לשבת ומי לחסד, עד כמה שחיים באושוויץ יכולים להיקרא בשם 'חסד', הוא הצליח לשמור את התפילין ולהבריחן אל תוך הצריף, שם שמר עליהן כבבת עינו...

מתחת לאפם המרושע של החיילים הנאצים האכזריים, הקפיד הבחור על הנחת תפילין מדי יום ביומו, ולו למספר דקות או אפילו שניות. הוא הניח בזריזות תפילין של יד ושל ראש, קרא קריאת שמע ומיהר לחולצן רגע לפני שייתפס. חבריו לצריף גילו את האוצר היקר שתחת יד חברם, אך לא העזו להסתכן עד כדי כך ולהניח תפילין בזה אחד זה, והיו אווזים בזרועו וחובקים את ראשו כשהתפילין עליו, כדי לחוש לכל הפחות קשר כלשהו למצוה האהובה...

במהלך השהות באושוויץ, הוצרך הבחור אינספור פעמים למסירות נפש של ממש. הנסיון היה כה גדול, שמא כלל אינו מחוייב בהנחת תפילין במצב כזה, כאשר חיות האדם צמאי הדם בולשים בכל פינה ומחפשים 'פושעים' כמוהו. אך הוא ראה בחשש נסיון שמיימי, והחליט להתגבר עליו בכל עוז ותעצומות, ולא להחסיר אף יום ממצוות הנחת תפילין...

היה זה לקראת סוף המלחמה, כשהגרמנים הארורים ימ"ש החליטו לחסל את שארית הפליטה בדרך מקורית ואכזרית במיוחד, באמצעות 'צעדות המוות' הידועות לשמצה. גם מידוענו הבחור צעד בצעדות אלה, בהן הורצו היהודים כשהוגשים הנאצים מכים בהם ללא רחם, וכל מי שנפל, נחלש או הוצרך למנוחה - נורה באותו רגע וסיים את חייו על קידוש ה'...

כשצעד הבחור בצעדות אלו, חיפש רגע מתאים בו הבחין כי אף חייל נאצי אינו עוקב אחריו, וברח יחד עם עוד שני יהודים אחרים מהצעדה הנוראה, נמלט אל סבך היער. הם המתינו בין עצי היער זמן ממושך עד שהצעדה עברה והתרחקה, ואז נמלטו בריצה בדיוק לכיוון השני מהכיוון ממנו באו. הם צעדו שעות ארוכות וחיפשו מקום לנוח בו, ואז הבחינו מרחוק ברכב צבאי חונה בשולי היער, וליבם פרפר באימתם...

דקות ארוכות המתינו לראות מה יתפתח, וכשהבחינו כי הרכב אינו זז, החלו להתקרב אליו בזהירות, ולתדהמתם לא היה גבול: היה זה ג'פ גרמני שכנראה הופצץ מהאוויר בידי כוחות ארצות הברית, בתוכו שכב חייל גרמני הרוג. לצידו, היו מונחים מדים מגוהצים של הצבא הגרמני, בגדים רכים ונקיים, חדשים ונוצצים, כמותם לא ראו היהודים זה עידן ועידנים...

הם מיהרו להסיר מעליהם את בגדיהם הישנים והקרועים, וחיש קל התלבשו במדים הגרמניים הנקיים והריחניים. מידוענו הבחור לא שח - כמוכן - להעביר את התפילין מהבגדים הישנים, ובבגדים אלה - גם היו לו די והותר כיסים לאחסון בכבוד הראוי. וכך, לבושים כגרמנים ומאושרים על השלל שנפל בחלקם, המשיכו שלושת הבחורים במסעם אל מחוץ ליער, שכן הם חייבים להשיג מזון בשעות הקרובות, לבל יגועו ברעב...

הם צועדים עוד כמה דקות, והנה נשמע קול המולה. ממרחק הם מזהים קולות ומבחינים בדמויות, ולתומם סברו כי הדבר הטוב ביותר עבורם יהיה להגיע לשם. הן הם נראים כגרמנים לכל דבר, בוודאי יצליחו לחמוק אל תוך המפקדות הצבאיות, או למצער - להגניב מעט מזון מהצבא הגרמני...

ככל שהלכו והתקרבו - הבחינו כי כנראה אין אלה חיילים גרמניים, ובכל זאת המשיכו לצעוד. אך לפתע שמעו קול צווחה מקפיאת דם: 'הרימו ידיים!' - ואז הגיעו לעברם שלושה חיילים, לבושים במדי הצבא האמריקני, כשנשקם מכוון לראשם של החיילים הגרמנים' שיצאו מהיער...

'איננו גרמנים!' - צווחו הבחורים היהודים בקול לא להם, והניפו את ידיהם למעלה לאות כניעה. אלא שהחיילים האמריקנים לא הבינו את השפה, והתקשו להאמין כי חיילים גרמנים נכנעים כה בקלות... הם התקרבו אליהם בנשק שלוף, והבחורים היהודים לא ידעו את נפשם מאימה, כיצד יוכיחו שאינם גרמנים כשאין בידיהם כל מסמך או אישור?

האמריקנים לא התכוונו לוותר. היה ברור להם כי מדובר בחיילים גרמנים אשר יש לירות בהם רגע לפני שהם ישלפו נשק מסתורי ויירו בכוחות האמריקנים. הבחורים היהודים חששו לחייהם, מעולם לא היה המוות קרוב יותר, ודווקא בידי מי שאמורים לשחררם מהנאצים ימ"ש...

ואז, בהברקה של רגע, שלף הבחור את התפילין. החיילים האמריקנים הבחינו מיד כי מדובר בחפץ יהודי, וקראו לחייל יהודי ששירת עימם לבדוק את העניין. הלה אישר שמדובר בתשמיש קדושה יהודי, ושאל אותם באידיש אם הם יודעים להתפלל, ומהו הפסוק המלווה כל יהודי מרגע לידתו ועד רגע פטירתו. ואז, בתוך היער השקט, פרצו היהודים בבכי נסער ונרגש, וקראו יחדיו 'שמע ישראל השם אלוקינו השם אחד', כשהם נופלים אלה בזרועות אלה...

או אז נוכחו הניצולים היהודים לדעת, כי התפילין הם אלו שהצילו את חייהם, הם שהוכיחו את יהדותם והותירו את נפשם לשלל. אז התברר, כי הנסיון הקשה לשמור את התפילין כל העת ולהקפיד להניחן מדי יום - הוא שעמד להם והציל את חייהם, העובדה שהתפילין היו עימם - היא שגילתה את דבר יהדותם והצילה את חייהם!

והמסר העולה מהסיפור, אותו מספר הגה"צ רבי יעקב יצחק אלעזר מייזליש שליט"א בספרו 'שפע מצוות תפילין' מפי בעל המעשה, ללמדנו בא: לפעמים אדם מתמודד עם ניסיון, אולי אפילו לאורך זמן. הוא כלל לא מבין למה, למה הוא נדרש למאמץ כה גדול, למה דברים לא באים לו בקלות, למה הוא נדרש למסירות ומאמץ כה רבים וגדולים...

מתברר, כי לא נוכל לדעת מה הנסיון עושה עבורנו, לאלו הישגים הוא מוביל אותנו. בעת נסיון הבה נראה את אותו יהודי אומלל מתאמץ כל כך למען מצוות תפילין, ונבין כי בידינו הדבר לזכות בעת הנסיון במעלה רוחנית מיוחדת, בסייעתא דשמיא גדולה, בנס של ממש. הבה נתפוס את עת הנסיון בכל הכח והעוצמה, זו הזדמנות מתנה להתקרב לאבינו שבשמים, לזכות לשפע ישועות וברכות מאוצרו הטוב!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

תשובה: בספר איוב "ואומר עד פה תבוא ולא תוסיף". (ל"ה י"א)
ונבאר זאת:

במסכת שקלים מובא: פעמיים יצא הים הגדול ממקומו, בדור אנוש ודור הפלגה, בראשונה יצא עד כיפי ברבריא, ובשניה יצא עד עכו ועד יפו "עד פה תבוא ולא תוסיף". עד עכו תבוא ולא תוסיף... לפי שזה גבול ארץ ישראל. (שקלים יז. רבי אחא בשם רבי חנינה)

לכבוד שבת פרשת מטות-מסעי

באיזו שבת הקריאה הארוכה ביותר?

כידוע הקריאה הארוכה ביותר של פרשיות מחוברות היא קריאת פרשיות "מטות מסעי", בהן יש 244 פסוקים, ובוודאי שאם נצרף את קריאת ראש חודש אב החלה פעמים רבות בשבת מטות מסעי בה יש 9 פסוקים, אז יהיו יחד 253 פסוקים. אך אין זו התשובה הנכונה... נראה כי הקריאה הארוכה ביותר היא שבת בה יקראו את פרשיות ויקהל-פקודי ו"פרשת פרה". אף שבשבת זו נקרא רק 236 פסוקים, הרי על פי מספר העמודים בספר תורה קריאה זו כוללת עשרה עמודים, בעוד שקריאת מטות מסעי עם קריאת ראש חודש היא מעט יותר מתשעה עמודים בספר התורה.

נבדוק את הדברים לעומק: פרשיות ויקהל פקודי יש בהן 214 פסוקים 2740 מילים, נוסף עליהן את "פרשת פרה" בה יש 22 פסוקים 346 מילים, כך עולה שיקראו 236 פסוקים 3086 מילים. ואילו בפרשיות מטות מסעי יש 2945 מילים, ואם נוסף את קריאת ראש חודש בה יש 94 תיבות, יקראו 'רק' 3039 מילים!

נוסיף בזה פרט מעניין: אע"פ שבין שתי הקריאות יש הבדל של כמעט עמוד בספר תורה, בכל זאת הן קרובות עד מאד, הבדל של ארבעים ושבע מילים בלבד...

עוד אציין כי במקום השני בתחרות הקריאה הארוכה ביותר יזכה החיבור בין ויקהל פקודי ל"שבת החודש": בויקהל פקודי יש 214 פסוקים 2740 מילים, ב"פרשת החודש" יש 20 פסוקים 321 מילים. החיבור הזה עולה יחד 234 פסוקים 3061 מילים! (מתוך "נר לשולחן שבת" ויקה"פ תש"ע שם הוספנו עוד ועוד בענין זה)

ראש חודש אב נמצא בתנ"ך שלש פעמים, אחת מהן ברמז:

בפרשת השבוע: מות אהרן הכהן. (ל"ג ל"ח) "בעשירי באחד לחודש נראו ראשי ההרים - זה אב שהוא עשירי". (רש"י פר' נח ח' ה')

נבואת יחזקאל על מפלת צור - לא גילה באיזה חודש, כיון שסתם, נראה כי היה בחודש החורבן שהוא חודש אב. כמו שהיתה בשנת החורבן כן היתה בחודש החורבן. (רד"ק מצודת דוד, כ"ו א') ("נר")

סימן ליום בשבוע שבו יחול ראש חודש אב

א' באב יחול באותו יום בשבוע בו חל א' אדר באותה שנה. בשאר חודשי השנה אין מציאות כזו! כי בין שני תאריכים אלו יש מאה וארבעים ושבע יום, שהם בדיוק עשרים ואחד שבועות. לפיכך, באותו יום בשבוע בו התחלנו להרבות בשמחה "משנכנס אדר", באותו יום בשבוע מתחילים גם למעט בשמחה "משנכנס אב"!

ישנו עוד סימן מופלא: א' מנחם אב שהוא יום פטירת אהרן הכהן יחול באותו יום בשבוע בו לפי סדר האר"י יהיה בסוכות שאחריו יום האושפיזין שלו! ("מבנה לוח השנה" עמ' רנ"ז עפ"י "שערי זמנים")

"לכם נתתי את הארץ". (ל"ג נ"ג)

רבינו ירוחם ממיר: בימים ההם בזמן הזה! ארץ ישראל מאז ולתמיד! צריך אדם תמיד להביט על עניינים המתרחשים בעולם, יהיו אפילו עניינים גשמיים ממהלכי הטבע, לא כעל דברים מקריים חלילה!

לא יאומן כי יסופר, אין מקום ואין איש בעולם אשר על פיהם לא יעלה שם ישראל. העולם כולו דנים על שאלת ארץ ישראל כבעיה היחידה של העולם. הלא זה ודאי אות ומופת שמיימי! ("דעת תורה" שלה)

"וזאת הארץ אשר תיפול לכם בנחלה ארץ נענן לגבולותיה". (ל"ד ב')

מי העיר שמוזכרת אך ורק פעם אחת בתנ"ך? זו עכו שנמצאת בנחלת שבט אשר - "אשר לא הוריש את יושבי עכו". (שופטים א' ל"א)

את עכו לא כבשו עולי בבל, וגם בהמשך, בכל ימי בית שני עכו לא נכבשה לא בידי החשמונאים ולא על ידי הורדוס. אכן דעת הירושלמי כי עכו יש בה חלק מארץ ישראל וחלק מחול.

מעניינת מאד התייחסותם של הראשונים שישבו בעכו בתקופה הצלבנית עד כיבוש העיר על ידי הממלוכים ויסדו בה קהילה חשובה. תקופה זו החלה בשנת ד' תתקנ"א 1191 ונמשכה כמאה שנה. במשך אותם שנים עלו לארץ ישראל מגדולי הראשונים מאירופה. בתחילה התיישבו בירושלים, בין העולים היו רבי שמשון משאנץ ורבינו יהונתן מלוניל. כאשר המצב בירושלים התערער עברו לגור בעכו. גם גדול חכמי צרפת, רבי יחיאל מפריז קבע את ישיבתו "ישיבת פריס" בעכו.

הרמב"ן עלה לארץ בשנת ה' כ"ז. בתחילה רצה לגור בחברון, אך לבסוף התיישב בעכו, שם נשא את דרשתו המפורסמת בראש השנה (שנת ה' ל'). שם ראה אותו מטבע עתיק של שקל ומטבעות של חצי שקל, וכך כתב במכתבו הנודע לחכמי קטלוניה: "ברכני ה' עד כה, שזכיתי ובאתי לעכו ומצאתי שם ביד זקני הארץ מטבע כסף מפותח פיתוחי חותם. מצידו האחד מקל שקד ומצידו השני כעין צלוחית ובשני הצדדים סביב כתב מפותח..." דעת הרמב"ן שהעיר עכו אינה מארץ ישראל, אבל מאידך הרמב"ן עצמו מאריך בסוף דרשתו לתאר את געגועיו לארץ ישראל, את שבח המקום שהוא מתגורר ומודה על הזכות שנפלה בחלקו לבוא לארץ ישראל. כיצד מתיישבים הדברים!?

הרמב"ן כתב (השמיטות גיטין ד"ה מאשקלון) שעכו התקדשה בקדושה ראשונה. למרות שקדושה זו קידשה רק לשעתה, לענין תרומות ומעשרות חביבה עליהם שהרי איכא דאמרי קדושה שלישית יש להם - בחיבתה היא עומדת ובקדושתה לענין ישיבה ודירה. על כן נראה לבאר שהקפידו להפריש בעכו תרומות ומעשרות כיון שהחזיקו שישבתם שם דינה כקדושה שלישית. אף שלא היתה בעכו קדושה שניה-כיבוש עולי בבל, עצם התיישבותם במקום החילה על עכו קדושה. ("שלש ארצות לשביעית" וס"ה וקיצרת)

מה שהפליגו חז"ל במסכת כתובות במעלת ישיבת הארץ, נראה אף באותה שלא קידש עזרא. (חזו"א שביעית ג' י"ט ועיין כו"פ רנ"ט)

אכן צריך עיון, מדוע העיר עכו אינה מוזכרת ברשימת ערי שבט אשר, בספר יהושע?!! אולי לקוראי הנר יש פתרונים. (י"ט כ"ד-ל"א)

לסיום ענין עכו, חידה לתלמידי חכמים...

מצאנו את עכו כן מרומזת בתנ"ך, היכן? התשובה בתחילת הטור הבא:

"אתם עוברים את הירדן אל ארץ כנען". (ל"ג נ"א)

איש כי ידור נדר ... לא יחל דברו". (ל"ג)

"ולמה תניאון את לב בני ישראל מעבור אל הארץ אשר נתן להם ה' - שיהיו סבורים שאתם יראים מפני המלחמה". (רש"י ל"ב ד)

מעשה באחד שנאסר עם אחיו באיטליה, והיו בסכנה גדולה. ונדר שאם יצאו לחופשי, יעלה לארץ ישראל תוך שנתיים, עם האוניות המפליגות בחדשי הקיץ מנמל ונציה.

בהגיע הזמן, פרצה מלחמה גדולה בין אדום לישימעאל, מלחמת טורקיה-ונציה, אין יוצא ואין בא מלבד אנשי צבא, ואי אפשר היה להפליג באוניה כי אם בסכנה גדולה. החל האיש מסובב בעירות ובבתי דינים למצוא לו היתר, כי לבו נוקפו וירא מעונש. השיבו מהר"ם פדווא: ראיתי כי כבר הורה בו זקן, הלא הוא הגאון מצינגנא, שאף שאין נשאלים על נדר שהודר בעת צרה, זה האיש אנוס ובכלל נדרי אונסין ואין צריך התרה. אמנם הורה לו שילך אצל החכמים שבארצנו לבקש פתח חרטה. ואולי כוונתו כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדריים, כפי שמצינו כן בגמרא.

והנה אף כי דעתי שהדבר נראה כחוכא ואיטלולא, שהרי אם זה אנוס אינו צריך התרת חכם, ואם לא יקרא אנוס לא נוכל להתירו שהרי נדר את נדרו בעת צרה, מכל מקום לא אחלוק עליו כי כבר הורה זקן ואין חשש איסור בהתרה שלא לצורך.

אמנם בעיקר דין זה יש לדון שאף שעתה הוא אנוס מי אומר שיהיה פטור לגמרי, אולי כאשר ישקטו המלחמות יצטרך לעלות לארץ ישראל. כי שמא שני דברים נפרדים הם, העליה לארץ ישראל וקציבת הזמן לשנתיים. (בסברה זו האריך ועיי"ש).

סיים מהר"ם פדווא - למעשה: לולא שחששתי מחברי הייתי אומר שבנידון זה אין בו דין נדר כלל! בנדר האדם אוסר את החפצא עליו, ובשבועה אוסר את נפשו על החפץ, והאיש הזה לא הזכיר לא אלה ושבועה, רק אמר 'אעשה דבר' - 'אעלה לארץ ישראל', ואין זו לשון נדר. אך מה אעשה שרבים כנגדי, והרא"ש בתשובתו מחשיבו כנדר, ולא מלאני לבי להקל בעבור זה, פן ירוצץ הרא"ש גולגלתי... מכל מקום אני מסכים להתירו על ידי חכם מטעם אנוס.

(שו"ת מהר"ם פדווא ע"ב. ועיי"ן שו"ת הרא"ש כלל ח' י"ג)

יהודי שנדר לעלות לארץ ישראל והתחרט, האם יכול להשאל? השיב הרשב"ש: העליה לארץ ישראל מצוה היא, ולכן אין להתירו, וחייב לשלם נדרו... וכל זה מדינא דגמרא, אבל עכשיו בארצות הללו אין אני דן לכפות, לפי שהדרכים בחזקת סכנה גדולה בין בים, בימות הגשמים - חשש טביעה. בין ביבשה, בימות החום - חשש שבי. לכן איני מחייבו, ואין למהר, אלא ימתין לדרך הגון. (שו"ת הרשב"ש ב' ועיי"ש, והרא"ש כלל י"ב ז' חלק שיכול להשאל)

מעשה ביבם שנשבע ללכת אל מקום יבמתו, שתחלוץ לו, ונתוודע לו שיש עתה באותם הדרכים סכנה של ליסטים, אפילו בארץ ישראל - שוללים ושבאים בדרכים.

נחלקו הפוסקים בדיני: יש שהורו שישאל על שבועתו ולא ילך אל מקומה, וזו דעת מהר"ם אלשיך. (ג) ואילו מהר"ם גלנטי (ס"ז) והמבי"ט (ח"ג קל"א-קל"ב) פסקו שיקיים שבועתו. (כנה"ג אהע"ז קס"ו ג)

ההלכה שלא הובאה בשולחן ערוך

אדם אינו יכול להתיר נדרי עצמו - "לא יחל דברו", מכאן לחכם שאינו מתיר נדרי עצמו.

(נגעים ב' ה נדרים פג)

הטור והשו"ע לא הביאו דין זה והעירו בזה האחרונים. נחלקו הראשונים: יש סוברים שדווקא "חרטה" אין אדם מתיר לעצמו, אך אם מצא "פתח" יכול להתיר לעצמו. (רשב"א מאירי כב) ויש סוברים שגם ב"פתח" אין אדם יכול להתיר לעצמו. (שם ר"ן ועיי"ן העמק שאלה כ"ג י"ד)

חידש מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך: חכם שטעה והתיר נדר לאחר וכיוון באמירתו זו להתיר גם את נדרי עצמו, חלה התרתו על האחר אע"פ שחלק מהתרה לא חל.

כיון שלגבי עצמו אין לו כח התרה, ואין זה כביטול מקצת ההתרה.

(מנחת שלמה נדרים כג: עפ"י הר"ש)

אפשרות להתיר עצמי

אדם הבקיא בהלכות נדרים ומוצא היתר לנדרו, יכול לקחת שלשה מתירים שאינם בקיאים ולהתיר הנדר אצלם.

כיון שהטעם שאין אדם מתיר נדרי עצמו הוא משום גזירת הכתוב, ולא משום שהוא חשוד להקל בנדרו, ממילא באופן זה אמרינן שמסתמא יודע איך להתיר על פי ההלכה ואינו חשוד לקלקל עצמו ויסביר להם היתרו.

(שו"ת "צמח צדק" יו"ד קפ"ט)

הבעל והאב יכולים להפר את נדרי האישה והבת רק באותו היום בו שמעו את הנדר, עד שקיעת החמה. (מאורי נדרים עח: רמב"ם י"ב ט"ו ו"ד רל"ד כ"א)

כיון ששקעה חמה ונהיה בין השמשות אינם יכולים להפר את הנדר. נחלקו הפוסקים בדין של נדר ששמעו האב והבעל בזמן בין השמשות. ארבע שיטות מצינו בדין זה:

(מתוך "כל נדרי")

א. פמ"ג: אין להפר נדר זה, שיש לחשוש שמא בזמן שמיעת הנדר היה יום ובזמן שמיפר כבר נעשה לילה. ("ראש יוסף" שבת מו:)

ב. רעק"א: אפשר להפר נדר זה מיד בשעת שמיעתו, אך אם עבר שיעור "כדי דיבור" יתכן שאי אפשר להפר.

(שו"ת רעק"א ג' א')

הוסיף מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך, שיתכן כיון שהיה אנוס בכך, שלא היה יכול להפר בבין השמשות נותנים לו אחר כך זמן כשיעור שיכול לומר "מופר לך".

(מנחת שלמה נדרים עו:)

ג. רבי שלמה קלוגר: אפשר להפר בכל משך בין השמשות, חזקה מעיקרא שהיה יכול להפר עד עתה.

(כינויי נדרים רל"ד כ"א)

ד. ערוך השולחן: אפשר להפר נדר זה כל יום המחרת, עד שקיעת החמה, הוי כמו שהובא בירושלמי, מי שמע הנדר ונשתתק שאינו יכול להפר, אותו זמן אינו מן החשבון.

(יו"ד רל"ד ל"ז-ל"ח)

נסיים בעניי דיומא: מי שרגיל שלא לאכול בשר ולשתות יין מראש חודש אב או מ"ז תמוז, ורוצה לחזור בו מחמת שאינו בריא, צריך שלושה שיתירו לו. ויפתח בחרטה, שמתחרט שנהג כן לשם נדר.

(לבוש יו"ד רי"ד)

טעם בפרשה

ר"ס

מטות - מסעי

בס"ד

יפסיד שהוא לא יוכל לראות את האובים שלו חוטפים בחזרה!!

פששש!!! עם ישראל יפסיד שהוא לא יוכל לראות את האובים שלו נופלים תחתיו - זה באמת דבר שחבל לפספס, אבל האם בשביל זה שווה למשה רבנו להפסיד אלף שנים??? ואני לא חלילה מזלזל! אני גם מחכה ליום שנראה את כל אויבנו וכל צרינו מהלבנון ועד הירדן כולל מצרים טורקיה האירנים והחות"ים האוקראינים הרוסים... עם כולם יש לנו חשבון ארוך!!! אנחנו מחכים ליום שהוא שכולם ישלמו על מה שהם עוללו לנו במשך הגלות, אבל האם זה מה שמשכנע את משה להפסיד אלף שנה בעולם??? כן!! משה רבנו חושב על 'עם ישראל', משה רבנו לא חושב על 'משה רבנו'!!

לא, ודאי שהוא כן חושב על משה רבנו, אבל קודם כל על עם ישראל!!

אתה רואה גם כשמשה כבר הולך לנקום במדין, הוא לא הולך בעצמו, אלא הוא שולח את פנחס. למה הוא לא הולך בעצמו? למה הוא שולח את פנחס והרי הקב"ה אמר לו שהוא ינקום בהם [וי'דבר ה' אל משה לאמר נקם נקמת וכו']

יש כמה פירושים בחז"ל, אבל אחד הפירושים שמביא ה'מדרש תנחומא' הוא:

"ולמה שלח [את] פנחס? מי שהתחיל במצוה, גומרה"

פנחס הרי התחיל את המצווה, כי הא הרג את זמרי וכזבי בת צור, אז משה ויתר על הזכות [ועל המצווה] של 'נקמה במדין' בשביל לתת את זה לפנחס. אתה מסוגל לוותר על מצוה כזו חשובה למישהו אחר, רק בגלל שהוא התחיל את המצווה? אני לא יודע? אבל למשה רבנו יותר חשוב 'השני' - ולכן הוא מוכן לוותר על הכול!! למשה רבנו יותר חשוב 'כלל ישראל' מאשר עצמו, יותר חשוב לו ש'פנחס' יסיים את המצווה מאשר שהוא יקיים אותה, אז הוא נותן אותה לפנחס!!

לא, זה לא פשוט בכלל!!

אבל האם זה באמת משתלם?? האם זהה משתלם לדאוג לכלל לפי 'עצמי'?

לא יודע כי אף פעם לא עשיתי את זה, אבל לא נראה לי שמשה רבנו הגיע בגלל זה לדרגות פחות גבוהות... להיפך הוא העפיל עד ראש הסולם!!

אז אמנם אנחנו לא נמצאים שם, אבל לפחות להתקרב לזה במשהו זה כבר טוב!

{א} וידבר ה' אל משה לאמר: {ב} נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך:

הקב"ה אומר למשה: לך תנקום ותהרוג את המדינים ולאחר מכן תיפטר בשיבה טובה!

אומר ה'לקוט שמעוני':

התחיל [משה] מפיס להקדוש ברוך הוא על מיתתו [מבקש מהקב"ה שלא ימית אותו], ו[הקב"ה] אינו מתפייס!

אמר לפניו [משה לקב"ה]: רבונו של עולם, [האם] לי ראוי מיתה ש[הרי אני] ראיתי דרכיך ומעשיך וארחותיך??? משיבו הקדוש ברוך הוא ואמר לו: משה! אלו [היו ה]חיים [ה]אֲרֵכִים פִּים [וטובים] לבני אדם [אם באמת היה טוב לחיות חיים ארוכים] כָּכָר לַאֲבוֹתֶיךָ הָרִאשׁוֹנִים לֹא הִטְעַמְתִּי אוֹתָם טַעַם מֵוַת [כבר את אבותיך הראשונים לא הייתי ממית]. וְעַדֵּן לֹא נִתְּפִיס [משה], עַד שִׁפִּיסוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשָׁנֵי דְבָרִים [אחרים].

אמר לו [הקב"ה]: משה! אם אתה [באמת] רוצה שתחיה שנים הרבה או [אפילו] אלף שנים [אז אני מוכן לתת לך, אבל תדע ש] לא יראו [בני] ישראל [נקמה ומפלה] בְּשׁוֹנְאֵיהֶם, וְ[גם] לֹא תִקָּבֵשׁ מִדָּן לִפְנֵיהֶם!!

'מיד' נתפש [השתכנע] משה. [ו]אמר: [הרי] בֵּין הַיּוֹם [ו]בֵּין מָחָר סוּף הֵכַל בָּא לִידִי מִיתָה [הרי בסוף כולם מגיעים לקבר וכו']. וכו' [אז] מוֹטֵב שִׁירָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹנְאֵיהֶם [נקמה] וְתִקָּבֵשׁ מִדָּן לִפְנֵיהֶם [מאשר שאחייה עוד אלף שנה]!!!

ה'לקוט מספר שמשה רבנו ביקש מהקב"ה לא למות! למה הוא לא רצה למות? משה רבנו ידע מה זה 'החיים' ומה אפשר להשיג בחיים! הקב"ה מנסה 'לפייס' אותו שיסכים להיפטר! אומר לו הקב"ה: משה רבנו! אם 'אריכות ימים' הייתה טובה, כבר הייתי נותן אותה לאבותיך הקדושים! אם לא נתתי להם סימן שלא כדאי לך.

משה עדין לא משתכנע.

הקב"ה מנסה בניסיון אחר: משה רבנו! אם אתה רוצה אני מוכן לתת לך עוד אלף שנים, אבל תדע, 'עם ישראל' יפסיד מכן!

מה עם ישראל יפסיד מזה?

תורה, לא! מצוות, לא! זכויות, לא! גן עדן, לא! נו, אז מה עם ישראל כבר יכול להפסיד? אומר לו הקב"ה: משה רבנו! אם אני נותן לך עוד אלף שנים, עם ישראל יפסיד את התחושה של ה'נקמה'! עם ישראל

לבת אלון ומבוכ!

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות ותגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 052-719-2760 או במייל ה'טל'

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בחפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

מספורי המגיד

"בומרנג"

המעגל השלישי – בעין הסערה

דרמה מדהימה עם מסר חד מאד!

פרק נ"ה (פרק ק"ז) "מלאך ירד מהשמיים"

מסר חד מאד! אין להתערב במחלוקת.

הבהרות בקצרה:

דודי ירד מגדולתו לאחר עשר שנות חזנות מוצלחות ביותר בנר תמיד בשל שהתערב במחלוקת האישית שפרצה בין הגבאי פסח שולביץ לפרזידנט פיליפ מייזעס, הוא קנה לעצמו שונא כמרטין מייזעס בנו של הפרזידנט שנשבע לסלק אותו מהמקום ולא רק אלא מכל מקום שרק ניתן לקבל משרה טובה, כדי לעשות זאת הוא מעביר מסרים שניזונים בראיות חותכות כי דודי עשה עבירות פליליות בזמן שהיה בלוס אנג'לס, על עבירות אלו דנים למאסר לכמה שנים, מזלו של דודי שהוא לא היה באותה שעה באמריקה אחרת היה נענש במאסר.

דודי לא יודע מה טיב השמועה שיצא עליו, הוא נאבק לקבל משרה אחרת אבל את זה הוא מקבל רק במקום נידח ביותר באמריקה, בניאפוליס שם לא יודעים עדיין על הפשעים שחולל, הוא סגר עם בית כנסת בית ישראל על 5000 דולר פלוס טיסה הלך ושוב, אבל לרוע מזלו לא הצליח להגיע בזמן למקום, הוא נמצא בצד האחר של העיר ונקלע לבית כנסת חרב בו אין לו מניין נורמלי, במקום הזה עליו להיות שני ימים של ר"ה, אבל מבירא עמיקתא הוא מתעלה לאחר שחוזה משבר קשה ביותר. הפרק נראה עד להיכן התעלה.

לאחר התפילה חזר דודי לבית מארחו כולו סחוט, מעולם לא חש שמיצה את כוחותיו כמו ביום זה, המאמץ הנפשי שנדרש ממנו היה שווה לשלושה ימי תפילה בזה אחר זה, אינה דומה תפילה כשיש כוח סיוע מסביב שנותן לו הרבה מוטיבציה וסיפוק, לתפילה שצריכה כל כך הרבה שבירת המידות והתגברות על נטיות.

מספורי המגיד

סמואל השתדל להעניק לו ממה שיש לו, דודי ידע את ההלכה שאסור לאכול במקום שאין למארח לעצמו כדי שביעה, אבל אסור לצום בר'ה לפיכך השתדל לאכול עד כמה שאפשר כביצה ועוד שיעור סעודה, הוא מילא את רעבונו בכמה כוסות שתיה שסוגרים את האצטומכא כדי שתחושת הרעב לא תציק לו ביום המחרת.

"אני מאד מתנצל על כך שאינני מארח מושלם, לא התכוננתי שתהיה אורחי לכל ימי החג, אם הייתי יודע הייתי כבר דואג למשהו רציני יותר, מצטער שאני לא יכול לתת לך מקומות אירוח אחרים כי לא תוכל לאכול אצלם, קשה לסמוך על הכשרות שלהם, אבל עלי אתה יכול לסמוך בעיניים עצומות, בשטח זה אני מאד זהיר, אני קונה רק אוכל מהודר ביותר, לא קל להשיג את זה כאן וזה עולה לי פי שלוש מכל חנות אחרת, אבל על כשרות אני מוסר את הנפש, בשל החינוך האדוק שקיבלתי מהורי, לצערי הרב אני לא עשיר, בקושי חי על הקצבה שיש לי, אבל מה לא הייתי עושה בשביל אורח חשוב כמך" התנצל סמואל ברוד בפני דודי.

"זה בסדר גמור, עשית מעל ומעבר למה שאתה חייב, תודות לך לא גוועתי ברעב, לא היה לי איפה להיות כל ימי החג, הייתי במצב הכי גרוע שרק יכול להיות, ב'ה הצלחתי להתפלל אפילו יותר משהתפללתי בעבר נסי ניסים" סיים בחיוך רחב.

"מה תעשה ביום כיפור, האם אתה חושב על מקום תפילה אחר?" שואל סמואל את דודי, הוא חולם שדודי ייעתר למבוקשו ויתפלל גם ביום כיפור בבית הכנסת המיוחד שלהם.

"אני מאד מצטער, אני חייב לספר לך עתה מה אני עושה בניאפוליס, הוזמנתי ע"י יהודי בשם שלמה מור להתפלל בימי ראש השנה וכיפור בבית הכנסת "בית ישראל" בשכונת "סיינט לואיס פארק", היה לי אונס גמור, היו עיכובים רבים בעת הטיסה, הגעתי לכאן קרוב לשקיעה, לא היה שייך להגיע ל"סיינט לואיס פארק" בלי לחלל את החג, אבל מיד לאחר ראש השנה עלי ליצור עם הגבאי קשר. אבל אני מאמין שכפי שקרה לכם נס והיה לכם חזן לראש השנה, ה' ישלח לכם את עזרתו משמים ותמצאו מישהו שיעזור לכם בתפילות של יום כיפור".

"הלוואי שזה יקרה, באמת בכל שנה קורים לי ניסים, תמיד הסתדרתי עם מניין שאתה קורא לזה מניין צולע אבל היה, נקווה שביום כיפור יהיה משהו יותר רציני".

התפילה של יום שני התחילה קצת צולעת, רק ארבעה אנשים הגיע באיחור של חצי שעה, ראש וראשנה להם היה הרברט בירנבוים שהגיע הפעם לבוש חגיגית, חולצה לבנה עליה לבש זקט עם עניבה סגולה.

אשתו אנה לא רק שלא התנגדה לצעד שלו אלא עודדה, לא הפריע לה שהרברט יהיה חצי יהודי וחצי קתולי מלכתחילה לא ביקשה שיתנצר רק שהבית יתנהל ברוח דתה, הכי

מספורי המגיד

חשוב לה שהוא נותן לה לחיות את חייה כמקודם, היא לא שונאת את הדת היהודית, בפרט זה היא מאד ליברלית, היא דווקא שמחה שיש לבעלה תוכן ומושג בחיים, הוא לא בור ועם הארץ מוחלט שהגיע כביכול ממאדים מין "אאוט סיידר" (חוצני) כזה טיפוס לא מוצא חן בעיניה, אדרבה שימצא את עצמו ואם יהיה קצת יהודי לא נורא.

סמואל ניגש אל שמשו הכושי וביקש ממנו להביא את יתר המשתתפים, אולי הם שכחו שיש שני ימים של ראש השנה, זה לא כמו חג המולד להבדיל אלפי הבדלות שנחוג אצל כל אומות העולם רק יום אחד, החג היהודי [להבדיל בין הטמא לטהור] בן שני ימים ולכן עליהם לבוא גם היום.

ה"שמש" יצא להביא את יתר המתפללים, דודי ניגש היום ביתר זריזות וקלות, כעת כבר אין לו קושי להתפלל גם בפני קהל משונה ביותר. יגיעו או לא יגיעו זה לא משנה לו, כשהגיע אל "המלך" הכין את עצמו לקראת השאגה שישמיע, תוך כדי נשמע קול המולה, היה המון רעש נראה שהגיעו אנשים רבים מעבר למה שחשבו, דודי אינו מפנה את ראשו לצדדים, כעת הוא מנותק מכל סביבתו אמנם שמע משהו אבל זה לא נגע אליו כלל, אבל סמואל ברוד הסתקן מה מקור הרעש.

עיניו נפערו לרווחה, עוד לפני שהנער הכושי הגיע עם המוזמנים, הגיעו כעשרים איש מעצמם להתפלל, אלו לא פרי עבודתו של הבחור, מאיפה היה לו עליהם מידע כדי להביאם?

אלו היו סקרנים שבאו מעצמם, סמואל הכיר את חלקם, הם היו יהודים למחצה לשליש או לרביע, הם היו נשואים ליהודיות אבל רחוקים מיהדות כרחוק מזרח למערב, כבר אבותיהם היו רחוקים, הם לא כל"ש והנה לפתע הם מגיעים בלי שאיש יבקשם, מה פשר הדבר? שאל סמואל את עצמו.

הוא פחד לדבר, הוא ידע שכעת כבר אסור לדבר, הוא ימתין עד אחרי שמונה עשרה ואז כבר ייגש לבלונדיני הגבוה שגר לא הרחק מביתו, נדמה לו שקוראים לו אלווין צ'ייסטר או משהו דומה לזה, הוא חברותי וחביב, הוא לא ימנע ממנו מידע.

דודי מרוחק מכל הסובב, הוא שאג את המלך כאתמול, לישנים ההתחלה כבר היתה מוכרת אמנם די התרגשו אבל לא כאתמול כך כוחה של שגרה שמכלה את ההתרגשות, אבל החדשים היו המומים כדבר הזה לא שמעו, הם שוחחו ביניהם בהתרגשות.

"צודקים מייקל דייניש וסטיב שהגיעו אתמול בידיעה מרעישה, כי בבית הכנסת המט ליפול (כך היה קרוי בפיהם) יש "הר געש" בדמות אדם, פלא לא יאומן, זה משהו לא אנושי בכלל. הללו סיפרו כי הם יודעים יותר מדבר או שניים על זמרים מהליגה הראשונה, נם טובים מאד, אבל אף אחד מהם אינו מתקרב לקצה זרתו".

הם לא ידעו להסביר את התופעה, הם רק שמעו אתמול מסמואל בסוף ה"סונג" (יותר מזה לא ידעו להסביר מה זו תפילה) כי מי שעשה את הסונג הוא "וונדר מאן" (איש

מספורי המגיד

מופלא) הוא לא מכיר זמרים אז ההמלצה שלו לא שווה גרוש אבל הם שמבינים מסכימים עמו שהוא לא מהסטנדרט אלא מעל ומעבר, הוא אינו ככל הזמרים שמכירים שלמרות כישוריהם המיוחדים באנושיות הם רמה נמוכה ביותר, מרגישים עליהם שהם מלאים בקנאה שנאה ותחרות, הכל אצלם פוליטיקה רדודה, אוי למי שיגע בזרתו של אחד מהם.

אבל אותו "וונדר מאן" הוא משהו אחר, סוג של אדם יותר מרומם ורוחני, הם עצמם לא יודעים להגדיר זאת, השמועה פשטה כאש בקוצים ובסביבות השעה 10 שעה מוקדמת למדי לאנשים כאלו אם הם בליינים הללו מתחילים את יומם אחר הצהרים. ואם הם בביזנס אז ודאי שלא יגיעו להסתכל ב"שואו" (מופע) זה.

מי הם כן? הללו היו אנשי "פרי ליינס" (עצמאיים) שיכלו לאחר לעבודה או ליטול "הוף" (חופשה) כי אין להם בוס, אבל הפעם הם לא הלכו ל"פול" לעשות סוויס (שחיה בבריכה) ולא התעסקו בשום עיסוק אחר, הם פינו מהפנאי הרב שלהם כדי לראות את התופעה המופלאה הזו, האם היא נכונה.

כשנוכחו לדעת שהיא נכונה מאוד, יצאו כמה מהם לספר לעוד חברים על הסיפור הנדיר באזור, מרגע לרגע התמלא המקום שבדרך כלל שומם, בעוד ועוד אנשים, היו שהבינו שצריכים להביא איזה כיסוי מאולתר, כובע מצחייה או כל סוג כיסוי ראש, אחרים שמו את ידם על ראשם לכסות את הראש הגלוי, בלי שידברו על כך, כולם הבינו שמקום זה אינו מקום בילוי אלא משהו שונה לחלוטין שמצריך התייחסות שונה.

אך לא רק גברים הגיעו, גם נשים באו בלבוש שאינו הולם, הן התערבבו עם הקהל, בהתחלה לא שם דודי לב לבד, הוא המשיך להתפלל מכל עומק הלב, אבל לפתע הוא שומע קולות נשיים, לא היה ספק בכך שיש בין הקהל נשים, בו ברגע פסק מלהתפלל, שקט מוחלט שרר, עתה החזן הפלאי קטע את התפילה בבת אחת.

סמואל ניגש אל דודי לשאול למה עצר, דודי רמז לו שישנן נשים בין הקהל מצב זה בלתי נסבל לחלוטין, הוא לא ימשיך את התפילה, עד שהנשים תלכנה או תמצאנה עצמן בעזרת נשים.

סמואל היה במצוקה עצומה, איך הוא יכול לסלק נשים מההיכל, זה יגרום שאנשים יתערמו עליו וגם את המעט יפסיד. אבל דודי התעקש, כל עוד ישנן נשים אין תפילה.

דווקא הרברט המתבולל הבין עניין, הוא העריך מאוד את תגובתו של דודי, הוא ראה בזה סמל של אדם בעל עקרונות ולא איזו נמושה. הוא ניגש אל הליידיס (הנשים) ואמר להן בעדינות כי בבית הכנסת יש מקום נפרד לנשים, יש עוד חדר שמשקיף אל האולם ואפשר להקשיב ולראות את כל מה שנעשה וזה ביוטיפול (דבר יפהפה).

מספורי המגיד

הנשים הנהנהו בראשן במבוכה, הרברט בהכוונת סמואל הראה להן חדר נוסף שהשקיף על ההיכל והיה להן שדה ראייה מצוין לראות את הכל, השמיעה מעולה הן לא מפסידות כלום בכך.

כשסמואל חזר לספר לדודי כי הנשים עברו לעזרת נשים נרגע והמשיך בתפילה, הוא התרגש מאד מהמצב שאפילו נשים מסכימות לעשות צעד שנראה קיצוני מבחינתן ולא עוררו סערה על "הדרת נשים" שערי דמעות נפתחו אצלו עוד יותר מאתמול, זה הזכיר בכיה של תינוק שבוכה בגעגועים אל אמו, בכיה טהורה נטולת אינטרסים, אבל לא כמו תינוקות שבוכים וגורמים לשומעים צמרמורת והטרדה, כאן זו הייתה תפילה יפהפייה שהרטיטה לבבות, זה הביא את הקהל שכל כך היה רחוק מרגשות טהורות להפנים שיש משהו עילאי מאד.

סמואל הבין שאין כל ערך לתפילה אם לא יבינו ויתרגמו להם מה אומר החזן, הוא נעמד במקום גבוה יחסית כדי שישמעו אותו מה שיותר אנשים כולל הנשים, קולו אמנם לא היה גבוה במיוחד אבל אפשר היה לשמוע מקרוב, אנשים הצטופפו סביבו לשמוע הסבר מה אומר הקנטור.

תפילת שחרית הסתיימה, כשנוכחים בה ארבעים גברים ועשרים וחמש נשים בעזרת נשים, בנוסף לחמישה עשר נערים בגילאים שונים. כדבר הזה עוד לא היה מאז סמואל ברוד משמש כגבאי בבית הכנסת. הוא היה חייב לקבל מענה, מה הביא את הסחף הזה?

בליל מילים נשמע מכמה וכמה נערים שהתנדבו להסביר במקום המבוגרים שהיו בושים לספר. הם סיפרו על כמה אנשים שהגיעו לבית הכנסת אתמול כשראו את הכושי אוסף אנשים ברחוב הם שמעו ויצאו מגדרם הם היו חייבים לספר לכל מי שרק היטה אוזן כי בבית כנסת החרב יש אדם שירד מהשמים, כנראה שזה אנגל (מלאך) אולי אליהו הנביא, רק בסרטי פעולה (להבדיל בין הטמא לטהור) רואים הם כאלו דברים, אבל שם זה דמיון ואין בהם שמץ הגיון וריאליות ואילו כאן מי שרוצה לבוא יראה זאת במוחש. היו רבים שביטלו את דבריהם, אבל רבים אחרים ההחליטו לבוא, הסקרנות גברה, זה לא רחוק מכאן ומציעים להם לבוא לראות זאת מחר במו עיניהם, רק צריך לברר שאכן תהיה מחר תפילה, לכן נשלח מטעמם נציג לראות אם בית הכנסת פתוח ויש בו את הוונדר מאן שמתפלל לפני כולם.

השליח חזר והודיע לקהל הסקרנים, כי באמת מישוהו מדהים "וונדר פליי" (משחק פלא) במילים אלו הצליחו לעורר את כל הסקרנים, לראות את המלאך אליהו הנביא (או החזן) שהגיע מהשמיים, התברר להם שזה הרבה יותר ממה שתיארו להם, הם היו מאד מרוגשים ורצו לדעת אם הוונדר מאן יבוא למקום בהזדמנויות נוספות. אם כן, הם כבר יארגנו את כל החברים שלהם להגיע, הם יכולים להביא יותר ממאה צעירים מכל הגזעים.

מספורי המגיד

סמואל היה נרגש מאד, הוא לא האמין שאי פעם יהיה מי שיביט לכיוון בית הכנסת החברה רצו לצאת לאחר שראו שתפילת שחרית הסתיימה, אבל סמואל הפציר בהם לשמוע את התקיעות, הוא הוסיף להם שיש עוד חזרה נוספת של תפילה, לאחר מיכן והיא שבעתיים יותר יפה.

"מה ששמעתם בבקר זה עוד כלום למה שאתם עומדים לשמוע בהמשך.

אנו חייבים ללכת לאיזו מסעדה, לא הצטיידנו באוכל ושתייה, אמור לאותו וונדר מאן או אנגל כפי שאנו קוראים לו שיעשה גם כן הפסקה, נסכם על שעה לא יותר. אנו נחזור לשמוע את הכל.

סמואל ביקש מדודי לעשות הפסקה של שעה כדי שהקהל הגדול לא יפספס.

"עליך להבין שאתה בונה לי את העתיד, אני לא יודע מי יקח את מקומך, אבל אולי נתחיל לחפש חזן אני אתן לו איזה סכום שיסכים לבוא ליום כיפור הכל יהיה שווה בשביל שיהיה לי יום כיפור כמו לפני שבית הכנסת התרוקן".

בסדר גמור, אחכה להם שעה ובינתיים אכין את עצמי לתקיעות זה דורש מאמץ וגם הכנה לא פשוטה.

בית הכנסת התרוקן לבינתיים, רק סמואל ודודי נותרו, סמואל רץ לביתו להביא מזונות ויין לקידוש כדי שדודי יוכל לטעם קמעה לפני התקיעות והמוסף, דודי סירב בהתחלה, הוא רצה שהתפילה שלו תהיה מושקעת יותר מהשנים הקודמות, לזה צריך מסירות נפש, אבל לאחר לחצים הסכים לטעום קמעה.

כעבור שעה וחצי חזרו כל האורחים לבית הכנסת, מלאי עניין מה יתרחש כעת, הם רואים את החזן מוציא מנרתיק קרן של בהמה הם לא בקיאים בטיב הקרניים ואינם מבינים בשביל מה הוא מחזיק את הטוי (צעצוע) המוזר הזה.

שקט הושלך, כל הנאספים עוצרים את נשימתם, דודי מתחיל לומר מזמורי תהילים הוא אומר את זה די בקול, הם לא מבינים אפילו מילה אחת ממה שאומר, הם רומזים לסמואל שיתרגם להם את הנאמר, אבל סמואל עצמו אינו מבין את המילים, זה מדי גבוה לרמה שלו, הוא רק אומר להם שכך נהוג לפני התקיעות.

מה זה תקיעות? הם יודעים מה זו חצוצרה מה זה קרן יער וכל סוגי כלי נשיפה, אבל מעולם לא נתקלו בכלי נשיפה שנעשה מקרניים. הם יצטרכו לקבל הסבר לאחר מיכן מ"הוונדר מאן" לפני שדודי מתחיל לתקוע הוא פונה לסמואל שיהיה המקריא.

סמואל יודע את המלאכה על בוריה, למרות שאינו יודע מתי התקיעה כשרה או פסולה, אבל הוא יודע לומר את המילים ולומר בקול נרגש, תקיעה שברים תרועה תקיעה וכו'. דודי עושה שלוש סדרות של תקיעות ותקיעה גדולה בסופה מה זה? אין סימטריה בין הקולות, ובכלל מאיפה יש לו כזה אורך נשימה דקה וחצי בלי לקטוע, הוא באמת מלאך.

מספורי המגיד

לאחר התקיעות אמר את הפסוקים שהחזן אומר אחרי כן ולאחר מיכן החל את התחינה "הנני העני ממעש נרעש ונפחד וכו'" כביכול הוא עומד להוציא מאות ואלפים בתפילתו, זה מטיל עליו אימה ופחד להיות שליח של כל כך הרבה אנשים שנסמכים על תפילתו, הוא לא חושב לרגע שבעצם רק הוא וסמואל המתפללים היתר רק מקשיבים ואפילו לא מבינים, הוא אמור את המילים בקול רועד ובפחד אימים.

הוא חש עומד לפני הבורא כשליח ציבור, עליו להוציא את רבבות אלפי ישראל, אלו שנמצאים כאן וכל אחינו שבשדות, הוא מכווין על כל המתפללים של נר תמיד כל אלו ששמעו אותו עד לשנה שעברה, אף עליהם הוא מתכוון, למרות שהשנה יש להם חזן אחר שעובר במקומו לפני העמוד, אבל בזה הוא לא התנתק מהקהל, הוא לא אשם שהדיחו אותו שלא כהוגן הוא ראוי להתפלל בבית כנסת יותר חשוב, כעת הוא במזרח ולבו במערב, יהי רצון שתפילתו תעלה לא רק את תפילתו כאן אלא גם את תפילותיהם, וכן את תפילות בית הכנסת "בית ישראל" בו היה אמור להיות חזן אלמלי האיחור.

הקהל עומד המום הוא אינו מבין מילה אחת אבל גם בלי להבין הם קולטים שהוא פונה אל הבורא ומדבר אליו, הם מעולם לא ראו ושמעו איך אדם מדבר לבורא, הלא הוא נעלם ואיש אינו חש אותו, איך אפשר לדבר אל נעלם כאילו הוא נוכח?

זה נשמע להם דבר שלא נתפס בשכל, הם לא יודעים איך להגיב לתופעה משונה כזו, אבל הם מסכימים שהוא אדם רוחני ונעלה מעבר למושגים שלהם.

לאחר מיכן נעשה שקט מוחלט, החזן כעת מדבר אל הבורא בשקט איש לא שומע מילה אחת, רק סמואל מצטרף אליו בתפילת לחש, הוא מחזיק בידו מחזור גדול באותיות עבריות בלי שום תרגום לאנגלית, הוא לא מתבלבל לרגע, יש לו שליטה במילים הללו, אבל כל היתר יושבים כמו גלמים במקומותיהם, איש מהם אינו יודע להתפלל אפילו בסידור אנגלי, לבד הרברט שכן מתפלל, למרות שאינו מבין מילה אחת, התרגום אינו עוזר לו כלום כי הוא לא יורד למשמעות המילים, הוא נעזר במה שקיבל תרגום מסמואל שנתן לו קצת משמעות, אבל הייתה להם משמעת חזקה והם שמרו על שתיקה בלי להשמיע אפילו לחשוש אחד.

כעבור חצי שעה החל החזן להשמיע את קולו, הוא בכה והתחנן בכל מילה, הבכיות שלו לא נשמעו להם משהו צורמני, אלא להיפך, זה עורר אותם למשהו טמיר ונשגב, הם חשו איך דמעות יורדות מעיניהם בלי שיבינו על מה ולמה.

השפיץ בתפילה שלו היה בפיוט "ונתנה תוקף קדושת היום" כעת בכה בכיות שליש כשמעינות תהום רבה נפתחו, על כל מילה ומילה בכה בנפרד, מלבד סמואל איש לא קלט מה יש במילים הללו שטעונות כל כך.

סמואל הבין את תוכן המילים, הוא כבר אומר אותן שנים רבות הוא אמנם לא יורד לכל העומק אבל הוא די מבין איזה פיוט עוצמתי הוא, הוא אפילו יודע את הסיפור עם רבי

המאור שבמורה

מעט מן האור דומה מן הרבה מן המושך

כל הזכויות שמורות

שבת א' אב התשפ"ה			
הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	י-ם
19:25	20:15	21:10	
19:23	20:14	21:07	ת"א
19:26	20:17	21:11	חיפה
19:24	20:14	21:07	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי

יסורנו ימתוקו אם נדע להשתמש בהם כדשן לצמיחתנו

אם לומר את האמת, נשיקותיו של ההורה בדרך כלל לא באות מתוך אהבה של נתינה לילד, אלא מתוך אהבה עצמית – ההורה נהנה מהילד שלו, או שנהנה מההצלחה שרואה בילדו, או שיש לו הנאה פיזית מהנשיקות של הילד, וזה לא שונה הרבה מנשיקה אחרת של תאוה.

לכן, על פי ילדים כלל לא נהנים מנשיקות! וגם אם הם קצת נהנים מהאהבה והחום, זה ברמה מאוד שטחית.

אז ממה הם כן נהנים? ממילה טובה, מיחס, וכן הלאה. כי מילה טובה והתייחסות אמיתית של ההורה כלפיו הם דברים שהולכים עם הילד הלאה, מחזקים אותו במשך כל ימי חייו. לכן, אם הורה רוצה לבטא את אהבתו לילדו עדיף שהוא יבטא זאת בפיו בדיבור: **"אני אוהב אותך!"**

בידינו להחליט כמה אור יהיה בעולם "השמיים שמיים לה" אבל "והארץ נתן לבני אדם" אתה יכול לעשות ממנו גן עדן ואתה יכול לעשות ממנו גהנום זה תלוי בכך אתה יכול להגדיל את האור מאוד או להפוך אותו לפנס קטן

עשה כל מאמץ להגברת כיסופך לאל. מובן שאין די בכך: עליך להוציאם אל הפועל

אך גם אם אינך ראוי להגשים את שאיפותיך הרוחניות, יקרים הם הכיסופים עד מאוד, וראויים לשכר.

שר שלום שרעבי על רבי שלום מזרחי המכונה שרעבי (השמ"ש), מקובל גדול שעלה לא"י במחצית השנייה של המאה ה"ח ועמד בראש ישיבת המקובלים בירושלים, מספרים שבימי ילדותו רכל בתבלינים והיה נודד ברכולתו ביישובי הגוים **מעיד לעיד** ומכפר לכפר. פעם אחת ראתה אותו ישמעאלית בעד החלון וחשקה נפשה בו כי היה יפה תואר. קראה לו לעלות לעליה באמתלה שהיא מבקשת לקנות מסחורתו. עלה רבי שלום לתומו לעליה והניח תרמילו על הקרקע כדי שתבחר מן הסחורה את מבוקשה. והנה סגרה הישמעאלית את החדר בעדה ובעדו.

בראותו כי אין מנוס אמר לה בערמה: "כמצותך כן אעשה גברתי! אך תחילה צריך אני לנקביי. בבקשה ממך, הראי לי מקום בית הכבוד". היא פתחה לו הדלת והראתה לו באצבעה על בית הכבוד, וזה נכנס וסגר הדלת אחריו. הסתכל בקירות החדר לראות אם יש בהם חלון או אשנב, ובלבו גמר אומר שאם יינצל מיד ייסע מיד לארץ הקודש. ראה והנה חלון קטן בקיר. דחק עצמו בעד החלון וצנח לארץ. נעשה לו נס ולא אירעו נזק. עמד על רגליו ונס כל עוד נפשו בו. נסע מעיר לעיר וממדינה למדינה עד שהגיע לא"י וקיים את נדרו

לע"נ רחל (רשאלב) בת קלרה ואליהו

כך זכורני שדיבר רבן של ישראל מרן **החפץ חיים** זצ"ל שעה שלמה בבכיות נוראות על דבר אחד ויחיד – "צניעות"! ושגם בבית צריך ללכת בצניעות, וקל וחומר בן בנו של קל וחומר בחוץ לעיני אחרים. בתוך דבריו הזכיר את דברי רבי יהונתן אייבשיץ בעל "יערות דבש" שתהיה האשה צנועה אף בביתה ובוזה תינצל ממלאך המוות המלא עינים.

מאבקים רבים ניהל הגאון רבי עזרא עטיה זיע"א כדי לשמור על הלימודים ביישיבת פורת יוסף שהיה על טהרת הקודש. פעם שלחו אנשי ועד העדה הספרדית לראש הישיבה שהם רוצים לשלוח מרצה **בעל תואר דד** התנגד רבי עזרא אבל לא רצה לצאת נגדם בגלוי שכן אז היו עלולים להזיק לישיבה מה עשה? שאל: "על איזה נושא ירצה" ענו לו "על הרמב"ם" אמר הרב "בודאי רוצה הוא לדבר על חיי הרמב"ם" ואשרו את דבריו.

אם כן אמר רבי עזרא עטיה סכנה היא שבמקרה שהתלמידים בישיבה ישאלו אותו **קושיא** בדברי הרמב"ם והוא לא ידע לענות, תגרם לו בושה אם כן מוטב **שלא יבוא** בכלל... והסכנה חלפה.

לעולם אל תיכנע לדגשות בידות בכל מקום
בו אתה נמצא, אלוקים קרוב אליך.

סת"ם -

ראשי תיבות של ספר תורה, תפילין ומזוזות. כתבי קודש שקדושתם חמורה לעניין כמה דינים (גניזה), טומאה, דיני כתיבה וכדו'. "סופר סת"ם" - אדם שעיסוקו בכתיבת סת"ם.

בעיר חלם היה רופא אחד.

יום אחד חלה הסנדלר במחלה קשה. הרופא בדק אותו מכף רגל ועד ראש וקבע: אתה חולה אנוש והולך למות בקרוב. אמר הסנדלר: "אולי אפשר לאכול קצת **כרוב כבוש** לפני מותי". אכל הסנדלר את הכרוב הכבוש ולמחרת הבריא.

כששמע זה הרופא כתב במחברתו: "כרוב כבוש מציל ממות" כעבור מספר ימים חלה גם החייט של העיר. בדק הרופא אותו וקבע "יש להאכיל את החייט בכרוב כבוש" לא עבר יום אחד והוא נפח את נשמתו. שוב הוציא הרופא את מחברתו וכתב "כרוב כבוש תרופה מצוינת **רק לסנדלרים**"

אל תיתן לחבר עצה שעזרה לאחר
אלא תקשיב ותחשוב מה מתאים לו!! (העורך)

**יהא
אדם
קשה
להבטיח
ונוח
לקיים
ואל
יהא
נוח
להבטיח
וקשה
לקיים**

ה'ר' אברהם פיש זצ"ל
לא הרבה לשוחח אודות ימי נעוריו
בפרט על אותה תקופה נוראה
בזמן "השואה".
אמנם פעם שחה הרבנית עליה
השלום בפני המקורבים בזמן מלחמת
העולם השניה עת אשר הגיעו
הנאצים ימח שמם לעיירה בה
התגוררו **פרצו באכזריות** לבית
משפחת פיש וציוו על הנמצאים שם
לעמוד כששפניהם
אל הקיר אותם רשעים ירו בהם ללא
רחם ווידאו את הריגתם
ברם משהתקרבו הללו **אל הנער**
רבי אברום פיש מערכת החשמל
קרסה והבית כולו החשיך ונמלט
אותו צדיק דרך החלון וברח מעיניהם
ששל חיות הטרף הללו.

מעשה היה במרן הרב **שר זצ"ל**, שעלה להיכל הישיבה אחרי חצות, ומצא שלושה בחורים
מתמידים **שעדין שקדו** על תלמוד. השמיע באזנם קושיא חמורה שטרדה מנוחתו ולא הניחה לו
לישון. ניסו כוחם בתשובות, זה זה אומר בכה וזה בכה, ולא התישבו דבריהם על לבו. למחרת
היום השתאו הכל, כאשר מרן לא הופיע לתפילת שחרית. אף בתחילת הסדר לא עלה ליישיבה
כמנהגו.

בשעה עשר הגיע, וקרא לאותם בחורים. וסיפר שהגה בקושיא **עד לפנות בוקר**, התפלל
כותיקין ונסע לירושלים. עלה מרן **הגרי"ז מבריסק** זצ"ל. שטח בפניו את הקושיא, והרב
מבריסק בחדוותא דשמעתא, והיו הדברים מאירים ושמחים. כשסיים, העז אחד מבני החבורה
ואמר: "נפלאים הדברים, אבל הלא אמש העלה חברנו רעיון זה, חידש סברא זו, וראש הישיבה לא
קבלה!" "אכן", אישר מרן, "כשהוא העלה את הסברא-היה זה חידוש נועז, שלא התקבל בלא
ראיה מוכחת. **אבל כשהרב** מבריסק אמר זאת, ראו שזו תורת אמת לאמתה של תורה..."

מגדל פיקוח: "טיסה 1234,
להפחתת רעש - פנה מייד 45
מעלות ימינה."
טייס: "הפחתת רעש?! אנחנו
בגובה 35,000 רגל, כמה רעש
אתם יכולים לשמוע?"

מגדל פיקוח: **"שמעת פעם
כמה רעש נוצר
כשבואינג 707 מתנגש
ב-727?"**

**אמר רבי יהושע
מאוסטורובה זצ"ל** יש
האוהבים את האמת יען
שהדבר **מועיל להם** יש
האוהבים את השקר יען כי
הדבר מועיל להם

נמצא שאין הם לא אנשי
אמת ולא אנשי שקר אלא
אנשים האוהבים את עצמם
איש אמת אוהב את האמת
על שאמת היא בין אם
מועילה לו ובין אם לאו.

**אין ניבול פה יש רק
ניבול נפש**

**בואו והצטרפו
לרשימת תפוצה**
hamaor.net@gmail.com

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים"
הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

משולחן גבוה

אחת המצוות האהובות על אנשים רבים היא מצוות
ה"תוכחה". נהנים הם להוכיח את הזולת ולהכות בו בשבט
על פיהם על אי אלו עוולות שבחיקו. ישנם גם כאלו
המהדרים במצוה זו, ומחפשים את רעתו של השני כדי
להוכיחו.

רבי **ישראל אשכנזי** היה תמה: מפני מה נשתנתה מצוות
תוכחה הנאמרת על ידי רבים בכעס וברוגז - משאר מצוות
עשה שבתורה, האם **יעלה בדעת** מאן דהוא להניח תפילין
ברוגזה, או לאכול מצה בזעם?

מה שאומר שהתוכחה כנראה לא נאמרת ממקום נקי, שכן
אילו היתה נאמרת בנקיות ובטוהר לב, כדי לקיים דברי
התורה, הייתה גם נעשית בעזרה הראויה **כפי שהתורה**
רוצה שתעשה. וכך פסק הרמב"ם בדיני התוכחה (הלכות דעות
:ח,ו):

המוכיח את חברו, לא ידבר עמו קשות עד שיכילימו,
שנאמר: "ולא תשא עליו חטא". כך אמרו חכמים: יכול אתה
מוכיחו ופניו משתנות? תלמוד לומר: "ולא תשא עליו חטא".
מכאן **שאסור** לאדם להכלים את ישראל, וכל שכן ברבים...

בטרם תוכיח את זולתך, בדוק בעצמך האם **מטהרת הלב**
באה התוכחה. ולשם שמ"ם היא נעשית. זכור כי מצוות זאהבת
לרעך כמוך קיימת אף היא. ומחייבת אותך **שלא לבייש**
ולהכלים. עשה זאת כפי שהיית רוצה שיעשו זאת לך.

שבת שלום לכל בית ישראל

**אם יכבוד בני אדם בגלל
עושר או שררה
אל יערב לך כי הכבוד
ההוא יפנה בהפנותם
אבל יערב לך אם יכבוד
בעבור חכמה יראה
או מוסר**

פלסטיני סיים את לימודי המשפטים שלו, נכנס למשרד
עורכי דין מכובד בתל אביב, ניגש לבעלים ואמר: "שלום,
סיימתי לימודי משפטים והייתי רוצה לעבוד כאן". הבעלים
מסתכל עליו, חושף שני טורי שיניים מבריקות ואומר לו:
"וואללה, התקבלת. אתה רואה את המשרד הזה שאנחנו
עומדים בו?"

הפלסטיני מסתכל ואומר לו: "כן". הבוס אומר לו: "זה
מעכשיו שלך". והוא ממשיך: בוא איתי למטה."
השניים יורדים למרתף, שם עומדת מכונת יגואר נוצצת.
הבוס מראה אותה לפלסטיני: "זה מעכשיו שלך. בוא נעלה
שתי קומות."

השניים נכנסים לחדר כושר ענק והבוס אומר לפלסטיני:
"לנוחיותך, יש פה חדר כושר, סאונה, ג'קוזי וחדר פרטי
משלך. הפלסטיני לא מאמין למה שהוא רואה ושומע. הוא
פונה אל בוס ואומר לו: "מה, אתה צוחק עלי.?"
הבוס מסתכל עליו ואומר: **"אתה התחלת"**

**צריך להבין
שאינ צריך
להבין**

**את הכל
ומסלול
חיי של כל
יחיד נגזר
ע"י מסובב
כל הסיבות
לטובתו**

הרבנים החשובים הרב אברהם וולף והרב **דוד קליינפלאץ**
זצ"ל חברו יחד ונכנסו לביתו של מרן ה"חזון איש" זצ"ל ובפיהם
שאלה:

"הלא כל ישראל כולו מחוייב בשמירת מצוות התורה, הן הגבריים
והן הנשים, והנה **לגברים** נתן הקב"ה את מצוות **לימוד התורה**,
שעליה אמרו חז"ל 'בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין'
(קידושין ל:). אבל מה תעשינה הנשים והבנות שאין עליהן חיוב
תלמוד תורה, במה הן מתגברנה על נסיונות היצר הרע" - ? שמע
ה"חזון איש" והשיב: **"בבגדי צניעותה"** - כך מוסרים בשם
הגר"א מוילנא צדוק"ל מה שהגברים משיגים בתורתם משיגות
הנשים בלבושן הצנוע."

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ורבי, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה,
ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוהנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעמה בת עזיה, כרמלה בת סעידה,
סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, מרים בת זוהרה, רפאל ואלברט בני קלרה,
חכם יהודה בן חנה פתיאל, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית,
אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה,
רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איהו,
יעקב בן שרה ברסקה, חסיד מנשה בן רחמה **מרן הרב עובדיה יוסף בן גוראיה**

מעל
15,000 קוראים

ידעת שכשמחייכים
אי אפשר לנשום?
סתם, פשוט תחייכו...

איזה שמות
נותנים היום

טוב תקשיבו יש לי רעיון,
שכל המסעדות יחליפו את הכיסאות בפופים וככה במקום
שתהיה קטטה המונית זה סתם יתפתח למלחמת כריות
חמודה

קשיש אחד התחרש לגמרי, ולא היה
מסוגל לתקשר עם משפחתו. יום אחד
קרא בעיתון על שתלים מיוחדים באוזניים
שמסוגלים להחזיר שמיעה לקשישים. הוא
הלך לרופא, שהתאים לו שתלים, והזמין
אותו לביקורת כעבור חודש.
חלף חודש והקשיש חוזר לרופא.
"איך השמיעה שלך?", שואל הרופא.
"מצוין", משיב הקשיש, "אני מסוגל לשמוע
כעת הכל!"
"נהדר", מחייך הרופא, "בטח המשפחה
שלך מאוד מרוצה."
"האמת", משיב הקשיש, "עוד לא סיפרתי
להם. כרגע אני סתם יושב ונהנה להאזין
לשיחותיהם. בינתיים כבר שיניתי את
הצוואה שלי שלוש פעמים..."

בהשגה:
פעילי המוסד פעלו על אדמת איראן
במשך יותר מעשור
במסווה של שלוחי קופת העיר לקבר מרדכי ואסתר.

השקר הכי גדול
לא להידחק, יש עוד
אוטובוס מיד אחרי.

אני יודע שאני בבעיה
כשאמא שלי מוסיפה
את המילה אדון
לפני השם שלי

משום מה הסוללה
בטלפון מתרוקנת
יותר מהר כשאין
שקעים באזור.

שחתי לב שאפשר להחליף את
המילה טבעוני ב"מעפן" וזה
פשוט יתחבר: "פנקייק מעפן",
"על האש מעפן", "רוצה
חביתה? לא אחי, אני מעפן".
תנסו

תמיד תזכרו את זה!

- יש לכתוש ענבים כדי לייצר יין.
-הלומים נוצרים לאחר לחץ.
-זיתים נלחצים כדי לשחרר שמן.
-זרעים גדלים בחושך.
כשאתה מרגיש שאתה בירידה, אתה חייב
לזכור שמהמקום הזה אפשר רק לעלות.
תסמוך על התהליך.

דבר העורך

את לעשות לה'...

קוראים יקרים, מזה 20 שנה שאני עוסק בזיכוי
הרבים בהתנדבות מלאה, ללא מטרות רווח - נטו לעשות
נחת רוח לאבינו שבשמים.
במשך השנים פעלתי במגוון תחומים "אבות ובנים",
"תהלים לבנים", "תהלים לבנות", לימוד "מתמידים",
הקמת ארגון "נשות רמת עזרא" - המקיים שיעור תורה
שבועי עם גרעין של כ-60 נשים לפחות כנסי חיזוק,
עצרת התעוררות...
וכן - העלונים המוכרים לכם, "המאור שבתורה" ו-"אבות
ובנים" שהתקבלו באהבה רבה וגורמים לחיזוק רוחני
ונפשי באלפי בתי ישראל, כל זה נעשה בעזרת המחשב
ששירת אותי בנאמנות לאורך השנים. אך לאחרונה, בשל
עומס העבודה ובלאי טבעי - המחשב כבר משדר אותו
מצוקה, וקרוב לסיים את התפקיד.
אני פונה אליכם בפנייה אישית - מלב אל לב:
ללא מחשב חדש וחזק - לא אוכל להמשיך בעשייה
הברוכה, כולל גם את הפקת העלונים האהובים עליכם.
הבקשה פשוטה אך קריטית:
בהתגייסות של **10** אנשים שיתרמו סה"כ **100** ש"ח
לחודש, למשך **חצי שנה בלבד**, ניתן יהיה לרכוש
מחשב חדש ולהמשיך בעשייה המבורכת.
הזכות העצומה - כולה שלכם:
המצטרפים יזכו לקחת חלק בפעילות, זכות אשר תעמוד
לנצח נצחים בדבר הגבוה ביותר "זיכוי הרבים"
קירוב עם ישראל לאביהם שבשמים
בואו תהיו אתם מעשרת הזוכים!
תודה שהקדשתם מזמנכם

בהערכה רבה
נר אגסט

מעשה שהיה

תן כמיץ... יהודי, איש עסקים נכבד, פנה לחבר שלו וביקש הלוואה, ואתם מבינים
שהוא לא היה צריך 1,000 דולר... מדובר על אדם שהעסקים שלו נפלו והוא היה צריך ישועה מהר, לפני שהכל
תמוטט, אז היה מדובר שם על כמה מאות אלפים... החבר שלו נענה בחיוב, אבל בתנאי שיהיו ערבים. אמר לו היהודי:
אם יהיה לי ערבים אני כבר לא אצטרך את ההלוואה שלך... אם בעולם העסקים ידעו שאני לווה כסף ואני בצרות, כבר
אף אחד לא יעשה איתי עסקים... אמר לו החבר שלו: זה לא שייך... בלי ערבים אין הלוואה. אמר לו היהודי: הקב"ה
יהיה ערבי! "בסדר, מקובל עלי!", אמר החבר. עשו שטר הלוואה בלי ערבים.
הגיע זמן הפירעון, מתקשר המלווה לחבר שלו: "נו... העניינים הסתדרו?". והמסכן התחיל לגמגם. עוד לא, אני
צריך עוד זמן...מה עשה? אמר: אני אפנה לערב. פנה לקב"ה ואמר לו: ריבונו של עולם, אני נתתי לו סכום כסף אדיר,
ואין לו להחזיר לי, אבל הוא אמר שאתה הערב שלו, אז תחזיר לי, אבל אני לא מבקש את הכסף... יש לי בת מבוגרת
בבית... תפנה אותה! לא עבר זמן רב, והבת התארסה והתחתנה.
אחרי חודשים רבים, מגיע הלווה לחבר שלו, ובידו סכום הכסף של ההלוואה... אמר לו המלווה: "אני מצטער, אני
לא גובה פעמיים...". מה זאת אומרת? סיפר לו את כל הסיפור. החלו להתווכח... בסוף הלכו לדין תורה. ובית דין פסקו
שאת כל הכסף ייתנו לחקלאים שומרי שביעית.
דע לך כשאתה גומל דלים, אתה קודם כל גומל טוב לעצמך! ותיתן עם פנים שמחות...שנאמר "הלוך ילך ובכה,
נשא משך הזרע" - אם אדם נותן 100 שקל לצדקה עם פנים בוכות, הוא יקבל את הזרע, מה שהוא השקיע - 100
שקל. אבל אם הוא "בא יבא ברינה", הוא עושה את זה עם פנים שמחות, אז "נושא אלומותיו" - הקב"ה לוקח את
הצדקה שלו, זורע אותה, וזה מצמיח אלומות-אלומות...

מכניסים
כוסות
מקומה ב'

הצעת חוק:
בימים של מעל 33
מעלות הבוס יחוייב
בסבב ארטיקים
לכל העובדים אחת
לשעתיים.

20	שעה ראשונה
5	כל 15 דקות נוספות
20	מקסימום יומי
ללא חשלום	נכה עם עגלת נכה
3 שעות ראשונה	נכה עם תו משוייך לבעל התו

www.galparking.com באתר החברה
03-554-9696 מוקד ארצי - על שירותי חניה בע"מ

בחוץ כולל
במרכז הרחבה

ביתים א' - ג'
ח 06:30 עד 08:15
ביתים א' , ב' , ד' , ה'

ח 14:00 עד 16:00
ביתנים ג', ו'
ח 11:30 עד 14:00

פוט לעלאה והורדת ילדים
לביה"ס לאומניות
בלבד

ביתים א', ב', ד', ה'
ח 08:15 עד 14:00
ביתים ג', ו'

מ 08:15 עד 11:30
מותרת חניית רכב מורים
רעלי מן חנוכה

בשאר הימים והשעות
החוליה תופש

רכב חניה

לא חשוב.

מתתי לעצמי כבר דו"ח

rona@sm

ford@gh

למה נסעת? יִיסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִרְעֻמָּס וַיַּחֲנוּ בְּסֶכֶת (במדבר לג, ה).
בפרשת השבוע מוזכרים כל המסעות והמחנות של בני ישראל, וביאר הבעל שם טוב שציירה זאת התורה ללמדנו מסר לדורות, שלכל יהודי ויהודי יש מסעות ומחנות בחיים, עליות ומורדות, פעם עובד בעבודה הזו, ולפעם מפטרים אותו ועובר עבודה, ויִסְעוּ וַיַּחֲנוּ, עובד במקום החדש ששה חודשים ולאחר מכן עובר מרצונו לעבודה אחרת. כל בנֵינֵינוּ עיר המגורים ובכל שאר ענייני האדם. והאדם לתומך חושב שסיבת העברתו היא בגלל בעל הבית, השכן או הפקיד שאמר כך וכך, אך אינו יודע שהכל מכוון מה' יתברך, כל מסע ומסע שאדם נוסע, הוא ברצון והשגתו כך. יתברך. כל עניין המסעות אינו לפי רצון האדם עצמו אלא מגזירת מלך מלכי המלכים הקב"ה.

פעמים שאותן מסעות גוררים עמהם צער ומכאובים, אך צריך האדם לידע שגם זה מכוון משמים ובה כדי לכפר לאדם את עוונותיו, וידוע בשם **האר"ה הקדוש** שבסוף הגלות לקראת הגאולה השלימה יהיה לעם ישראל צער גדול בקיום המצוות, ואדם שיחפז לקיים את המצוות כתקנם יצטרך להתאמץ התאמצות גדולה עד כדי כך שמחשיבו הקב"ה כאלוהים בהר הכרמל שמסר נפשו על ה' יתברך על אף ששניאי הבעל עמדו להורגו.

מורנו ורבינו, גאון עוזנו והדר תפארתנו רבינו עובדיה יוסף צוק"ל הסביר פעם במשל נפלא מדוע יהודי המקיים מצוות קלות בסוף הגלות נחשב בעיני ה' כמו אליהו הנביא ודניאל שמשרו נפשם על מצוות ה' יתברך.

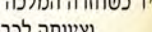
למלך רם ונישא הייתה אשה שאהבה בלב ונפש, יפה כלבנה ברה כחמה (שיר השירים ו', י) אשה משכלת ואצילית, המלך כיבדה בכבוד גדול ולא היה מתחיל לאכול עד אשר תבוא ותשב לידו ותאכל יחד איתו. והנה, אנשי בלעל משירי הממלכה קינאו בה, ורצו להחזיר עליה שנהא כדי שהמלך יגרשה מארמון המלוכה, ולכן באו והעלילו עליה לפני המלך שהיא קשרה קשר עם קבוצת מורדים שרוצים להדיח את המלך מכסא הממלכה, המלך זעם והעמיד למשפט בו נקבע גור דינה לעשרים שנות מאסר.

בליט ברירה קיבלה המלכה את גוז הדין וחיייה התהפכו מן הקצה אל הקצה, קודם לכן כשהייתה מלכה בארמון המלך כל השרים והרוזנים ואנשי העסקים הגדולים היו מעניקים לה שרשראות זהב מיוחדות עטורות מרגליות ויהלומים כדי שתמליץ עליהם טוב לפני המלך שימחל להם על מה שעשו או שימחק להם תשלומי מיסים וכדומה, אך כעת כשנוכסה המלכה לבית הסוהר אף אחד לא פנה לעברה ולא עזר לה. אולם אחד מפקידי המלך זכר את חסדה של המלכה שעשתה עמו במשך כל השנים, והיא היכן לא נמצאת ובדרך לא דרך הצליח להכניס לחדרה מיטה עם כריות ושרשיכות, ואף רגל שיתנו לה מיני מאכלים ערבים לחיר.

לאחר מספר חודשים ישבו בבית המשפט ודנו בערעורה של המלכה, והוציאו משפטה לאור שאכן היא זכה וטהורה ללא שום קשר לקבוצת המורדים במלך, שמח המלך והחזירה למלכותה ואהבה כבתחילה.

מיד כשחזרה המלכה לכס המלוכה קראה לאותו פקיד המלך שעזר לה בימי עוניה ומרודה, וציוותה לכבדו בכבוד גדול והחזירה לו פי כמה וכמה ממה שהטיב עמה.

זהו המשל, והנומשל, בגלות האחרונה. שהשכינה הקדושה נמצאת בגלות ועבונה, כשיהודי עושה מצוות ומעשים טובים עם השכינה הקדושה כביכול, היא זוכרת לו זאת לטובה ולברכה, וברגע שמלך מלכו של עולם יתגלה ויחזיר העטרה ליושנה בבניין בית קודשנו ותפארתנו, אותו אדם יזכר לטובה ולברכה ויקבל שפע וברכה מרובה.

יהי רצון שנזכה לקיים רצונו יתברך תמיד,
ונראה בקרוב בישועת ישראל השלימה, אמן.

שבת שלום ומבורך!

ספר תורה הבא - יהיה שלך!

**למכירה ספר תורה ספרדי
הנכתב בהידור ובקדושה**

מכון הסת"ם המפואר
ומחיים בכתיבת ספרי תורה

**פילין | מזוזות | ספרי תורה
גחת ובהמלצת רבנים חשוב**

...the

54-8460355 :ג'טים

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

ההורים שלי החליטו
שמספיק עם המקרה הזה

ההורים שלי החליטו

שמספיק עם המקרר להיום

שמתי לעצמי כבר דו"ח

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

גרפומט

דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי בשירות מנצח

משלוחים
לכל חלקי
העיר

יחס אישי
ושירות
VIP

מחירים
נוחים
במיוחד

הדפסות
באיכות
גבוהה

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

גרפומט 02.5337722

רח' גבעת משה 5 ירושלים (ליד בנק מרכנתיל) g5337722@gmail.com